

STAIDÉAR

Arna iarraidh ag Coiste CULT

Parlaimint na hEorpa

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

Cultúr agus Oideachas

An Roinn Beartais um na Beartais Struchtúracha agus Chomhtháthaithe
An Ard-Stiúrthóireacht um Beartais Inmheánacha
PE 699.648 — Meán Fómhair 2022

Doiciméad arna ullmhú ag Pierre Dieumegard

ar son [na hEorpa-an Daonlathas-Esperanto](#)

Is i mBéarla amháin a bhí an doiciméad seo maidir le hilleangachas i mbeartas cumarsáide an Aontais Eorpaigh féin i [gcomhad pdf ar shuíomh gréasáin an Aontais Eorpaigh](#). Chuir aonteangachas an doiciméid tosaigh bac ar thromlach dhaonra na hEorpa a bheith ar an eolas faoin bhfaisnéis a bhí ann. Chuir sé sin bac orthu páirt a ghlacadh sna díospóireachtaí as a dtiocfadh bainistíocht níos fearr ar an Aontas Eorpach, contrártha le UDHR (go háirithe Airteagal 2 agus Airteagal 21) agus le Conradh Liospóin (go háirithe Airteagal 2 agus Airteagal 8).

Is é is aidhm don doiciméad ‘sealadach’ seo, arna tháirgeadh ag meaisínáistriúchán agus ag roinnt eagarthóireachta daonna, cur ar chumas níos mó daoine san Aontas eolas a fháil ar dhoiciméid a tháirgeann an tAontas Eorpach (agus a fhaigheann maoiniú óna gcánacha).

Tá sé inmhianaithe go ndéanfadh riarachán an AE aistriúchán ar dhoiciméid thábhachtacha a ghlacadh chuige féin. Ní dlíthe agus rialacháin amháin atá i ndoiciméid thábhachtacha, ach is faisnéis thábhachtach iad freisin a theastaíonn chun cinntí eolasacha a dhéanamh le chéile.

Chun ár dtodhchaí choiteann a phlé le chéile agus chun aistriúcháin iontaofa a chumasú, bheadh an teanga idirnáisiúnta Esperanto an-úsáideach mar gheall ar a simplíocht, a rialtacht agus a cruinneas.

Déan teagmháil linn: <http://www.europokune.eu> na hÉireann <https://e-d-e.org/-Kontakti-EDE>

=====

Roinnt pointí suimiúla ón doiciméad seo:

— Tábla 8 agus Caibidil 7: nuair a úsáideann AE Béarla amháin ina chumarsáid, ní féidir ach le 13-45 % de dhaoine fásta in AE-27 ábhar na ndoiciméad foilsithe a thuiscint. Is é sin **le rá, tá formhór dhaonra na hEorpa eisiata ó dhíospóireacht agus ó chinnteoireacht.**

— Caibidil 4: Is minic a bhíonn beartas teanga institiúidí, chomhlachtaí agus ghníomhaireachtaí an Aontais doiléir agus neamhshainithe; go háirithe, ní dhéanann rialacha nós imeachta an Choimisiúin Eorpaigh a chóras teanga a shainiú go foirmiúil. *“D’fhéadfaí trédhearcacht chumarsáid AE a fheabhsú dá ndéanfaí an beartas maidir le húsáid teangacha ar na suíomhanna gréasáin a shainiú ar bhealach níos sainráite i gcomhréir le treoir ón Ombudsman Eorpach, agus dá mbeadh réimis inmheánacha teanga na n-institiúidí, na gcomhlachtaí agus na ngníomhaireachtaí níos soiléire maidir leis na rialacha a bheadh le cur i bhfeidhm ar na doiciméid oibre inmheánacha a foilsíodh ar a suíomhanna gréasáin”.*

TAIGHDE DON CHOISTE CULT

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

Teibí

Déantar measúnú sa staidéarseo ar chur chuige an AE i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide. Baintear úsáid as cur chuige modhanna measctha nuálacha chun imscrúdú a dhéanamh ar chomhlíonadh na n-oibleagáidí ilteangachais agus ar chórais agus cleachtais teanga institiúidí, chomhlachtaí agus ghníomhaireachtaí an AE, go háirithe ar shuíomhanna gréasáin an AE. Déantar imscrúdú freisin ar na scileanna teanga atá ag cónaitheoirí AE27. Cuirtear moltaí beartais ar fáil chun trédhearcacht agus inrochtaineacht bheartas cumarsáide an Aontais a fheabhsú agus srianta féidearthachta á gcur san áireamh.

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

D'iarr Coiste Pharlaimint na hEorpa um Chultúr agus um Oideachas an doiciméad seo.

ÚDAIR

Ceannaire an tionscadail: An Dr Carlos MENDEZ (An Lárionad Taighde um Beartais Eorpacha (EPRC Delft agus Glaschú, Ollscoil Strathclyde)

Foireann an tionscadail: An Dr. Michele Gazzola, An tOllamh Laure CLEMENT-Wilz, Dr. Vasiliki TRIGA, Dr Fernando MENDEZ, Dr. Costas DJOUVAS, Antonis CHARAMBOULOS, An tOllamh John Bachtler

Athbhreithnitheoirí piaraí:

Université catholique de Louvain (UCLouvain): Ollscoil Louise-Amélie COUGNON Eötvös Loránd (ELTE): An tOllamh Réka Somssich

Riarthóirí taighde: Pierre HERIARD (*25.06.1977 †11.05.2022), Balazs MELLAR, Kristiina MILT

Cúnamh tionscadail, foilseacháin agus cumarsáide: Anna Dembek, Kinga OSTAŹSKA, Stéphanie DUPONT, An Roinn Beartais um na Beartais Struchtúracha agus Chomhtháthaithe, Parlaimint na hEorpa

LEAGANACHA TEANGA

Bunaidh: EN

MAIDIR LEIS AN BHFOILSITHEOIR

Chun teagmháil a dhéanamh leis an Roinn Beartais nó chun liostáil le nuashonruithe ar ár gcuid oibre do Choiste CULT scríobh chuig: Poldep-cohesion@ep.europa.eu

Lámhscríbhinn arna tabhairt chun críche i mí Mheán Fómhair 2022 © An tAontas Eorpach, 2022

Tá an doiciméad seo ar fáil ar an idirlíon go hachomair agus is féidir an téacs iomlán a íoslódáil ag: <https://bit.ly/3TpqJ8e>

Tá an doiciméad seo ar fáil ar an idirlíon ag: [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/IPOL_STU\(2022\)699648](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/IPOL_STU(2022)699648)

Tá tuilleadh eolais ar thaighde CULT ón Roinn Beartais ar fáil ag: <https://research4committees.blog/cult/>

Nach raibh tú ar Twitter cheana? @PolicyCULT

Bain úsáid as an tagairt seo a leanas chun an staidéar seo a lua:

Mendez, C, Gazzola, M, Clément-Wilz, L, Triga, V, Mendez, F, Djouvas, C, Charamboulos, A agus Bachtler, J. 2022, Taighde do Choiste CULT — Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin, Parlaimint na hEorpa, an Roinn Beartais um na Beartais Struchtúracha agus Chomhtháthaithe, an Bhruiséil

Bain úsáid as an tagairt seo a leanas le haghaidh luanna i dtéacs:

Mendez, C, Gazzola, M, Clément-Wilz, L, Triga, V, Mendez, F, et al. (2022)

SÉANADH

Is iad na húdair amháin atá freagrach as na tuairimí a nochtar sa doiciméad seo agus ní gá gurb ionann iad agus seasamh oifigiúil Pharlaimint na hEorpa.

Údaraítear atáirgeadh agus aistriúchán chun críocha neamhthráchtála, ar choinníoll go n-admhaítear an fhoinsé agus go dtugtar fógra roimh ré don fhoilsitheoir agus go seoltar cóip chuige.

© Íomhá Clúdaigh a úsáidtear faoin gceadúnas ó Adobe Stock

Clár ábhair

LIOSTA NA NGIORRÚCHÁN.....	7
LIOSTA BOSCAÍ.....	7
LIOSTA NA BHFIGIÚIRÍ.....	8
LIOSTA TÁBLAÍ.....	8
ACHOIMRE FEIDHMIÚCHÁIN.....	10
Príomhthorthaí.....	10
Moltaí.....	11
1 RÉAMHRÁ.....	13
2 MHODHEOLAÍOCHT TAIGHDE.....	15
3 AN CREAT DLÍTHIÚIL.....	16
3.1 Réamhrá.....	16
3.2 Modheolaíocht.....	16
3.3 Díl Príomhúil.....	17
3.4 Díl tánaisteach.....	19
3.5 Cásdlí CBAE.....	24
3.6 Conclúid.....	28
4 CHÓRAS TEANGA AGUS BEARTAIS TEANGA AN TSUÍMH GHRÉASÁIN DE CHUID INSTITIÚIDÍ, CHOMHLACHTAÍ AGUS GHNÍOMHAIREACHTAÍ AN AONTAIS.....	29
4.1 Réamhrá.....	29
4.2 Modheolaíocht.....	29
4.3 Córais teanga in institiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí AE.....	30
4.4 Úsáid teangacha ar shuíomhanna gréasáin institiúidí, comhlachtaí agus ghníomhaireachtaí an AE.....	37
4.5 Conclúid.....	39
5 TÍOPEOLAÍOCHT RIACHTANAS ILTEANGACH.....	41
5.1 Réamhrá.....	41
5.2 Modheolaíocht.....	42
5.3 Córas cumarsáide agus foilseacháin suíomhanna gréasáin.....	42
5.4 Cumarsáid suíomhanna gréasáin agus córas teanga Rialachán Uimh. 1.....	45
5.5 An limistéar liath a theorannú: Cur chuige substainteach.....	48
5.6 Conclúid.....	52
6. AN T-ILTEANGACHAS A MHAPÁIL AR SHUÍOMHANNA GRÉASÁIN AN AONTAIS.....	53
6.1 Réamhrá.....	53
6.2 Modheolaíocht.....	53
6.3 Innéacs ilteangach ar fud shuíomhanna gréasáin an Aontais.....	57
6.4 Institiúidí an Aontais Eorpaigh.....	58
6.5 Comhlachtaí agus gníomhaireachtaí an Aontais.....	66
6.6 Comparáid idir Institiúidí, Comhlachtaí agus Gníomhaireachtaí an AE.....	70
6.7 Conclúid.....	71

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

7. SCILEANNA TEANGA MHUINTIR NA HEORPA.....	73
7.1 Réamhrá.....	73
7.2 Modheolaíocht.....	73
7.3 Torthaí.....	74
7.4 Próifíl theangeolaíoch na gcuariteoirí ar leathanaigh ghréasáin an Aontais.....	81
7.5 An ról atá ag aistriúchán meaisín.....	83
7.6 An t-ilteangachas a chur chun cinn sa chóras oideachais.....	84
7.7 Conclúid.....	86
8. CONCLÚIDÍ AGUS MOLTAÍ.....	87
TAGAIRTÍ.....	93
IARSCRÍBHINN 1: BEARTAS TEANGA AN TSUÍMH GRÉASÁIN MAIDIR LE HINSTIÚIDÍ, COMHLACHTAÍ AGUS GNÍOMHAIREACHTAÍ AN AONTAIS, AGUS CÓRAS TEANGA NA NGNÍOMHAIREACHTAÍ.....	98
A1.1 Institiúidí an AE.....	98
A1.2 Comhlachtaí AE.....	100
A1.3 Comhlánaigh beartas teanga chomhlachtaí an Aontais ar an suíomh gréasáin.....	101
A1.4 Córas teanga agus beartas teanga shuíomh gréasáin ghníomhaireachtaí an AE.....	107
IARSCRÍBHINN 2: MODHEOLAÍOCHT CHUN ANAILÍS A DHÉANAMH AR SHUÍOMHANNA GRÉASÁIN.....	129
A2.1 Modheolaíocht chun sonraí a bhailiú agus a anailísiú.....	129
A2.2 Critéir roghnúcháin le haghaidh suíomhanna gréasáin nó rannóga gréasáin.....	133
A2.3 Innéacs Ilteangachais.....	134
A2.4 suíomh gréasáin ghníomhaireachtaí an Aontais a sheiceáil (Iúil 2021).....	137
IARSCRÍBHINN 3: ANAILÍS AGALLAIMH.....	141
A3.1 Réamhrá.....	141
A3.2 Cinnteoireacht faoin aistriúchán agus faoin ateangaireacht.....	141
A3.3 Príomhthreochtaí le 5 bliana anuas.....	144
A3.4 Ról na dteicneolaíochtaí digiteacha.....	147
A3.5 Trédhearcacht agus cuntasacht.....	148
IARSCRÍBHINN 4: SCILEANNA TEANGA NA GCÓNAITHEOIRÍ EORPACHA.....	150
IARSCRÍBHINN 5: AISTRIÚCHÁN MEAISÍN.....	155
A5.1 Cad is aistriúchán uathoibríoch ann?.....	155
A5.2 Soláthraithe meaisín aistriúcháin.....	156
An t-aistriúchán uathoibríoch a úsáid in institiúidí an Aontais Eorpaigh.....	157

LIOSTA NA NGIORRÚCHÁN

ACER	European Union Agency for the Cooperation of Energy Regulators
AES	Adult Education Survey (Eurostat, 2016)
Cedefop	European Centre for the Development of Vocational Training
CEPOL	European Union Agency for Law Enforcement Training
Charter	Charter of Fundamental Rights of the European Union
CJEU	Court of Justice of the European Union
CoR	European Committee of the Regions
CULT Committee	European Parliament's Committee on Culture and Education
DGT	Directorate-General for Translation
EBA	European Banking Authority
ECA	European Court of Auditors
ECB	European Central Bank
ECHA	European Chemicals Agency
ECR	European Court Reports
EDA	European Defence Agency
EEA	European Environment Agency
EESC	European Economic and Social Committee
EFSA	European Food Safety Authority
EIB	European Investment Bank
EIOPA	European Insurance and Occupational Pensions Authority
ELRC	European Language Resource Coordination
EMA	European Medicines Agency
ENISA	European Union Agency for Cybersecurity
EP	European Parliament
EUIPO	European Union Intellectual Property Office
eu-LISA	European Union Agency for the Operational Management of Large-Scale IT Systems in the Area of Freedom, Security and Justice
EU-OSHA	European Agency for Safety and Health at Work
Eurofound	European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions
Eurojust	European Union Agency for Criminal Justice Cooperation
Europol	European Union Agency for Law Enforcement Cooperation
FRA	European Union Agency for Fundamental Rights
MT	Machine Translation
NMT	Neural Machine Translation
OJ	Official Journal of the European Union
Regulation No 1	Council Regulation No 1 of 15 April 1958 determining the languages to be used by the European Economic Community
SRB	Single Resolution Board
Staff Regulations	Staff Regulations of Officials of the European Union
TEU	Treaty on European Union
TFEU	Treaty on the Functioning of the European Union

LIOSTA BOSCAÍ

Bosca1: Forálacha dlíthiúla maidir le hilteangachas i gConarthaí AE (CAE agus CFAE).....	18
2 Forálacha Bosca maidir le hilteangachas i gCairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh.	19
Bosca3: Rialachán Uimh. 1 (leagan comhdhlúite de 2013).....	20
Bosca An 4 Chúirt Bhreithiúnais, an Mór-Dhlísheomra, an Coimisiún v an Iodáil.....	27
Bosca5: Ceithre chéim loighciúla i dtreo tíopeolaíocht riachtanas ilteangach.....	49
Bosca6: An tíopeolaíocht riachtanais ilteangacha.....	49
Bosca7: A2.3: Méadracht ilteangachais.....	134

LIOSTA NA BHFIGIÚIRÍ

Figiúr1: Innéacs il-lingo le haghaidh aicmiú inneachair ar fud shuíomhanna gréasáin an Aontais..	57
Figiúr2: Innéacs il-lingo grúpáilte le haghaidh aicmiú inneachair ar fud shuíomhanna gréasáin an Aontais.....	58
Figiúr3: Innéacs ilteangach Pharlaimint na hEorpa de réir Inneachair (painéal 1) agus teanga (painéal 2).....	59
Figiúr4: Innéacs ilteangach Pharlaimint na hEorpa de réir riachtanas (painéal 1) agus teanga (painéal 2).....	59
Figiúr5: Innéacs ilteangach an Choimisiúin Eorpaigh de réir Ábhair (painéal 1) agus teanga (painéal 2).....	60
Figiúr6: Innéacs ilteangach an Choimisiúin Eorpaigh de réir riachtanas (painéal 1) agus teanga (painéal 2).....	61
Figiúr7: Innéacs ilteangach na Comhairle de réir Ábhair (painéal 1) agus teanga (painéal 2).....	62
Figiúr8: Innéacs Ilteangach na Comhairle de réir Riachtanais (painéal 1) agus teanga (painéal 2)	62
Figiúr9: Innéacs il-lingo BCE de réir Ábhair (painéal 1) agus teanga (painéal 2).....	63
Figiúr10: Innéacs il-lingo BCE de réir Riachtanais (painéal 1) agus teanga (painéal 2).....	63
Figiúr11: Innéacs ilteangach CBAE de réir Ábhair (painéal 1) agus teanga (painéal 2).....	64
Figiúr12: Innéacs Ilteangach CBAE de réir Riachtanais (painéal 1) agus teanga (painéal 2).....	64
Figiúr13: Innéacs il-lingo CIE de réir Ábhair (painéal 1) agus teanga (painéal 2).....	65
Figiúr14: Innéacs il-lingo CIE de réir Riachtanais (painéal 1) agus teanga (painéal 2).....	65
Figiúr15: Comparáid idir scóir “Ábhar” agus “Needs” institiúidí an AE.....	65
Figiúr16: Innéacs illingo an Ombudsman Eorpaigh de réir Ábhair (painéal 1) agus teanga (painéal 2).....	66
Figiúr17: Cora il-lingo innéacs de réir Ábhar (painéal 1) agus teanga (painéal 2).....	67
Figiúr18: Innéacs ilteangach CESE de réir Ábhair (painéal 1) agus teanga (painéal 2).....	67
Figiúr19: Innéacs il-lingo EU-OSHA de réir Ábhair (painéal 1) agus teanga (painéal 2).....	68
Figiúr20: Innéacs illingo EFSA de réir Ábhair (painéal 1) agus teanga (painéal 2).....	68
Figiúr21: Innéacs il-lingo FRA de réir Ábhair (painéal 1) agus teanga (painéal 2).....	69
Figiúr22: ECHA multi-lingo index by Content (painéal 1) agus teanga (painéal 2).....	69
Figiúr23: Comparáid idir meánscór illingeach eintiteas an Aontais (neamhghrúpáilte agus grúpáilte).....	70

LIOSTA TÁBLAÍ

Tábla 1: Airteagal i Rialachán Uimh. 1 a mheas.....	21
Tábla 2: Na príomhfhorálacha dlí maidir le teangacha sna Rialacháin Foirne.....	23
Tábla 3: Forbhreathnú ar shraith agus ar fhoshraith na hIrise Oifigiúla.....	42
Tábla 4: Cumarsáid inmheánach agus sheachtrach i Rialachán Uimh. 1.....	46
Tábla 5: Comhfhreagras idir ábhar an tsuímh ghréasáin agus riachtanais ilteangacha.....	55
Tábla 6: Líon na leathanach gréasáin a ndearnadh anailís orthu de réir eintitis in ord íslitheach...	56
Tábla 7: Scileanna teanga cónaitheoirí Eorpacha idir 25 agus 64 bliana d'aois, de réir teanga.....	75
Tábla 8: Céatadán na gcónaitheoirí Eorpacha idir 25 agus 64 bliana d'aois atá san áireamh ó thaobh teanga de, de réir chineál bheartas cumarsáide an AE agus de réir cur chuige i leith an tsainmhínithe ar chuimsiú teangeolaíoch.....	77
Tábla A3.1: Liosta na n-agallamh.....	141
Tábla A4.1: Céatadán na gcónaitheoirí Eorpacha idir 25 agus 64 bliana d'aois atá san áireamh ó thaobh teanga de, de réir chineál bheartas cumarsáide an AE, trí chur chuige i leith an tsainmhínithe ar chuimsiú teangeolaíoch agus de réir tíre.....	150
Tábla A4.2: Céatadán na gcónaitheoirí Eorpacha idir 25 agus 64 bliana d'aois atá san áireamh ó thaobh teanga de, de réir chineál bheartas cumarsáide an AE, cur chuige i leith an tsainmhínithe ar chuimsiú teangeolaíoch agus aoisghrúpa.....	152
Tábla A4.3: Céatadán na gcónaitheoirí Eorpacha idir 25 agus 64 bliana d'aois atá san áireamh, de réir chineál bheartas cumarsáide an AE, cur chuige i leith an tsainmhínithe ar chuimsiú teangeolaíoch agus ar leibhéal an oideachais a cuireadh i gcrích go rathúil.....	153
Tábla A4.4: Céatadán na gcónaitheoirí Eorpacha idir 25 agus 64 bliana d'aois atá san áireamh ó thaobh teanga de, de réir an chineáil beartais cumarsáide AE, cur chuige i leith an tsainmhínithe ar chuimsiú teangeolaíoch agus de réir gairme.....	154
Tábla A5.1: Láidreachtaí agus laigí a bhaineann le cineálacha éagsúla cur chuige aistriúcháin uathoibríoch.....	156

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

ACHOIMRE FEIDHMIÚCHÁIN

Déantar measúnú sa staidéar seo ar chur chuige an AE i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide. Baintear feidhm as cur chuige modhanna measctha, lena n-áirítear athbhreithniú litríochta, anailís dhlíthiúil agus beartais, anailís chainníochtúil ar shuíomhanna gréasáin an Aontais, agallaimh le saineolaithe an Aontais agus anailís ar shonraí suirbhé.

Príomhthorthaí

Comhlíonann institiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí AE oibleagáidí ilteangachais an AE go foirmiúil. Éascaítear an méid sin le solúbthacht sna hoibleagáidí rialála agus le heaspa creata chuimsithigh lena n-áirítear caighdeáin choiteanna atá oiriúnach don ré dhigiteach, go háirithe maidir le suíomhanna gréasáin an Aontais.

Is é Rialachán Uimh. 1 cloch choirnéil dhlíthiúil oibleagáidí ilteangachais an AE. Leagtar amach ann na rialacha lena gcinntear na teangacha atá le húsáid ag institiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí an Aontais agus tugann sé solúbthacht d'eintitis an Aontais a chinneadh cé na teangacha a úsáidfead i gcásanna sonracha e.g. i ndoiciméid oibre nó i gcruinnithe inmheánacha le saineolaithe. Ní thugtar aghaidh ar chumarsáid dhigiteach ilteangach i Rialachán Uimh. 1 ná i gcásdlí Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh (CBAE) go dtí seo. Dá bhrí sin, ní aistrítear mórán ábhair a fhoilsítear ar líne toisc go mbreathnaítear air mar sheachtháirge cumarsáide inmheánaí. Ciallaíonn sé sin go bhféadfadh sé nach mbeadh doiciméid fhoilsithe a d'fhéadfadh difear a dhéanamh do shaoránaigh, do ghnólachtaí ná do Bhallstáit ar fáil ina dteanga féin i gcónaí.

Áitíonn an staidéar seo, bunaithe ar réasúnú dlíthiúil, **gur cheart feidhm a bheith ag oibleagáidí ilteangachais maidir le cineálacha sonracha ábhair ar an suíomh gréasáin.** Chuige sin, moltar tíopeolaíocht ilteangach riachtanas chun na cineálacha ábhair ar cheart tosaíocht a thabhairt dóibh don aistriúchán a shoiléiriú. Tá sé seo bunaithe ar rangú rangaithe na nithe seo a leanas: (a) príomhdhoiciméid a bhfuil oibleagáid dhlíthiúil orthu a bheith ar fáil nó a chur isteach i dteangacha uile an Aontais; (B) príomhdhoiciméid ba cheart a bheith ar fáil i dteangacha oifigiúla uile an Aontais mar gheall ar a n-inneachar substainteach agus an tionchar a d'fhéadfadh a bheith acu ar chearta agus oibleagáidí saoránach, gnólachtaí agus údarás poiblí, e.g. treoir maidir le Státchabhair, cláir mhaoiniúcháin AE nó glaonna ar thairiscintí; agus (c) doiciméid thánaisteacha ar tosaíocht in ord níos ísle iad do riachtanais ilteangacha agus inrochtaineacht, agus ina bhféadfaí an t-aistriúchán uathoibríoch a úsáid mura mbeadh acmhainní ar fáil don aistriúchán daonna.

Léirítear sa staidéar go bhfuil éagsúlachtaí suntasacha ann maidir le hinfhaighteacht ábhair ilteangaigh ba cheart a bheith ar fáil i ngach teanga oifigiúil. Is toradh é sin ar mheasúnú ar scóir ilteangacha bunaithe ar chur i bhfeidhm na tíopeolaíochta ilteangaí ar shuíomhanna gréasáin institiúidí an Aontais. Ní éiríonn go maith le suíomhanna gréasáin an Choimisiúin Eorpaigh ná an Bhainc Cheannais Eorpaigh i bhfoilsíú rannóga ina bhfuil ábhar “príomhúil den chuid is mó” agus ábhar “príomhúil den chuid is mó” ba cheart a bheith ar fáil i ngach teanga oifigiúil de chuid an Aontais. Os a choinne sin, tá feidhmíocht shuíomhanna gréasáin na Comhairle Eorpaí/Comhairle an Aontais Eorpaigh, CBAE agus Chúirt Iniúcháirí na hEorpa an-mhaith. Tá scór sách ard ag Parlaimint na hEorpa freisin.

Conclúid thábhachtach eile is ea nach bhfuil **córais teanga institiúidí, chomhlachtaí agus gníomhaireachtaí an Aontais trédhearcach agus foirmiúil go leor.** Uaireanta, ní shonraítear na réimis nó is minic a bhíonn siad doiléir. Ar an gcaoi chéanna, tá beartas teanga ar an suíomh gréasáin foilsithe ag formhór institiúidí agus chomhlachtaí an Aontais, ach níl sé sin déanta ag formhór na ngníomhaireachtaí. Níl sé seo ag teacht le moltaí an Ombudsman Eorpaigh ina n-iarrtar go ndéanfaí an beartas maidir le húsáid teangacha oifigiúla AE a shainiú agus a fhoilsíú go soiléir.

Ní dhéanann an tAontas Eorpach faireachán agus athbhreithniú córasach ar an réimse leathan córais teanga, cleachtas agus beartas teanga ar an suíomh gréasáin. Déanann sé sin

dochar don trédhearcacht agus don chuntasacht chomh maith le bac a chur ar chur chuige níos foirmiúla maidir le cumarsáid ilteangach le caighdeán choiteanna.

Tugann an éagsúlacht i soláthar ábhair ilteangaigh ar fud shuíomhanna gréasáin an Aontais agus laistigh díobh le tuiscint nach n-oireann an cainéal cumarsáide sin i gcónaí do riachtanais gach spriocphobail. Léirigh an anailís ar na 13 shuíomh gréasáin de chuid an Aontais ar a bhfuil an t-ábhar is ilteangaí gur éirigh go maith le cuid acu ó thaobh innéacs il-lingo a chuireann na codanna éagsúla d'ábhar ar shuíomh gréasáin san áireamh, cé gur éirigh le cuid eile acu ar bhealach níos boichte. Bhain na rátálacha ilteangacha ab airde le sé shuíomh gréasáin le scóir i bhfad os cionn mheán na 13 shuíomh gréasáin (Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh, Comhairle an Aontais Eorpaigh/an Chomhairle Eorpach (suíomh gréasáin comhroinnte), Cúirt Iníúcháir na hEorpa, Parlaimint na hEorpa, an Gníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht agus Sláinte ag an Obair agus an tOmbudsman Eorpach). Tá feidhmíocht lár-raoin ag an dara cnuasach suíomhanna gréasáin, ina measc an Coimisiún Eorpach (an ceann is gaire do shuíomhanna gréasáin an Aontais), agus an Gníomhaireacht Eorpach Ceimiceán agus Coiste Eorpach na Réigiún (le scóir níos ísle araon). Cuimsítear sa chnuasach deiridh ceithre shuíomh gréasáin a fheidhmíonn go dona agus nach bhfuil mórán ábhar ilteangach ar fáil dóibh (an Banc Ceannais Eorpach, Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa, an tÚdarás Eorpach um Shábháilteacht Bia, Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chearta Bunúsacha). Ina theannta sin, ní fhoilsíonn formhór shuíomhanna gréasáin gníomhaireachtaí an Aontais Eorpaigh (a ndearnadh measúnú orthu sa bhreis ar an méid thuas ar bhealach cáilíochtúil) ábhar i ngach teanga oifigiúil agus tá siad aonteangach go héifeachtach i mBéarla.

Innéacs ilteangach malartach nach mbreathnaíonn ach ar líon iomlán na leathanach gréasáin, gan aird a thabhairt ar dhifríochtaí idir na catagóirí inneachair, a mhéadaíonn feidhmíocht dhá shuíomh gréasáin imeallach (Parlaimint na hEorpa agus Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chearta Bunúsacha) ach a laghdaíonn feidhmíocht fhoirmhór na suíomhanna gréasáin, go han-mhór i gcásanna áirithe amhail an tOmbudsman Eorpach.

I gcás nach n-úsáidtear ach Béarla, is beag inrochtaineacht ar ábhar atá foilsithe ag an Aontas Eorpach. Léiríonn anailísar Shuirbhé Eurostat ar Oideachas Aosach (2016) nach labhraíonn thart ar aon trian de chónaitheoirí an Aontais Eorpaigh idir 25 agus 64 bliana d'aois ach a dteanga dhúchais nó a dteangacha dúchais. Níl aon teanga choiteann san AE a labhraítear ag leibhéal an-mhaith (i.e. mar chainteoir dúchais nó mar theanga iasachta ar leibhéal inniúil) ag tromlach den daonra. Tá tuairim is 20 % de dhaoine fásta san Aontas in ann cumarsáid a dhéanamh ar leibhéal an-mhaith sa Ghearmáinis, agus ina dhiaidh sin sa Fhraincis (thart ar 16 %), san Iodáilis (14 %), agus sa Bhéarla (13 %). Mura bhfoilsítear doiciméad ach i mBéarla, tá sciar de 13-45 % de dhaoine fásta an Aontais in ann é a thuiscint (an raon ag brath ar an táscaire a úsáidtear chun inniúlacht teanga a thomhas). Méadaíonn an sciar sin go 43-65 % i mbeartas cumarsáide tritheangach (ag baint úsáide as Béarla, Fraincis agus Gearmáinis). Cinntíonn beartas cumarsáide atá go hiomlán ilteangach go mbeidh rochtain ag 97-99 % de dhaoine fásta san Aontas ar ábhar.

D'fhéadfadh an easpa airde ar thábhacht an ilteangachais sa bheartas cumarsáide a bheith ina chúis le braistintí an AE a bheith i bhfad i gcéin agus dícheangailte ó shaoránaigh i bhfianaise dháileadh reatha na scileanna teanga sa phobal. Is toradh iad córais teanga an AE ar ghníomh cothromaíochta idir leasanna éagsúla lena n-áirítear srianta suntasacha ó thaobh acmhainní de. Is dúshlán beartais agus oibríochtúil é sin d'institiúidí an Aontais Eorpaigh. Cé nach bhfuil sé saor ó thaobh acmhainní a chur ar fáil, is córas ilteangach an beartas cumarsáide is éifeachtaí agus is inrochtana, agus dáileadh reatha scileanna teanga chónaitheoirí an AE á chur san áireamh.

Moltaí

Bunaithe ar thorthaí an staidéir seo, moltar na moltaí seo a leanas.

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

- **Moladh 1: Creat coiteann trédhearcach agus caighdeáin chumarsáide ilteangacha a fhorbairt, lena n-áirítear sa réimse digiteach.** Mura bhfuil fonn polaitiúil ann go ndéanfaí Rialachán Uimh. 1 a athchóiriú, d'fhéadfadh Parlaimint na hEorpa bunú comhchreata agus comhchaighdeán foirmiúil a chur chun cinn trí chomhaontú idirinstiúideach. Ba cheart go mbeadh cumarsáid AE tríd an idirlíon faoi réir oibleagáidí ilteangachais, ní hamháin maidir leis an ábhar a shainítear sa staidéar seo mar ábhar "lárnach" ach le haghaidh ábhar "príomhúil" freisin.
- **Moladh 2: Faireachán rialta ar chomhlíonadh dlí, ar thrédhearcacht riaracháin agus ar úsáid acmhainní a instiúidiú chun cumarsáid ilteangach a áirithiú trí Thuarascáil Thréimhsiúil.**
- **Moladh 3: Oifigeach Ilteangachais a bhunú chun athbhreithniú a dhéanamh ar chleachtais, ar chórais teanga agus ar pholasaithe teanga an tsuímh ghréasáin.** Ba cheart don Oifigeach a bheith freagrach as an tuarascáil faireacháin thréimhsiúil agus a bheith cuntasach do Pharlaimint na hEorpa.
- **Moladh 4: Úsáid teangacha oifigiúla sa chumarsáid dhigiteach a chur chun cinn chun feabhas a chur ar inrochtaineacht agus ar chóngaracht do shaoránaigh.**
- **Moladh 5: Leithdháiltí bhuiséad an AE don ilteangachas a mhéadú.** Cuideoidh sé sin le dul i ngleic leis na ciorruithe ar sheirbhísí aistriúcháin agus ateangaireachta a chonacthas le blianta beaga anuas.

1 RÉAMHRÁ

Tá an tAontas Eorpach (AE) tiomanta don éagsúlacht teanga agus don ilteangachas a chur chun cinn. Tá beartas cumarsáide an Aontais rithábachtach toisc go mbíonn tionchar díreach aige ar an gcaidreamh idir institiúidí an Aontais, na Ballstáit agus na saoránaigh. Cuidíonn an t-ilteangachas leis an AE a thabhairt níos gaire do na saoránaigh trí thuiscint ar institiúidí an AE a éascú, trí éagsúlacht chultúrtha a urramú agus trí chur le trédhearcacht agus cuntasacht. Cuireann sé réimse poiblí Eorpach chun cinn agus éascaíonn sé feasacht agus rochtain ar na deiseanna a eascraíonn as lánpháirtíú AE.

Is é príomhchuspóir an staidéir seo **measúnú a dhéanamh ar chur chuige an AE i leith ilteangachais ina bheartas cumarsáide agus moltaí a mholadh.** Is iad seo a leanas na cuspóirí sonracha:

1. Measúnú a dhéanamh ar **chomhlíonadh dlíthiúil agus ar thrédhearcacht réimis teanga** institiúidí, chomhlachtaí agus gníomhaireachtaí an Aontais, chomh maith lena **mbeartas teanga ar an suíomh gréasáin.**
2. **Anailís mhapála a dhéanamh ar úsáid theangacha oifigiúla an Aontais** ar bhealaí cumarsáide an Aontais, agus béim á leagan ar shuíomhanna gréasáin.
3. **Ceachtanna beartais agus moltaí** a dhíorthú do lucht ceaptha beartas an Aontais.

Tugtar aghaidh ar cheithre shraith de cheisteanna taighde sa staidéar seo:

1. **Comhlíonadh:** An gcomhlíonann institiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí AE Rialachán Uimh. 1 agus dlí teanga AE i gcoitinne agus cad iad na himpleachtaí dá mbeartas cumarsáide?
2. **Córais Teanga:** Cad iad na gnéithe de na córais teanga a ghactar agus a leantar i gcleachtas? An bhfuil na córais sin trédhearcach agus foirmiúil?
3. **Cleachtais theangeolaíocha:** An bhfuil cleachtais theangeolaíocha i mbeartas teanga an tsuímh ghréasáin oiriúnach do riachtanais an spriocphobail? Conas is fearr a d'fhéadfadh na heagraíochtaí sin dul in oiriúint do na comhthéacsanna teanga atá ann faoi láthair?
4. **Impleachtaí beartais:** Cad iad na moltaí is féidir a dhéanamh do lucht ceaptha beartas an Aontais Eorpaigh?

Baintear úsáid as cur chuige modhanna measctha lena n-áirítear athbhreithniú litríochta, anailís dlí agus beartais, mianadóireacht sonraí ceannródaíocha agus teicnící cainníochtúla chun anailís a dhéanamh ar airíonna ilteangacha shuíomhanna gréasáin an Aontais, agallaimh le saineolaithe beartais an Aontais maidir le haistriúchán agus ateangaireacht, agus anailís ar shonraí suirbhéireachta ar scileanna teanga chónaitheoirí an Aontais.

Tá an staidéar seo struchtúrtha mar seo a leanas.

- Cuirtear i láthair i gCaibidil 2 an mhodheolaíocht taighde (féach na hlarscríbhinní le haghaidh sonraí teicniúla).
- Déantar athbhreithniú i gCaibidil 3 ar chreat dlíthiúil an Aontais maidir le cumarsáid ilteangach, agus tugtar aghaidh ar cheist an chomhlíonta dhlíthiúil.
- Déantar anailís i gCaibidil 4 ar chórais teanga agus ar bheartais teanga an tsuímh ghréasáin atá ag institiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí an Aontais, agus déantar measúnú ar a dtrédhearcacht.
- Déantar athbhreithniú i gcaibidil 5 ar 'réimse liath' dlíthiúil na cumarsáide ilteangaí trí shuíomhanna gréasáin agus forbraítear tíopeolaíocht ilteangach riachtanas.
- Leagtar amach i gcaibidil 6 leibhéal an ilteangachais ar shuíomhanna gréasáin an AE trí innéacsanna ilteangachais a ríomh chun comparáid a dhéanamh idir patrúin éagsúlachta teanga.

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

- Fiosraítear i gcaibidil 7 dáileadh scileanna teanga chónaitheoirí an Aontais trí úsáid a bhaint as sonraí suirbhé chun a mheas an bhfuil rochtain ar bheartas cumarsáide an Aontais.
- Cuirtear conclúidí agus moltaí i láthair i gcaibidil 8.

2 MHODHEOLAÍOCHT TAIGHDE

Bhain an staidéar seo úsáid as cur chuige modhanna measctha chun aghaidh a thabhairt ar na cuspóirí taighde, lena n-áirítear meascán nuálach de mhodhanna cáilíochtúla agus cainníochtúla.

Ar an gcéad dul síos, **rinneadh athbhreithniú ar litríocht, anailís dhlíthiúil agus beartais** chun athbhreithniú a dhéanamh ar an gcreat rialála ilteangach (Caibidil 3), ar chórais theangeolaíochta agus ar bheartais teanga an tsuímh ghréasáin (Caibidil 4), lena n-áirítear staidéir acadúla agus staidéir bheartais agus aschur eile a bhaineann leis an staidéar amhail noirm/rialacháin teanga institiúidí, chomhlachtaí agus ghníomhaireachtaí an Aontais. Bhí an tasc sin ina bhonn eolais freisin d'fhorbairt 'tíopeolaíocht riachtanas ilteangach' (Caibidil 5) agus d'athbhreithniú ar an meaisínáistriúchán agus ar thograí chun ilteangachas a fheabhsú i gcóras oideachais an AE (Caibidil 7).

Ar an dara dul síos, is éard a bhí i **gceist le sonraí cainníochtúla a bhailiú agus** a anailísiú úsáid a bhaint as mianadóireacht sonraí agus as teicnící cainníochtúla chun anailís a dhéanamh ar airíonna ilteangacha shuíomhanna gréasáin an Aontais. Chuir an fhoireann tacar sonraí mór de níos mó ná 1.5 milliún leathanach gréasáin le chéile ar fud 13 shuíomh gréasáin de chuid an Aontais. Chun anailís léarscáilithe a dhéanamh ar shuíomhanna gréasáin (Caibidil 6), rinneadh measúnú ar na tréithe ilteangacha trí 'innéacs ilteangach' a ríomh a cuireadh i bhfeidhm ar inneachar shuíomhanna gréasáin/rannáin ghréasáin an Aontais agus ar an tíopeolaíocht ilteangach riachtanas a forbraíodh i gCaibidil 5.

Ar an tríú dul síos, úsáideadh **anailís ar sonraí suirbhé** chun measúnú a dhéanamh ar a mhéid a bhfuil rochtain ag saoránaigh an Aontais ar chóras teanga an Aontais trí ríomh a dhéanamh ar an sciar den daonra atá in ann doiciméid an Aontais a thuiscint le haghaidh teaglamaí éagsúla teangacha a úsáidtear i gcórais bheartais cumarsáide an Aontais, agus leas á bhaint as Suirbhé Eurostat ar Oideachas Aosach (Caibidil 7).

Ar deireadh, rinneadh **agallaimh** le 12 oifigeach de chuid an Aontais a raibh baint acu le beartas teanga agus cumarsáide in institiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí an Aontais. Díriodh ar ábhair chumarsáide ilteangacha a bhaineann le hacmhainní aistriúcháin/léirmhínithe, le hearcaíocht, le cumarsáid, le húsáid uirlisí digiteacha, agus le trédhearcacht. Cuireadh na hagallaimh san áireamh san anailís ar chórais agus ar chleachtais teanga (Caibidil 4). Cuirtear achoimre ar na hagallaimh ar fáil in Iarscríbhinn 3.

Tá tuilleadh faisnéise faoi na modhanna ar fáil i ngach caibidil, le sonraí teicniúla ar fáil sna Iarscríbhinní ar shuíomhanna gréasáin an AE (Iarscríbhinn 2) agus ar scileanna teanga chónaitheoirí an AE (Iarscríbhinn 4).

3 AN CREAT DLÍTHIÚIL

PRÍOMHTHORTHAÍ

- Le hathbhreithniú ar théacsanna dlí, le cásdlí CBAE agus leis an litríocht ábhartha, ardaítear saincheisteanna maidir le cur i bhfeidhm reatha na bprionsabal a bhaineann le rialacha ilteangachais, maidir leis an sainmhíniú ar “fhoirceadal sonracha na gcásanna”, trédhearcacht, earcú oifigeach agus ball foirne ar conradh, agus coincheap an fhoilseacháin (oifigiúil).
- Is é Rialachán Uimh. 1 bunchloch an chomhionannais teanga agus na socruithe teoranta teanga d’institiúidí an AE. Leagtar amach ann oibleagáidí ilteangachais maidir le cumarsáid dhíreach idir na hinstiúidí agus na saoránaigh, foilseacháin agus rialacha dlíthiúla a bhfuil feidhm ghinearálta leo agus sonraítear ann an coinníoll maidir le neamhspleáchas teanga institiúideach.
- Bunaítear le Rialachán Uimh. 1 córas ginearálta teanga a bhfuil feidhm aige maidir le comhlachtaí agus gníomhaireachtaí, mura bhforáiltear a mhalairt go sainráite sa Rialachán bunaidh.
- Léiríonn léirmhíniú téacsúil agus teileolaíoch ar Rialachán Uimh. 1 gurb é is príomhaidhm dó tuiscint a chur chun cinn tríd an ilteangachas agus, dá bhrí sin, cuimsiú teanga an lucht féachana a chur chun cinn, cé go bhfuil sé mar eisceacht cé acu de na teangacha a úsáidfear i “gcásanna sonracha” amháin a roghnú.
- Níor thug dlí dearfach agus CBAE aghaidh ar chumarsáid suíomhanna gréasáin ná ar ilteangachas go dtí seo. Mar sin féin, tá dlí infheidhme an Aontais curtha in oiriúint ag CBAE do réaltacht nua na cumarsáide ar an suíomh gréasáin, nuair is gá an ceart chun cúirte a chosaint.

3.1 Réamhrá

Déantar athbhreithniú sa chaibidil seo ar **an gcreat dlíthiúil le haghaidh cumarsáid ilteangach an Aontais agus go sonracha le haghaidh cumarsáid ar an suíomh gréasáin**. Déanaimid idirdhealú idir: dlí príomha, lena n-áirítear na Conarthaí agus an Chairt um Chearta Bunúsacha; agus dlí tánaisteach i dtéarmaí “Rialachán Uimh. 1 lena gcinntear na teangacha atá le húsáid ag Comhphobal Eacnamaíochta na hEorpa”, Reacht CBAE, Rialacha nós imeachta na Cúirte Breithiúnais agus Rialacha nós imeachta na Cúirte Ginearálta, agus Rialacháin Foirne Oifigigh an Aontais Eorpaigh (dá ngairtear Rialacháin Foirne anseo feasta). Cé gurb é Rialachán Uimh. 1 príomhfhoinsé dhlí ilteangachais AE is infheidhme maidir le beartas cumarsáide institiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí AE agus gurb é an léirmhíniú atá air ag CBAE, níor thug CBAE aghaidh ar chumarsáid ar an suíomh gréasáin go dtí seo.

3.2 Modheolaíocht

Baineann an chaibidil seo leas as foinsí dlíthiúla (dlí príomha agus tánaisteach, cásdlí CBAE) agus as litríocht dhlíthiúil chun forléargas struchtúrtha a sholáthar ar an gcreat dlíthiúil le haghaidh cumarsáid ilteangach agus chun tuiscint níos fearr a fháil ar a chur i bhfeidhm ar chumarsáid ar shuíomhanna gréasáin. Cuirtear léirmhíniú dlíthiúil bunaithe ar an dlí dearfach atá ann faoi láthair ar fáil freisin, go háirithe nuair nach bhfuil an comhthéacs dlíthiúil cobhsaí nó soiléir, nó má tá bearnaí ann.

3.3 Dlí Príomhúil

Cuimsíonn an dlí príomha na Conarthaí — an Conradh ar an Aontas Eorpach (CAE) agus an Conradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (CFAE) — agus Cairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh (dá ngairtear “an Chairt” anseo feasta).

• **Spriocanna an Aontais**

Airteagal 3 CAE: “Urramóidh [an tAontas] saibhreas a éagsúlachta cultúrtha agus teanga agus áiritheoidh sé go ndéanfar oidhreacht chultúrtha na hEorpa a chaomhnú agus a fheabhsú.”

Airteagal 165 (1) CFAE: “Rannchuideoidh an tAontas le hoideachas de cháilíocht a fhorbairt tríd an gcomhar idir Ballstáit a chothú agus, más gá, trí thacú lena ngníomhaíocht agus í a fhorlíonadh, agus freagracht na mBallstát i leith inneachar an teagaisc agus eagrúchán an chórais oideachais agus a n-éagsúlacht chultúrtha agus teanga á hurramú aige.”

Airteagal 165 (2) CFAE: “Beidh sé d’aidhm ag gníomhaíocht an Aontais [...] an ghné Eorpach san oideachas a fhorbairt, go háirithe trí theangacha na mBallstát a theagasc agus a scaipeadh”.

• **Comh-fhíordheimhneacht na dtéacsanna agus liosta teangacha na gConarthaí**

Airteagal 55 (1) CAE: “Tuar an Conradh seo suas i scríbhinn bhunaidh amháin sa Bhéarla, sa Bhulgáiris, sa Chróitis, sa Danmhairgis, san Eastóinis, san Fhionlainnis, sa Fhraincis, sa Ghaeilge, sa Ghearmáinis, sa Ghréigis, san Iodáilis, sa Laitvis, sa Liotuáinis, sa Mháltais, san Ollainnis, sa Pholainnis, sa Phortaingéilis, sa Rómáinis, sa tSeicis, sa tSlóivéinis, sa tSlóvaicis, sa Spáinnis, sa tSualainnis agus san Ungáiris, agus comhúdarás ag na téacsanna i ngach ceann de na teangacha sin; taiscfear é i gcartlann Rialtas Phoblacht na hIodáile, agus cuirfidh an Rialtas sin cóip dheimhnithe chuig rialtas gach ceann eile de na Stáit shínitheacha”.

Airteagal 358 CFAE: “Beidh feidhm ag forálacha Airteagal 55 [CAE] maidir leis an gConradh seo”.

Airteagal 55 (2) CAE: “Féadfar an Conradh seo a aistriú freisin go haon teangacha eile arna gcinneadh ag na Ballstáit as measc na dteangacha sin a bhfuil stádas oifigiúil acu, i gcomhréir lena n-ord bunreachtúil, ar a gcríoch ar fad nó ar chuid di. Cuirfidh na Ballstáit i dtrácht cóip dheimhnithe de na haistriúcháin sin ar fáil agus taiscfear í i gcartlann na Comhairle.”

Dearbhú Uimh. 16 maidir le hAirteagal 55(2) den Chonradh ar an Aontas Eorpach: “Measann an Chomhdháil go rannchuidíonn an chaoi chun aistriúcháin ar na Conarthaí a dhéanamh sna teangacha atá luaite in Airteagal 55(2) leis an gcuspóir a ghnóthú maidir le saibhreas éagsúlachta cultúrtha agus teanga an Aontais a urramú mar atá leagtha amach sa cheathrú fomhír d’Airteagal 3(3). Sa chomhthéacs sin, daingníonn an Chomhdháil ceangal an Aontais le héagsúlacht chultúrtha na hEorpa agus an aird ar leith a thabharfaidh sé i gcónaí do na teangacha sin agus do theangacha eile.

Molann an Chomhdháil do na Ballstáit sin ar mian leo an chaoi atá aitheanta in Airteagal 55(2) a thapú a chur i bhfios don Chomhairle, laistigh de shé mhí ó dháta Conradh Liospóin a shíniú, an teanga nó na teangacha chun a ndéanfar na Conarthaí a aistriú.”

• **Ceartha shaoránaigh an Aontais**

Airteagal 20 (2) d) CFAE: “[Beidh sé de cheart ag saoránaigh an Aontais] achainí a dhéanamh chuig Parlaimint na hEorpa, iarratas a dhéanamh chuig an Ombudsman Eorpach, agus dul i dteagmháil le hinstitiúidí agus comhlachtaí comhairleacha an Aontais in aon cheann de theangacha an Chonartha agus freagra a fháil sa teanga chéanna.”

Airteagal 24 CFAE: “Féadfaidh gach saoránach den Aontas scríobh chuig aon cheann de na hinstitiúidí nó comhlachtaí dá dtagraítear san Airteagal seo nó in Airteagal 13 den Chonradh ar an Aontas Eorpach i gceann de na teangacha atá luaite in Airteagal 55(1) den Chonradh ar an Aontas Eorpach agus freagra a fháil uaidh nó uaithi sa teanga chéanna.”

• **Socruithe teanga sa dlí tánaisteach**

Airteagal 342 CFAE: “Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d’aon toil trí bhíthin rialachán, na rialacha i dtaobh theangacha institiúidí an Aontais a chinneadh, gan dochar do na forálacha atá i Reacht Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh.”

Airteagal 118 CFAE: “Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir le nós imeachta reachtach speisialta, socruithe teanga do na cearta Eorpacha maoine intleachtúla a bhunú trí bhíthin rialachán. Gníomhóidh an Chomhairle d’aon toil tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa.”

Airteagal 207(4) CFAE “Gníomhóidh an Chomhairle d’aon toil freisin maidir le comhaontuithe a chaibidil agus a thabhairt i gcrích: (a) i réimse na trádála i seirbhísí cultúrtha agus closamhairc, i gcás ina bhfuil an baol ann go ndéanfaidh na comhaontuithe sin dochar d’éagsúlacht chultúrtha agus teanga an Aontais”

Minicíocht uisce: flúirseach mionsaothrú féin

Bosca 1: Forálacha dlíthiúla maidir le hilteangachas i gConarthaí AE (CAE agus CFAE)

Tá forálacha an dlí phríomha a bhaineann leis an ilteangachas an-éagsúil. Liostaítear in Airteagal 55(1) CAE 24 theanga ina dtarraingítear suas CAE agus is teanga údarásach a bheidh ann. Foráiltear in Airteagal 55(2) agus i nDearbhú Uimh. 16 go bhféadfar an Conradh a aistriú go teangacha breise. Mar a fhoráiltear in Airteagal 358 CFAE, tá CFAE barántúil sna teangacha céanna leis an gConradh ar an Aontas Eorpach (CAE), agus tá na himpleachtaí céanna aige. Léirítear in Airteagal 165(2) an tábhacht a thugtar do theagasc agus do scaipeadh theangacha na mBallstát. Foráiltear le hAirteagal 342 CFAE bunús dlí don Chomhairle chun córas teangacha institiúideacha an Aontais a ghlacadh. Tugann forálacha saoránachta AE cearta gan choinníoll do shaoránaigh AE, amhail na cearta achainí a dhéanamh chuig Parlaimint na hEorpa agus feidhm a bheith acu maidir leis an Ombudsman Eorpach in aon teanga den Chonradh. Maidir leis na cearta atá ag saoránaigh cumarsáid a dhéanamh le AE, sonraítear in Airteagal 24 CFAE (agus ar an gcaoi chéanna in Airteagal 41(4) den Chairt) nach féidir leo ach “scríobh” a scríobh chuig institiúidí AE, chuig an Ombudsman, chuig an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta agus chuig Coiste na Réigiún. Tá raon feidhme Airteagal 20 CFAE níos leithne ná Airteagal 24 CFAE: is féidir le saoránaigh “seoladh” a dhéanamh, rud a chiallaíonn cumarsáid i scríbhinn agus ó bhéal, aon cheann de na hinstiúidí agus de na comhlachtaí comhairleacha, lena n-áirítear gníomhaireachtaí.

Déantar an sprioc maidir le saibhreas éagsúlachta cultúrtha agus teanga an Aontais a urramú (Airteagal 3 CAE) a athrá in Airteagal 22 den Chairt. **Ciallaíonn meas a léiriú ar éagsúlacht teangacha, nuair a thagraítear dó i ngníomh tánaisteach, nach sáróidh AE éagsúlacht teanga atá ann cheana agus beartas á chur chun feidhme aige agus go bhfuil cur chun cinn an ilteangachais ar cheann de bheartais an AE** (Airteagal 167(1) CFAE). Dá réir sin, ní chruthaíonn an tAirteagal seo aon oibleagáid dhlíthiúil, ach cosúil le haon chuspóir de chuid na gConarthaí, is féidir leis an Airteagal seo cuidiú chun cuspóir forálacha eile a léirmhíniú.

Tá **prionsabal an neamh-idirdhealaithe bunaithe ar theanga** (nó ar phrionsabal an chomhionannais teanga) cosanta freisin le hAirteagal 21 den Chairt, nach bhfuil feidhm aige ach amháin má tá dlí an Aontais infheidhme. Is é raon feidhme na Cairte raon feidhme dhlí AE (CBAE, breithiúnas CJ Áklagaren, 2013, mír 21)¹. Ciallaíonn sé nach ceadmhach d’institiúidí agus do chomhlachtaí an Aontais an tAirteagal seo a shárú agus na cumhachtaí a thugtar dóibh faoi na Conarthaí á bhfeidhmiú acu. Faoin **gceart chun dea-riaracháin**, “féadfaidh gach duine scríobh chuig institiúidí an Aontais i gceann de theangacha na gConarthaí agus caithfidh sé nó sí freagra a fháil sa teanga chéanna” (Airteagal 41(4) den Chairt).

- Neamh-idirdhealú

Airteagal 21 (1): “Toirmiscfear aon idirdhealú atá bunaithe ar aon fhoras amhail [...] teanga [...]”.

- Éagsúlacht chultúrtha, reiligiúnach agus teanga

Airteagal 22: Urramóidh an tAontas an éagsúlacht chultúrtha, reiligiúnach agus teanga.

- An ceart chun dea-riaracháin

Airteagal 41 (4): “Féadfaidh gach duine scríobh chuig institiúidí an Aontais i gceann de theangacha na gConarthaí agus caithfidh sé nó sí freagra a fháil sa teanga chéanna”.

Minicíocht uisce: flúirseach mionsaothrú féin

2 Forálacha Bosca maidir le hilteangachas i gCairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh

3.4 Dlí tánaisteach

Sa dlí tánaisteach, rinne an Chomhairle córas teanga institiúidí AE a rialáil i “Rialachán Uimh. 1 ón gComhairle lena gcinntear na teangacha atá le húsáid ag Comhphobal Eacnamaíochta na

1 Breithiúnas CJ Áklagaren, C 617/10 [2013]. Ar fáil ag: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9E6804D1FA607C57315C3FC586503F57?text=&docid=134202&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=7116443>

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

hEorpa”, agus rinne sí foráil do mhaolú maidir le CBAE. Braitheann córas teanga institiúidí agus chomhlachtaí an AE freisin ar an Rialachán lena leagtar síos Rialacháin Foirne na nOifigeach agus Coinníollacha Fostaíochta Sheirbhísigh Eile Chomhphobal Eacnamaíochta na hEorpa agus an Chomhphobail Eorpaigh do Fhuinneamh Adamhach (dá ngairtear Rialacháin Foirne anseo feasta)².

3.4.1 Rialachán Uimh. 1

Ba mhacasamhlú ar chinneadh idir-rialtasach a glacadh an 24 Iúil 1952 tar éis theacht i bhfeidhm an Chonartha ag bunú an Chomhphobail Eorpaigh do Ghual agus Cruach Rialachán Uimh. 1³, a achtaíodh i 1958 bunaithe ar shean-Airteagal 217 den Chonradh ag bunú an Chomhphobail Eorpaigh do Ghual agus Cruach. Leasaíodh Rialachán Uimh. 1 i gcomhthéacs na n-aontachas in 1972, 1979, 1985, 1994, 2003, 2005 agus 2013. Leasaíodh é freisin le Rialachán 920/2005⁴ chun an stádas céanna (le maolú) a thabhairt don Ghaeilge agus atá ag teangacha oifigiúla na mBallstát eile.

Is é Rialachán Uimh. 1 cloch choirnéil an chomhionannais teanga agus na socrúithe teoranta teanga do gach ceann d’institiúidí an AE, lena bhforáiltear do Bhunreacht Ilteangachais an AE. Go foirmiúil, is gníomh é ar féidir leis an gComhairle é a leasú d’aon toil. Is rialachán gonta é nach bhfuil ann ach ocht nAirteagal (Bosca 3). Ní chuirtear cuspóirí agus brí an téacs i láthair roimh ré sa rialachán. Ní raibh sé mar chuspóir riamh athbhreithniú/athchóiriú domhanda a dhéanamh chun machnamh a dhéanamh ar fhorbairt chomhthéacs agus riachtanais na saoránach.

Rialachán Uimh. 1 lena gcinntear na teangacha a úsáidfidh Comhphobal Eacnamaíochta na hEorpa

TÁ COMHAIRLE CHOMHPHOBAL EACNAMAÍOCH NA HEORPA,

Ag féachaint d’Airteagal 217 den Chonradh lena bhforáiltear go ndéanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d’aon toil, na rialacha i dtaobh theangacha institiúidí an Chomhphobail a chinneadh, gan dochar do na forálacha atá i rialacha nós imeachta na Cúirte Breithiúnais;

De bhrí go n-aithnítear gach ceann de na ceithre theanga ina bhfuil an Conradh dréachtaithe mar theanga oifigiúil i gceann amháin nó níos mó de Bhallstáit an Chomhphobail;

TAR ÉIS AN RIALACHÁN SEO A GHLACADH:

Airteagal 1: Is iad an Béarla, an Bhulgáiris, an Chróitis, an Danmhairgis, an Eastóinis, an Fhionlainnis, an Fhraincis, an Ghearmáinis, an Ghréigis, an Iodáilis, an Laitvis, an Liotuáinis, an Mháltais, an Ollainnis, an Pholainnis, an Phortaingéilis, an Rómáinis, an tSeicis, an tSlóivéinis, an tSlóvaicis, an Spáinnis, an tSualainnis agus an Ungáiris teangacha oifigiúla agus teangacha oibre institiúidí an Aontais.

Airteagal 2: Féadfar doiciméid a sheolfaidh Ballstát nó duine atá faoi réir dlínse Ballstáit chuig institiúidí an Chomhphobail a dhréachtú in aon cheann de na teangacha oifigiúla a roghnóidh an seoltóir. Déanfar an freagra a dhréachtú sa teanga chéanna.

Airteagal 3: Déanfar doiciméid a sheolann institiúid de chuid an Chomhphobail chuig Ballstát nó chuig duine atá faoi réir dlínse Ballstáit a dhréachtú i dteanga an Stáit sin.

Airteagal 4: Déanfar rialacháin agus doiciméid eile a bhfuil feidhm ghinearálta leo a dhréachtú sna teangacha oifigiúla.

Airteagal 5: Foilseofar Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh sna teangacha oifigiúla.

² **Airteagal 6:** Féadfaidh institiúidí an Chomhphobail Feirordú i dteangacha níos imeachtaí oideacu de Sheirbhísigh Eile Chomhphobal Eacnamaíochta na hEorpa agus an Chomhphobail Eorpaigh do Fhuinneamh Adamhach (IO P 045, 14.6.1962, Ith. 385). Tá an téacs comhdhlúite ar fáil ag: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:2001L0011>

³ **Airteagal 7:** Leagtar síos ina rialacha níos imeachta na teangacha a úsáidfeá in imeachtaí na Cúirte Breithiúnais lena gcinntear na teangacha atá le húsáid ag Comhphobal Eacnamaíochta na hEorpa (IO P 17, 6.10.1958, Ith. 385). Tá an téacs comhdhlúite ar fáil ag: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A01958R0001-2013001>

⁴ **Airteagal 8:** Ma tá níos mó ná teanga oifigiúil amháin ag Ballstát, beidh an teanga a úsáidfeá, arna iarraidh sin don Stát sin, faoi rialú ag rialacha ginearálta a dhéanfaidh an Rialachán seo na teangacha go tuille agus go beidh sé infheidhme go díreach i ngach Ballstát.

Beidh an Rialachán seo ina cheangal go tuille agus go beidh sé infheidhme go díreach i ngach Ballstát.

Minicíocht uisce: flúirseach Rialachán Uimh. 1

Bosca3: Rialachán Uimh. 1 (leagan comhdhlúite de 2013)

I dTábla 1, leagtar béim ar na príomhrialaigh faoi gach Airteagal, saincheistanna dlíthiúla suntasacha agus tugtar crostagairtí do chaibidlí agus do chodanna ábhartha den staidéar seo ina bhfuil tuilleadh analíse.

Tábla 1: Airteagal i Rialachán Uimh. 1 a mheas

Earraí	Príomhriail	Measúnú tosaigh	Tras tagairt
Airteagal 1	Stádas comhionann foirmiúil de 24 theanga oifigiúla an Aontais Tagairt do “teangacha oibre” agus do “teangacha oifigiúla”	<ul style="list-style-type: none"> Is ionann na 24 theanga oifigiúla agus 24 theanga Chonarthaigh Airteagal 55 (1) CAE (van der Jeught, 2021) Idirdhealú “nach bhfuil an-chabhrach” (van der Jeught, 2021); Gan sainmhíniú ar an teanga oifigiúil ná ar an teanga oibre 	Plé ar an idirdhealú sin agus ar an teanga oibre i gCaibidil 5
Airteagail 2 agus 3	Cumarsáid dhíreach leis na Ballstáit agus lena saoránaigh ina dteanga oifigiúil	<ul style="list-style-type: none"> Ceartha na saoránach in Airteagal 24(4) CFAE Níl aon “prionsabal ginearálta de dhlí an Aontais a thugann ceart do gach saoránach leagan d’aon rud a d’fhéadfadh difear a dhéanamh dá leasanna a tharraingt suas ina theanga féin i ngach cás” (CBAE, C.Kik, C-361/01 P [2003] mír 82⁵) Is faoin iarratasóir atá sé aistriúchán a iarraidh mura dtuigeann sé/sí an freagra a thug an Coimisiún ar a ghearán/a gearán (C-741/18 P — OPS Újpest v an Coimisiún, mír 16)⁶ 	3.4 Cásdlí Plé i gCaibidil 5
Airteagal 4	Déanfar rialacháin agus doiciméid eile a bhfuil feidhm ghinearálta leo a dhreachtú sna teangacha oifigiúla go léir	<ul style="list-style-type: none"> Tháinig deireadh le maolú na hÉireann an 1 Eanáir 2022.⁷ Tháinig deireadh le maolú Mháilta an 1 Bealtaine 2007.⁸ Ní gá go ndéanfaí cinneadh aonair a tharraingt suas i ngach teanga oifigiúil, cé go bhféadfadh sé difear a dhéanamh do chearta saoránaigh den Aontas seachas an duine ar a bhfuil sé dírithe, mar shampla oibreoir eacnamaíoch iomaíoch (CBAE, C.Kik, C-361/01 P [2003] mír 85) Stádas doiléir an dlí bhoig 	3.4 Cásdlí Plé i gCaibidil 5

5 Breithiúnas CJEC Kik v. OHIM, C-361/01 P [2003] mír 82. Ar fáil ag: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=48555&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1562893>

6 CBAE, ordú CJ OPS Újpest v an Coimisiún, C-741/18 [2019]. Ar fáil ag: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=223918&doclang=EN>

7 Rialachán (AE, Euratom) 2015/2264 ón gComhairle lena gcuirtear síneadh agus deireadh de réir a chéile leis na bearta maolaithe sealadacha ó Rialachán Uimh. 1 an 15 Aibreán 1958 lena gcinntear na teangacha atá le húsáid ag Comhphobal Eacnamaíochta na hEorpa agus Rialachán Uimh. 1 an 15 Aibreán 1958 lena gcinntear na teangacha atá le húsáid ag an gComhphobal Eorpach do Fhuinneamh Adamhach a tugadh isteach le Rialachán (CE) Uimh. 920/2005 (IO L 322, 8.12.2015, lch. 1). Ar fáil ag: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32015R2264>

8 Rialachán (CE) Uimh. 930/2004 ón gComhairle an 1 Bealtaine 2004 maidir le bearta maolaithe sealadacha a bhaineann le gníomhartha institiúidí an Aontais Eorpaigh a dhreachtú i Máltais (IO L 169, 1.5.2004, lch. 1). Ar fáil ag: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32004R0930>

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

Airteagal 5	Foilsíú na hIrise Oifigiúla sna teangacha oifigiúla	<ul style="list-style-type: none"> • Iar-maoluithe na hÉireann agus Mháltais: féach thuas, Airteagal 4. • Stádas doiléir na reachtaíochta boige agus an t-idirdhealú idir cuid L agus cuid C • Foilsíú ar shuíomh gréasáin atá coibhéiseach le foilsíú ar an iris oifigiúil (CJEU, PPG, C-625/11 P [2013] mír 32) 	3.4 Cásdlí Plé i gCaibidil 5
Airteagal 6	An fhéidearthacht d'institiúidí an Aontais i gcásanna sonracha dá bhforáiltear ina rialacha nós imeachta a leagan síos cé acu de na teangacha atá le húsáid	<ul style="list-style-type: none"> • Córais dhleathacha srianta teangacha • “cásanna sonracha” mar a thugtar air (van der Jeught, 2021) • Bunús dlí do neamhspleáchas teanga institiúidí an Aontais Eorpaigh • Ceist faoi theorainneacha an neamhspleáchais sin 	3.4 Cásdlí Plé i gCaibidil 5
Airteagal 7	Rialacha maolaitheacha do CBAE	<ul style="list-style-type: none"> • Reacht CBAE • Rialacha nós imeachta na Cúirte Breithiúnais • Rialacha nós imeachta na Cúirte Ginearálta 	Bosca 4 thíos
Airteagal 8	Neamhspleáchas institiúideach na mBallstát a dteanga oifigiúil a roghnú Infheidhmeacht éigeantach agus dhíreach an Rialacháin		

Dealraíonn sé gurb é Airteagal 6 an frithphointe d’Airteagail 1 go 5. Is féidir a mheas gurb é urramú na n-oibleagáidí ilteangachais an riail agus an fhéidearthacht an eisceacht a úsáid (Clément-Wilz, 2022b). Ina theannta sin, d’fhéadfaí cás a dhéanamh le haghaidh léirmhíniú feidhmiúil (nó teileolaíoch) bunaithe ar spriocanna an Aontais dá bhforáiltear in Airteagal 3 CAE, chun éagsúlacht teanga agus riachtanais na saoránach a chur san áireamh. Tá raon feidhme Rialachán Uimh. 1 teoranta go foirmiúil d’institiúidí an Aontais. Mar sin féin, mar gheall ar thábhacht bhunreachtúil Rialachán Uimh. 1 agus a ghlacadh sula gcruthófar gníomhaireachtaí díláraithe, ba cheart feidhm a bheith ag na prionsabail uile maidir le comhlachtaí agus gníomhaireachtaí an Aontais, mar a shonraítear sa chásdlí agus sa litríocht dhlíthiúil is údarásaí. Dúirt an Chúirt Ghinearálta go raibh feidhm ag an gcumhacht a dheonaítear faoi Airteagal 6 maidir le comhlachtaí an Aontais (CBAE, GC., Italia v CESE, 2011, mír 42).⁹ Go deimhin, le Rialachán Uimh. 1 bunaítear córas ginearálta teanga agus ní dhéantar foráil sa rialachán lena mbunaítear comhlacht nó gníomhaireacht maidir le córas teanga ar leith, córas a imíonn go sainráite ó rialacha Rialachán Uimh. 1, nach mbeadh feidhm ag an gcóras sin (Chiti, 2008, van der Jeught, 2021). I bhfocail eile, is é “beachtas an Rialacháin a neartaíonn agus a leathnaíonn a raon feidhme ginearálta go beacht” (Gozzi, 2004). I gcás ar bith, tá feidhm ag forálacha conartha a bhaineann le húsáid teanga agus cumarsáid á déanamh le saoránaigh maidir le comhlachtaí comhairleacha an AE agus an Ombudsman Eorpaigh (féach thuas, fochaibidil 3.3).

⁹ CBAE, breithiúnas GC An Iodáil v CESE, T-117/08 [2011]. Ar fáil ag: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=81894 &PageIndex=0 &doclang=EN &mode=lst &dir=&occ=tús &part=1 &cid=1270101>

3.4.2 Socruithe teanga le haghaidh imeachtaí os comhair CBAE¹⁰

Mar a fhoráiltear leis na réamhráitis agus le hAirteagal 7 de Rialachán Uimh. 1, baineann CBAE (atá comhdhéanta den Chúirt Bhreithiúnais agus den Chúirt Ghinearálta) leas as reacht maolaitheach. Mar a mhínítear i gCaibidil 4, déantar teanga an cháis a chinneadh do gach caingean os comhair CBAE. Tá teanga an cháis ar cheann de na 24 theanga oifigiúla. In imeachtaí réamhrialaithe, is í an teanga i gcónaí an teanga a úsáideann an chúirt nó an binse náisiúnta a rinne an tarchur. I ngníomhaíochtaí díreacha, féadfaidh iarratasóirí teanga an cháis a roghnú. Níl siad faoi cheangal ag a náisiúntacht féin ná ag náisiúntacht a ndlíodóra. I gcás inar Ballstát é an cosantóir, áfach, is í teanga an cháis teanga, nó ceann de theangacha, an Stáit sin. A luaithe a chinnfear teanga an cháis, ní mór í a úsáid le linn na n-imeachtaí, sa nós imeachta i scríbhinn agus sa nós imeachta ó bhéal araon. Tá rogha na teanga a bheidh le húsáid ina ceangal ní hamháin ar na páirtithe, ach freisin ar aon tríú páirtithe a bhféadfaí cead idirghabhála a thabhairt dóibh, ach amháin i gcás Ballstáit a bhfuil cead acu a dteanga féin a úsáid de bhua Airteagal 38(4) (féach thíos caibidil 4, roinn 4.3.4).

3.4.3 Rialacháin Foirne Oifigh an Aontais Eorpaigh

Áirítear forálacha ilteangachais sna Rialacháin Foirne freisin i dtéarmaí rialacha maidir le neamh-idirdhealú, scileanna teanga agus sonrú an eolais ar theangacha a theastaíonn i bhfógraí earcaíochta i bhfianaise chineál speisialta na bpost atá le líonadh. I dTábla 2 leagtar amach na príomhfhórlacha faoi gach Airteagal ábhartha agus tugtar crostagairtí d'fhorálacha eile agus do chásdlí.

Tábla 2: Na príomhfhórlacha dlí maidir le teangacha sna Rialacháin Foirne¹¹

Earraí	Príomhfhórlacha	Tuairimí agus crostagairt
Airt. 1 (d), mír 1	“Toirmiscfear aon idirdhealú atá bunaithe ar aon fhoras amhail gnéas, cine, dath, tionscnamh eitneach nó sóisialta, airíonna géiniteacha, teanga, reiligiún nó creideamh, tuairim pholaitiúil nó eile, ballraíocht de mhionlach náisiúnta, maoin, breith, míchumas, aois, nó claonadh gnéasach.”	Féach cásdlí in 3.4.2
Airt. 1 (d), mír 6	“Agus prionsabal an neamh-idirdhealaithe agus prionsabal na comhréireachta á n-urramú, ní mór bonn cirt a bheith le haon teorannú ar a gcur i bhfeidhm ar fhorais oibiachtúla agus réasúnacha agus ní mór é a bheith dírithe ar chuspóirí dlísteanacha ar mhaithe leis an leas ginearálta i gcreat an bheartais foirne. [...]”	Féach cásdlí in 3.4.2
Airteagal 28 (f)	“Ní fhéadfar oifigeach a cheapadh ach amháin ar choinníoll [...] go dtugann sé fianaise go bhfuil eolas cuimsitheach aige ar cheann de theangacha an Aontais agus go bhfuil eolas sásúil aige ar theanga eile de chuid	Na forálacha céanna do bhaill foirne shealadacha (Airt. 12, mír 2 (e)) agus do

¹⁰ Reachta CBAE, IO C 202, 7.6.2016, lgh. 210–229. Ar fáil ag: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12016E%2FPRO%2F03>; Rialacha nós imeachta na Cúirte Breithiúnais, IO L 265, 29.9.2012, lgh. 1–42. Ar fáil ag: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32012Q0929%2801%29>; Rialacha nós imeachta na Cúirte Ginearálta IO L 105, 23.4.2015, lgh. 1–66. Ar fáil ag: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2015.105.01.0001.01.ENG

¹¹ Rialachán Uimh. 31 (CEE), 11 (CEFA), lena leagtar síos Rialacháin Foirne na nOifigeach agus Coinníollacha Fostaíochta Sheirbhísigh Eile Chomhphobal Eacnamaíochta na hEorpa agus an Chomhphobail Eorpaigh do Fhuinneamh Adamhach (IO P 045, 14.6.1962, lch. 1385). Tá an téacs comhdhlúite ar fáil ag: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A01962R0031-20140501>

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

	an Aontais a mhéid is gá chun a chuid dualgas a chomhlíonadh.”	bhaill foirne ar conradh (Airt. 82, mír 2 (e))
Iarscríbhinn III (Comórtais), Airteagal 1 mír 1 (f)	“Sonrófar an méid seo a leanas san fhógra faoi chomórtais [...]: [...] i gcás inarb infheidhme, an t-eolas atá ag teastáil ar theangacha i bhfianaise chineál speisialta na bpost atá le líonadh.”	Féach an cásdlí in 3.4.2
Minicíocht uisce: flúirseach Mionsaothrú féin		

3.5 Cásdlí CBAE

Maidir le cásdlí CBAE, is féidir le réimse saincheisteanna dlí teacht chun cinn maidir le beartais chumarsáide institiúidí AE lena n-áirítear prionsabail a bhaineann leis an ilteangachas a chur i bhfeidhm, an sainmhíniú ar “fhoirceadal sonrach na gcásanna”, trédhearcacht, agus earcú oifigeach agus ball foirne ar conradh.

3.5.1 Prionsabail Dhlí agus Ilteangachas an AE

Luaigh CBAE, i gcás tosaigh, go n-éilíonn prionsabal na **deimhneachta dlíthiúla** go gcaithfidh reachtaíocht an Chomhphobail cead a thabhairt dóibh siúd lena mbaineann iad féin a chur ar an eolas faoi mhéid beacht na n-oibleagáidí a fhorchuireann sí orthu, rud nach féidir a ráthú ach amháin tríd an reachtaíocht sin a fhoilsiú go cuí i dteanga oifigiúil na ndaoine sin a bhfuil feidhm aici maidir leo” (CBCE, Skoma-Lux, C-161/06, 2007, mír 38¹²). Léiríodh gurb é an t-ilteangachas toradh phrionsabail eile dhlí an Aontais, amhail **éifeacht dhíreach, tosaíocht agus éifeachtacht dhlí an Aontais** (Siller, 2018).

Tá cur i bhfeidhm aonfhoirmeach dhlí an Aontais ag brath freisin ar ilteangachas, toisc nach mór, i bprionsabal, a aithint go bhfuil an luach céanna ag gach leagan teanga de ghníomh de chuid an Aontais (breithiúnas CJEC Srl CILFIT agus Lanificio di Gavardo SpA, 1982 agus breithiúnas CJ, an Bheilg v an Coimisiún, 2018).¹³

Chuir an Chúirt an méid seo a leanas i bhfios go láidir freisin: “tá tábhacht ar leith ag baint le **trédhearcacht agus dlisteanacht dhaonlathach** ghníomhaíocht an Aontais Eorpaigh [...] lena nglactar leis go mbeidh an díospóireacht pharlaiminteach agus an vótáil bunaithe ar théacs a cuireadh ar fáil do na Feisirí in am trátha agus a aistríodh go teangacha oifigiúla uile AE” (Breithiúnas Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh An Fhrainc v. PE, 2018, mír 57).¹⁴ Dá bhrí sin, tá dlúthbhaint ag trédhearcacht an phróisis beartais le ceist an ilteangachais. Tá sé i gcomhréir freisin le hAirteagal 1 CAE ina sonraítear “sa phróiseas chun aontas buandlúite a chur ar bun idir pobail na hEorpa [...], glactar cinntí ar dhóigh chomh hoscailte agus is féidir agus chomh gar agus is féidir don saoránach”.

D’ainneoin thábhacht an ilteangachais ar mhaithe le cinnteacht agus éifeachtacht dhlí an AE, **dhiúltaigh an Chúirt do phrionsabal ginearálta de dhlí an Chomhphobail/an Aontais a thugann ceart do gach saoránach leagan d’aon ní a d’fhéadfadh difear a dhéanamh dá**

12 Breithiúnas CJEC Skoma-Lux, C-161/06 [2007]. Ar fáil ag: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:62006CJ0161>

13 Breithiúnas CJEC Srl CILFIT agus Lanificio di Gavardo Sp1, C-283/81 [1982]. Ar fáil ag: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:61981CJ0283> ; CBAE, breithiúnas ón gCúirt Bhreithiúnais an Bheilg v an Coimisiún, C-16/16 P [2018]. Ar fáil ag: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62016CJ0016>

14 CBAE, an Fhrainc v Parlaimint na hEorpa, C-73/17 [2018]. Ar fáil ag: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-73/17>

leasanna a tharraingt suas ina theanga féin i ngach cás (Breithiúnas Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh Kik v OHIM, 2003, mír 82).¹⁵

Ar deireadh, measann CBAE, i gcúinsí áirithe, gurb ionann foilsíú ar shuíomhanna gréasáin oifigiúla agus foilsíú san IO. Mar shampla, maidir le Treoir 97/33 maidir le hidirnascaid sa teileachumarsáid, deir an Chúirt nach dtugtar aon treoir sa téacs seo maidir leis an modh foilsithe atá beartaithe don fhaisnéis a shainítear [...]. Sna himthosca sin, in earnáil na teileachumarsáide nua-aimseartha, is féidir a mheas gurb iomchuí foilsíú ar an idirlíon [...] (breithiúnas Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh, an Coimisiún v an Bheilg, 2002, mír 44).¹⁶

Thairis sin, i gcás inarb ionann dáta an fhoilsithe agus túsphointe na tréimhse a leagtar síos le haghaidh imeachtaí a thionscnamh ina choinne, dúirt an Chúirt Bhreithiúnais go bhfuil an riail ina sonraítear go bhfuil **an riail ina sonraítear go bhfuil an teorainn ama a cheadaítear chun imeachtaí a thionscnamh i gcoinne beart arna ghlacadh ag institiúid “ó fhoilsíú an bhirt sin in Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh” in ann tagairt a dhéanamh do ghníomh a agóid i gcoinne foilsíú beart i gcoitinne. De réir CBAE, “féadfar an tagairt d’Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh a mhíniú, dá bhrí sin, leis an bhfíric simplí gurbh é foilsíú san Iris Oifigiúil an t-aon chineál foilsithe a bhí beartaithe tráth a glacadh na Rialacha Nós Imeachta sin”. Dá bhrí sin, “ní féidir a chur as an áireamh go bhfuil feidhm ag [an teorainn ama seo] maidir le beart nach bhfoilsítear ach ar an idirlíon, amhail an cinneadh atá á chonspóid” (breithiúnas CJ PPG agus SNF v ECHA, mír 31 de 2013).¹⁷ Sa chás Bilbaína de Alquitranes agus o v ECHA, rialaigh an Chúirt Ghinearálta gur cinntí iad cinntí an ECHA maidir le substaintí áirithe a shainaithint a bhfuil sé i gceist leo éifeachtaí dlíthiúla a bheith acu maidir le catagóir daoine a mbreathnaítear orthu ar bhealach ginearálta agus teibí. Ní fhoilsítear na cinntí sin riamh san Iris Oifigiúil ach ar shuíomh gréasáin ECHA (breithiúnas CIR Bilbaína de Alquitranes agus o. v ECHA, 2013, mír 31).¹⁸ Dá réir sin, **déanann CBAE dlí infheidhme an Aontais a chur in oiriúint do réaltacht nua na cumarsáide ar an suíomh gréasáin, nuair is gá an ceart chun cúirte a chosaint.****

3.5.2 Cásdlí ar réimeas teanga agus ar chásanna sonracha foirceadal

Chinn CJEC, sa phríomhchás Kik, go bhfuil “córas teanga comhlachta amhail an [Oifig um Chomhchuíbhíú sa Mhargadh Inmheánach] mar thoradh ar phróiseas deacair lena bhféachtar leis an gcothromaíocht is gá a bhaint amach idir leasanna oibreoirí eacnamaíocha agus leas an phobail i dtéarmaí chostas na n-imeachtaí, ach freisin idir leasanna iarratasóirí ar thrádmharcanna Comhphobail agus leasanna oibreoirí eacnamaíocha eile maidir le rochtain ar aistriúcháin ar dhoiciméid lena dtugtar cearta, nó imeachtaí a bhaineann le níos mó ná oibreoir eacnamaíoch amháin, amhail imeachtaí freasúra, cúlghairme agus neamhbhailíochta” (breithiúnas CJEC Kik v OHIM, 2003, mír 92).¹⁹ Is é sin le rá, léiríonn an cásdlí seo go bhfuil córas teanga institiúide nó comhlachta de chuid an Aontais mar thoradh ar ghníomh cothromúcháin íogair idir leasanna atá ag teacht salach ar a chéile, rud a éilíonn réitigh atá oiriúnach ó thaobh teanga de a úsáid ar dheacrachtaí praiticiúla (féach freisin breithiúnas ón gCúirt Bhreithiúnais, an Spáinn v an Chomhairle, 2005).²⁰ Is é seo an “teagasc cásanna sonracha”, mar a thugtar air, a eascraíonn as Airteagal 6 de Rialachán Uimh. 1, ar dá réir a fhéadfaidh gach institiúid, comhlacht nó gníomhaireacht a ordú ina rialacha nós imeachta cé acu de na teangacha a úsáidfear i gcásanna sonracha.

15 CJ breithiúnas Kik, cit.

16 Breithiúnas ó Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh, an Coimisiún v an Bheilg [2002]. Ar fáil ag: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:62001CJ0221&from=fr>

17 CBAE, breithiúnas CJ PPG agus SNF v ECHA [2013], C-625/11 P. Ar fáil ag: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=142203&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=5792773>

18 CBAE, breithiúnas CJ PPG agus SNF v ECHA [2013], C-625/11 P. Ar fáil ag: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=142203&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=5792773>

19 CJ breithiúnas Kik, cit.

20 CBAE, breithiúnas ón gCúirt Bhreithiúnais, an Spáinn v an Chomhairle, Cás C-147/13 [2015]. Ar fáil ag: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62013CJ0147>

Cur chuige an Aontais Eorpach i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

Ardaíodh an tsaincheist arís nuair a cuireadh srian leis an gcóras teanga i gcás rialachán aonadach paitinne, ar bhonn Airteagal 118 CFAE. Bhí cineál sriantach an chórais teanga an-chosúil leis sin in Kik nó bhí sé níos srianta fós, de réir an rialachán aonadach phaitinne, mar nach raibh ach trí theanga (i.e. an Béarla, an Fhraincis agus an Ghearmáinis) le húsáid. Thionscain an Spáinn (Cás C-147/13, an Spáinn v an Chomhairle) caingean le haghaidh neamhniú i gcoinne an Rialachán maidir leis na socruithe teanga ag maíomh go gcruthaíonn an córas teanga éagothroime idir, ar thaobh amháin, saoránaigh AE agus gnóthais a bhfuil sé d'acmhainn acu, le leibhéal áirithe saineolais, doiciméid atá dréachtaithe i dtrí theanga oifigiúla Oifig na bPaitinní Eorpacha a thuiscint agus, ar an taobh eile, iad siúd nach bhfuil an cumas sin acu agus a mbeidh orthu aistriúcháin a dhéanamh ar a gcostas féin. Bhí gach argóint a chuir an Spáinn isteach dírithe ar thionchar díobhálach an chórais teanga ar shaoránaigh agus ar ghnóthais.

Rialaigh an Chúirt, ag meabhrú di dlí-eolaíocht Kik, go bhfuil cuspóir dlisteanach á shaothrú ag an gcóras teanga a roghnaíodh agus idirdhealú á dhéanamh idir teangacha oifigiúla an Aontais agus nach dtéann sé thar a bhfuil riachtanach. Ar an gcéad dul síos, chuir sí in iúl go bhfuil paitinní Eorpacha a chumhdaíonn críoch na mBallstát uile ina mbacainn ar chosaint phaitinne laistigh den Aontas, agus dá bhrí sin go raibh sé riachtanach go mbeadh na socruithe aistriúcháin don Rialachán éifeachtach ó thaobh costais de. Ar an dara dul síos, chuir an Chúirt i bhfios go láidir gur tugadh isteach leis an Rialachán roinnt sásraí a ceapadh chun an chothromaíocht is gá a áirithiú idir leasanna iarratasóirí na paitinne aonadaí agus leasanna oibreoirí eacnamaíocha eile maidir le rochtain ar aistriúcháin, amhail cúiteamh ar chostais aistriúcháin, socruithe speisialta aistriúcháin le linn na hidirthréimhse agus ceanglais aistriúcháin i gcás dlíthíochta (féach Somssich, 2016).

I gcás tábhachtach eile, an Spáinn v Parlaimint na hEorpa, mheabhraigh an Chúirt do Pharlaimint na hEorpa an tábhacht a bhaineann le rialacha inmheánacha nós imeachta a ghlacadh lena rialaítear cur i bhfeidhm a chórais teanga. Mheas sí “sa mhéid nár ghlac Parlaimint na hEorpa, de bhun Airteagal 6 de Rialachán Uimh. 1, rialacha nós imeachta inmheánacha lena rialaítear cur i bhfeidhm a chórais teanga, ní féidir a lua, gan aird ar na dualgais a iarrfar ar na daoine a earcófar a dhéanamh, gurb iad [an Béarla, an Fhraincis agus an Ghearmáinis] na teangacha is úsáidí do dhualgais uile na hinstiúide sin” (CBAE, an Spáinn v. Parlaimint na hEorpa, 2019, C-377/2016, mír 73).²¹

3.5.3 Cásdlí maidir le hearcaíocht

Ní mór teanga na gcomórtas earcaíochta a bheith éagsúil le riachtanais scileanna teanga na n-iarrthóirí. Thug Mór-Dhlísheomra na Cúirte Breithiúnais dhá bhreithiúnas in 2019 maidir leis na gnéithe sin.

Maidir le teanga an chomórtais, chuir an Chúirt Bhreithiúnais san áireamh i raon feidhme Rialachán Uimh. 1 an caidreamh idir na hinstiúidí agus na hiarrthóirí ar chomórtas seachtrach (CBAE, breithiúnas ón gCúirt Bhreithiúnais, Poblacht na hIodáile v. an Coimisiún Eorpach, 2012, mír 68)²², lena bhforchuirtear “urraim dhocht don ilteangachas i nósanna imeachta roghnúcháin” (van der Jeught, 2015, lch. 139). Mheas an Chúirt Bhreithiúnais “nach féidir breathnú ar fhógraí comórtais mar rialacha nós imeachta” de réir bhrí Airteagal 6 de Rialachán Uimh. 1 (mír 67) agus “gur cheart na fógraí comórtais atá á gconspóid a bheith foilsithe ina n-iomláine i ngach ceann de na teangacha oifigiúla” (mír 71).

21 CBAE, breithiúnas ón gCúirt Bhreithiúnais an Spáinn v. Parlaimint na hEorpa, C-377/2016 [2019]. Ar fáil ag: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=212225&doclang=EN>

22 CBAE, breithiúnas ón gCúirt Bhreithiúnais an Iodáil v. an Coimisiún Eorpach, C-566/10 [2012]. Ar fáil ag: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=130402&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=4896079>

Bosca 4: An Chúirt Bhreithiúnais, an Mór-Dhlísheomra, an Coimisiún v an Iodáil, 2019²³ ²⁴

Thug an Coimisiún achomharc os comhair na Cúirte Breithiúnais chun breithiúnas na Cúirte Ginearálta a neamhniú, a ndearna an Chúirt Ghinearálta, mar thoradh ar chaingne a thionscain an Iodáil, dhá fhógra comórtais oscailte de chuid na hOifige Eorpaí um Roghnú Foirne (EPSO) a neamhniú ar an bhforas go raibh sé mídhleathach an rogha ‘teanga 2’ den chomórtas a theorannú don Bhéarla, don Fhraincis agus don Ghearmáinis agus an teanga chumarsáide idir na hiarrthóirí agus EPSO a theorannú do na trí theanga sin.

Cé nach mór fógraí comórtais a fhoilsiú ina n-iomláine in Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh i ngach ceann de theangacha oifigiúla an Aontais Eorpaigh, ní gá do EPSO cumarsáid a dhéanamh, i gcomhthéacs comórtais, le hiarrthóir i dteanga a roghnaigh iarrthóir faoi shaoirse.

Mar sin féin, is féidir an teanga chumarsáide le EPSO a theorannú do roinnt teangacha: D’admhaigh an Chúirt go bhféadfaí difríochtaí sa chóir a bhaineann leis na socrúite teanga do chomórtais a údarú, de bhun Airteagal 1d(6) de na Rialacháin Foirne, más rud é go bhfuil údar oibiachtúil réasúnta leo de bharr cuspóir dlisteanach leasa ghinearálta faoi chuimsiú bheartas na foirne.”

Sa chás sin, níor thug EPSO údar maith den sórt sin.

Minicíocht uisce: flúirseach Mionsaothrú féin

Bosca An 4 Chúirt Bhreithiúnais, an Mór-Dhlísheomra, an Coimisiún v an Iodáil

Mura bhfuil an comórtas oscailte do gach saoránach ach más comórtas **inmheánach** é, ní gá é a fhoilsiú in Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh i ngach ceann de na teangacha oifigiúla. Sa chás sin, is féidir é a fhoilsiú i roinnt teangacha amháin (CJEU, breithiúnas GC JM Barata v Parlaimint na hEorpa, 2018, mír 122)²⁵

Maidir le scileanna teanga, luaigh an Chúirt go dtoirmisctear leis na Rialacháin Foirne aon idirdhealú, lena n-áirítear idirdhealú ar fhorais teanga, agus é le tuiscint go bhféadfar difríochtaí sa chóir ar bhonn teanga a údarú má tá údar leo de bharr cuspóir dlisteanach leasa ghinearálta, amhail leasanna na seirbhíse nó fiú na riachtanais iarbhir a bhaineann leis na dualgais a cheanglófar ar na daoine a earcófar a dhéanamh (Breithiúnas Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh Küster, 1975, mír 22)²⁶. I bpríomhchás eile, shonraigh an Chúirt go bhfuil discreid leathan ag na hinstiúidí, i nós imeachta roghnúcháin, agus measúnú á dhéanamh acu ar cháilíochtaí agus ar fhiúntais na n-iarrthóirí atá le cur san áireamh. Mar sin féin, ní hamháin go n-éilítear leo a áirithiú go gcomhlíonann aon difríocht sa chóir atá bunaithe ar theanga leasanna na seirbhíse agus go bhfuil sí comhréireach leis sin, ach freisin chun údar a thabhairt le difríocht den sórt sin trí chritéir shoiléire oibiachtúla intuartha a chuireann ar chumas iarrthóirí tuiscint a fháil ar na forais atá leis an difríocht sin sa chóir sin agus ar Chúirteanna an Aontais Eorpaigh athbhreithniú a dhéanamh ar dhlíthiúlacht na seirbhíse (CBAE, Breithiúnas Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh, an Spáinn v Parlaimint na hEorpa, 2019)²⁷.

23 23 CBAE, breithiúnas ón gCúirt Bhreithiúnais an Coimisiún v an Iodáil, C-621/16 P [2019]. Ar fáil ag: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-621/16>

24 CBAE, breithiúnas GC an Iodáil v an Coimisiún, T-353/14 agus T-17/15 [2016]. Ar fáil ag: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:62014TJ0353>

25 CBAE, breithiúnas GC JM Barata v Parlaimint na hEorpa, T-723/18 [2021]. Ar fáil ag: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=T-723/18&language=EN>

26 Breithiúnas CJEC Küster v Parlaimint na hEorpa, C-79/74 [1975]. Ar fáil ag: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:61974CJ0079&from=nl>

27 CBAE, breithiúnas ón gCúirt Bhreithiúnais an Spáinn v Parlaimint na hEorpa, C-377/16 [2019]. Ar fáil ag: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=212225&doclang=EN>

3.6 Conclúid

Rinneadh athbhreithniú sa chaibidil seo ar an gcreat dlíthiúil do chumarsáid ilteangach an Aontais agus go sonrach ar chumarsáid institiúidí, chomhlachtaí agus gníomhaireachtaí an Aontais. Sa chreat dlíthiúil, lena n-áirítear an dlí príomha, an dlí tánaisteach agus cásdlí CBAE, leagtar amach oibleagáidí sonracha maidir leis na cearta atá ag saoránaigh cumarsáid dhíreach a dhéanamh le hinstitiúidí AE. Is féidir le saoránaigh AE ‘aghaidh a thabhairt’ ar aon cheann de na hinstitiúidí agus de na comhlachtaí comhairleacha, lena n-áirítear gníomhaireachtaí sa teanga is rogha leo. Is féidir leo a gceart a fheidhmiú freisin chun achainí a dhéanamh chuig Parlaimint na hEorpa, iarratas a dhéanamh chuig an Ombudsman Eorpach agus tionscnamh ó na saoránaigh a chlárú in aon teanga de chuid an Aontais Eorpaigh²⁸. Ina theannta sin, ní mór gach téacs dlíthiúil a bhfuil feidhm ghinearálta leis a fhoilsiú san Iris Oifigiúil sna 24 theanga oifigiúla.

Le Rialachán Uimh. 1 leagtar amach ‘bunrecht ilteangachais’ agus foráiltear do chreat dlíthiúil ginearálta do chóras teanga na n-institiúidí (seachas CBAE) agus, mar a léirítear sa chaibidil seo, do chomhlachtaí agus gníomhaireachtaí AE. Is féidir leis na hinstitiúidí, na comhlachtaí agus na gníomhaireachtaí a bheith ag obair i ngach ceann de na 24 theanga oifigiúla, a bhfuil an stádas céanna acu. Mar sin féin, féadfaidh gach institiúid, comhlacht nó gníomhaireacht “cé acu de na teangacha atá le húsáid i gcásanna sonracha” a leagan síos ina rialacha nós imeachta (Airteagal 6 de Rialachán Uimh. 1). Ba cheart an ‘teagasc cásanna sonracha’ sin, mar a thugtar air, a léirmhíniú go cúng toisc go soláthraíonn sé stádas maolaitheach ón ilteangachas, cé go n-admhaíonn CBAE go bhfuil córas teanga institiúide AE, comhlachta nó gníomhaireachta mar thoradh ar ghníomh íogair cothromaíochta idir leasanna coinbhleachta, rud a éilíonn go ndéanfar réitigh atá iomchuí ó thaobh teanga de a cheapadh ar dheacrachtaí praiticiúla. Athdhearbhaíonn CBAE go príomha a n-oibleagáidí ilteangachais maidir le hearcaíocht agus comhlíontar na hoibleagáidí sin má leagann na hinstitiúidí, na comhlachtaí nó na gníomhaireachtaí amach go soiléir a gcóras teanga. Meabhraíonn CBAE freisin do na hinstitiúidí a ndualgas maidir le trédhearcacht sa mheastóireacht ar cheanglais scileanna teanga. Ar deireadh, i gcásdlí a bhaineann le foilsiú an ghnímh dhlíthiúil, mheas CBAE i gcásanna áirithe go gcomhlíontar oibleagáid den sórt sin nuair a bhíonn an foilsiú ar líne, fiú má thagraíonn an buntéacs dlíthiúil d’fhoilsiú san Iris Oifigiúil.

---

28 Rialachán (AE) 2019/788 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 17 Aibreán 2019 maidir leis an Tionscnamh Eorpach ó na saoránaigh, IO L 130, 17.5.2019, lch. 55. Ar fáil ag: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32019R0788>

4 CHÓRAS TEANGA AGUS BEARTAIS TEANGA AN TSUÍMH GHRÉASÁIN DE CHUID INSTITIÚIDÍ, CHOMHLACHTAÍ AGUS GHNÍOMHAIREACHTAÍ AN AONTAIS

PRÍOMHTHORTHAÍ

- Le hAirteagal 6 de Rialachán Uimh. 1 ceadaítear d’institiúidí an AE a shonrú cé na teangacha is ceart a úsáid i gcásanna sonracha. Mar thoradh air sin, tá réimis éagsúla teanga ann.
- Tá a gcórais teanga sainithe go foirmiúil ag Parlaimint na hEorpa, ag Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh, ag an gComhairle Eorpach, ag Comhairle an Aontais Eorpaigh agus ag an mBanc Ceannais Eorpach, agus ag Cúirt Iniúchóirí na hEorpa, cé nach ndearna an Coimisiún Eorpach amhlaidh.
- Ba cheart feidhm a bheith ag na prionsabail uile a leagtar síos i Rialachán Uimh. 1 maidir le comhlachtaí agus gníomhaireachtaí AE, mura bhforáiltear a mhalairt go sainráite sa rialachán lena mbunaítear comhlacht nó gníomhaireacht.
- Foráiltear le gníomh bunaithe roinnt comhlachtaí nó gníomhaireachtaí do chóras teanga, le tagairt shainráite do Rialachán Uimh. 1, nó le forálacha lena mbunaítear córas den sórt sin nó lena n-údaítear socruithe inmheánacha teanga a bhunú. Ní dhéanann roinnt comhlachtaí nó gníomhaireachtaí foráil d’aon chóras teanga.
- Is minic a bhíonn córas teanga na gcomhlachtaí agus na ngníomhaireachtaí doiléir, ní leanann sé struchtúr inchomparáide, agus braitheann sé an chuid is mó den am ar rialacha agus ar chleachtais intuigthe.
- Tá moltaí tugtha ag an Ombudsman Eorpach in 2019 maidir le húsáid 24 theanga oifigiúla an Aontais agus cumarsáid á déanamh aige leis an bpobal. Léiríonn ár n-anailís go bhféadfaí feabhas a chur ar chur chun feidhme na moltaí sin, go háirithe ag comhlachtaí agus ag gníomhaireachtaí. Tá beartas teanga ar an suíomh gréasáin ag formhór na n-institiúidí agus na gcomhlachtaí, cé nach bhfuil an chuid is mó de na gníomhaireachtaí.
- Bíonn tionchar ag rogha na dteangacha inmheánacha oibre ar infhaighteacht doiciméad a fhoilsítear ar shuíomhanna gréasáin na ngníomhaireachtaí agus ar a mbeartas cumarsáide.

4.1 Réamhrá

Cuirtear i láthair sa chaibidil seo na rialacha inmheánacha teanga agus beartas teanga an tsuímh ghréasáin atá ag institiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí an Aontais Eorpaigh. Tá plé ar bheartas teanga an tsuímh ghréasáin ábhartha mar gur féidir go leor doiciméad inmheánach oibre, dréacht-tuarascálacha agus cumarsáidí taifeadta ó bhéal a fhoilsiú ar líne (i.e. a phoibliú). Is cosúil gur seachtháirge cumarsáide inmheánaí iad doiciméid a tháirgtear chun críocha inmheánacha agus a fhoilsítear ar líne ina dhiaidh sin, agus dá bhrí sin, faoi réir Airteagal 6 de Rialachán Uimh. 1 (féach “na cásanna sonracha” Caibidil 3). Mar thoradh air sin, is minic nach mbíonn na doiciméid sin faoi réir ceanglais aistriúcháin de réir ateangaireachta áirithe ar dhlí an Aontais, fiú más rud é, sa chleachtas, go bhféadfadh siad a bheith do-aitheanta ó fhoilseacháin oifigiúla. Déanfar measúnú criticiúil ar an tuairim seo i gCaibidil 5.

4.2 Modheolaíocht

Baineann an chaibidil seo leas as anailís a dhéanamh ar rialacha inmheánacha nósanna imeachta nó rialacháin institiúidí, chomhlachtaí agus gníomhaireachtaí an Aontais, ar chodanna ábhartha dá suíomhanna gréasáin agus ar litríocht eolaíochta agus beartais maidir le beartas teanga an

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

Aontais Eorpaigh²⁹. Déanann sé freisin an beartas (más ann dó) atá glactha ag institiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí a bhaineann le húsáid teangacha ar a suíomh gréasáin a chur i láthair agus a phlé (bainimid úsáid as an téarma “beartas teanga ar an suíomh gréasáin”). Mar sin féin, tá go leor cur chuige agus formáidí éagsúla. D’fhéadfadh ábhar measctha a bheith ar leathanaigh ghréasáin, amhail faisnéis faoi rialacha inmheánacha agus cumarsáid ar an suíomh gréasáin ag an am céanna. Sa chaibidil seo, dá bhrí sin, bainimid úsáid as beartas teanga na dtéarmaí ar an suíomh gréasáin chun ráitis arna ndéanamh ag institiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí a chur ar a suíomh gréasáin faoi na teangacha a úsáidtear ar an suíomh gréasáin féin (e.g. na doiciméid a chuirtear ar fáil sna teangacha sin), agus níos ginearálta faoi na teangacha a úsáidtear leis an bpobal. Ní féidir breathnú ar leathanach gréasáin ina dtuairiscítear an socrú inmheánach teanga atá i rialacha nós imeachta institiúide mar bheartas ceart teanga ar an suíomh gréasáin.

4.3 Córais teanga in institiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí AE

Tá réimis éagsúla teanga san Aontas Eorpach. Léirítear sa chaibidil seo, i gcásanna áirithe, go n-áirítear líon teoranta teangacha oibre go foirmiúil sna córais teanga, agus, i bhformhór na gcásanna, gur mar thoradh ar chleachtais oibríochtúla a bhaintear úsáid as líon beag teanga oibre nó teanga oibre amháin nó as teangacha oibre amháin.

Togra le haghaidh RIALACHÁN ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle

Tá an chumarsáid ilteangach rithábachtach chun go n-éireoidh le hinstitiúid thofa a dhéanann ionadaíocht ar shaoránaigh a bhfuil teangacha éagsúla acu. Ordaíonn Parlaimint na hEorpa ina rialacha nós imeachta (Parlaimint na hEorpa, 2021) go ndéanfar na doiciméid uile a tharraingt suas sna teangacha oifigiúla agus go mbeidh sé de cheart ag na Feisirí uile iad féin a chur in iúl agus aghaidh a thabhairt orthu i ngach teanga oifigiúil, nó, i gcruinnithe níos lú, sna teangacha oifigiúla arna n-iarraidh ag na rannpháirtithe.³⁰ Go háirithe, foráiltear an méid seo a leanas i Riail 167 de na rialacha nós imeachta:

- “1. Déanfar doiciméid uile na Parlaiminte a tharraingt suas sna teangacha oifigiúla.
2. Beidh sé de cheart ag na Feisirí uile labhairt sa Pharlaimint ina rogha teanga oifigiúil [...]
3. Cuirfear ateangaireacht ar fáil i gcruinnithe coiste agus toscaireachta ó na teangacha oifigiúla agus go dtí na teangacha oifigiúla a úsáideann agus a iarrann comhaltaí agus ionadaithe an choiste nó na toscaireachta sin.
4. Ag cruinnithe coiste agus toscaireachta lasmuigh de na gnátháiteanna oibre, cuirfear ateangaireacht ar fáil ó theangacha na gcomhaltaí sin a dheimhnigh go mbeidh siad i láthair ag an gcruinniú agus go dtí teangacha na gcomhaltaí sin. Ar bhonn eisceachtúil, féadfar na socrúithe sin a dhéanamh níos solúbtha. Glacfaidh an Biúró na forálacha is gá.
5. Tar éis toradh na vótála a fhógairt, tabharfaidh an tUachtarán rialú ar aon iarrataí a bhaineann le neamhréitigh líomhnaithe idir na leaganacha teanga éagsúla.”

Is é an Béarla teanga fhoinseach dhoiciméid scríofa PE de ghnáth. Thuairiscigh van der Jeught (2021) gurbh é an Béarla an teanga fhoinseach 72 % de na doiciméid a aistríodh sa deireadh, agus an Fhraincis (13 %), an Iodáilis (4 %), an Ghearmáinis (3 %), an Spáinnis (3 %), an Spáinnis (3 %) agus 6 % i ngach teanga eile, ina dhiaidh sin (13 %), an Iodáilis (4 %), an Ghearmáinis (3 %), an Spáinnis (3 %) agus 6 % i ngach teanga eile.

Is cumarsáid ilteangach í an chumarsáid ó bhéal, i gcomhthéacs cruinnithe foirmiúla, ach baineann cainteoirí aonair úsáid as teanga oifigiúil (nó ceann de theangacha oifigiúla) a dtíre baile den chuid

29 Is mian le húdair an staidéir seo buíochas a ghabháil leis an Uasal Petros Katsoulas (Ollscoil Pháras II Panthéon-Assas), agus an Dr Marco Civico (Ollscoil na Ginéive) as a gcúnamh luachmhar in ullmhú na caibidle seo.

30 Chun sonraí a fháil, féach freisin an Cód Iompair maidir le hIlteangachas (Parlaimint na hEorpa, 2019). Ar fáil ag: https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/files/organisation-and-rules/multilingualism/code-of-conduct_en.pdf

is mó, agus iad ag brath ar an tseirbhís ateangaireachta. Tugann inniúlacht teanga deis do na Feisirí an foras níos airde a bheith acu in argóint, agus chun teacht ar chomhthoil nó ar chomhaontú, ní mór do pháirtithe a seasaimh a shoiléiriú. In ainneoin seo, tugadh faoi deara gur fearr le cainteoirí athrú go Béarla uaireanta chun aghaidh a thabhairt go díreach ar chuid dá n-idirghabhálaithe le linn díospóireachta, rud a sheachnaíonn córais idirghabhála teanga. Léiríonn taighde go meastar gur cumarsáid inmharthana í an chumarsáid i dteanga amháin nó i roinnt teangacha a labhraítear go forleathan sa mhéid is go bhfuil a fhios ag na Feisirí gur féidir leo filladh ar ateangaireacht agus aistriúchán iontaofa ina dteanga dhúchais i gcás inar gá (Ringe, 2022). I bhfocail eile, is líontán sábhála é an t-ilteangachas a fhágann gur féidir go polaitiúil teanga oibre amháin nó roinnt teangacha oibre a úsáid i gcruinnithe áirithe. Is gné thábhachtach é cead a thabhairt do ghníomhaithe an Aontais brath ar a dteangacha dúchais lena maolaítear neamhionannais agus neamhdheimhneacht teanga a eascraíonn as úsáid a bhaint as lingua franc (Ringe, 2022).

4.3.2 An Chomhairle Eorpach agus Comhairle an Aontais Eorpaigh

Roinneann an Chomhairle Eorpach a suíomh gréasáin le Comhairle an Aontais Eorpaigh, agus ar an gcúis sin caithimid le chéile anseo. Agus ionadaíocht á déanamh ar leasanna na mBallstát, leanann sé go bhfuil tacaíocht na Comhairle don ilteangachas tábhachtach mar ábhar comhionannais idir na Ballstáit agus a n-ionadaithe agus mar gheall ar chruinneas tuisceana, go háirithe mar gheall ar an ngá reachtaíocht a fhorghnóthú sna leaganacha teanga éagsúla atá chomh barántúil agus chomh ceangailteach céanna. Cinntear córas inmheánach teanga an dá institiúid sa Chinneadh ón gComhairle an 1 Nollaig 2009 lena nglactar rialacha nós imeachta na Comhairle (2009/937/AE)³¹. Foráiltear an méid seo a leanas in Airteagal 14:

- “1. Mura gcinntí an Chomhairle a mhalairt d’aon toil ar fhorais phráinne, ní phléifidh an Chomhairle agus ní ghlacfaidh sí cinntí ach amháin ar bhonn na ndoiciméad agus na ndrachaí arna dtarraingt suas sna teangacha a shonraítear sna rialacha atá i bhfeidhm maidir le teangacha.
2. Féadfaidh aon chomhalta den Chomhairle cur i gcoinne an phlé mura ndéantar téacsanna aon leasuithe atá beartaithe a tharraingt suas i cibé ceann de na teangacha dá dtagraítear i mír 1 a shonróidh sé nó sí.”

Is é Rialachán Uimh. 1 na “rialacha atá i bhfeidhm maidir le teangacha”. Thuairiscigh Hanzl agus Beaven (2017) go bhfuil seirbhís aistriúcháin na Comhairle roinnte ina 24 aonad (ceann amháin in aghaidh na teanga oifigiúla) agus gurb é Béarla, den chuid is mó, teanga na mbundhoiciméid. Thuairiscigh van der Jeught (2021) sonraí maidir le dáileadh doiciméad aistrithe de réir teanga foinseach ag an gComhairle. In 2019, dréachtaíodh 90.5 % den doiciméad aistrithe i mBéarla ar dtús, 4.4 % i bhFraincis agus 0.6 % i nGearmáinis. Ba mhéadú é sin ar an mBéarla i gcomparáid le 2017, nuair a bhí na figiúirí 86.4 %, 6.1 % agus 1 %, faoi seach.

4.3.3 An Coimisiún Eorpach

Ní dhéanann rialacha nós imeachta inmheánacha an Choimisiúin Eorpaigh a chóras teanga a shainiú go foirmiúil. Foráiltear le hAirteagal 17 de rialacha nós imeachta an Choimisiúin [C(2000) 3614], leagan³² comhdhlúite, an méid seo a leanas:

“Míreanna 1-3, Déanfar aon ionstraimí arna nglacadh ag an gCoimisiún [le linn cruinnithe, trí nós imeachta i scríbhinn, trí nós imeachta cumhachtaithe, nós imeachta tarmligin nó trí fhotharmligean] a chur, sa teanga bharántúil nó sna teangacha barántúla, ar shlí nach féidir iad a dheighilt, le nóta achomair a ullmhófar ag deireadh an chruinnithe inar glacadh iad.

Fíordheimhneofar iad le sínithe an Uachtaráin agus an Ard-Rúnaí ar leathanach deiridh an nóta achomair.

31 IO L 325, 11.12.2009, lgh. 35–35. Ar fáil ag: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32009D0937>

32 IO L 308, 8.12.2000, lgh. 26–34. Ar fáil ag: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:02000Q3614-20111116&from=EN#page=13> na hÉireann

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

Mír 4, (...) ciallaíonn ‘ionstraimí’ aon ionstraim dá dtagraítear in Airteagal 288 CFAE.

Ciallaíonn mír 5 [...] ‘teanga nó teangacha barántúla’ teangacha oifigiúla an Aontais Eorpaigh [...] i gcás ionstraimí a bhfuil feidhm ghinearálta acu, agus teanga nó teangacha na ndaoine a bhfuil siad dírithe chucu, i gcásanna eile.”

De bhrí “nár bhain an Coimisiún úsáid as an gclásal eisceachta in Airteagal 6 de na Rialacháin, is cosúil go bhfuil [sé] tar éis an prionsabal a leagtar síos i [na] rialacháin a shárú, [mar] seachas na cásanna sonracha ina ndéantar eisceacht ar phrionsabal ginearálta chomhionannas na dteangacha oifigiúla uile a léiriú, úsáidí [sé] mar riail ghinearálta, trí theanga oibre, cé is moite de chásanna sonracha ina bhfuil teangacha eile barántúil, agus go bhfuil gá lena n-úsáid dá bhrí sin” (van der Jeught, 2015: 132).

Is iad an Béarla, an Fhraincis agus an Ghearmáinis na trí theanga thraidisiúnta oibre (nó nós imeachta), ach is é an Béarla an phríomhtheanga oibre de réir a chéile, próiseas ar cuireadh dlús leis tar éis an mhéadaithe in 2004 (Leal, 2021). Dar le Lequesne (2021), in 2007 bhí 73.5 % de na doiciméid a dhréachtaigh an Coimisiún Eorpach i mBéarla, 12.3 % i bhFraincis, agus 2.4 % i nGearmáinis. In 2019, tháinig méadú go 85.5 % ar chion na ndoiciméad arbh é Béarla a dteanga fhoinseach agus tháinig laghdú ar an bhFraincis go 3.7 % (féach freisin van der Jeught 2021).

Ní chiallaíonn sé sin nach bhfuil aistriúcháin ar dhoiciméid oibre go teangacha ar fáil do chruinnithe inmheánacha. Tá treoirínte eisithe ag an gCoimisiún maidir leis na cineálacha doiciméad nach mór a aistriú, go líon na dteangacha agus na hamchláir a bhfuiltear ag súil leo (an Coimisiún Eorpach, 2016).³³ Ní mór roinnt doiciméad a bheith ar fáil i mBéarla, i bhFraincis agus i nGearmáinis (e.g. an Clár Oibre, agus miontuairiscí chruinnithe an Choláiste), doiciméid eile ba cheart a bheith ar fáil i ngach teanga oifigiúil (e.g. Páipéar Uaine/Páipéar Bán). Tá roinnt discréide ann maidir le cur chun feidhme an bheartais aistriúcháin. Mar shampla, ba cheart glaonna ar thairiscintí agus glao ar thograí agus leathanaigh ghréasáin de leathanach gréasáin Europa a aistriú “de réir mar is gá” (an Coimisiún Eorpach, 2016, larscríbhinn 1). Léiríonn na hagallaimh a dhéantar don staidéar seo freisin go bhfuil treoirínte inmheánacha maidir le hateangaireacht ann ó 1972 i leith agus ní mór soláthar seirbhísí ateangaireachta a bheith bunaithe ar “fíor-riachtanais”.

4.3.4 Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh

Aithnítear in CFAE an stádas speisialta atá ag CBAE maidir le beartas teanga: “Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d’aon toil trí bhíthin rialachán, na rialacha maidir le teangacha institiúidí an Aontais a chinneadh, gan dochar do na forálacha atá i Reacht Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh” (CFAE: Airteagal 342; béim curtha leis) agus in Airteagal 7 de Rialachán Uimh.1: “Déanfar na teangacha a bheidh le húsáid in imeachtaí na Cúirte Breithiúnais a leagan síos ina rialacha nós imeachta”. Bunaítear córas teanga CBAE le hAirteagal 64 de Reacht CBAE, le³⁴ hAirteagail 36-42 de rialacha nós imeachta na Cúirte Breithiúnais,³⁵ agus le hAirteagail 44-49 de rialacha nós imeachta na Cúirte Ginearálta.³⁶ Foráiltear an méid seo a leanas in Airteagal 64 de Reacht CBAE:

“Leagfar síos le rialachán ón gComhairle, ag gníomhú di d’aon toil, na rialacha i dtaobh na socruithe teanga is infheidhme i gCúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh. Glacfar an rialachán seo arna iarraidh sin don Chúirt Bhreithiúnais agus tar éis dul i gcomhairle leis an gCoimisiún agus le Parlaimint na hEorpa, nó ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle leis an gCúirt Bhreithiúnais agus le Parlaimint na hEorpa.

Go dtí go nglacfar na rialacha sin, leanfaidh forálacha Rialacha Nós Imeachta na Cúirte Breithiúnais agus Rialacha Nós Imeachta na Cúirte Ginearálta a rialaíonn socruithe teanga

33 Ar fáil ag: [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=C_\(2016\)2000&lang=en](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=C_(2016)2000&lang=en)

34 IO C 202, 7.6.2016, lch. 210–229. Ar fáil ag: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12016E%2FFPRO%2F03>

35 IO L 265, 29.9.2012, lgh. 1–42. Ar fáil ag: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32012Q0929%2801%29>

36 IO L 105, 23.4.2015, lgh. 1–66. Ar fáil ag: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2015.105.01.0001.01.ENG

d'fheidhm a bheith acu. De mhaolú ar Airteagail 253 agus 254 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, ní fhéadfar na forálacha sin a leasú ná a aisghairm ach amháin le toiliú d'aon toil ón gComhairle.”

In Airteagail 36-42 de rialacha nós imeachta na Cúirte Breithiúnais, tugtar aird ar úsáid teangacha cáis agus ar na teangacha a úsáidtear san fhoilseachán. Go háirithe, foráiltear le hAirteagal 36 (“Teanga cáis”) “an Béarla, an Bhulgáiris, an Chróitis, an Danmhairgis, an Eastóinis, an Fhionlainnis, an Fhraincis, an Ghaeilge, an Ghearmáinis, an Ghréigis, an Iodáilis, an Laitvis, an Liotuáinis, an Mháltais, an Ollainnis, an Pholainnis, an Phortaingéilis, an Rómáinis, an tSeicis, an tSlóivéinis, an tSlóvaicis, an Spáinnis, an tSualainnis nó an Ungáiris”. Foráiltear le hAirteagal 40 (“Teangacha foilseacháin na Cúirte”), go n-eiseofar “foilseacháin de chuid na Cúirte sna teangacha dá dtagraítear in Airteagal 1 de Rialachán Uimh. 1 ón gComhairle”. Ó 2004 i leith, foilsítear go leor breithiúnas ina n-iomláine i ECR (Tuarascálacha na Cúirte Eorpaí) i ngach teanga foilseacháin, foilsítear breithiúnais áirithe i sleachta i ngach teanga, agus ní dhéantar tagairt do bhreithiúnais “neamhfoilsithe” ach i ngach teanga foilseacháin (Wright, 2018).

Ar deireadh, tá an t-inneachar céanna ag Airteagail 44 go 49 de rialacha nós imeachta na Cúirte Ginearálta in Airteagal 36-42 de rialacha nós imeachta na Cúirte Breithiúnais agus déantar oiriúnú do dhlínse na Cúirte Ginearálta. Agus socrúithe teanga CBAE á gcur chun feidhme, is í CBAE an institiúid AE is ilteangaí, mar aon le Parlaimint na hEorpa (Clément-Wilz, 2022a). Léiríonn taighde ar an suíomh gréasáin curia a cuireadh i láthair in Clément-Wilz (2022a) go raibh 29.5 % de na cinní a úsáideadh sa Bhéarla mar theanga an cháis le linn na tréimhse 2014-2021, 18.5 % Gearmáinis, 17.6 % Fraincis, 7.7 % Iodáilis, 6.7 % Spáinnis agus 3.6 % Ollainnis. Is féidir leitheadúlacht an Bhéarla mar theanga na n-imeachtaí a mhíniú leis an líon mór caingne díreacha a thugtar os comhair an Bhinse sa teanga sin. Má táimid ag díriú ar an gCúirt Bhreithiúnais amháin, áfach, athraíonn na céatadáin: Úsáideann 22.4 % de na cinní an Ghearmáinis mar theanga an cháis, 16.1 % Béarla, 10.4 % Fraincis, 9.2 % Iodáilis, 8.1 % Spáinnis, 6.7 % Ollainnis, agus 4.4 % Polainnis, agus i réamhrialuithe 25 % Gearmáinis, 10.6 % Iodáilis, 9.1 % Ollainnis, 8.6 % Fraincis, 7.8 % Spáinnis, 5.6 % Béarla agus 4.4 % Polainnis (Clément-Wilz, 2022a).

Aistrítear na doiciméid ábhartha go léir go Fraincis. Is i bhFraincis freisin (cé gur i mBéarla uaireanta) agus gan ateangaireacht (Ringe, 2022) a bhíonn an plé. Dréachtaítear réamhbhreithiúnais agus breithiúnais chríochnaitheacha araon i bhFraincis, agus ina dhiaidh sin aistrítear na réamhbhreithiúnais sin go dtí bunteanga an nós imeachta agus i dteangacha oifigiúla eile an Aontais Eorpaigh (McAuliffe, 2016; Pingel, 2018). Tá codarsnacht idir cleachtas sin na Fraincise mar theanga oibre do CBAE agus institiúidí eile AE, áit arb é an Béarla an phríomhtheanga oibre. Is féidir an chúis atá leis sin a rianú siar go dtí na 1950í (Horspool, 2006) nuair nach raibh an Béarla ina theanga oifigiúil de chuid an Aontais, agus ba í an Fhraincis an teanga a úsáidtear go coitianta i measc giúróirí Eorpacha.

4.3.5 An Banc Ceannais Eorpach

Mar institiúid ó tháinig Conradh Liospóin i bhfeidhm, tá an Banc Ceannais Eorpach (BCE) faoi réir na rialacha dá bhforáiltear le Rialachán Uimh. 1. Aithnítear maolú sainráite ar an rialachán le rialacha nós imeachta BCE (2004/257/CE),³⁷ Airteagal 17:

“Mír 2. Glacfaidh an Chomhairle Rialaithe Treoirlínte BCE, agus cuirfidh sí in iúl iad dá éis sin, i gceann de theangacha oifigiúla na gComhphobal Eorpach, agus síneoidh an tUachtarán iad thar ceann na Comhairle Rialaithe. Luafaidh siad na cúiseanna ar a bhfuil siad bunaithe. Féadfar fógra a thabhairt do na bainc cheannais náisiúnta trí bhíthin facts, ríomhphoist nó teiléacs nó i bhfoirm páipéir. Déanfar aon Treoirlíne BCE atá le foilsiú go hoifigiúil a aistriú go teangacha oifigiúla na gComhphobal Eorpach [linne a chur isteach].

Mír 6. Glacfaidh an Bord Feidhmiúcháin Treoracha BCE, agus cuirfear in iúl iad ina dhiaidh sin, i gceann de theangacha oifigiúla na gComhphobal Eorpach, agus síneoidh an tUachtarán nó aon dá chomhalta den Bhord Feidhmiúcháin iad thar ceann an Bhoird

37 IO L 80, 18.3.2004, lgh. 33–41. Ar fáil ag: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32004D0002>

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

Feidhmiúcháin. Féadfar fógra a thabhairt do na bainc cheannais náisiúnta trí bhíthin facts, ríomhphoist nó teiléacs nó i bhfoirm páipéir. Déanfar aon Treoir ó BCE atá le foilsiú go hoifigiúil a aistriú go teangacha oifigiúla na gComhphobal Eorpach.

Mír 8. Beidh feidhm ag prionsabail Rialachán (CE) Uimh. 1 ón gComhairle lena gcinntear an teanga a úsáidfídh Comhphobal Eacnamaíochta na hEorpa (1) an 15 Aibreán 1958 maidir leis na gníomhartha dlí a shonraítear in Airteagal 34 den Reach [i.e. rialacháin, cinntí, moltaí agus tuairimí a eisíonn sé].”

Tugann Athanassiou (2006) dá aire, cé go gcomhlíonann sé rialacha ginearálta Rialachán Uimh. 1 (cf. Hanf et al. 2010), oibríonn BCE le córas solúbtha teanga, a bhraitheann ar an gcineál cumarsáide. Is é an Béarla an teanga oibre inmheánach. Léiríonn sé seo go bhfuil an Béarla an teanga cheannasach taighde san eacnamaíocht agus sna margáí airgeadais. Tá seirbhísí ateangaireachta inmheánacha an-teoranta agus ad hoc nuair atá gá leo. Níl aon ateangairí inmheánacha ann agus, le linn preasagallaimh thábhachtacha, tá ateangaireacht teoranta don Ghearmáinis agus don Fhraincis, agus cuireann seirbhís seachfhoinsithe ar fáil í.

D'fhéadfadh cumarsáid le comhlachtaí náisiúnta eile tarlú i dteangacha eile an AE. I mí na Samhna 2004, ghlac BCE cúraimí maoirseachta díreacha ar na bainc is mó sa limistéar euro, rud a d'fhág an mhairseacht ar bhainc bheaga faoi chomhlachtaí náisiúnta (Buell, 2014ú). Chun na críche sin, d'fhoilsigh BCE dréacht ar fhoras dlíthiúil a chuid gníomhaíochtaí mar chomhlacht maoirseachta do na hinstiúidí náisiúnta éagsúla. Mheas cuid de na bainc is mó san Aontas gur ábhar imní é an chéad leagan den doiciméad seo, a rinne gearán, i measc nithe eile, faoin teanga ina bhféadfaidís cumarsáid a dhéanamh mar d'iarr BCE gur cheart cumarsáid a dhéanamh go heisiach i mBéarla (Dlínse, 2014). Tar éis gearán a dhéanamh, d'aontaigh BCE go bhféadfaidís cinneadh a dhéanamh maidir lena dteanga chumarsáide, agus gur roghnaigh siad a dteanga náisiúnta. Rinne go leor banc an cinneadh sin chun a chinntiú go raibh téarmaí agus coincheapa teicniúla á n-úsáid i gceart (Buell, 2014b). Faoi láthair, úsáidtear sé theanga le haghaidh cumarsáid leis na bainc is mó: Béarla, Gearmáinis, Fionlainnis, Fraincis, Iodáilis agus Spáinnis.

4.3.6 Cúirt Iniúcháirí na hEorpa

Sainmhínítear córas teanga Chúirt Iniúcháirí na hEorpa (CIE) ina rialacha nós imeachta.³⁸ Foráiltear an méid seo a leanas in Airteagal 28:

- “1. Déanfar na tuarascálacha, na tuairimí, na barúlacha, na ráitis dearbhaithe agus na doiciméid eile, má tá siad le foilsiú, a tharraingt suas sna teangacha oifigiúla go léir.
2. Fíordheimhneofar na doiciméid le seasamh shíniú an Uachtaráin ar na leaganacha teanga go léir.”

Tá cumarsáid inmheánach ó CIE ag brath ar bheartas “ilteangachais theoranta” bunaithe ar an mBéarla agus ar an bhFraincis.³⁹ Cé go n-úsáidtear an dá theanga le haghaidh roinnt cumarsáide foirmiúla inmheánacha, i gcleachtas is é an Béarla an lingua franca le blianta beaga anuas a bhí á spreagadh ag méadú 2004 le Fraincis cheannasach roimhe seo. Tá gá an-teoranta le doiciméid inmheánacha a aistriú — go príomha nuair a fhaightear teachtaireachtaí ó Bhallstáit (e.g. freagraí ar thuarascálacha iniúcháireachta) a d'aistrefaí go Béarla lena n-úsáid go himmheánach. Dearbhaítear sna hagallaimh go bhfuil an chumarsáid sheachtrach dírithe go príomha ar thuarascálacha iniúcháireachta agus tuairimí a fhoilsiú i ngach teanga oifigiúil de chuid an Aontais.

4.3.7 Córas teanga chomhlachtaí agus ghníomhaireachtaí an AE

Féadfaidh comhlachtaí agus gníomhaireachtaí de chuid an Aontais a bheith faoi réir rialacha nach ionann iad agus na rialacha lena rialaítear cumarsáid in instiúidí an Aontais. Mar a thugtar faoi

38 IO L 103, 23.4.2010, Igh. 1-6. Ar fáil ag: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32010Q0423%2801%29>

39 Féach Beartais agus Caighdeáin Chumarsáide na Cúirte. Ar fáil ag: <https://www.eca.europa.eu/en/Pages/PolicesStandardsGuidelines.aspx>

deara i gCaibidil 3, ba cheart feidhm a bheith ag gach prionsabal a leagtar síos i Rialachán Uimh. 1 maidir le comhlachtaí agus gníomhaireachtaí an Aontais. Mar sin féin, má fhoráiltear sa rialachán lena mbunaítear comhlacht nó gníomhaireacht do chóras teanga ar leith, a imíonn go sainráite ó rialacha Rialachán Uimh. 1, ní bheadh feidhm ag an gcóras sin (Chiti, 2008, van der Jeught, 2021, féach Caibidil 3). **Maidir le comhlíonadh dhlí na dteangacha AE, ba cheart do ghníomhaireachtaí agus do chomhlachtaí Rialachán Uimh. 1 a chomhlíonadh mura bhforáiltear a mhalairt go sainráite sa rialachán lena mbunaítear comhlacht nó gníomhaireacht.**

Sa roinn seo cuirtear córais teanga chomhlachtaí agus ghníomhaireachtaí an Aontais i láthair. Tá liosta tagairtí do rialacha nós imeachta agus rialacháin inmheánacha an 42 gníomhaireacht san áireamh in Iarscríbhinn 1.4. Léirítear sa roinn seo go bhforáiltear le gníomh bunaithe roinnt comhlachtaí nó gníomhaireachtaí do chóras teanga, le tagairt shainráite do Rialachán Uimh. 1, nó le forálacha lena mbunaítear córas den sórt sin nó lena n-údaráítear socruithe inmheánacha teanga a bhunú. Ní dhéanann roinnt comhlachtaí nó gníomhaireachtaí foráil d'aon chóras teanga. Tríd is tríd, is minic nach mbíonn córas teanga na gcomhlachtaí agus na ngníomhaireachtaí soiléir, ní leanann sé struchtúr inchomparáide, agus braitheann sé an chuid is mó den am ar rialacha agus ar chleachtais intuigthe.

Comhlachtaí an AE

Níl aon chóras teanga sainráite ar fáil don **tSeirbhís Eorpach Gníomhaíochta Seachtraí**.⁴⁰ Ní thugann **Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa** (CESE) aghaidh ar an gcóras teanga ina rialacha nós imeachta. I Riail 64, mír 3, déantar foráil do shaoránaigh an Aontais Eorpaigh scríobh chuig an gCoiste i dteanga oifigiúil agus freagra a fháil sa teanga chéanna (i gcomhréir le hAirteagal 24 CFAE).⁴¹ Tá riail maidir le socruithe ateangaireachta (Riail 80) i rialacha nós imeachta **Choiste Eorpach na Réigiúin** (Riail 80), ar dá réir “comhlíonfar na prionsabail seo a leanas a mhéid is féidir i ndáil le socruithe ateangaireachta: ⁴²

beidh rochtain ar dhíospóireachtaí an Choiste sna teangacha oifigiúla mura gcinnfidh an Biúró a mhalairt.

cé gurbh iad Avondale rogha na coitianta tháinig buachaillí GCM le plean agus chuireadar I bhfeidhm é. Déanfar ateangaireacht ar ráitis i gceann amháin de na teangacha oifigiúla go dtí na teangacha oifigiúla eile agus go dtí aon teanga eile a mheasann an Biúró a bheith riachtanach. Beidh feidhm aige sin freisin maidir le teangacha dá bhforáiltear don fhéidearthacht sin i gcomhaontuithe riaracháin idir an Coiste agus Ballstáit éagsúla.

cé gurbh iad Avondale rogha na coitianta tháinig buachaillí GCM le plean agus chuireadar I bhfeidhm é.

Foráiltear le rialacha nós imeachta an **Bhainc Eorpaigh Infheistíochta** (Airteagal 9) go mbeidh “gach comhalta den Bhord Gobharnóirí i dteideal leas a bhaint as ceann de theangacha oifigiúla an Aontais. Féadfaidh sé a éileamh go ndéanfar aon doiciméad a bheidh le breithniú ag an mBord a tharraingt suas ina rogha teanga”.⁴³ Bunaítear córas teanga an **Ombudsman Eorpaighsa** Chinneadh ón Ombudsman Eorpach lena nglactar forálacha cur chun feidhme⁴⁴:

“3.1. Féadfaidh aon duine scríobh chuig an Ombudsman in aon teanga Chonartha, ar aon ábhar a thagann faoi inniúlacht an Ombudsman. Dréachtóidh an tOmbudsman an freagra i dteanga an Chonartha sin.

40 Cinneadh 2010/427/AE ón gComhairle an 26 Iúil 2010 lena mbunaítear eagrúchán agus oibriú na Seirbhíse Eorpaí Gníomhaíochta Seachtraí (IO L 201, 3.8.2010, Igh. 30-40). Ar fáil ag: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32010D0427>

41 Leagan comhdhlúite de Rialacha Nós Imeachta Choiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa. IO L 324, 9.12.2010, Igh. 52–68. Ar fáil ag: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32010Q1209\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32010Q1209(01))

42 Féach IO L 472/1 30.12.2021. Ar fáil ag: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021Q1230\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021Q1230(01))

43 Rialacha Nós Imeachta an Bhainc Eorpaigh Infheistíochta. Ar fáil ag: <https://www.eib.org/en/publications/rules-of-procedure>

44 An tOmbudsman Eorpach: Cinneadh ón Ombudsman Eorpach lena nglactar forálacha cur chun feidhme (2016/C 321/01). Ar fáil ag: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32016D0901%2801%29>

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

13.2. Is féidir gearán a chur faoi bhráid an Ombudsman in aon teanga Chonartha. Déanfaidh an tOmbudsman cumarsáid le gearánach sa teanga sin.

13.3. I gcásanna eisceachtúla, féadfaidh an tOmbudsman iarraidh ar na hinstiúidí cóipeanna de na doiciméid ábhartha a sholáthar i dteanga an ghearáin. Le linn dó nó di iarraidh den sórt sin a dhéanamh, gníomhóidh an tOmbudsman i gcomhréir le riachtanais an ghearánaigh agus go réasúnach maidir le hacmhainní na n-institiúidí.”

Tá córas teanga an **Mhaoirseora Eorpaigh ar Chosaint Sonraí** ina rialacha nós imeachta:⁴⁵

“Airteagal 16.2: Láimhseálfaidh MECS gearáin a chuirtear isteach i scríbhinn, lena n-áirítear i bhfoirm leictreonach, in aon teanga oifigiúil de chuid an Aontais agus a sholáthraíonn na sonraí is gá chun an gearán a thuiscint.

Airteagal 31:

1. Tá MECS tiomanta do phrionsabal an ilteangachais, ós rud é go bhfuil éagsúlacht chultúrtha agus teanga ar cheann de bhunchlocha agus de shócmhainní an Aontais Eorpaigh. Féachann an MECS le cothromaíocht a aimsiú idir prionsabal an ilteangachais agus an oibleagáid bainistíocht fhóna airgeadais agus coigiltis a áirithiú do bhuiséad an Aontais Eorpaigh, agus úsáid phragmatach á baint as a chuid acmhainní teoranta.

2. Freagróidh MECS d’aon duine a thugann aghaidh air ar ábhar a thagann faoina inniúlacht i gceann de theangacha oifigiúla an Aontais Eorpaigh sa teanga chéanna a úsáidtear chun aghaidh a thabhairt air. Féadfar gach gearán, gach iarraidh ar fhaisnéis agus aon iarraidh eile a sheoladh chuig MECS in aon cheann de theangacha oifigiúla an Aontais Eorpaigh, agus tabharfar freagra orthu sa teanga chéanna.

3. Beidh suíomh gréasáin MECS ar fáil i mBéarla, i bhFraincis agus i nGearmáinis. Foilseofar doiciméid straitéiseacha MECS, amhail an straitéis le haghaidh shainordú an Mhaoirseora Eorpaigh ar Chosaint Sonraí, i mBéarla, i bhFraincis agus i nGearmáinis.”

Foráiltear go sainráite i rialacha nós imeachta an **Bhoird Eorpaigh um Chosaint Sonraí** gurb é Béarla teanga oibre an Bhoird. Ba cheart ateangaireacht bheo a chur ar fáil i dteangacha oifigiúla uile an Aontais ag gnáthchruinnithe iomlánacha an Bhoird” (Airt. 23).⁴⁶

Gníomhaireachtaí an AE

Léiríonn an anailís ar fhorálacha dlíthiúla ghníomhaireachtaí an Aontais nó ar fhoinsí eile a bhaineann le córais teanga go luaitear⁴⁷ go sainráite sa Rialachán bunaidh 24 as 42 ghníomhaireacht go mbeidh feidhm ag forálacha Rialachán Uimh. 1 (Iarscríbhinn 1.4). In ocht gcinn de na rialacháin sin, foráiltear freisin gur féidir leis an mBord Bainistíochta nó go gcinnfidh sé na teangacha a bheidh le húsáid i bhfeidhmiú inmheánach nó i socruithe inmheánacha teanga nó sa teanga oibre. Mar a mhínítear i gCaibidil 3, ní chiallaíonn sé sin nach gcumhdaítear na ghníomhaireachtaí eile i bprionsabal le Rialachán Uimh. 1. Má luann Bord Bainistíochta na Gníomhaireachta go sainráite é, nó má chuirtear i láthair é mar chleachtas ar a láithreán gréasáin, luann 15 ghníomhaireacht go sainráite gurb é Béarla an teanga oibre inmheánach. Tá níos mó teangacha inmheánacha oibre glactha ag ghníomhaireachtaí eile (féach Iarscríbhinn 1.4). Luaitear sa chinneadh ó Bhord Rialaithe an Fhorais Eorpaigh Oiliúna gurb iad “an Béarla, an Fraincis, an Ghearmáinis, an Iodáilis agus an Spáinnis” na teangacha oibre céanna atá ag Oifig Maoine Intleachtúla an Aontais Eorpaigh. Cás speisialta is ea Ionad Aistriúcháin Chomhlachtaí an Aontais Eorpaigh. Mar gheall ar a shainiúlacht, tá sé ilteangach. Sa chomhráiteas ón gComhairle agus ón

45 Féach IO, L 204/49, 26.6.2020 “Cinneadh ón Maoirseoir Eorpach ar Chosaint Sonraí an 15 Bealtaine 2020 lena nglactar Rialacha Nós Imeachta MECS”. Ar fáil ag: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2020.204.01.0049.01.ENG

46 Ar fáil ag: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/rules-procedure/current-rules-procedure_en

47 Áirítear leis sin 40 eagraíocht dhíláráithe (gníomhaireachtaí), lena n-áirítear iad siúd a bhaineann leis an gcomhbheartas eachtrach agus slándála, agus an dá ghníomhaireacht agus comhlacht de chuid Euratom. Níor cuireadh ghníomhaireachtaí feidhmiúcháin san áireamh ós rud é gur cuid iad de struchtúr riaracháin an Choimisiúin Eorpaigh

gCoimisiún a ghabhann leis an rialachán lena mbunaítear an Lárionad, luaitear an méid seo a leanas: “Ar bhunú an Ionaid Aistriúcháin, daingníonn an Chomhairle agus an Coimisiún gur cheart an tIonad a eagrú ar shlí a fhágfaidh go bhféadfar caitheamh le teangacha oifigiúla na gComhphobal Eorpach ar bhonn cothrom, gan dochar d’aon fhorálacha sonracha maidir le húsáid teanga na gcomhlachtaí éagsúla a bhfuil an Lárionad ag feidhmiú thar a gceann.”

4.4 Úsáid teangacha ar shuíomhanna gréasáin institiúidí, chomhlachtaí agus gníomhaireachtaí an AE

Tá moltaí tugtha ag an Ombudsman Eorpach (2019) chun riarachán AE a threorú maidir le húsáid 24 theanga oifigiúla an Aontais agus cumarsáid á déanamh aige leis an bpobal.⁴⁸ Tugtar treoir sna moltaí maidir le conas agus cathain is féidir cumarsáid a dhéanamh le teangacha, agus maidir leis na céimeanna praiticiúla ginearálta atá le cur i bhfeidhm. De réir na moltaí, ba cheart do gach institiúid, comhlacht, oifig agus gníomhaireacht de chuid an Aontais an méid seo a leanas a dhéanamh:

1. Beartas soiléir a bhunú maidir le húsáid theangacha oifigiúla an AE, ina leagtar amach na teangacha a úsáidtear sna cásanna sin (mar shampla, i gcomhairliúcháin phoiblí, i nósanna imeachta riaracháin, i gcaidreamh leis an bpreas, nó in úsáid na meán sóisialta).
2. An beartas seo a fhoilsiú ar a shuíomh gréasáin i ngach teanga oifigiúil i bhformáid inrochtana.
3. Féach chuige go gcloítear leis an bpolasaí agus go gcuirtear i bhfeidhm é go comhsheasmhach ar fud na heagraíochta, mar shampla, tríd an tasc seo a shannadh d’aonad nó d’fhoireann, ‘oifigeach teanga’ ainmnithe a chruthú nó trí roinn ar leith sa tuarascáil bhliantúil.
4. A áirithiú go mbeidh aon srianta ar úsáid teangacha oifigiúla oibiachtúil, comhréireach agus trédhearcach. Níor cheart srianta teanga a fhorchur go heisiach mar gheall ar shaincheisteanna costais nó ama, ach go príomha tar éis measúnú a dhéanamh ar thionchar agus ábharthacht na faisnéise do ghrúpaí geallsealbhóirí sonracha agus don phobal.
5. Achoimrí ar phríomhcheisteanna a fhoilsiú i ngach teanga oifigiúil nó san oiread agus is féidir, má chuirtear srianta teanga i bhfeidhm.
6. Na codanna sin dá láithreáin ghréasáin a bhfuil suim ar leith ag an bpobal iontu a chur ar fáil i ngach teanga oifigiúil. Ba cheart go n-áireofaí leis sin, ar a laghad, an leathanach baile agus na leathanaigh a thugann eolas faoina ról agus faoina shonraí teagmhála.
7. A chinntiú go bhfaighidh saoránaigh, a scríobhann chuig riarachán an AE ina rogha teanga oifigiúil, freagra sa teanga chéanna laistigh de thréimhse réasúnta ama.
8. Féach le comhairliúcháin phoiblí a chur ar fáil i ngach teanga oifigiúil ag tús an phróisis chomhairliúcháin. Mura féidir na doiciméid chomhairliúcháin uile a fhoilsiú sna teangacha oifigiúla go léir, a chur in iúl go soiléir go nglactar le haighneachtaí i ngach teanga oifigiúil.
9. Acmhainní aistriúcháin a chomhthiomsú, nuair is féidir, chun costais a laghdú agus chun a chinntiú go bhfaighidh saoránaigh tuilleadh eolais i níos mó teangacha.
10. An úsáid is mó is féidir a bhaint as na huirlisí agus na teicneolaíochtaí aistriúcháin go léir atá ar fáil.”

Maidir le gníomhaireachtaí AE, leagtar⁴⁹ béim sa Ráiteas Comhpháirteach ginearálta agus Cur Chuige Coiteann ó Pharlaimint na hEorpa, ó Chomhairle an AE agus ón gCoimisiún Eorpach maidir le gníomhaireachtaí díláraithe a foilsíodh in 2012, ar a thábhachtaí atá an trédhearcacht sa chaidreamh leis na geallsealbhóirí, agus moltar ann gur cheart “suíomhanna gréasáin na ngníomhaireachtaí a dhéanamh chomh hilteangach agus is féidir, d’fhonn an comhairliúchán idir

48 Ar fáil ag: <https://www.ombudsman.europa.eu/en/doc/correspondence/en/129519>

49 Ar fáil ag: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11450-2012-INIT/en/pdf>

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

saoránaigh na mBallstát uile a éascú. Ba cheart do ghníomhaireachtaí an fhaisnéis is gá a sholáthar, trína suíomhanna gréasáin, chun trédhearcacht a áirithiú, lena n-áirítear trédhearcacht airgeadais.”

Dá bhrí sin, ní féidir moltaí an Ombudsman a chomhlíonadh trí na rialacha nós imeachta maidir leis na teangacha a úsáidtear i ngníomhaíochtaí inmheánacha institiúidí, comhlachtaí nó gníomhaireachtaí a fhoilsiú ar líne. Molann siad tuilleadh dul chun cinn a dhéanamh, agus faisnéis a fhoilsiú ar shuíomh gréasáin gach institiúide, comhlachta agus gníomhaireachta maidir leis na teangacha ina n-úsáidtear iad, lena n-áirítear cumarsáid atá dírithe ar lucht féachana amhail an preas nó an pobal i gcoitinne, agus is cuma cé acu an bhfuil na doiciméid fhoilsithe ar fáil san Iris Oifigiúil nó nach bhfuil. Áirítear leis sin freisin míniú a thabhairt ar na teangacha a úsáidtear ar an suíomh gréasáin féin, agus ar an gcúis nó ar an gcineál doiciméid. Is féidir breathnú ar “beartas teanga an tsuímh ghréasáin” mar fhéintuairisc ar an gcaoi a mbainistíonn institiúid, comhlacht nó gníomhaireacht foilsiú doiciméad agus leathanach ar a láithreán gréasáin, agus ar bhonn níos ginearálta ar a gcur chuige cumarsáide.

Léiríonn ár n-anailís **go bhféadfaí feabhas a chur ar chur chun feidhme na moltaí sin, go háirithe ag comhlachtaí agus gníomhaireachtaí**. Feictear dúinn go bhfuil beartas teanga ar an suíomh gréasáin ag formhór na n-institiúidí agus na gcomhlachtaí, cé nach bhfuil an chuid is mó de na gníomhaireachtaí. Tá tras-scríobh iomlán ar bheartas teanga an tsuímh gréasáin de chuid institiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí ar fáil, faoi seach, in Iarscríbhinn 1.1, 1.2, 1.3 agus 1.4. Is féidir achoimre a dhéanamh ar na príomhthorthaí mar seo a leanas.

- **Institiúidí an Aontais Eorpaigh:** Níl beartas teanga ar shuíomh gréasáin ag PE, ach tá leathanach gréasáin aici ina ndéantar achoimre ar bheartas teanga AE i gcoitinne.⁵⁰ Míníonn an Chomhairle Eorpach agus Comhairle an Aontais Eorpaigh an chaoi a n-úsáideann siad teangacha ar a suíomh gréasáin.⁵¹ Tá beartas teanga shuíomh gréasáin an Choimisiúin Eorpaigh ar fáil ar an leathanach gréasáin “Teangacha ar ár suíomhanna gréasáin.”⁵² Níl roinn ar shuíomh gréasáin CBAE maidir le bainistiú ilteangachais sa chumarsáid sheachtrach, ach níl ann ach leathanach gréasáin ina ndéantar achoimre ar na socruithe teanga atá sna rialacha nós imeachta a pléadh thuas cheana féin⁵³. Soiléiríonn BCE beartas teanga a shuíomh gréasáin, féach an leathanach gréasáin “Beartas teanga an tsuímh gréasáin seo”⁵⁴. Mínítear beartas teanga CIE ina “Beartais agus Caighdeán Chumarsáide” agus ina⁵⁵ “Beartas Cumarsáide agus Prionsabail Chumarsáide”⁵⁶. Níl sa chéad doiciméad ach achoimre ar chóras teanga oifigiúil CIE, agus ní bhaineann sé le cumarsáid ar an idirlíon. Tá cur síos sa dara doiciméad ar chur chuige na Cúirte maidir le cumarsáid dhigiteach.
- **Comhlachtaí an AE:** Tá beartas teanga ar an suíomh gréasáin foilsithe ag ceithre cinn as seacht gcomhlacht de chuid an Aontais: An tSeirbhís Eorpach Gníomhaíochta Seachtraí,⁵⁷ Coiste Eorpach na Réigiún, an Banc⁵⁸ Eorpach Infheistíochta,⁵⁹ agus an tOmbudsman Eorpach, agus is é⁶⁰ an tOmbudsman Eorpach an beartas teanga is cuimsithí i measc comhlachtaí an AE. Níl faisnéis maidir le húsáid teangacha na gcomhlachtaí sin ar shuíomhanna gréasáin Choiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa, an Mhaoirseora Eorpaigh ar Chosaint Sonraí agus an Bhoird Eorpaigh um Chosaint Sonraí.

50 Ar fáil ag: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/142/language-policy>

51 Ar fáil ag: <https://www.consilium.europa.eu/en/about-site/language-policy/>

52 Ar fáil ag: https://ec.europa.eu/info/languages-our-websites_en

53 Ar fáil ag: https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_10739/en/

54 Ar fáil ag: <https://www.ecb.europa.eu/services/languagepolicy/html/index.en.html>

55 Ar fáil ag: <https://www.eca.europa.eu/en/Pages/PolicesStandardsGuidelines.aspx>

56 Ar fáil ag: <https://www.eca.europa.eu/en/Pages/PolicyPrinciples.aspx>

57 Ar fáil ag: https://www.eeas.europa.eu/eeas/eeas-language-policy_en

58 Ar fáil ag: <https://cor.europa.eu/en/Pages/language-policy.aspx>

59 Ar fáil ag: <https://www.eib.org/en/languages.htm>

60 Ar fáil ag: <https://www.ombudsman.europa.eu/fr/languagepolicy/en>

- Gníomhaireachtaí an AE: Níl ach 11 as 42 ghníomhaireacht ag cur a bpolasaí teanga i láthair ar a suíomh gréasáin. Is féidir teacht ar bheartas cumarsáide seachtrach na ngníomhaireachtaí, nuair a luaitear é ar an suíomh gréasáin, in larscríbhinn 1.4 mar aon leis an gcur síos ar a gcóras teanga, ós rud é go gcabhraíonn an córas sin leis an gcóras sin a shoiléiriú. Is iad seo a leanas na 11 ghníomhaireacht: An Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht agus Sláinte ag an Obair; An Lárionad Eorpach um Ghalair a Chosc agus a Rialú; An Ghníomhaireacht Eorpach Chomhshaoil; An tÚdarás Eorpach um Shábháilteacht Bia; An Foras Eorpach chun Dálaí Maireachtála agus Oibre a Fheabhsú; An Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht Mhuirí; An Lárionad Faireacháin Eorpach um Dhrugaí agus Andúil i nDrugaí; Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chomhar Ceartais Choiriúil; Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh chun Bainistiú Oibríochtúil a dhéanamh ar Chórais Mhórscála TF sa Limistéar Saoirse, Slándála agus Ceartais; Oifig Maoine Intleachtúla an Aontais Eorpaigh; agus an Ghníomhaireacht Eorpach um Chosaint.

Toradh eile tábhachtach is ea go dtugann **roinnt leathanach gréasáin faisnéis mhionsonraithe chuimsitheach faoi chur chuige cumarsáide ilteangach na hinstiúide, an chomhlachta nó na gníomhaireachta, agus i gcásanna eile is beag an t-ábhar atá iontu.** I gcás gníomhaireachtaí, is minic a bhíonn tionchar ag an gcineál lucht féachana ar na roghanna maidir leis na teangacha a bheidh le húsáid, agus is fearr go ginearálta cumarsáid aonteangach a dhéanamh i mBéarla nuair a dhírítear an chumarsáid chuig “saineolaithe” nó “na meáin”. Cé is moite de chúpla eisceacht, is beag fianaise a thugtar ar a suíomh gréasáin maidir le scileanna teanga agus roghanna na n-aisteoirí sin.

Ar an tríú dul síos, bíonn tionchar ag rogha na dteangacha inmheánacha oibre ar infhaighteacht doiciméad a fhoilsítear ar shuíomhanna gréasáin na ngníomhaireachtaí agus ar a mbeartas cumarsáide. Thug samplaí na Gníomhaireachta Eorpaí um Chosaint agus Ghníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chomhar Ceartais Choiriúil (féach larscríbhinn 1.4) léargas ar an ngaol idir cleachtais chumarsáide inmheánacha agus an beartas cumarsáide seachtraí, ós rud é gur dóchúla go mbeidh timpeallacht oibre aonteangach ina údar le cumarsáid sheachtrach aonteangach agus go gcuideoidh sí léi.

4.5 Conclúid

Is féidir le hinstiúidí an Aontais córais teanga a ghlacadh go neamhspleách de bhua Airteagal 6 de Rialachán Uimh. 1 as a dtagann éagsúlachtaí i gcleachtais. Sainmhínítear córas teanga sé instiúid AE go foirmiúil (Parlaimint na hEorpa, an Chomhairle Eorpach, Comhairle an Aontais Eorpaigh, Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh, an Banc Ceannais Eorpach, Cúirt Iniúchóirí na hEorpa), agus ní dhéanann rialacha nós imeachta inmheánacha an Choimisiúin Eorpaigh a chóras teanga a shainiú go foirmiúil.

Uaireanta, ní shonraítear córas teanga na gcomhlachtaí agus na ngníomhaireachtaí, is minic a bhíonn sé doiléir, ní leanann sé struchtúr inchomparáide, agus braitheann sé an chuid is mó den am ar rialacha agus cleachtais intuigthe. Mar sin féin, ba cheart feidhm a bheith ag na prionsabail uile a leagtar síos i Rialachán Uimh. 1 maidir le comhlachtaí agus gníomhaireachtaí an Aontais, mura bhforáiltear a mhalairt go sainráite sa rialachán lena mbunaítear comhlacht nó gníomhaireacht. Thairis sin, mar ábhar dea-chleachtais riaracháin, mar a mholann an tOmbudsman, b'fhéarr córas teanga a shainiú go sainráite. Go deimhin, dá saineofaí na córais inmheánacha teanga níos fearr do roinnt comhlachtaí agus gníomhaireachtaí, bheadh sé níos éasca a fhíorú go gcuirfí chun feidhme agus go gcomhlíonann siad Rialachán Uimh. 1.

D'fhéadfaí trédhearcacht chumarsáid AE a fheabhsú dá ndéanfaí an beartas maidir le húsáid teangacha ar na suíomhanna gréasáin a shainiú ar bhealach níos sainráite i gcomhréir le treoir ón Ombudsman Eorpach, agus dá mbeadh réimis inmheánacha teanga na n-institiúidí, na

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

gcomhlachtaí agus na ngníomhaireachtaí níos soiléire faoi na rialacha a bhí le cur i bhfeidhm maidir leis na doiciméid inmheánacha oibre a fhoilsítear ar a suíomhanna gréasáin.

5 TÍOPEOLAÍOCHT RIACHTANAS ILTEANGACH

PRÍOMHTHORTHAÍ

- Feidhmíonn cumarsáid ilteangach ar shuíomhanna gréasáin an AE i réimse dleathach liath toisc nach ann d'oibleagáidí foirmiúla rialála, in ainneoin a ríthábhachtaí agus a thábhachtaí atá suíomhanna gréasáin AE maidir le scaipeadh faisnéise.
- Ní oireann cumarsáid ar an suíomh gréasáin go héasca do na catagóirí foirmiúla dlíthiúla dá bhforáiltear le Rialachán Uimh. 1, amhail an t-idirdhealú idir cumarsáid inmheánach agus cumarsáid sheachtrach nó an 'treoir maidir le cásanna sonracha'.
- An t-idirdhealú traidisiúnta idir gníomh atá ceangailteach ó thaobh dlí — nó gníomh lena gcruthaítear cearta agus oibleagáidí — agus gníomh nach bhfuil ceangailteach ó thaobh dlí de, d'fhéadfaí é a chur in oiriúint d'inneachar an tsuímh gréasáin agus go háirithe d'ábhar sa dlí bog.
- Inneachar sonracha a fhoilsiú a bhfuil éifeachtaí substainteacha aige ar chearta agus/nó oibleagáidí na saoránach (dlí bog), gnólachtaí AE agus údaráis náisiúnta, nó cláir nó glaonna sonracha arna maoiniú go díreach ag institiúidí AE. Dá bhrí sin, is féidir iad a chatagóiriú mar "Doiciméid Bhunscoile".
- Is bunchloch na tíopeolaíochta riachtanas ilteangach iad na príomhdhoiciméid toisc go bhfuil sé bunaithe ar an smaoineamh gur cheart dóibh teacht faoi scáth dlíthiúil na n-oibleagáidí ilteangachais.

5.1 Réamhrá

Ní rialaítear cumarsáid ilteangach ar shuíomhanna gréasáin an Aontais de réir dlí in ainneoin a ríthábhachtaí agus a thábhachtaí atá sí ó thaobh scaipeadh faisnéise ag institiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí an Aontais Eorpaigh. Níl aon rialacháin ná rialacha foirmiúla ann atá dírithe go sonracha ar institiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí an Aontais cumarsáid a dhéanamh trí shuíomhanna gréasáin. Baineann cásdlí CBAE maidir le foilsiú láithreán gréasáin go príomha le saincheist thúsphointe na tréimhse a leagtar síos le haghaidh imeachtaí a thionscnamh i gcoinne cinntí de chuid Gníomhaireachta nár foilsíodh riamh san Iris Oifigiúil ach ar a suíomh gréasáin. Ar an gcaoi chéanna, is saintréith de ról na cumarsáide ilteangaí suíomhanna gréasáin laistigh de chóras teanga institiúidí an AE easpa foirmiúlachta agus easpa critéar soiléir. Dá bhrí sin, feidhmíonn cumarsáid ar an suíomh gréasáin i limistéar liath dlíthiúil. Léirítear sa Chaibidil seo go bhfuil gá le creat comhchoiteann agus caighdeáin chomhchoiteanna le haghaidh cumarsáid ilteangach trí shuíomhanna gréasáin an AE, a d'fhéadfaí a chur chun cinn trí fhoirmiúlacht níos fearr agus trí theorannú níos mó sa limistéar liath seo.

An chaibidil agus argóint dul ar aghaidh mar seo a leanas. Is féidir le cumarsáid suíomhanna gréasáin an bonn a bhaint de na hoibleagáidí ilteangacha maidir le foilsiú atá i Rialachán Uimh. 1 (Roinn 5.3), cé nach bhfuil cumarsáid suímh gréasáin oiriúnach do na catagóirí dlíthiúla foirmiúla dá bhforáiltear leis an rialachán (Roinn 5.4). Chun faisnéis a scaiptear ar an idirlíon a rialáil, áitítear go bhféadfaí an t-idirdhealú traidisiúnta idir gníomh atá ceangailteach ó thaobh dlí — nó gníomh lena gcruthaítear cearta agus oibleagáidí — agus gníomh nach bhfuil ceangailteach ó thaobh dlí de a chur in oiriúint d'ábhar an tsuímh ghréasáin agus go háirithe d'fhorálacha an dlí bhoig agus d'ábhar a bhfuil tionchar aige ar chearta na saoránach. Ar deireadh, chun an réimse liath sin sa chumarsáid ilteangach a shonrú agus a theorannú tuilleadh, déantar tíopeolaíocht a fhorbairt de réir 'cur chuige substaintiúil', mar a thugtar air, ina ndéantar idirdhealú idir éagsúlachtaí i riachtanais ilteangacha bunaithe ar argóintí foirmiúla dlíthiúla agus ar réasúnú maidir le héifeachtaí substainteacha na roghanna beartais teanga (Roinn 5.5).

5.2 Modheolaíocht

Tarraingíonn an chaibidil seo ar fhoinsí dlíthiúla (dlí príomha agus tánaisteach, cásdlí CBAE), agus ar litríocht dhlíthiúil chun anailís a dhéanamh ar an ngaol idir foilsiú IO (oibleagáid dhlíthiúil a fhoilsiú i 24 theanga) agus cumarsáid ar an suíomh gréasáin (gan oibleagáid fhoirmiúil ar bith faoi Rialachán Uimh. 1) agus tuiscint a fháil ar an áit a bhfuil cumarsáid suímh gréasáin i Rialachán Uimh. 1. Tairgtear léirmhíniú dlí atá bunaithe ar an dlí dearfach atá ann faoi láthair, go háirithe nuair nach bhfuil an comhthéacs dlíthiúil cobhsaí ná soiléir, nó má tá bearnaí ann. Agus leas á bhaint as an gcur chuige dlíthiúil sin agus as an anailís ar an gcineál ábhair atá sna doiciméid a fhoilsíonn an AE, cuirtear tíopeolaíocht riachtanas ilteangach nua ar fáil sa taighde taiscéalaíoch seo.

5.3 Córas cumarsáide agus foilseacháin suíomhanna gréasáin

5.3.1 Foilsiú agus Rialachán Uimh. 1

Foráiltear le hAirteagal 297 (1) CFAE go bhfoilseofar gníomhartha reachtacha san Iris Oifigiúil agus go bhfoilseofar in Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh, i measc gníomhartha neamhreachtacha, “Rialacháin agus teoracha atá dírithe chuig na Ballstáit uile, chomh maith le cinntí nach sonraítear iontu cé air a bhfuil siad dírithe”. Seachas Airteagal 297 CFAE, foráiltear le 249 (1) CFAE d’fhoilsiú rialacha nós imeachta an Choimisiúin. Chomh maith leis sin, tá sé d’oibleagáid ar dhoiciméid eile a bheith “foilsithe” (san Iris Oifigiúil nó gan a bheith), amhail tuarascáil ghinearálta ar ghníomhaíochtaí an Aontais ón gCoimisiún (Airteagal 249 (2) CFAE) nó doiciméid áirithe de chuid na Cúirte Iniúchóirí (i.e. ráiteas urrúis maidir le hiontaofacht na gcuntas agus dlíthiúlacht agus rialtacht na mbun-idirbheart agus an tuarascáil bhliantúil tar éis dheireadh gach bliana airgeadais) nach mór a fhoilsiú san IO (Airteagal 287 CFAE). De bhua Airteagal 232 CFAE, “déanfar imeachtaí Pharlaimint na hEorpa a fhoilsiú ar an modh a leagtar síos sna Conarthaí agus ina Rialacha Nós Imeachta”. Foráiltear le hAirteagal 132 CFAE go bhféadfaidh an Banc Ceannais Eorpach a chinneadh a chinntí, a mholtaí agus a thuairimí a fhoilsiú, gan tagairt don IO.

Mar a fhoráiltear in Airteagal 5 de Rialachán Uimh. 1, baineann oibleagáidí ilteangachais le foilsiú san Iris Oifigiúil, agus ní mór an IO a fhoilsiú sna 24 theanga oifigiúla. Tá na heagrán leictreonacha den Iris Oifigiúil a foilsíodh tar éis an 1 Iúil 2013 barántúil, i.e. tá feidhm dhlíthiúil acu (Féach Rialachán (AE) Uimh. 216/2013). Deir suíomh gréasáin Eur-lex go bhfuil dhá shraith san IO: Sraith L (reachtaíocht); agus Sraith C (faisnéis agus fógraí). Ach cuireann Oifig na bhFoilseachán an IO i láthair ina bhfuil trí shraith: Sraith L (Reachtaíocht); Sraith C (Faisnéis agus Fógraí); agus sraith S (Forlíonadh a ghabhann le hIris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh). Tá an dara ceann ar fáil ar an idirlíon (bunachar sonraí TTE).

Tábla 3: Forbhreathnú ar shraith agus ar fhoshraith na hIrise Oifigiúla

Sraith	Dáta cruthaithe	Ábhar	Trácht a dhéanamh
L	1952	An chéad chatagóir: Gníomhartha reachtacha ⁶¹ 2a catagóir: Gníomhartha neamhreachtacha: — gníomhartha ceangailteacha nach bhfuil reachtach [gan aon nós imeachta reachtach a leanúint] amhail comhaontuithe idirnáisiúnta, Rialacháin, Teoracha, Cinntí ⁶²	Féach Airteagal 297 CFAE: “Foilseofar gníomhartha reachtacha in [IO]” (Airteagal 297(1) CFAE) I measc gníomhartha neamhreachtacha, déanfar “Rialacháin agus teoracha atá

61 De réir Airteagal 289 CFAE, is cinntí iad gníomhartha reachtacha a ghlactar faoin ngnáthnós imeachta reachtach nó faoin nós imeachta reachtach speisialta. I gcásanna sonracha áirithe a shainítear sna conarthaí, féadfar gníomhartha a glacadh a áireamh sna gníomhartha reachtacha: ar thionscnamh ó ghrúpa de thíortha AE nó ó Pharlaimint na hEorpa; ar mholadh ón mBanc Ceannais Eorpach; nó arna iarraidh sin don Chúirt Bhreithiúnais nó don Bhanc Eorpach Infheistíochta.

62 Is gníomhartha dlíthiúla iad na rialacháin a shainítear in Airteagal 288 CFAE. Tá feidhm ghinearálta acu, tá siad ina gceangal go

		<p>— gníomhartha neamhcheangailteacha amhail Moltaí agus Treoirlínte, agus freisin rialacha nós imeachta, gníomhartha arna nglacadh ag comhlachtaí arna gcruthú le comhaontuithe idirnáisiúnta agus le comhaontuithe idirinstiúideacha.</p>	<p>díríte chuig na Ballstáit uile, chomh maith le cinní nach sonraíonn cé chuige a bhfuil siad díríte, a fhoilsiú in [IO]" (Airteagal 297(2) CFAE).</p> <p>Is réamhriachtanas é gníomhartha dlíthiúla a fhoilsiú san Iris Oifigiúil le haghaidh in-fhorfheidhmitheacht gníomhartha dlíthiúla (<i>breithiúnas CJEC Racke, 1979, agus breithiúnas CJEC Skoma-Lux, 2007, C-161/06</i>).⁶³</p> <p>Níl roinnt gníomhartha a bhfuil feidhm ghinearálta leo foilsithe san Iris Oifigiúil ach ar shuíomh gréasáin na Gníomhaireachta ábhartha (Breithiúnas CJ PPG agus SNF v ECHA, 2013, féach thuas, chap 3, 3.4.4).</p>
C	1968	<p>Cuid I: Rúin, moltaí agus tuairimí, Cuid II: Faisnéis amhail comhaontuithe idirinstiúideacha, Dearbhuithe Comhpháirteacha, Faisnéis ó institiúidí, comhlachtaí, oifigí agus gníomhaireachtaí an Aontais Eorpaigh, Cuid III: Gníomhartha ullmhúcháin arna nglacadh ag na hinstitiúidí, comhlachtaí, oifigí agus gníomhaireachtaí, Cuid IV: Fógraí ó institiúidí, comhlachtaí, oifigí agus gníomhaireachtaí an Aontais Eorpaigh, fógraí ó na Ballstáit agus fógraí a bhaineann leis an Limistéar Eorpach Eacnamaíoch Cuid V) ar a dtugtar "fógraí" faoi a) Nósanna imeachta riaracháin (b) Imeachtaí cúirte (c) Nósanna imeachta a bhaineann le cur chun feidhme an chomhbheartais tráchtála (d) Nósanna imeachta a bhaineann le cur chun feidhme an bheartais iomaíochta (e) Gníomhartha eile.</p>	<p>I bhFosraith CA (e.g. C019A), leis an uimhir chéanna leis an tsraith C a foilsíodh an lá céanna, tá glaonna ar léirithe spéise, fógraí folúntais: Féadfaidh eagrán CA a bheith le feiceáil i gceann amháin, i roinnt teangacha oifigiúla nó sna teangacha oifigiúla go léir.</p>
S	1978	<p>Soláthairtí poiblí Eorpacha A foilsíodh ar dtús san Iris Oifigiúil Ó 2003 i leith, tá an tsraith S le fáil i mbunachar sonraí TED. Is é Ted (Tenders Electronic Daily) an leagan ar líne den 'Forlónadh a ghabhann le hIris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh', atá díríte ar sholáthar poiblí Eorpach.</p>	<p>"Foilsítear faisnéis faoi gach doiciméad soláthair i 24 theanga oifigiúla an Aontais Eorpaigh. Foilsítear gach fógra ó institiúidí an Aontais Eorpaigh ina n-iomláine sna teangacha sin" (féach suíomh gréasáin TED).</p> <p>Ach leanann bunachar sonraí TED a rialacha agus a chleachtas féin maidir le húsáid teanga ag gach tír.</p>

huile agus go hiomlán agus tá siad infheidhme go díreach i ngach Ballstát den Aontas Eorpach. Is gníomh dlí é treoir a ghlac institiúidí an Aontais atá díríte ar Bhallstáit an Aontais agus tá sí ceangailteach maidir leis an toradh atá le baint amach. Is gníomh dlí ceangailteach é cinneadh a bhféadfadh feidhm ghinearálta a bheith aige nó a bhféadfadh seolaí sonracha a bheith aige.

63 Breithiúnas CJEC Racke, 98/78 [1979]. Ar fáil ag: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61978CJ0098> ; CJEC, breithiúnas CJ Skoma-Lux, C-161/06 [2007]. Ar fáil ag: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:62006CJ0161>

		<p>Mar riail ghinearálta, ní mór tairiscintí le haghaidh conarthaí poiblí a thagann faoi rialacha an Aontais a fhoilsiú ar thairseach TED.</p> <p>In TED tá an buneolas faoi thairiscintí ar fáil i ngach teanga oifigiúil de chuid an Aontais Eorpaigh.</p>
--	--	--

Tá feidhm ag Airteagal 5 de Rialachán Uimh. 1 maidir leis an IO iomlán, gan aon idirdhealú idir an tsraith agus an fhoshraith. Mar sin féin, mar atá léirithe ar shuíomh gréasáin EUR-Lex, “foshraith CA (e.g. C019A), a bhfuil an uimhir chéanna aici agus atá ag sraith C a foilsíodh an lá céanna (mar shampla C019A), [...] tá glaonna ar léirithe spéise, fógraí folúntais, etc. a d’fhéadfadh a bheith i dteanga oifigiúil amháin, i roinnt teangacha oifigiúla nó i ngach teanga oifigiúil”. Maidir le bunachar sonraí TED, ní hionann teanga gach tíre a úsáid, i.e. ní féidir tairiscintí atá ar oscailt do chuideachtaí ó thíortha eile a fháil sa teanga baile ach amháin mura n-úsáideann an tairseach intíre gné ilteangach ar chóras TED. Ceist amháin is ea an fáth nach dtagann an t-eagrán CA faoi raon feidhme na n-oibleagáidí ilteangachais. Is féidir an cheist chéanna a tharraingt anuas maidir le sraith S a dhéanann foráil d’ilteangachas ar mhaithe le buneolas amháin.

Níos tábhachtaí fós, níl **creat dlíthiúil soiléir ag an dlí bog d’fhoilseachán (ilteangach)**. Rialacha dlí bog i láthair dhá ghné (Féach infra 5.5.3). Ar an gcéad dul síos, ní ghineann siad féin cearta díreacha ná ní fhorchuireann siad oibleagáidí díreacha ar a seolaithe. Is é is cuspóir dóibh modhnú nó tionchar a imirt ar ghníomh na n-ábhar a bhfuil siad dírithe orthu. Ar an dara dul síos, cuireann siad i láthair, trína n-ábhar agus a modh mionsaothraithe, méid foirmiúil agus struchtúraithe atá cosúil le rialacha an dlí chrua. Is iondúil go bhfoilsítear gníomhartha dlí boga sa Sraith C ach is féidir Moltaí agus Treoirínte a fhoilsiú sa L Serie. Léiríonn sé sin an tsaorise atá ag na hinstiúidí maidir le foilsiú na reachtaíochta boige. Ina theannta sin, is cosúil gurb é cuspóir an fhoilseacháin seo is cúis leis an gcleachtas maidir le foilsiú san Iris Oifigiúil, i.e. an gá atá le seolaí an ghnímh seo a chur ar an eolas, agus níl sé nasctha le teacht i bhfeidhm na hionstraime dlí (Dero 2017). Is féidir an rud céanna a rá maidir le hobair ullmhúcháin dhlíthiúil: cé go mbíonn Páipéir Uaine agus Bhána ilteangach go minic, agus go mbíonn fáil ar an gcuid is mó de thograí an Choimisiúin Eorpaigh ar Eur-lex i ngach teanga oifigiúil, níl roinnt Páipéar Uaine agus Bán, Cumarsáid nó Treoirínte ná formhór na ndoiciméad inmheánach oibre ar fáil.

5.3.2 Cén áit a seasann cumarsáid ar an suíomh gréasáin?

Is í an chéad saincheist eile an cheist chriticiúil maidir le stádas na cumarsáide ar an suíomh gréasáin mar chineál foilseacháin. Ós rud é nach bhfuil feidhm foirmiúil ag Airteagal 5 de Rialachán Uimh. 1 ach maidir le foilsiú san Iris Oifigiúil, is fiú tuilleadh measúnaithe a dhéanamh ar an sainmhíniú ar “foilsiú”. Ós rud é nach féidir *“gníomh arna ghlacadh ag institiúid de chuid an Aontais Eorpaigh [...] a fhorfheidhmiú i gcoinne daoine nádúrtha nó dlítheanacha i mBallstát sula mbeidh an deis acu eolas a chur air trína fhoilsiú go cuí in Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh”* (CBEC, Skoma-Lux, C-161/06 [2007], mír 37), an⁶⁴ bhféadfaí an réasúnaíocht sin a chur i bhfeidhm maidir le foilsiú i gcoitinne, a bhféadfadh aon chumarsáid phoiblí a bheith ann ina dhiaidh sin, go háirithe ar shuíomh gréasáin? An bhfuil an ról lárnach céanna fós ag an Iris Oifigiúil ó forbraíodh an t-idirlíon, a comhtháthaíodh cheana i gcásdlí CBAE (breithiúnas CBAE PPG agus SNF v ECHA, 2013 mír 31 agus breithiúnas GC Bilbaína de Alquitranes agus o. v ECHA, 2013, mír 31, féach Caibidil 3), agus de bhrí go bhfoilsíonn gach institiúid, comhlacht, nó fiú daoine aonair laistigh de na heagraíochtaí sin ar bhealach chomh sreabhach agus chomh héasca sin? Ar deireadh, cén fáth a n-achtódh an Coimisiún Teachtaireacht nó Treoirínte mura gcuirtear na páirtithe leasmhara lena mbaineann ar an eolas? Sa chomhthéacs sin, ní mór a chur i bhfios go

láidir go bhfuil sé de bhuntáiste ag an Iris Oifigiúil fós nach bhfuil chomh sreabhach céanna agus go dtugtar níos mó cinnteachta (dlíthiúla) don fhaisnéis a chuirtear ar fáil.

5.3.3 An gá atá leis an ‘limistéar liath’ a theorannú

Roghnaíonn institiúidí agus comhlachtaí an AE dlí bog a fhoilsiú san Iris Oifigiúil chun é a chur in iúl, mar a dhéanann siad nuair a fhoilsíonn siad doiciméad go díreach ar a suíomh gréasáin. Mar shampla, ní fhoilsítear riamh na “Doiciméid Oibre Foirne” (measúnuithe tionchair, achoimrí ar mheasúnuithe tionchair, páipéir oibre foirne) san Iris Oifigiúil. Mar sin féin, is féidir teacht orthu ar shuíomh gréasáin an Choimisiúin ar na leathanaigh bheartais, ar shuíomh gréasáin an Bhoird um Ghrinnscrúdú Rialála nó ar EUR-Lex, agus níl aon oibleagáid ilteangachais orthu. Soláthraíonn Páipéir Uaine sampla den chineál céanna. Sainíonn EUR-Lex Páipéar Uaine mar dhoiciméad a d’fhoilsigh an Coimisiún chun plé na bpáirtithe leasmhara a spreagadh maidir le hábhair ar leith ar an leibhéal Eorpach. D’fhéadfadh sé go n-eascródh forbairtí reachtacha as Páipéir Uaine a leagtar amach ansin i bPáipéir Bhána agus is cosúil go bhfuil a bhfoilsiú á gcur i bhfeidhm ar bhealach randamach freisin. Is minic a fhoilsítear Páipéir Uaine ón gCoimisiún ar Eur-lex ach ní fhoilsítear iad san Iris Oifigiúil (amhail an Páipéar Uaine maidir le mionaoisigh a chosaint agus dínit an duine i seirbhísí faisnéise closamhairc (COM(96) 483 final); an Páipéar Uaine maidir le Múnlaí Fónais a Chosaint sa Mhargadh Aonair (COM(95) 370 final); agus an Páipéar Uaine An mhuintir fhrithpháirteach sa limistéar breithiúnach Eorpach a neartú — Páipéar Uaine maidir le reachtaíocht ceartais choiriúil AE a chur i bhfeidhm i réimse na coinneála (COM(2011)327 final)). Ar an gcaoi chéanna, is cosúil nach leanann na doiciméid COIM — lena n-áirítear “Togra agus gníomhartha eile arna nglacadh faoi chuimsiú nós imeachta reachtaigh” ná “cumarsáid, moltaí, tuarascálacha, páipéir bhána, páipéar uaine” (EUR-Lex) — loighic shonrach ó thaobh foilseacháin de.

Tugann foilsitheoireacht ar shuíomh gréasáin saoirse shuntasach d’institiúidí an Aontais a fhoilsiú i dteangacha éagsúla. Is féidir leo doiciméid a ghlacadh lasmuigh de raon feidhme Airteagal 5 agus, ó thaobh foirmeálta de, tá siad saor ó oibleagáidí ilteangacha. Mar sin féin, má ghlactar go dáiríre le cumarsáid suímh gréasáin, mar a rinne CBAE cheana féin maidir le ceart na n-iarratasóirí chun cúirte, d’fhéadfaí a rá go bhfuil gá le hábhar suíomhanna gréasáin institiúidí, comhlachtaí agus ghníomhaireachtaí AE a eagrú ar bhealach níos fearr i bhfianaise oibleagáidí ilteangachais.

5.4 Cumarsáid suíomhanna gréasáin agus córas teanga Rialachán Uimh. 1

5.4.1 Cumarsáid inmheánach agus sheachtrach i Rialachán Uimh. 1

Foráiltear in Airteagal 1 de Rialachán Uimh. 1 “gur [na 24 theanga aitheanta] a bheidh mar theangacha oifigiúla agus mar theangacha oibre institiúidí an Aontais”. Meastar gurb ionann an frása seo agus idirdhealú idir “teangacha oibre” agus “teangacha oifigiúla” a thabhairt isteach agus an riail a leagan síos nár cheart ach cumarsáid sheachtrach a dhéanamh i ngach ceann de na 24 theanga oifigiúla (Labrie, 1993, 82; Fenet, 2001, 239; O’Regan, 2010, 117). Os a choinne sin, níl aon idirdhealú dlíthiúil oibríochtúil idir teangacha oibre agus teangacha oifigiúla (Cosmai, 2014; 2 Jur: Réamhaithrisím (fíorais). Ar an gcéad dul síos, foráiltear sa téacs gurb iad na teangacha oibre na 24 theanga oifigiúla. D’fhéadfadh na hinstiúidí, na comhlachtaí agus na gníomhaireachtaí a bheith ag obair in aon cheann de na 24 theanga sin. Ar an dara dul síos, ní dhearnadh idirdhealú sa Chonradh ag bunú CEGC idir teangacha oibre agus teangacha oifigiúla. Ar an tríú dul síos, ní gá gach cumarsáid sheachtrach a dhéanamh i ngach ceann de na 24 theanga oifigiúla. Mar sin féin, tá an téarma “teangacha oibre” forleathan. Ó thaobh na hoibríochta de, is féidir a mheas go bhfuil “teangacha oibre” comhchiallach le “teangacha cumarsáide inmheánacha”. Go deimhin, léiríonn léamh dlúth ar Rialachán Uimh. 1 go ndéantar idirdhealú sa ghníomh seo idir teanga inmheánach chumarsáide agus teanga cumarsáide seachtraí (Tábla 4).

Tábla 4: Cumarsáid inmheánach agus sheachtrach i Rialachán Uimh. 1

Rialachán Uimh. 1	Ábhar ábhartha	Gaol le cumarsáid inmheánach	Rialacha teanga
Airteagal 1	Tagairt do na “teangacha oibre”	Is féidir a mheas go bhfuil teanga oibre agus teanga cumarsáide inmheánaí comhchiallach	Ó thaobh téacs de, is féidir leis na teangacha oibre a bheith in aon cheann nó i ngach ceann de na 24 theanga
Airteagal 6	Socruithe teanga a leagan amach i gcásanna sonracha	Cumhdaítear an chumarsáid inmheánach le prionsabal an neamhspleáchais institiúidigh (Shuibhne, 2002, 126)	Féadfaidh gach institiúid a teanga cumarsáide inmheánaí a roghnú (féach Caibidil 4)
Rialachán Uimh. 1	Ábhar ábhartha	Gaol le cumarsáid sheachtrach	Rialacha teanga
Airteagail 2 agus 3	Cumarsáid dhíreach leis na Ballstáit agus lena saoránaigh ina dteanga oifigiúil	Tagraíonn siad do ghnéithe áirithe de chumarsáid sheachtrach na n-institiúidí	24 theanga oifigiúla
Airteagal 5	Dlí an Aontais Eorpaigh a fhoilsiú sna 24 theanga oifigiúla in Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh	A bhuí le foilsiú oifigiúil, cuirtear téacs faoi bhráid an tseolaí agus na saoránach	24 theanga oifigiúla

In ainneoin an dá chóras dlí ar leith sin, níl an t-ídirhealú idir cumarsáid inmheánach agus cumarsáid sheachtrach soiléir, agus “ní féidir an córas inmheánach teanga a dhealú go hiomlán ó na rialacha lena rialaítear cumarsáid sheachtrach na n-institiúidí” (AG Maduro, Cás CJEC Ríocht na Spáinne v. Eurojust, 2004, mír 47).⁶⁵ Léirigh acadóirí freisin go bhfuil tionchar ag rogha na teanga oibre ar chumarsáid sheachtrach (Shuibhne, 2002, O’Regan, 2010, van der Jeught, 2020). Thairis sin, nach bhfuil cumarsáid láithreán gréasáin oiriúnach go néata i gceachtar catagóir.

5.4.2 Cá háit a seasann cumarsáid láithreán gréasáin?

Go praiticiúil, níl teangacha oibre teoranta do cheisteanna inmheánacha amháin, ach úsáidtear iad ar shuíomhanna gréasáin institiúidí agus chomhlachtaí an AE maidir le nuacht, foilseacháin de chineálacha agus treoirilnte éagsúla. I bhfocail eile, is minic a sheoltar doiciméid a úsáidtear go himmheánach ar na suíomhanna gréasáin. Dá bhrí sin, is iomaí doiciméad nach bhfuil ar fáil ach sa teanga oibre amháin a chuirtear ar fáil don phobal (is é sin, a fhoilsítear) sa teanga sin amháin. Mar a rinneadh anailís air i gCaibidil 4, luaigh roinnt gníomhaireachtaí go soiléir go bhfuil tionchar díreach ag úsáid an Bhéarla mar theanga oibre ar a mbeartas cumarsáide láithreán gréasáin. Ina theannta sin, chuir an tOmbudsman in iúl gur féidir doiciméid inmheánacha, toisc nach ann dóibh ach amháin sa teanga inar dréachtaíodh iad, a fhoilsiú sa teanga sin (EO, dec. 3191/2006, fiosrúchán). Dá bhrí sin, nascann an tOmbudsman scaipeadh le dréachtú inmheánach.

65 Tuairim AG Maduro i mbreithiúnas CJEC an Spáinn v Eurojust, C-160/03 [2005]. Ar fáil ag: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=49769&doclang=en>

Ar bhonn an dlí sheanbhunaithe, ní chumhdaítear cumarsáid ar an suíomh gréasáin le hoibleagáidí ilteangachais. Go deimhin, ní thagraítear do chumarsáid ar an suíomh gréasáin i Rialachán Uimh. 1 ná i bhforálacha an Chonartha atá tiomnaithe do chumarsáid dhíreach leis na saoránaigh agus, dá bhrí sin, ó thaobh foirmeáltachta de, ní thagann sí faoi shainchúram dhlí an Aontais. Mar a tugadh faoi deara (féach Caibidil 3), **dhiúltaigh an Chúirt go sainráite do phrionsabal ginearálta de dhlí an Aontais a bheith ann lena dtugtar ceart do gach saoránach leagan d'aon ní a d'fhéadfadh difear a dhéanamh dá leasanna a tharraingt suas ina dteanga féin i ngach cás (Breithiúnas Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh Kik v OHIM, 2003, mír 82).**⁶⁶ Go sonrath, measann scoláirí dlíthiúla go gcuireann Airteagal 6 ar chumas gach institiúide a réimeas teanga féin a leagan síos, go háirithe ach ní hamháin maidir le cúrsaí inmheánacha amháin (van der Jeught, 2021). Go deimhin, “ní léir cén fáth a mbeadh ‘cásanna sonracha’ teoranta do chumarsáid inmheánach (O’ Regan, 2010).

Ina theannta sin, ní thagraíonn Rialachán Uimh. 1 ach do chumarsáid dhíreach idir institiúidí an Aontais agus Ballstát de chuid an Aontais nó “duine atá faoi réir dhlínse an Stáit sin” (Airt. 2 agus Airteagal 3). Ní thagraíonn foilsíú reachtaíochta (Airt. 4) ná aon fhaisnéis a fhoilsítear san Iris Oifigiúil (Airt. 5) do scaipeadh lasmuigh den Iris Oifigiúil. Ní féidir a thuiscint go bhfuil an **“teagasc sonrath” infheidhme maidir le cumarsáid sheachtrach, amhail faisnéis atá ar fáil ar shuíomhanna gréasáin, ar na meáin, ar chomhairliúcháin phoiblí nó fiú ar chumarsáid le riaracháin náisiúnta, ach amháin má leanaimid an léirmhíniú sriantach agus foirmiúil seo ar Rialachán Uimh. 1, go bhféadfaí a thuiscint go bhfuil an “teagasc sonrath” infheidhme maidir le cumarsáid sheachtrach, amhail faisnéis atá ar fáil ar shuíomhanna gréasáin, ar na meáin, ar chomhairliúcháin phoiblí nó fiú ar chumarsáid le riaracháin náisiúnta, rud a thugann saoirse thábhachtach do na hinstitiúidí, do na comhlachtaí agus do na gníomhaireachtaí. Mar sin féin, féachann an cur chuige a glacadh sa staidéar seo ar shubstaint ábhar na bhfoilseachán, agus measann sé go dtagann roinnt ábhar cumarsáide ar an suíomh gréasáin faoi shainchúram an ilteangachais.**

5.4.3 I dtreo tíopeolaíocht riachtanas ilteangach

Tá an tsolúbthacht a thugtar d’institiúidí an Aontais Eorpaigh maidir le cumarsáid ilteangach ar shuíomhanna gréasáin ag teacht salach ar réaltachtaí praiticiúla agus ní chuirtear san áireamh léi an t-athrú ollmhór atá tagtha ar shaol na cumarsáide. Scríobhadh Rialachán Uimh. 1 sula raibh an t-idirlíon ann agus níor tugadh cothrom le dáta é riamh chun na claochluithe a d’eascair as úsáid fhorleathan na dteicneolaíochtaí digiteacha a chur san áireamh. Ar an gcaoi chéanna, d’oiriúnaigh CBAE téacsanna a bhí ag tagairt d’fhoilsíú san Iris Oifigiúil don réaltacht dhigiteach nua (féach thuas, Caibidil 3). Tugann forbairt an idirlín, dianghníomhaíocht foilsithe institiúidí, ghníomhaireachtaí agus comhlachtaí AE nó fiú FPEanna aonair an t-idirdhealú idir teanga oibre/inmheánach agus roinnt gnéithe de theanga cumarsáide sheachtrach a rialaítear le hAirteagal 2, le hAirteagal 3 agus le hAirteagal 5 de Rialachán Uimh. 1. Mar a tugadh faoi deara thuas, **tá easpa soiléir loighic i smaoineamh ar chumarsáid láithreán gréasáin mar chuid de na foirceadal cásanna sonracha, atá teoranta do chumarsáid inmheánach.** Téann scoláirí eile ar nós Herbillon (2003) níos faide chun cinn, ag áitiú gur sárú é ar chearta teanga nach mbíonn suíomhanna gréasáin institiúidí an AE ar fáil ach i mBéarla uaireanta. Cuireann suíomhanna gréasáin faisnéis ar fáil go poiblí agus go seachtrach. Tugann fréamhacha an-Laidin an fhocail “cumarsáid” le tuiscint seachtracht agus comhroinnt (i.e. a bheith i gcoiteann). Sa chiall sin, is éard atá i gceist leis an gcumarsáid ná scaipeadh agus is minic a thuigtear go mbaineann sí le malartuithe dhá threo le gníomhaí seachtrach. Mheas CBAE fiú go bhfuil rialacha a bhfuil feidhm ghinearálta acu “foilsithe” go dlíthiúil ar shuíomh gréasáin na Gníomhaireachta, chun an ceart chun iarratais chun Cúirte a chosaint (féach Caibidil 3 thuas).

Ó thaobh an dlí de, **áitimid freisin nár cheart d’institiúidí, do chomhlachtaí agus do ghníomhaireachtaí an Aontais ach lánrogha teoranta a bheith acu maidir lena mbeartas cumarsáide a chur chun feidhme.** Tá argóintí dlíthiúla éagsúla i bhfabhar na tuairime sin. Ag

66 CJ breithiúnas Kik, cit.

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

leanúint cur chuige léirmhínte liteartha agus réasúnaíocht Rialachán Uimh. 1, is maolú ar phrionsabal an ilteangachais é Airteagal 6 de Rialachán Uimh. 1 (Clément-Wilz, 2022 b). De réir rialacha léirmhínteacha dlí, ba cheart é a léirmhíniú go cúng. Ina theannta sin, d'fhéadfaí cás a dhéanamh le haghaidh léirmhíniú feidhmiúil (nó teileolaíoch) bunaithe ar spriocanna an Aontais dá bhforáiltear in Airteagal 3 CAE, chun éagsúlacht teanga agus riachtanais na saoránach a chur san áireamh. Sa chiall sin, d'fhéadfaí an teagasc sonrath a léirmhíniú ar bhealach níos cúinge ná mar a lean CBAE go dtí seo. Go deimhin, “níor cheart cead a bheith acu é a úsáid chun críocha a riachtanas oibríochtúil inmheánach” (AG Maduro, Cás CJEC na Spáinne v. Eurojust, 2004, mír 49). Stádas maolaitheach is ea neamhspleáchas institiúidí an Aontais agus d'fhéadfadh sé a bheith níos srianta. Ar deireadh, agus níos tábhachtaí fós, ag féachaint ar shubstaint an tsuímh ghréasáin, is cosúil go dtagann roinnt ábhar faoi oibleagáidí ilteangachais. Maidir le foilseacháin agus teachtaireachtaí an Choimisiúin atá beartaithe don phobal, thagair an tOmbudsman d'Airteagal 2 de Rialachán Uimh. 1 ag tabhairt faoi deara go bhfuil sé riachtanach **go dtuigfeadh saoránaigh an fhaisnéis a chuirtear ar fáil dóibh chun go mbeadh cumarsáid sheachtrach éifeachtach** (féach freisin Caibidil 7). Dá bhrí sin, go hidéalach, ba cheart an t-ábhar atá beartaithe do shaoránaigh a fhoilsiú i ngach ceann de na teangacha oifigiúla (EO, decis. 3191/2006, pointe 2.6). Ina theannta sin, mar a léirítear sa roinn roimhe seo, tagann roinnt ábhar ar an suíomh gréasáin faoi Airteagal 5 de Rialachán Uimh. 1 maidir le hilteangachas maidir le foilsiú san Iris Oifigiúil.

5.5 An limistéar liath a theorannú: Cur chuige substainteach

5.5.1 Míniú ar an tíopeolaíocht

I bhfianaise a thábhachtaí atá suíomhanna gréasáin AE maidir le cumarsáid institiúideach agus scaipeadh faisnéise, tá sé tábhachtach díriú ar ábhar substainteach na suíomhanna gréasáin. Mar a léirítear i gCaibidil 7 den staidéar seo, níl aon teanga choiteann san AE faoi láthair a thuigean tromlach an daonra, agus ní labhraíonn níos mó ná 20 % de chónaitheoirí an AE aon cheann de 24 theanga an AE ar leibhéal dúchais nó inniúil. Dá bhrí sin, d'fhéadfaí a rá go bhfuil cur chuige aonteangach sa chumarsáid maidir le suíomhanna gréasáin neamhéifeachtach agus thar a bheith eisiatach.

Chun an fhadhb a shárú nach ann do chreat dlíthiúil foirmiúil atá tiomnaithe don chumarsáid dhigiteach, tugtar moltaí sa roinn seo maidir le conas **creat réalaíoch agus caighdeán a fhorbairt le haghaidh cumarsáid ilteangach ar shuíomhanna gréasáin a d'fhéadfadh a bheith comhoiriúnach le srianta buiséid**. Leagann sé amach tíopeolaíocht ilteangach riachtanas a leanann ‘cur chuige substaintiúil’, mar a thugtar air, lena ndéantar idirdhealú idir éagsúlachtaí i riachtanais ilteangacha bunaithe ar argóintí foirmiúla dlíthiúla agus ar réasúnú maidir le héifeachtaí substainteacha na roghanna beartais teanga.

- 1) Cuireann forálacha dlí an Aontais cearta teanga áirithe de chúram ar shaoránaigh an Aontais, ar ghnólachtaí agus ar na Ballstáit.
- 2) Ba cheart na cearta sin a urramú freisin agus foilseacháin á ndéanamh ar shuíomhanna gréasáin.
- 3) Ba cheart go gcumhdófaí suíomhanna gréasáin institiúideacha le roinnt oibleagáidí ilteangachais.
- 4) Cuidíonn cur chuige substainteach leis an tfopeolaíocht a úsáidtear chun ábhar shuíomh gréasáin an Aontais a aicmiú agus a anailísiú a shainiú chun cothromaíocht a aimsiú idir an gá atá le cumarsáid ilteangach agus srianta buiséid.

Molaimid tfopeolaíocht ilteangach riachtanas a eagraítear de réir trí aicme nó “cineálacha” de 1) Croídhociméid 2) Príomhdhociméid agus 3) Doiciméid thánaisteacha. Áirítear leis na trí aicme nó “cineálacha” sin cineálacha éagsúla ábhair atá ar fáil ar shuíomhanna gréasáin AE a chuirtear i láthair i gCaibidil 6. Cuirtear cur síos níos mionsonraithe ar na príomhdhociméid ar fáil níos déanaí sa chaibidil seo. San achoimre ghairid seo, sainmhínimid na trí chineál seo a leanas (Box 6).

Ar an gcéad dul síos, áirítear ar na príomhdhociméid na doiciméid uile atá ceangailteach ó thaobh dlí go foirmiúil, a bhfuil éifeacht dhlíthiúil acu (“dlí crua”), agus a bhaineann le fógraí earcaíochta. Ní mór na doiciméid sin a aistriú de bhua forálacha sna Conarthaí, i Rialachán Uimh. 1 nó i gcásdlí CBAE, mar a mhínítear thuas i gCaibidil 3. Áirítear leis an gcineál seo, mar shampla, doiciméid a foilsíodh san Iris Oifigiúil, cuid L agus cásdlí Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh. Ar an dara dul síos, áirítear sa chatagóir seo Tionscnaimh Eorpacha ó na Saoránaigh, achainíochta chuig Parlaimint na hEorpa, achomhairc chuig an Ombudsman Eorpach, agus freagraí ar litreacha saoránach, toisc go bhfuil feidhm ag an ilteangachas de réir Airteagal 24 agus Airteagal 20 CFAE agus an Rialacháin maidir leis an Tionscnamh Eorpach ó na Saoránaigh. Tá na ceithre chineál doiciméid sin faoin gcatagóir seo toisc go bhféadfaí iad a chur isteach in aon cheann de na teangacha oifigiúla. Beidh an easpa ilteangachais (e.g. easpa aistriúcháin chruinne) ina sárú foirmiúil agus tromchúiseach ar chomhionannas agus ar rialacha atá i bhfeidhm.

I measc na bpríomhdhociméid **tádoiciméid** nach bhfuil ceangailteach go foirmiúil ó thaobh dlí de agus doiciméid nach bhfuil aon oibleagáidí foirmiúla ilteangachais orthu. Mar a mhínítear thuas (roinn 5.4), is uirlis chumarsáide sheachtrach go príomha iad na suíomhanna gréasáin agus is féidir doiciméid a bheith iontu a bhfuil éifeachtaí substainteacha acu ar chearta agus/nó oibleagáidí na saoránach, gnólachtaí an Aontais agus na n-údarás náisiúnta (dlí bog), nó cláir nó glaonna sonracha arna maoiniú go díreach ag institiúidí an Aontais nó ag doiciméid ullmhúcháin dhlíthiúla. Áirítear leis an gcineál sin, mar shampla, glaonna ar thairiscintí agus tograí tionscadail; doiciméid a bhaineann le treoir maidir le státchabhair; teachtaireachtaí agus moltaí, mar shampla, maidir le státchabhair, sábháilteacht bia nó táirgí íocshláinte. Sa réimse sin, is cosúil go bhfuil méid áirithe solúbthachta agus saoirse ag na hinstitiúidí: is féidir leo rogha a dhéanamh an t-ilteangachas iomlán a fhoilsiú san Iris Oifigiúil, cuid C, mar a fhoráiltear le hAirteagal 5 de Rialachán Uimh. 1, nó is féidir leo rogha a dhéanamh gan é sin a dhéanamh. Dá bhrí sin, d’fhéadfadh sé gur sárú ar oibleagáidí ilteangachais a bheadh in éagmais cumarsáid bheacht ilteangach sna doiciméid sin. Go deimhin, déanfar Airteagal 6 a léirmhíniú go cúng, agus d’fhéadfadh roinnt ábhar teacht faoi oibleagáidí ilteangachais Airteagal 2 go hAirteagal 5, mar a mhínítear thuas (roinn 5.4.3). Is féidir tionchar substainteach a bheith acu freisin ar chomhionannas idir saoránaigh.

I measc na ndoiciméid thánaisteach tá doiciméid nach bhfuil ceangailteach go foirmiúil ó thaobh dlí de, nach gá a aistriú ná a léirmhíniú de bhua forálacha sna Conarthaí nó i Rialachán Uimh. 1 ná i gcásdlí CBAE, agus nach bhfuil ⁴⁹ go ginearálta, éifeachtaí substainteacha acu ar chearta agus/nó oibleagáidí na saoránach, gnólachtaí AE agus údarais náisiúnta agus nach mbaineann cláir ná glaonna sonracha arna gcistiú go díreach ag institiúidí AE leo. Sampla simplí is ea leathanaigh ghréasáin faisnéiseacha faoi stair institiúidí an Aontais nó agallaimh le Coimisinéirí an Aontais Eorpaigh. Is éard atá i ndoiciméid thánaisteacha catagóir iarmharach nach bhfuil agus nár cheart feidhm a bheith ag oibleagáidí ilteangachais inti. Ní thuigtear le

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

Is bunchloch na tíopeolaíochta riachtanas ilteangach iad na príomhdhoiciméid, ar cheart dóibh teacht faoi scáth dlíthiúil cosanta dlí an ilteangachais ar na cúiseanna a mhínítear thuas. Go deimhin, níl aon phlé ann ach is lú an deis atá ann freisin d'earráid (daonna) maidir le príomhdhoiciméid agus doiciméid thánaisteacha. Braitheann príomhdhoiciméid ar oibleagáidí an ilteangachais atá sonraithe go soiléir. Is iad na hoibleagáidí ilteangachais atá ann faoi láthair dlí príomha, dlí tánaisteach agus cásdlí. Is catagóir iarmharach iad doiciméid thánaisteacha nach gá feidhm a bheith ag dlí an ilteangachais inti, agus nach gá go mbeadh feidhm ag an dlí sin, agus i gcás nach n-eascaíonn fadhbanna le cur i bhfeidhm an mheaisínáistriúcháin (féach Caibidil 8).

5.5.3 Príomhdhoiciméid ag an mbunchloch na riachtanais ilteangacha tíopeolaíocht

Is minic nach mbíonn rochtain ar dhoiciméid atá ar fáil sa teanga oibre ach san aon teanga amháin sin. Is féidir a áitiú gur fearr rochtain a fháil ar dhoiciméad inmheánach i dteanga amháin nó i roinnt teangacha seachas gan rochtain ar bith (an tOmbudsman Eorpach, deic. 281/1999, mír 5). Cé gur aithin an tOmbudsman Eorpach solúbthacht gach institiúide chun foilsíú a dhéanamh ar a láithreán gréasáin, “doiciméid sa teanga ina ndréchtaítear iad”, leag sé béim freisin ar threocht ghinearálta i dtreo “forbairt fhorchéimnitheach ar sholáthar faisnéise ar a láithreán gréasáin i dteangacha eile an Chomhphobail” (Ibid. par. 4). Níor mheas sé, áfach, gur drochriarachán é cleachtas BCE faisnéis a fhoilsíú i mBéarla den chuid is mó ar a shuíomh gréasáin. Is í an fhadhb atá ann, a luaithe a fhoilsítear iad, go mbíonn na héifeachtaí céanna ag na doiciméid sin agus atá ag an dlí bog, agus a bheadh foilsithe san Iris Oifigiúil: ionchas dlisteanach agus gá le slándáil dhlíthiúil. **Tá neamhréir shoiléir idir an dlí arna bhunú agus arna léirmhíniú agus socruithe teanga na n-institiúidí a mhéid a bhaineann le cumarsáid idirlín.** Dá réir sin, áitimid gur gá dul níos faide ná an cur chuige foirmiúil sin agus substaint na suíomhanna gréasáin a mheas, go háirithe an dlí bog, gníomhartha dlí ullmhúcháin agus doiciméid a bhfuil éifeachtaí substainteacha acu ar shaoránaigh. Faoi thuairim nach bhfuil chomh foirmiúil céanna, tá an t-ilteangachas riachtanach chun ceart daonlathach an tsaoir a chur ar an eolas faoi ábhair agus faoi shaincheisteacha a bhféadfadh gníomh reachtach a bheith mar thoradh orthu (Ombudsman Eorpach, 640/2006, pointe 29), chun cur le dlisteanacht an AE (Kraus, 2011) agus chun an idirghníomhaíocht idir na hinstitiúidí agus saoránaigh AE a éascú (Athanassiou, 2006). Is féidir roinnt cearta saoránach a fheidhmiú ina rogha teanga oifigiúil (Airteagal 2 agus Airteagal 3, Airteagal 20 agus Airteagal 24 CFAE, agus an tionscnamh ó na saoránaigh) a éilíonn rochtain ar an ábhar sa teanga chéanna sin. Cuimsíonn príomhdhoiciméid dlí bog, ach freisin, ar na cúiseanna a mhínítear anseo, glaonna ar léiriú spéise, comhairliúcháin phoiblí, glaonna ar thairiscintí, nósanna imeachta soláthair, tograí tionscadail, doiciméid ullmhúcháin dlí agus doiciméid a bhaineann le treoir maidir le státchabhair.

cé gurbh iad Avondale rogha na coitianta tháinig buachaillí GCM le plean agus chuireadar i bhfeidhm é

Comhcheanglaíonn noirm dlí bog trí ghné: luach normatach, a fhreagraíonn do chineál ceangailteach dlí an norm; an ráthaíocht normatach, i.e. sásraí rialaithe agus smachtbhannaí a bheith ann maidir leis an norm a urramú; agus an raon feidhme normatach, a chuireann síos ar a chur i bhfeidhm éifeachtach ag na gníomhaithe lena mbaineann (Abbott et al. 2000). De réir an tsainmhíne ar dhlí bog a thug Conseil d'Etat na Fraince, tá na gnéithe bunúsacha seo a leanas ⁶⁷ rialacha na reachtaíochta boige: ní ghineann siad cearta díreacha astu féin ná ní fhorchuireann siad oibleagáidí díreacha ar a seolaithe, ach is é is cuspóir dóibh modhnú nó tionchar a imirt ar ghníomhaíocht na ndaoine ar a ndírítear iad; cuireann siad i láthair, de bharr a n-ábhair agus a modh mionsaothraithe, méid foirmiúil agus struchtúraithe atá cosúil le rialacha an dlí chrua. Dá réir sin, níl an t-idirdhealú idir an dlí cruu agus an dlí bog cruinn i gcónaí. Ar an gcúis sin, ba cheart dlí bog a ghlacadh dáiríre.

Laistigh de dhlíchóras an Aontais, tá méadú tapa tagtha ar an dlí bog le himeacht ama (Clément-Wilz, 2015). Mar a luaigh CBAE, braitheann normativity gnímh dlí, nach bhfuil ceaptha dlí a

67 Conseil d'Etat, Le droit anuple, 2013, Ich. 9. Ar fáil ag: <https://www.vie-publique.fr/rapport/34021-etude-annuelle-2013-du-conseil-detat-le-droit-souple>

tháirgeadh go foirmiúil, ar cé acu “a mhíniú sé go minic forálacha an chonartha”, nó an bhfuil sé i gceist go mbeadh éifeachtaí dlíthiúla dá chuid féin aige, foirm ar leith dá bhforáiltear cheana féin sa chonradh. D’aithin CBAE cumas institiúidí AE creat dlíthiúil a fhorchur trí úsáid a bhaint as cineálacha malartacha gníomhartha amhail treoirlínte (breithiúnas GC, an Ghearmáin v. an Coimisiún, 2010, mír 151).⁶⁸ Dá bhrí sin, ní féidir leis na hinstiúidí agus na comhlachtaí Eorpacha téarmaíocht shoiléir a úsáid chun rialacha inniúlachta agus nós imeachta a sheachaint agus gníomh á achtú acu. Áitimid go bhfuilfeidhm ag a riail maidir le gníomhartha a fhoilsítear ar shuíomhanna gréasáin na n-institiúidí sin. Is é ábhar substainteach na reachtaíochta boige atá tábhachtach, seachas na hionstraimí teicniúla a úsáidtear chun é a chur ar fáil don phobal.

Go deimhin, tá inneachar ar shuíomhanna gréasáin institiúidí agus chomhlachtaí an Aontais ar féidir dlí bog a bheith mar shaintréith de, ach ní gá iad a chur in iúl sna 24 theanga go léir, mar a fhoráiltear in Airteagal 5 de Rialachán Uimh. 1. Cibé stádas foilseacháin atá acu, i.e. cibé acu a fhoilsítear nó nach bhfoilsítear iad i gCuid C den Iris Oifigiúil nó nach bhfoilsítear, **ba cheart go mbainfeadh dlí bog a fhoilsítear ar shuíomhanna gréasáin institiúidí AE tairbhe as oibleagáid an ilteangachais agus, dá bhrí sin, go dtiocfadh sé faoi chatagóir na ndoiciméad Bunscoile.**

B. Glaonna ar léiriú spéise

Dheimhnigh an tOmbudsman Eorpach go bhfuil feidhm ag Airteagal 2 maidir leis na glaonna ar léiriú spéise (EO, decis. 259/2005, pointe 5) agus nach mór aon teorannú ar an gceart sin a bheith bunaithe ar chúiseanna bailí, atá riachtanach chun an aidhm dhlísteanach atá á saothrú agus comhréireach a bhaint amach (Ibid., pointe 7). Mheas sí freisin go mbeadh gá le cinneadh chuige sin ón reachtóir chun teorannú ginearálta a dhéanamh ar na teangacha is féidir a úsáid agus tograí á gcur isteach (Ibid., pt. 3.15).

C. Comhairliúcháin phoiblí

Maidir le comhairliúcháin phoiblí, chinn an tOmbudsman Eorpach freisin, cé gur cheart gach cumarsáid sheachtrach a bheith ar siúl i ngach teanga oifigiúil AE, cé gur cheart go mbeadh an chumarsáid sin ina réamhchoinníoll riachtanach nuair is bealach é an chumarsáid chun saoránaigh a chumasú páirt a ghlacadh sa phróiseas cinnteoireachta (EO, dec. 640/2011, lgh 28-29). In 2012, d’áitigh Parlaimint na hEorpa ar an gCoimisiún a áirithiú go mbeadh comhairliúcháin phoiblí ar fáil i dteangacha oifigiúla uile AE (Rún ó Pharlaimint na hEorpa an 14 Meitheamh 2012 maidir le comhairliúcháin phoiblí agus maidir lena n-infhaighteacht i dteangacha uile AE, mír 2).

d. Glaonna ar thairiscintí, nósanna imeachta soláthair, tograí tionscadail, doiciméid ullmhúcháin dlí agus doiciméid a bhaineann le treoir maidir le státchabhair

D’fhéadfadh tionchar substainteach a bheith ag an easpa aistriúcháin tráthúla ar na doiciméid sin ar an gcomhionannas idir saoránaigh, gnólachtaí an Aontais (go háirithe fiontair bheaga agus mheánmhéide), eagraíochtaí neamhrialtasacha, agus údaráis náisiúnta ar spéis leo rochtain a fháil ar chláir chistiúcháin institiúidí an Aontais trí bhuiséad an Aontais. Éilíonn trédhearcacht agus cothroime sna coinníollacha rannpháirtíochta go mbeidh gach iarratasóir ábhartha ar comhchéim. Cuirimid na cineálacha sin doiciméad san áireamh i measc “príomhdoiciméid” de bhua an phrionsabail ghinearálta go gcaitear go comhionann le páirtithe leasmhara, go háirithe iad siúd a bhféadfadh easpa acmhainní a bheith acu chun costais aistriúcháin phríobháideacha a sheasamh chun doiciméid AE a thuiscint. Maidir le treoir maidir le státchabhair, tá gá le hilteangachas chun cothroime agus trédhearcacht a áirithiú san iomaíocht i measc gnólachtaí ar fud an Aontais.

68 CBAE, breithiúnas GC, an Ghearmáin v an Coimisiún, T-258/06 [2010]. Ar fáil ag: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=80961&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=1306035>

5.6 Conclúid

Níl feidhm ag oibleagáidí ilteangachais ach amháin maidir le “Rialacháin agus doiciméid eile a bhfuil feidhm ghinearálta leo”, foilsiú san Iris Oifigiúil agus cumarsáid dhíreach idir institiúidí an AE agus na Ballstáit agus daoine atá faoi réir a ndlínse nó saoránaigh na hEorpa. Go praiticiúil, tugann cumarsáid ar shuíomh gréasáin solúbthacht shuntasach d’institiúidí an Aontais foilsiú a dhéanamh i dteangacha dá rogha féin, rud a ardaíonn ceist shainiúil faoina bhfuil i gceist le “foilsiú”. Is féidir leo ábhar agus doiciméid a scaipeadh gan oibleagáidí ilteangacha maidir le foilsiú a chur i bhfeidhm. Mar sin féin, níl réasúnaíocht ná loighic shoiléir mar bhonn leis an gcaoi a láimhseálann institiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí cumarsáid ar an suíomh gréasáin faoi láthair i litríocht dhlíthiúil na cumarsáide inmheánaí. Ba cheart an lamháil solúbthachta atá ag institiúidí an Aontais a léirmhíniú go cúng agus tá gá le cur chuige substainteach atá dírithe ar na cineálacha ábhair ar an suíomh gréasáin chun oibleagáidí ilteangachais a chur chun feidhme.

Mar gheall ar an easpa foirmiúlachta dlíthiúla, ó institiúidí agus ó chomhlachtaí agus ó chásdlí CBAE, is gá breathnú ar inneachar substainteach na suíomhanna gréasáin. Sa ‘chur chuige substainteach’ sin déantar idirdhealú idir éagsúlachtaí i riachtanais ilteangacha de réir na substainte dlíthiúla (dlí bog) agus éifeachtaí substainteacha inneachar na cumarsáide. Go hachomair, sainmhínímid tíopeolaíocht ilteangach riachtanas lena n-áirítear trí chineál mar seo a leanas: príomhdhoiciméid; príomhdhoiciméid; agus doiciméid thánaisteacha. Cé gur cheart córas ilteangach a chur i bhfeidhm maidir leis an gcéad dá chineál doiciméad, tá sé inghlactha don tríú teanga úsáid a bhaint as líon beag teangacha (b’fhéidir go mbeadh an deis ann an t-aistriúchán uathoibríoch a úsáid).

6. AN T-ILTEANGACHAS A MHAPÁIL AR SHUÍOMHANNA GRÉASÁIN AN AONTAIS

PRÍOMHTHORTHAÍ

- Leagtar amach sa chaibidil seo leibhéal reatha ilteangachais shuíomhanna gréasáin institiúidí, chomhlachtaí agus ghníomhaireachtaí an Aontais ag tarraingt ar scéim aicmithe ábhair agus ar thíopeolaíocht ilteangach, agus bunaithe ar anailís ar níos mó ná 1.5 milliún leathanach gréasáin ar 13 shuíomh gréasáin.
- Maidir le feidhmíocht ilteangach, scóráil sé shuíomh gréasáin AE go mór os cionn mheán na 13 shuíomh gréasáin a ndearnadh anailís orthu (Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh, Comhairle an Aontais Eorpaigh/an Chomhairle Eorpach (suíomh gréasáin comhroinnte), Cúirt Iniúcháirí na hEorpa, Parlaimint na hEorpa, an Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht agus Sláinte ag an Obair agus an tOmbudsman Eorpach).
- Tá feidhmíocht lár-raoin ag an dara cnuasach suíomhanna gréasáin, lena n-áirítear an Coimisiún Eorpach (an ceann is gaire do shuíomhanna gréasáin an Aontais), agus an Ghníomhaireacht Eorpach Ceimiceán agus Coiste Eorpach na Réigiún (le scóir níos ísle araon).
- Cuimsítear leis an gcnuasach deiridh ceithre shuíomh gréasáin a fheidhmíonn go dona agus nach bhfuil mórán ábhar ilteangach ar fáil dóibh (an Banc Ceannais Eorpach, Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa, an tUdarás Eorpach um Shábháilteacht Bia, Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chearta Bunúsacha). Tá cuid de na suíomhanna seo tiomanta d'ábhar a aistríodh ó mheaisín go leor de na leathanaigh ghréasáin agus de na rannóga a thabhairt isteach.
- Innéacs ilteangach malartach nach mbreathnaíonn ach ar líon iomlán na leathanach gréasáin, gan aird a thabhairt ar dhifríochtaí idir na catagóirí ineachair, a mhéadaíonn feidhmíocht dhá shuíomh gréasáin imeallach (Parlaimint na hEorpa agus Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chearta Bunúsacha) ach a laghdaíonn feidhmíocht fhormhór na suíomhanna gréasáin, go hanmhór i gcásanna áirithe amhail an tOmbudsman Eorpach.

6.1 Réamhrá

Tá ról ríthábhachtach agus níos tábhachtaí ag suíomhanna gréasáin an Aontais maidir le scaipeadh faisnéise ag institiúidí, comhlachtaí agus ghníomhaireachtaí an Aontais chun díriú ar lucht féachana, go háirithe ar gheallsealbhóirí seachtracha agus ar an bpobal i gcoitinne. Mar sin féin, tá easpa taighde comparáideach ann lena ndéantar measúnú ar ábhar ilteangach shuíomhanna gréasáin an Aontais. Leagtar amach sa chaibidil seo leibhéal ilteangachais shuíomhanna gréasáin an Aontais trí mhéadracht ilteangach a chur i bhfeidhm ar 13 shuíomh gréasáin de chuid an Aontais ar a bhfuil ábhar ilteangach. Leagtar amach sa chéad chuid eile an mhodheolaíocht, na sonraí agus na caveats (féach freisin larscríbhinn 2 le haghaidh sonraí teicniúla). Cuirtear tús leis an anailís eimpíreach trí na méadrachtaí a chur i láthair, trí athbhreithniú neamhspleách a dhéanamh ar thorthaí na hanailíse i gcás gach ceann de shuíomhanna gréasáin na n-eintiteas, sula gcuirtear torthaí comparáideacha i láthair ar shuíomhanna gréasáin institiúidí, chomhlachtaí agus ghníomhaireachtaí an Aontais.

6.2 Modheolaíocht

Is éard a bhí i gceist leis an bpríomhchúram modheolaíochta agus eimpíreach seiceáil an raibh URLanna shuíomhanna gréasáin an AE sa teanga réamhshocraithe ar fáil sna teangacha oifigiúla go léir. Tá cur síos **in larscríbhinn 2 ar an modheolaíocht a úsáideadh, lena n-áirítear na foirmlí a úsáidtear chun na hinnéacsanna** ilteangacha a thógáil a d'fhorbair an fhoireann chun infhaighteacht an ábhair ilteangaigh a thomhas. Is éard a bhí i gceist leis an anailís eimpíreach

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

toradh dénrtha a shannadh do gach leathanach gréasáin réamhshocraithe (URL) a baineadh as suíomh gréasáin de chuid an Aontais, áit a gciallaíonn “1” go raibh an t-ábhar ar fáil sa sprioctheanga (i.e. ceann de theangacha oifigiúla an Aontais Eorpaigh) vs. “0” a léirigh nach raibh an t-ábhar ar fáil sa sprioctheanga. Is táscaire simplí é an meánscór chun achoimre a dhéanamh ar na torthaí seo go léir, rud is féidir a dhéanamh ag leibhéal éagsúla amhail an chuid de shuíomh gréasáin nó an suíomh gréasáin foriomlán, chun leibhéal an ilteangachais a mheas. Is féidir a mheas gurb é meánchion na ndoiciméad (leathanaigh ghréasáin) atá ar fáil i dteangacha oifigiúla shuíomh gréasáin an eintitis a shainítear go matamaiticiúil in larscríbhinn A2.3. Mar a thiocfaidh chun solais thíos, úsáidtear dhá mhéadracht chun na meánscóir a ríomh. Sa chéad mhéadrach breathnaítear ar líon iomlán na leathanach gréasáin agus déantar neamhaird ar aon ghrúpáil sna sonraí, mar shampla go bhfuil rannóga inneachair éagsúla ag suíomh gréasáin. Tugtar an meán “neamhghrúpáilte” air seo. Cuirtear san áireamh sa dara méadrach difríochtaí grúpa, amhail na scóir thar rannóga inneachair éagsúla ar shuíomh gréasáin, agus na scóir á ríomh agus tugtar an meán “grúpáilte” air.

Cuireadh na hinnéacsanna ilteangacha i bhfeidhm ar gach suíomh gréasáin de chuid an Aontais tar éis scéim choiteann aicmithe inneachair agus, i gcás institiúidí an Aontais, cuireadh na tíopeolaíocht riachtanas ilteangach a bhaineann léi i bhfeidhm. Is é a bhí i gceist leis an gcéad chéim ná na codanna éagsúla de shuíomhanna gréasáin an AE a chomhchuihiú de réir comhscéime inar aicmíodh an t- **ábhar** mar seo a leanas:

- Faoi/Eagraíocht: Faisnéis eagraíochtúil amhail struchtúr, ról i gcinnteoireacht an Aontais, freagrachtaí beartais, conas teagmháil a dhéanamh, beartais ar an suíomh gréasáin.
- Polasaithe: Ranna atá tiomnaithe do bheartais an Aontais nó do ghrúpaí beartais.
- Nuacht/Imeachtaí/Cainteanna: Liostaigh leathanaigh ina bhfuil míreanna nuachta, imeachta nó urlabhra.
- Tairiscintí maoinithe. Rannáin atá tiomnaithe do dheiseanna maoinithe agus glaonna ar thairiscintí.
- Earcaíocht: Folúntais agus deiseanna fostaíochta; faisnéis faoi nósanna imeachta roghnúcháin atá ar siúl faoi láthair; agus eolas faoi ghairmeacha, faoi earcaíocht, faoi thréimhsí oiliúna.
- Doiciméadú: doiciméid, foilseacháin, acmhainní, lena n-áirítear dlíthe, staidéir, meastóireachtaí, staitisticí, bróisiúir faisnéise, grafaicí faisnéise, bileoga eolais, dlíthe, acmhainní eile.
- Faisnéis Ghinearálta: Faisnéis ghinearálta nach bhfuil sna catagóirí eile, lena n-áirítear faisnéis an-ghinearálta faoi bheartais (e.g. faisnéis ar go leor beartais agus leathanach tairisí/geata). • Saoránaigh: Tagraíonn sé seo do rannpháirtíocht phoiblí lena n-áirítear comhairliúcháin maidir le haon bheartas nó saincheist AE, achainíocha chuig Parlaimint na hEorpa, freagraí ar litreacha saoránach, tionscnamh saoránach, achomhairc chuig an Ombudsman Eorpach, comhairliúcháin phoiblí maidir le haon bheartas nó saincheist AE.
- Cruinnithe/coistí: Cruinnithe oifigiúla foirmiúla AE agus coistí a bhíonn ag plé le ceapadh beartais ar leithligh ó liostaí na n-imeachtaí caighdeánacha ar shuíomhanna gréasáin.

Ón scéim ábhair thuas, d’fhéadfaí, i gcéim thaiscéalaíoch eile, na riachtanais ilteangacha shonracha a dhíorthú ón tíopeolaíocht a leagtar amach i gCaibidil 5, lena ndéantar idirdhealú idir doiciméid “bunáite”, “príomha” agus “mheánacha”. I dTábla 5 tugtar forléargas ar an gcaoi a mapálann rannóga an ábhair ar an tíopeolaíocht de Riachtanais Ilteangacha. I gcásanna áirithe, tá an léarscáiliú simplí toisc go bhfuil roinnt cineálacha ábhair ann ina bhfuil rannán tiomnaithe infheicthe gréasáin a fhreagraíonn don tíopeolaíocht, e.g. glaonna ar thairiscintí a aicmíomar mar dhoiciméid “príomhúla”. I gcásanna eile tá dualgas ilteangachais bunaithe ar chásdlí, mar shampla i gcás fógraí earcaíochta (féach Caibidil 3), ina mínítear cén fáth a meastar gur “Core” den chuid is mó atá sa roinn gréasáin a aicmítear mar “Earcaíocht”. I gcás rannóga gréasáin ina raibh meascán measctha d’ábhar lárnach, príomhúil agus tánaisteach (e.g. rannóga Polasaithe, Doiciméadúcháin,

agus Saoránach), fostaíodh seiceáil láimhe chun catagóir riachtanas uathúil a shannadh. Chuir an tseiceáil seo riail ‘tromleanúnach’ i bhfeidhm agus loighic réamhchúraim á leanúint: má tá ar a laghad roinnt croí nó príomhábhair ar leathanach gréasáin, téann sé i dtreo croí (nó bunábhair) fiú más ábhar tánaisteach atá i gceist.⁶⁹ Tabhair do d’aire, i gcás institiúid AE a bhfuil baint aici leis an bpróiseas ceaptha beartas, go bhféadfaidh roinn ar an suíomh gréasáin ábhar a thuairisciú ó chruinnithe coiste — go háirithe Parlaimint na hEorpa agus Comhairle an Aontais Eorpaigh — lena n-áirítear reachtaíocht bhog, doiciméid ullmhúcháin dlí phoiblí nó doiciméid a d’fhéadfadh difear a dhéanamh do chearta agus d’oibleagáidí saoránach, gnó agus Ballstát. Is ar an gcúis sin a dhéantar an cineál seo inneachair a chódú mar chuid de phríomhdhoiciméid. A mheabhru go bhfuil forálacha i gcórais teanga Pharlaimint na hEorpa agus Chomhairle an Aontais Eorpaigh maidir leis an ngá atá le doiciméid atá ábhartha don phlé a chur ar fáil i ngach teanga oifigiúil (féach Caibidil 4).

Tábla 5: Comhfhreagras idir ábhar an tsuímh ghréasáin agus riachtanais ilteangacha

Ábhar na rannóige ar an suíomh gréasáin	Tíopeolaíocht Riachtanais Ilteangacha		
	Croí	Príomhúil	Tánaisteach
Maidir/Eagraíocht			
Polasaithe			
Nuacht/Imeachtaí/Cainteanna			
Tairiscintí maoinithe			
Earcaíocht			
Doiciméadú			
Eolas Ginearálta			
Saoránaigh			
Cruinnithe/coistí			
Minicíocht uisce: flúirseach mionsaothrú féin			

Cleachtadh taiscéalaíoch a bhí dian ar acmhainní a bhí i gcur i bhfeidhm na tíopeolaíochta Riachtanas agus ba ghá na mílte leathanach gréasáin a sheiceáil de láimh. I bhfianaise shrianta acmhainní an tionscadail, ní fhéadfaí an tíopeolaíocht a chur i bhfeidhm ach amháin maidir le hinstitiúidí an Aontais, a bhfuil stádas dlíthiúil uathúil acu faoi Airteagal 13 CAE agus is léir gurb iad na suíomhanna gréasáin is feiceálaí do shaoránaigh iad.

⁶⁹ Tabhair do d’aire, i gcás institiúid AE a bhfuil baint aici leis an bpróiseas ceaptha beartas, go bhféadfaidh roinn ar an suíomh gréasáin ábhar a thuairisciú ó chruinnithe coiste, go háirithe Parlaimint na hEorpa agus Comhairle an Aontais Eorpaigh, lena n-áirítear reachtaíocht bhog, doiciméid ullmhúcháin dlí phoiblí nó doiciméid a d’fhéadfadh difear a dhéanamh do chearta agus d’oibleagáidí saoránach, gnó agus Ballstát. Is ar an gcúis sin a dhéantar an cineál seo inneachair a chódú mar chuid de phríomhdhoiciméid. A mheabhru go bhfuil forálacha i gcórais teanga Pharlaimint na hEorpa agus Chomhairle an Aontais Eorpaigh maidir leis an ngá atá le doiciméid atá ábhartha don phlé a chur ar fáil i ngach teanga oifigiúil (féach Caibidil 4).

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

Maidir leis an sampla de shuíomhanna gréasáin an Aontais a ndearnadh anailís orthu, liostaítear i dTábla 6 na heintitis de chuid an Aontais a chomhlíon na critéir maidir le háireamh na hanailíse agus a líon sonraí faoi seach (seiceáladh leathanaigh ghréasáin). San iomlán, bhí leibhéal leordhóthanach inneachair in iliomad teangacha in 13 eintiteas de chuid an Aontais — agus chomhlíon siad na critéir roghnúcháin chun an mhapáil ilteangach a dhéanamh (féach larscríbhinn 2). Ní thaispeánfaidh suíomhanna gréasáin atá aonteangach go héifeachtach aon athrú ar innéacs an ilteangachais agus dá bhrí sin níor mapáladh iad.

Tábla 6: Líon na leathanach gréasáin a ndearnadh anailís orthu de réir eintitis in ord íslitheach

Eintiteas	Líon na leathanach Gréasáin	Faoin gcéad den iomlán
Parlaimint na hEorpa	475 183	31.1
An Coimisiún Eorpach	266 535	17.5
An Ghníomhaireacht Eorpach Ceimiceán	159 409	10.4
An Banc Ceannais Eorpach	133 697	8.8
Comhairle an Aontais Eorpaigh/an Chomhairle Eorpach (suíomh gréasáin comhpháirteach)	132 371	8.7
Cúirt Iniúchóirí na hEorpa	122 688	8.0
Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa	87 654	5.7
An Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht agus Sláinte ag an Obair	45 057	3.0
An tÚdarás Eorpach um Shábháilteacht Bia	36 443	2.4
Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chearta Bunúsacha	32 448	2.1
An tOmbudsman Eorpach	22 438	1.5
Coiste Eorpach na Réigiún	8 326	0.5
Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh	4 512	0.3
Iomlán	1 526 761	100

Chomhlíon institiúidí uile an Aontais Eorpaigh na critéir ilteangacha maidir le hábhar a chur san áireamh. Níorbh amhlaidh an cás i gcás thromlach chomhlachtaí agus gníomhaireachtaí an Aontais. Go háirithe, tá suíomhanna gréasáin fhorhóir mór gníomhaireachtaí an Aontais aonteangach go héifeachtach (féach larscríbhinn A2.4).

Maidir le líon na sonraí, seiceáladh níos mó ná 1.5 milliún leathanach gréasáin dá dtréithe ilteangacha. Mar atá le feiceáil i dTábla 6, cé is moite den Ghníomhaireacht Eorpach Ceimiceán, is gnách go mbíonn suíomhanna gréasáin i bhfad níos mó ag príomhinstitiúidí an Aontais ná mar atá ag gníomhaireachtaí agus comhlachtaí an Aontais. Is amhlaidh atá go háirithe i gcás Pharlaimint na hEorpa agus an Choimisiúin Eorpaigh, agus tá an méid céanna ag na hinstiúidí eile. Is í Cúirt

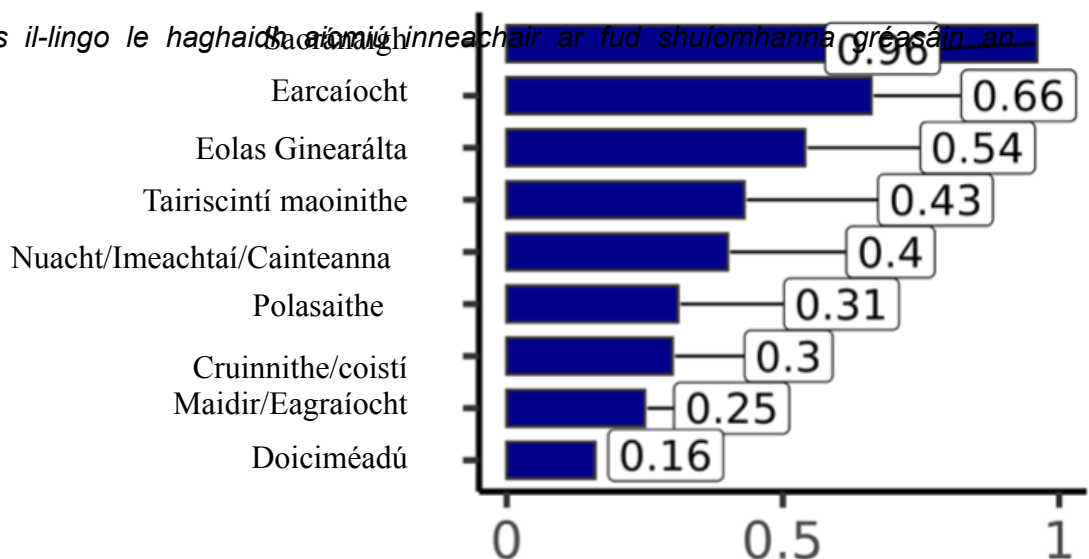
Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh an ceann is tábhachtaí asluiteach i measc na n-institiúidí. Leanann a shuíomh gréasáin struchtúr difriúil ó gach suíomh gréasáin eile de chuid institiúidí an Aontais atá ar thairseach Europa agus nach bhfuil ach líon beag leathanach gréasáin ann ós rud é go bhfuil an chuid is mó dá inneachar (e.g. cásdlí agus doiciméid) lonnaithe i mbunachair sonraí ar leith amhail EUR-Lex, nach bhféadfaí a tharraingt.

6.3 Innéacs ilteangach ar fud shuíomhanna gréasáin an Aontais

Cuirtear tús leis an anailís eimpíreach tríd an dá mhéadracht ilteangach a ndéantar cur síos orthu in Iarscríbhinn A2.3 a chur i bhfeidhm ar an sampla iomlán de leathanaigh ghréasáin an Aontais a ndearnadh anailís orthu. Tugann sé seo meán (ar a dtugtar an “meán” freisin) do gach méadrach. Cuirtear na torthaí maidir le haicmiú catagóirí ábhair ar fud shuíomhanna gréasáin an Aontais i láthair in ord íslitheach i bhFigiúr 1 agus i bhFíor 2. Soláthraíonn na scóir ar an ais chothrománach rangú ar na catagóirí Inneachair, dá airde an scór, braitheadh an t-ábhar níos ilteangaí. Mar atá le feiceáil i bhFigiúr 1 agus i bhFigiúr 2, ag brath ar an méadrach a úsáidtear, tá difríochtaí i rangú na gcatagóirí éagsúla inneachair ar fud shuíomhanna gréasáin an Aontais.

Is é an chéad mhéadrach a chuirtear i láthair i bhFíor 1 an scór ilteangach “meán” neamhghrúpáilte de na leathanaigh ghréasáin uile a ndearnadh anailís orthu. Mar atá luaite thuas i dTábla 6, tá éagsúlacht mhór i líon na suíomhanna gréasáin AE a ndearnadh anailís orthu le roinnt suíomhanna gréasáin de chuid an AE ar a bhfuil beagnach leathmhíliún leathanach gréasáin agus níos lú ná 5,000 leathanach gréasáin eile. Dá bhrí sin, **tugann an meánscór il-lingo (neamhghrúpáilte) a chuirtear i láthair i bhFíor 1 meáchan níos mó do na suíomhanna gréasáin leis an líon níos mó leathanach gréasáin.** Go praiticiúil, ciallaíonn sé sin gurb iad na suíomhanna gréasáin níos airde amhail Parlaimint na hEorpa agus an Coimisiún Eorpach is mó a spreagann na scóir ilteangacha.

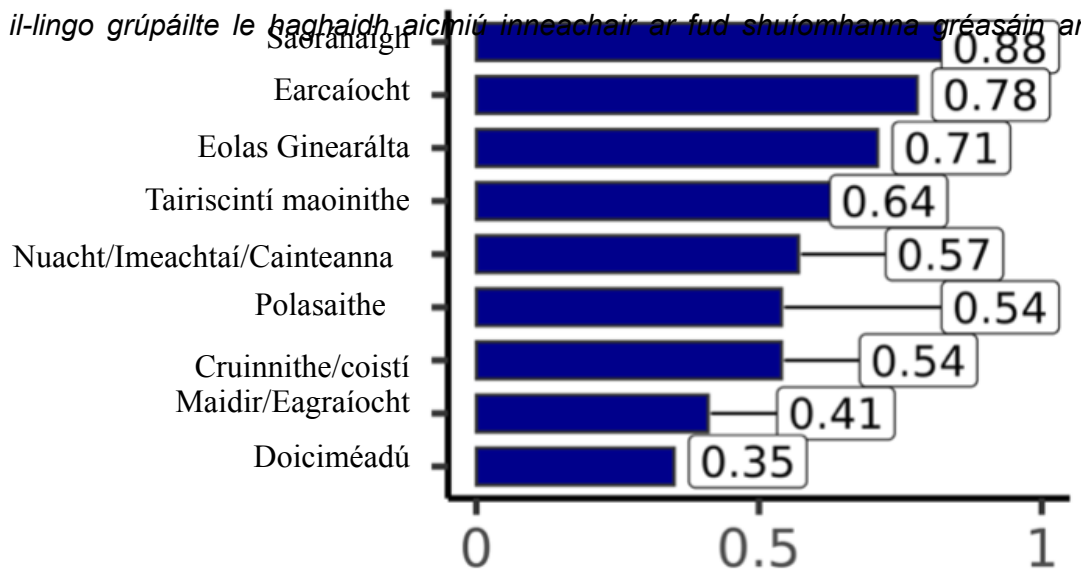
Figiúr 1: Innéacs il-lingo le haghaidh na n-ábhair inneachair ar fud shuíomhanna gréasáin an Aontais

Chun an éagothroime sin a chomhrac, cuirtear “meán grúpáilte” (mar a shainmhínítear sa dara méadrach d’Iarscríbhinn A2.3) i láthair freisin i bhFíor 2. Níl i gceist leis an meán grúpáilte ach an méadrach do gach suíomh gréasáin de chuid an Aontais a ríomh go neamhspleách agus ansin an meán a thógáil. Pléann sé sin le gach grúpa (suíomhanna gréasáin AE) ar an gcaoi chéanna. Is gnách gur fearr an cur chuige sin nuair a bhíonn míchothromaíochtaí móra grúpa ann, mar atá i gcás an tacaí sonraí il-lingo.

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

Figiúr 2: Innéacs il-lingo grúpáilte le baghair aicniú inneachair ar fud shuíomhanna gréasáin an Aontais

Is iondúil go léiríonn na meáin ghrúpáilte i bhFigiúr 2 measúnú níos cothroime ar éagsúlacht ar fud shuíomhanna gréasáin an AE a ndearnadh anailís orthu i dtéarmaí leibhéal an ilteangachais sna catagóirí Inneachair éagsúla. Go háirithe, rangáitear catagóir na Saoránach ar dtús, neamhspleách ar an méadrach a úsáidtear. Tuairiscítear an dá mhéadracht ar fud na hanailíse eimpíirí.

Mar sin féin, i bhfianaise na n-éagsúlachtaí móra i méid na suíomhanna gréasáin, **is cur chuige níos fearr é gan aon mheánú a dhéanamh ar shuíomhanna gréasáin an Aontais ar fad agus anailís neamhspleách a dhéanamh ar shuíomh gréasáin gach eintitis de chuid an Aontais**. Is é seo an cur chuige a shaothraítear san anailís léarscáilithe thíos.

Déantar an anailís léarscáilithe a struchtúru de réir ord prótacail an Aontais i dtéarmaí chineál an eintitis, i.e. ordlathas na n-institiúidí, na gcomhlachtaí agus na ngníomhaireachtaí. Maidir leis an anailís laistigh den ghrúpa, áfach, leanann an liostú cur chuige substainteach, seachas liostú riaracháin. Is é is aidhm don anailís laistigh den ghrúpa aird a tharraingt ar chosúlachtaí agus ar dhifriochtaí i measc suíomhanna gréasáin. Liostaítear san anailís léarscáilithe na suíomhanna gréasáin is airde ar dtús, nó déantar an liosta a struchtúru in ord a fhágann gur féidir codarsnacht idir na torthaí.

6.4 Institiúidí an Aontais Eorpaigh

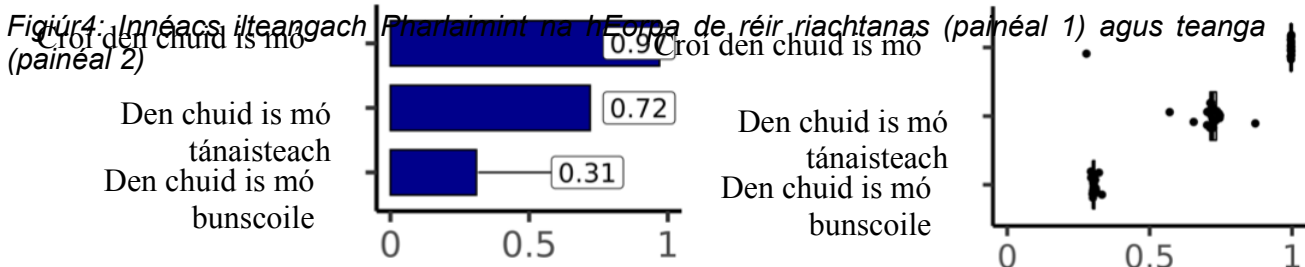
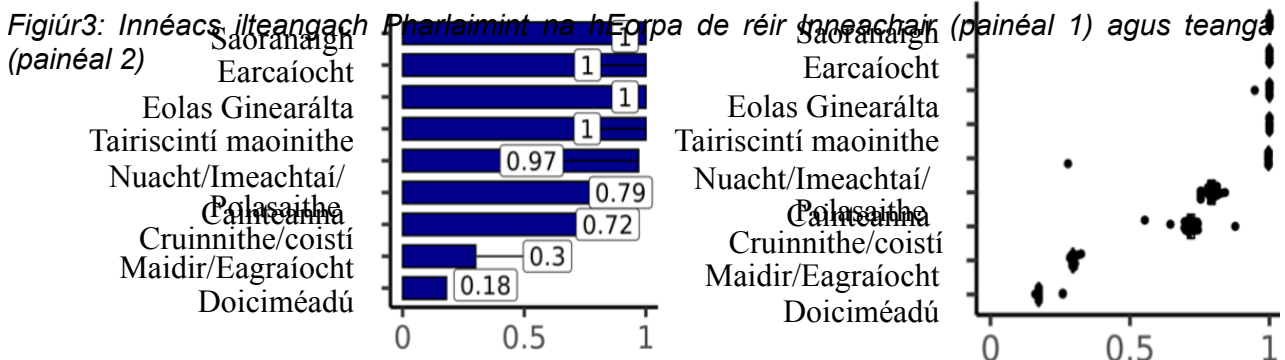
Tá seacht n-institiúid ag an Aontas Eorpach go hoifigiúil, ach níl ach sé shuíomh gréasáin institiúideacha aige. Is amhlaidh atá toisc go bhfuil an suíomh gréasáin céanna ag dhá institiúid de chuid an Aontais, Comhairle an Aontais Eorpaigh agus an Chomhairle Eorpach: www.consilium.europa.eu. Dá bhrí sin, ní féidir anailís a dhéanamh ar an dá institiúid sin ach amháin le chéile agus dá réir sin tagraítear dóibh mar Chomhairle an Aontais Eorpaigh/an Chomhairle Eorpach. Anseo thíos cuirimid i láthair torthaí na hanailíse a rinneadh ar na sé shuíomh gréasáin institiúideacha atá ag an Aontas.

6.4.1 Parlaimint na hEorpa

Is ag an bParlaimint atá an suíomh gréasáin is mó sa tacar sonraí ilteangach. Mar atá le feiceáil i bhFíor 3 (painéal 1), clúdaíonn an Pharlaimint sraith leathan rannóga Inneachair. Taifeadann formhór na rannóga Inneachair scóir beagnach foirfe ar an innéacs il-lingo. Tá scóir réasúnta íseal ag dhá roinn go háirithe ar an innéacs il-lingo — na ranna “Cruinniú/coistí” agus “Faisnéis

ghinearálta”. I bpainéal 2 de Figiúr 3, dí-chomhiomlánaíonn cairt plota ponc na codanna inneachair de réir teanga. Tá 23 phonc ann a dhéanann ionadaíocht ar theangacha an Aontais Eorpaigh (i.e. ní chuirtear an Béarla, an teanga réamhshocráithe san áireamh). Mar is amhlaidh le painéal 1, léiríonn scóir níos airde ar an ais chothrománach ábhar níos ilteangaí.

Tugann an cairt plota ponc i bpainéal 2 de Figiúr 3 le fios nach bhfuil mórán éagsúlachta ann ar fud na dteangacha. Mar shampla, tá uasscór ag na trí rang is airde (Earcaíocht, Beartais, Doiciméadacht) — arna léiriú ag cnuasach an-daingean de poncanna forluiteacha. Is féidir na braislí dochta seo a chur i gcodarsnacht leis an rannóg “Nuacht/Imeachtaí/Cainteanna”, rud atá níos scaipthe a thugann le fios go bhfuil éagsúlacht ann idir teangacha ar an ngné seo. Is é an rang “Saoránach” an rang “Saoránach”, a léiríonn an plota poncanna i bpainéal 2 de Figiúr 3, ina bhfuil cnuasach daingean teangacha leis na huasscór agus teanga amháin asluiteach (Gaeilge). Is é is cúis leis sin, den chuid is mó, gurb ionann scór na Parlaiminte ar an innéacs ilteangach don aicme “Saoránach” agus 0.97 seachas marc 1 i bpainéal 1 de Fhíor 3.

I bhFigiúr 4, tá na scóir il-lingo do na trí ghné den tíopeolaíocht Riachtanais tugtha isteach anois. Maidir leis an tíopeolaíocht seo, tá na scóir il-lingo is airde do Parlaimint na hEorpa dírithe ar an ngné “An chuid is mó den chroí”. Tá na torthaí sin bunaithe ar scóir arda do roinnt de na catagóirí Inneachair, amhail Saoránaigh, Earcaíocht agus Beartais, a mbíonn tionchar acu ar an ngné “An chuid is mó lárnach” den tíopeolaíocht riachtanas. Ar an taobh eile, is mar thoradh ar a scóir níos ísle ar an gcineál “Cruinnithe/coistí” an toradh atá ar fheidhmíocht réasúnta lag na Parlaiminte maidir leis an gcineál “Cruinnithe/coistí”. Tá an dara ceann ina chuid den chineál “An chuid is mó príomhúla” sa tíopeolaíocht Riachtanais.

Is féidir an tíopeolaíocht Riachtanais a chomhiomlánú tuilleadh tríd an dá chineál, “Mostly core” agus “Mostly Primary” a chur i dtoll a chéile, mar shamplaí d’ábhar gur chóir go mbeadh an dá chineál sin ar fáil i ngach teanga den chuid is mó. Ós rud é gur ríomh simplí atá i gceist le haicme

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

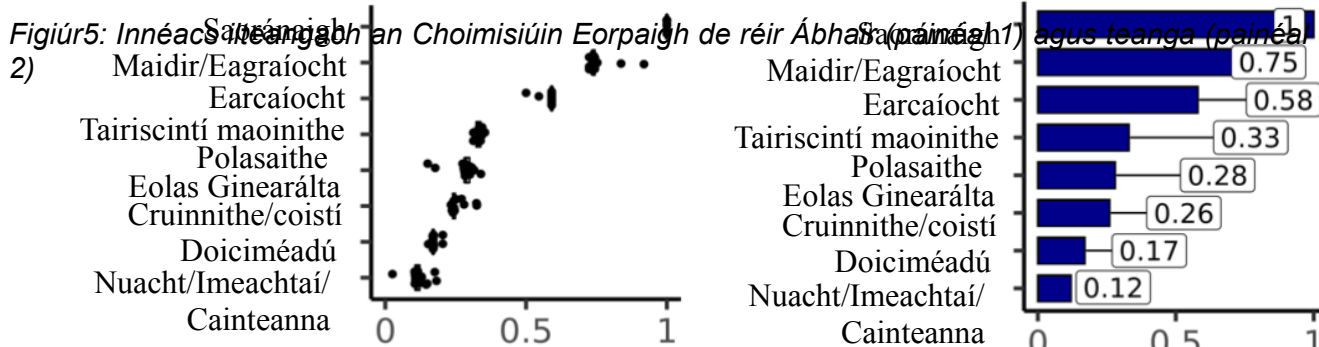
ábhair amháin, is é an meánscór ilteangach do gach leathanach gréasáin “gur cheart é a aistriú den chuid is mó”, staitistic nochta. I gcás na Parlaiminte, tá an scór sin an-ard ag 0.89.

Ar an iomlán, cuireann an Pharlaimint tagarmharc úsáideach ar fáil chun leibhéal ilteangachais a thomhas d’institiúidí AE. Cé go soláthraíonn sé líon mór ábhar gréasáin, d’éirigh leis mar sin féin leibhéal arda ilteangachais a choinneáil ar bun. Is féidir scór ilteangach na Parlaiminte a thomhas ar thrí bhealach: (a) is é 0.84 an meán foriomlán (neamhghrúpáilte) de réir an bhirt nach gcuireann an scéim aicmithe inneachair san áireamh agus, ar an gcaoi sin, a thugann níos mó tábhachta do líon na leathanach gréasáin; cé gurbh iad Avondale rogha na coitianta tháinig buachaillí GCM le plean agus chuireadar I bhfeidhm é. agus (c) tá a scór ilteangach d’ábhar ba chóir a aistriú den chuid is mó, ag 0.89, an-ard. Murab ionann agus roinnt láithreáin ghréasáin eile a ndearnadh anailís orthu thíos, níl aon difríochtaí suntasacha idir na méadrachtaí éagsúla seo.

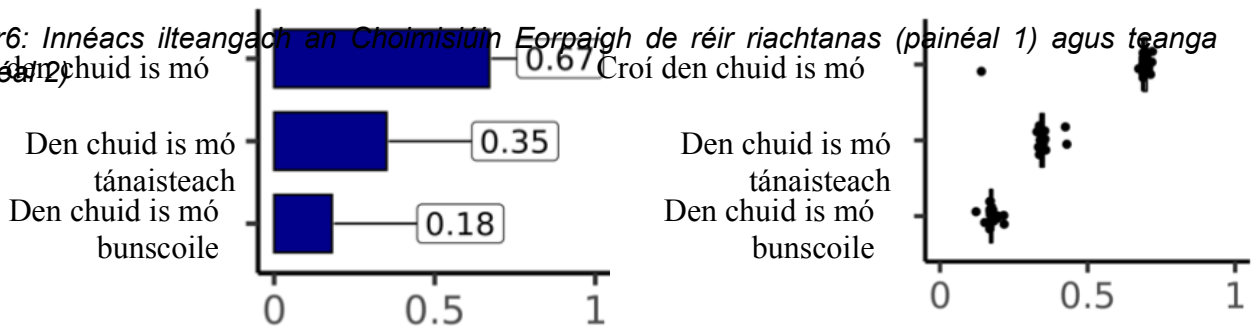
6.4.2 An Coimisiún Eorpach

Is é suíomh gréasáin an Choimisiúin Eorpaigh atá freagrach as an dara sciar is mó de leathanaigh ghréasáin sa tacar sonraí ilteangach. Dála na Parlaiminte, tá ionadaíocht mhaith aici freisin ar chineálacha éagsúla inneachair mar a léirítear i bpainéal 1 de Fhíor 5. Murab ionann agus suíomh gréasáin na Parlaiminte, tá aicmí inneachair ar shuíomh gréasáin an Choimisiúin a dháiltear ar fud speictream na scór ard, meán-raoin agus ísealscóir. Mar is amhlaidh leis an bParlaimint, is beag éagsúlacht atá sna teangacha i bpainéal 2 i bhFíor 5 ar shuíomh gréasáin an Choimisiúin. Is é sin le rá, sna rannóga inneachair éagsúla, is gnách go mbíonn scóir ilteangachais den chineál céanna ag teangacha.

Ag bogadh go dtí tíopeolaíocht na riachtanas i bpainéal 1 de Fhíor 6, tá fáil ilteangach ar thart ar dhá thrian de na leathanaigh ghréasáin a bhaineann leis an gcineál “Mostly core” a ndearnadh anailís orthu. Maidir leis an rang “An chuid is mó bunscoile” tá sé thart ar aon trian. Mar is amhlaidh leis an bParlaimint, tá na scóir is mó ag an gCoimisiún don roinn maidir le hábhar na Saoránach, rud a d’fhéadfadh an scór “Mostly core” a ardú.

Figiúr 6: Innéacs ilteangach an Choimisiún Eorpaigh de réir riachtanas (páinéal 1) agus teanga (páinéal 2) den chuid is mó

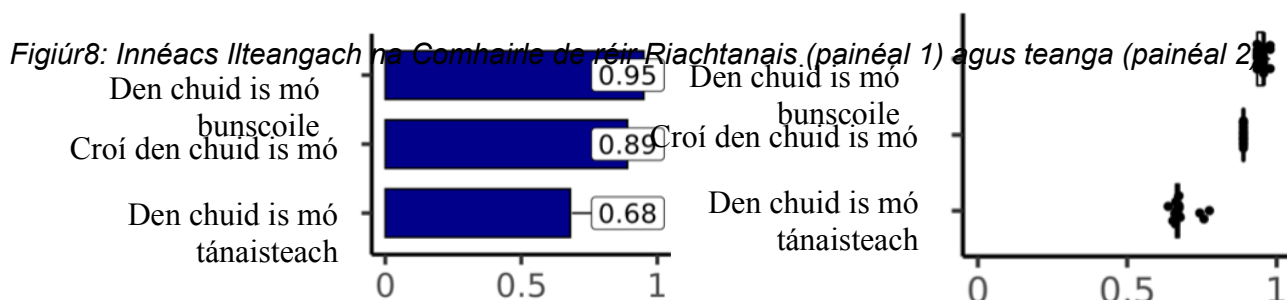
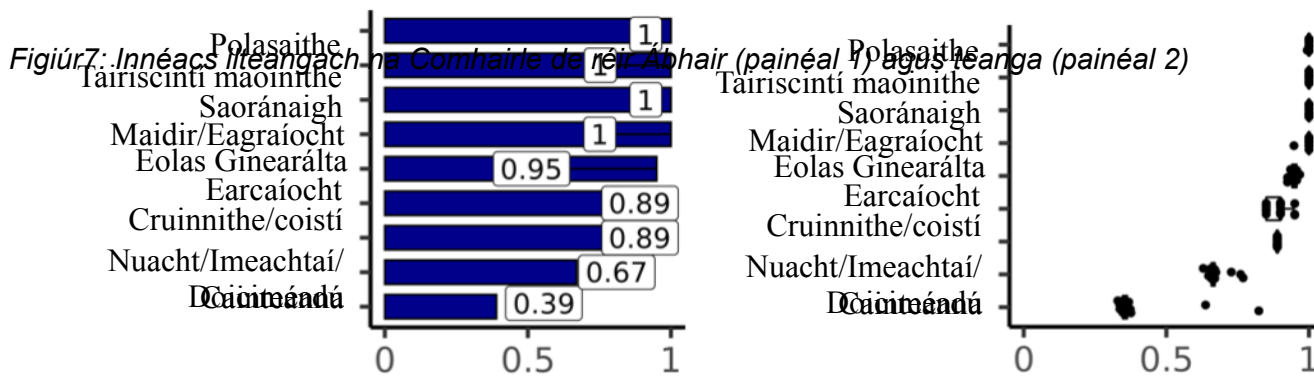
Maidir leis na trí mhéadracht ghinearálta, tá meánmhéid foriomlán 0.19 ag an gCoimisiún maidir le cineálacha éagsúla inneachair a bheith ar fáil. Ní haon ionadh é seo mar gheall ar an líon mór leathanach gréasáin a bhaineann leis an dá roinn ábhair scórála is ísle: “Documentation” agus “Nuacht, Imeachtaí agus Óráidí”. Nuair a bheidh ag cur an meán níos cothroime grúpáilte, feabhsaíonn an scór go 0.43. Ar deireadh, is é an scór ilteangach le haghaidh ábhar gur chóir “den chuid is mó a aistriú”, gar do leath de na leathanaigh ghréasáin, ag 0.46.

Tugann scaipeadh an-íseal poncanna i bpáinéal 2 de Fhíor 6 le fios nach bhfuil mórán éagsúlachta ann i measc teangacha maidir le haistriúchán. I bhfocail eile, tá rannóg an tsuímh gréasáin ilteangach nó is i mBéarla amháin atá sé. Is beag fianaise atá ann go bhfuil leathanaigh ghréasáin thrítheangacha ann go minic. Tugann sé sin le tuiscint, a mhéid a bhaineann le cumarsáid ar an suíomh gréasáin, go gcaitear go ginearálta leis an bhFraincis agus leis an nGearmáinis agus le gach teanga eile, agus go gcuireann an dioscúrsa oifigiúil iad i láthair mar “theangacha oibre” mar aon leis an mBéarla.

6.4.3 An Chomhairle Eorpach agus Comhairle an Aontais Eorpaigh

Ar an suíomh gréasáin “consilium” tá aschur Chomhairle an Aontais Eorpaigh agus institiúidí na Comhairle Eorpaí araon, dá ngairtear an Chomhairle anseo feasta sna cairteacha mar gheall ar shrianta spáis. Ní féidir leis an anailís eimpíreach idirdhealú a dhéanamh idir an dá institiúid. Mar atá le feiceáil i bhFíor 7, is iondúil go mbíonn na scóir il-lingo do na codanna éagsúla inneachair ar shuíomh gréasáin na Comhairle an-ard. Scór seacht gcinn de na rannóga inneachair idir 0.9 agus 1 le haghaidh infhaighteacht ilteangach — scóir atá beagnach foirfe. Níl ach aon chuid amháin den ábhar, “Doiciméadú”, faoi bhun an phointe leathshlí, agus tá an scór don rannóg “Nuacht/Imeachtaí/Cainteanna” ar fáil mar ábhar ilteangach. Sna braislí dochta don chuid is mó de na rannóga ábhair i bpáinéal 2 i bhFíor 7, is beag éagsúlacht atá ann ó thaobh teangacha de. Ní léiríonn ach an dá chuid thuasluaite scaipeadh beag ar fud na dteangacha. Léirítear na scóir arda seo do na rannóga ábhair éagsúla i scóir ard don tíopeolaíocht Riachtanais i bhFíor 8. I ngach ceann de na trí ghné riachtanais, cuireann dhá thrian ar a laghad de leathanaigh ghréasáin ábhar ilteangach ar fáil.

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

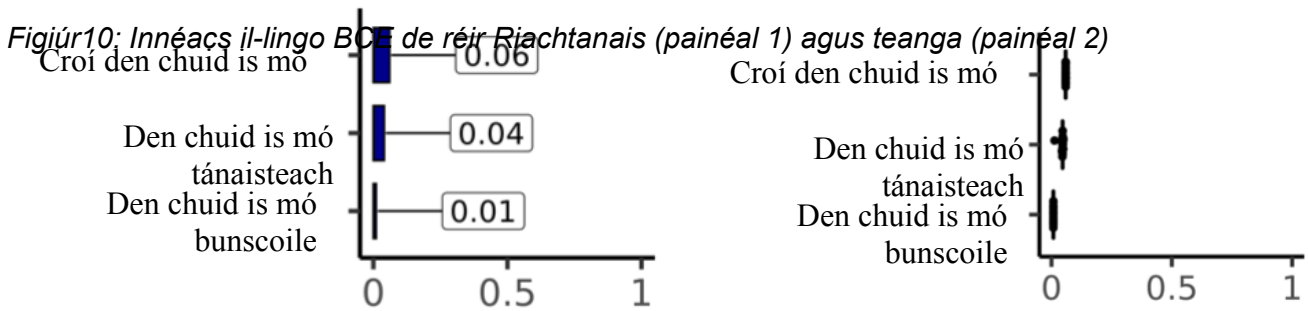
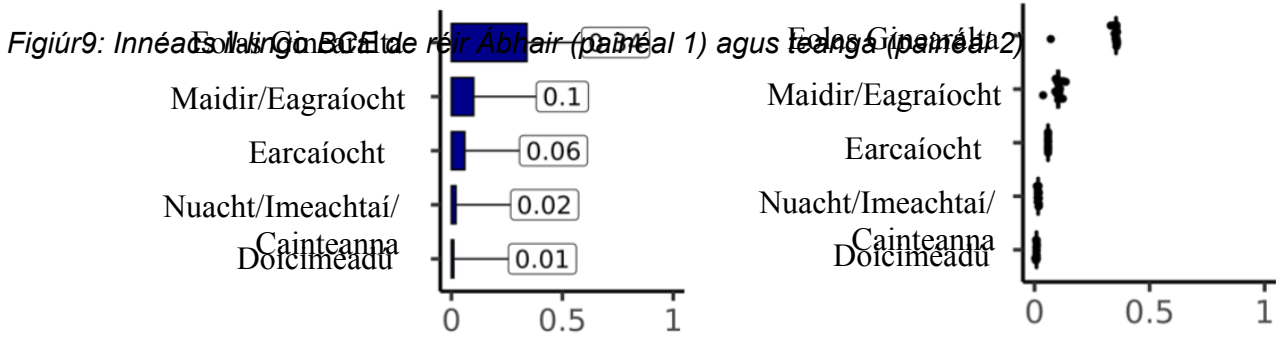

Maidir leis na trí mhéadracht ghinearálta, tá meánlíon foriomlán 0.68 ag suíomh gréasáin Chomhairle an Aontais Eorpaigh/na Comhairle Eorpaí maidir le cineálacha éagsúla ábhair a bheith ar fáil. Tá sé seo mar gheall ar an líon mór leathanach gréasáin a bhaineann leis an dá rang ábhair scórála is ísle: “Documentation” agus “Nuacht, Imeachtaí agus Óráidí”. Ag baint úsáide as an meán níos cothroime grúpáilte, feabhsaíonn an scór 0.87. Le luach 0.94, tá an scór ilteangach le haghaidh ábhar gur chóir “den chuid is mó a aistriú” an-ard.

6.4.4 An Banc Ceannais Eorpach

Tá suíomh gréasáin réasúnta mór ag BCE, an tríú suíomh gréasáin is mó i ndiaidh na Parlaiminte agus an Choimisiúin. Mar sin féin, murab ionann agus an Pharlaimint, an Coimisiún agus an Chomhairle, is iondúil go mbíonn scóir BCE íseal nó an-íseal ar gach méadracht. Mar atá le feiceáil i bpainéal 1 i bhFíor 9, is í an aicme a shainmhínítear mar “Faisnéis Ghinearálta” an t-aon chuid d’ábhar ilteangach, agus fiú sa chás seo tá an leibhéal sách íseal agus níl ach thart ar aon trian den ábhar ar fáil i dteangacha éagsúla. Léiríonn an dlúthbhraisliú pointí i bplásán painéal 2 de Fhigiúr 9 go bhfuil tionchar ag na scóir ísle ar gach teanga. Is díol spéise é freisin go n-aithnítear go soiléir an cás asluiteach den Ghaeilge san aon roinn amháin — Faisnéis Ghinearálta — a bhfuil leibhéal éigin ilteangachais ag baint leis.

Is léir go mbíonn tionchar díreach ag na scóir an-íseal do na rannóga ábhair éagsúla ar thíopeolaíocht na riachtanas. Is iad na scóir is airde don chineál “Mostly core” cineál, ach tugann sé sin le fios nach bhfuil ach thart ar 6 % d’ábhar “An chuid is mó de chroí” BCE ar fáil in iliomad teangacha.

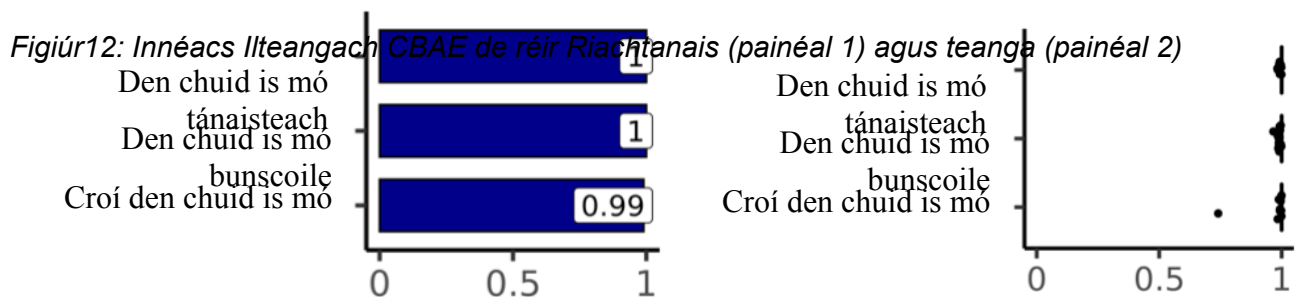
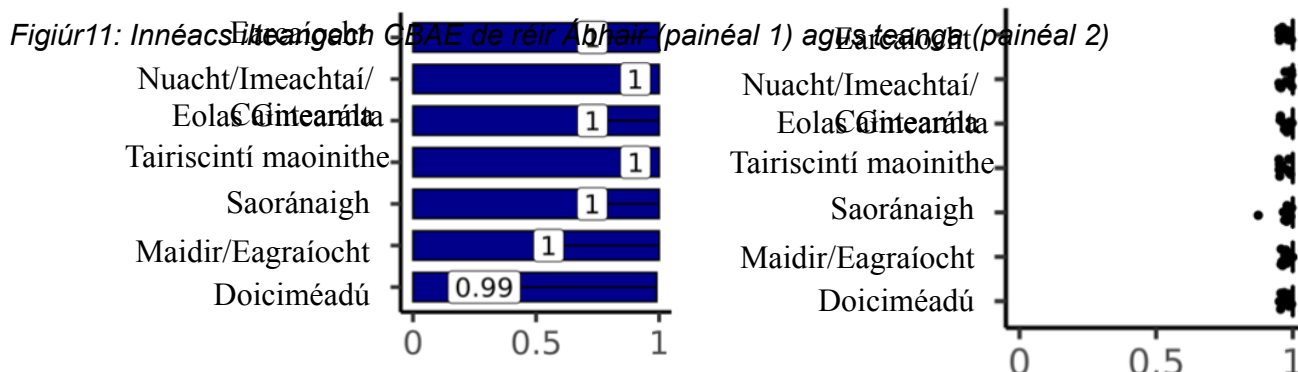
Leis na trí mhéadracht ghinearálta, cuirtear codarsnacht lom ar fáil do gach institiúid eile de chuid an Aontais. Tá meán foriomlán 0.04 ag BCE maidir le cineálacha éagsúla inneachair a bheith ar fáil. Tá feabhas mór nuair a úsáid a bhaint as an meán níos cothroime grúpáilte, i gcás ina bhfeabhsaíonn an scór go 0.11, cé go bhfuil sé ó bonn beagnach náid. Léiríonn a scór 0.05 le haghaidh ábhair gur chóir “den chuid is mó a aistriú” suíomh gréasáin aonteach den chuid is mó. Mar sin féin, tá beartas aistriúcháin uathoibríoch curtha chun feidhme ag BCE dá inneachair gréasáin. Is dócha go dtugann formhór na leathanach gréasáin rogha meaisínáistriúcháin, cé go raibh an tástáil air sin thar raon feidhme an staidéir seo.

6.4.5 Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh

Is cás beagán speisialta í CBAE i measc shuíomhanna gréasáin institiúidí AE. Is beag leathanach gréasáin is fearr atá ag suíomh gréasáin CBAE. Tar éis cúpla cad a tharlaíonn, idirghníomhaíonn an cuairteoir leis nó tá sé nasctha leis — cad is bunachar sonraí ann go bunúsach. Tá an chuid is mó d’inneachair atá nasctha le CBAE ollmhór agus tá siad lonnaithe i mbunachair sonraí ar leith amhail EUR-Lex. Is é cuspóir an staidéir seo bunachair sonraí a sheiceáil (ná sin indéanta leis an modheolaíocht staidéir). Ina theannta sin, i bhfianaise chineál dlíthiúil mórán inneachair bunachair sonraí, glactar leis go réasúnta má sholáthraíonn CBAE nasc chuig doiciméad oifigiúil a cheanglaítear a fhoilsiú i ngach teanga agus atá lonnaithe i mbunachar sonraí, is dócha go n-aistrítear an doiciméad. Ar an gcúis sin — sliogán cosúil le suíomh gréasáin a nascann le bunachair sonraí iolracha — is é méid sonraí CBAE an méid sonraí is lú i measc na n-eintiteas a ndearnadh staidéar orthu. Mar gheall air sin, b’fhéidir, go bhfuil leibhéal an ábhair ilteangaigh an-ard do CBAE.

Go bunúsach, is suíomh gréasáin atá go hiomlán ilteangach é CBAE. Tá beagnach aon athrú ar an scór is mó is féidir ar fud na rannóga Inneachair a sheiceáil mar atá le feiceáil i bhFigiúr 11 agus Figiúr 12. Scóireann CBAE uasmhéid de réir gach méadrachta.

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

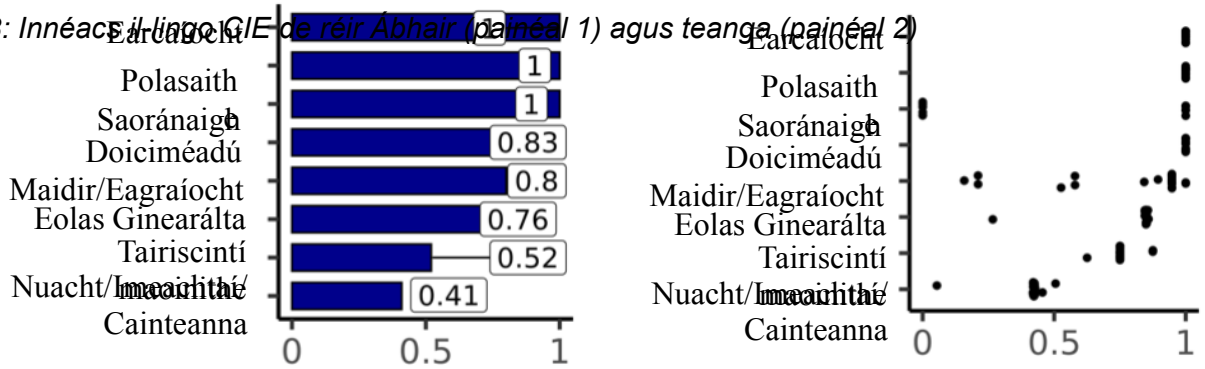
6.4.6 Cúirt Iníuchóirí na hEorpa

Is í CIE an ceann deireanach d'institiúidí an Aontais a chuirtear i láthair sa roinn seo. Tá sé ar cheann de na suíomhanna gréasáin is mó sa tacar sonraí il-lingo. I bpainéal 1 de Fhíor 13 is féidir linn a fheiceáil go bhfuil scóir an-ard ag CIE don chuid is mó de na rannóga inneachair. Tá trí cheathrú ar a laghad dá n-ábhar ar fáil i ngach teanga i bhformhór na rannóg. Ní thiteann ach dhá chuid go meánréimse ina bhfuil 40-50 % den ábhar ar fáil go ilteangach. Ní haon ionadh é an scór do na rannóga scórála is ísle, an “Nuacht/Imeachtaí/Óráidí”, mar is cuid an-mhór d’ábhar é le beagnach céad míle leathanach gréasáin a sheiceáil. Tugann Painéal 2 de Fhíor 13 le fios go bhfuil roinnt scaipeadh teanga ann do rannóga ábhair áirithe amhail an roinn “Tairiscintí Maoinithe”. Is léiriú é an scaipeadh aimhrialta i bpainéal 2 ar leathanaigh ghréasáin a bhfuil ábhar teanga measctha iontu, rud a d’fhéadfadh mí-aicmiú a bheith mar thoradh air agus scoitheadh dénártha á roghnú mar a phléitear in larscríbhinn A2.1.2. Ag dul i ngleic leis an tíopeolaíocht Riachtanas, tá scór an-ard ar an innéacs a léiríonn leibhéal an-ard ilteangachais sna rannóga “An chuid is mó den chroí” agus “an chuid is mó den bhunscoil”. Tá an cineál “An chuid is mó den dara grád” de scóir inneachair i bhfad níos ísle mar thoradh ar na codanna toirtiúla de “Nuacht/Imeachtaí/Óráidí”.

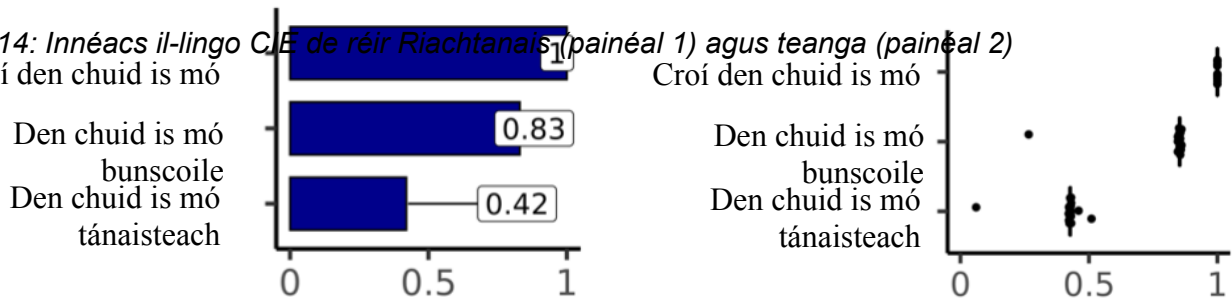
I gcás na dtrí mhéadracht ghinearálta, tá meánmhéid foriomlán 0.49 ag CIE, rud a thugann le fios go bhfuil thart ar leath dá inneachair ar fáil in iliomad teangacha. Mar sin féin, tá sé seo mar gheall ar an líon mór leathanach gréasáin sa “Nuacht, Imeachtaí agus Óráidí”. Nuair a ríomh an meán níos cothroime grúpáilte, feabhsaíonn an scór go 0.79. Ar deireadh, tá an scór ilteangach le haghaidh ábhar gur chóir “den chuid is mó a aistriú” an-ard ag 0.84.

Figiúr13: Innéacs il-lingo CIE de réir Ábhar (painéal 1) agus teanga (painéal 2)

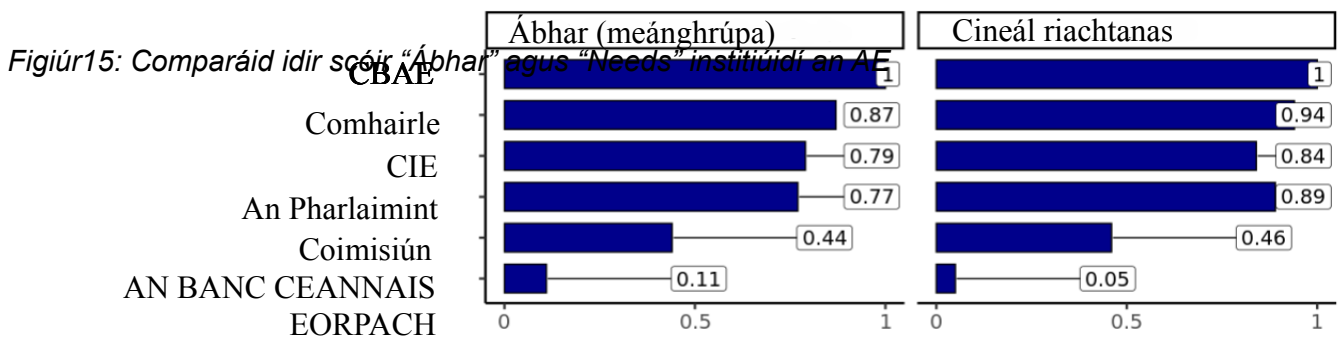

Figiúr14: Innéacs il-lingo CIE de réir Riachtanais (painéal 1) agus teanga (painéal 2)

6.4.7 Comparáid idir institiúidí an Aontais Eorpaigh

Tar éis measúnú a dhéanamh ar shuíomhanna gréasáin institiúidí an Aontais Eorpaigh ina n-aonar, tugann an roinn seo na hanailísí le chéile le forléargas comparáideach. I bhFigiúr 15, cuirtear príomhtháscairí institiúidí an Aontais le chéile in aon ghráf amháin. Dírionn an graf ar an dá phríomh-mhéadracht chun comparáid chothrom a dhéanamh ar fud institiúidí an Aontais: i) an meán grúpáilte don rannóg Inneachair (painéal 1) agus ii) an cineál riachtanais a thagraíonn do gach ábhar “gur chóir go mbeadh sé ar fáil i ngach teanga den chuid is mó” (painéal 2), a chomhcheanglaíonn catagóirí “Core” agus “Bunscoil” ón tíopeolaíocht Riachtanais.

Maidir le feidhmíocht ilteangach, cé is moite den Choimisiún agus den BCE, feidhmíonn institiúidí uile an Aontais go maith. Is amhlaidh atá go háirithe i gcás feidhmíochta ar an tíopeolaíocht Riachtanais a chlúdaíonn ábhar ar dócha go mbeidh sé “ar fáil i ngach teanga”.

Tá feidhmíocht lár-raoin ag an gCoimisiún, agus tá scóir ilteangacha an-íseal ag BCE. Tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara go bhfuil an chuma ar an dá institiúid sin go bhfuil

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

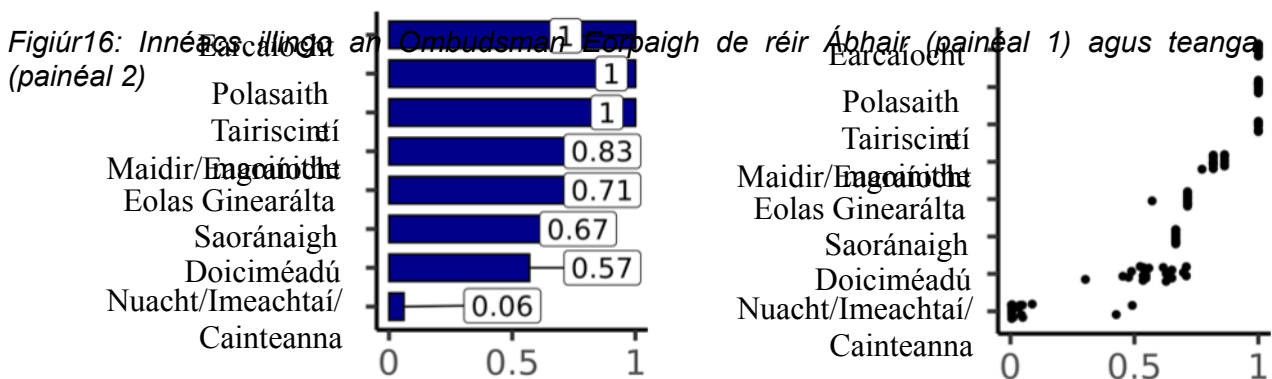
inneachar meaisín-aistrithe á thabhairt isteach ag go leor de na leathanaigh ghréasáin agus de na rannóga nár éirigh go maith leo ó thaobh an ilteangachais de.

6.5 Comhlachtaí agus gníomhaireachtaí an Aontais

Chomhlíon suíomhanna gréasáin trí chomhlacht de chuid an Aontais agus trí ghníomhaireacht de chuid an Aontais na critéir maidir le cuimsiú (féach larscríbhinn A2.2 le haghaidh tuilleadh sonraí). Cuirtear na torthaí i láthair thíos.

6.5.1 An tOmbudsman Eorpach

Tugann an dá phainéal i bhFíor 16 le fios go bhfuil ardleibhéal ilteangachais ag suíomh gréasáin an Ombudsman Eorpaigh don chuid is mó de na rannóga inneachair. Mar a thaispeántar sa chéad phainéal: is cosúil go bhfuil trí cinn de na catagóirí ábhair (Tairiscintí Earcaíochta, Beartais agus Maoiniúcháin) ar fáil i ngach teanga; agus tá níos mó ná dhá thrian den ábhar ar fáil i bhformáid ilteangach i dtrí chatagóir eile agus tá an roinn “Doiciméadú” thart ar an lár-réimse. Níl ach an “Nuacht/Imeachtaí/Cainteanna” ag deireadh íseal an speictrim il-lingo.

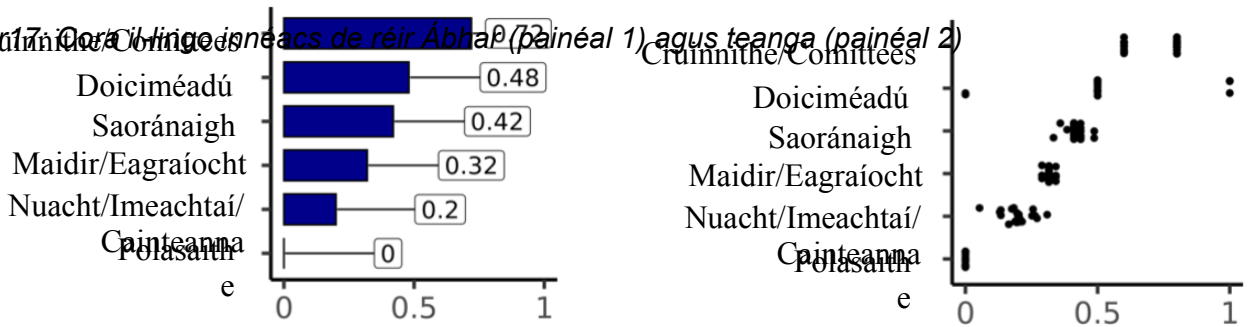
Molann an dara painéal Figiúr 16 braisle an-daingean do na rannóga ábhair ardscoreála go léir a bhfuil éagsúlacht teanga theoranta acu. Tá dhá ponc asluiteach sa rannóg “News/Events/Speeches”, a bhaineann le Fraincis agus Gearmáinis.

Tá an meánscór ilteangach foriomlán don Ombudsman íseal go leor ag 0.14. Mar sin féin, tá sé seo toisc go bhfuil an líon mór leathanach gréasáin sa “Nuacht/Imeachtaí/Óráidí” ag tiomáint an meán. Agus an meán grádaithe níos cothroime á ríomh, feabhsaíonn an scór go 0.73 -an scór is airde i measc chomhlachtaí an AE.

6.5.2 Coiste Eorpach na Réigiún

Tá an Coiste Eorpach ar cheann de na suíomhanna gréasáin is lú de chuid an Aontais. Léiríonn Fíor 17 go n-athraíonn an raon scóir go mór ar fud an speictrim ilteangach. Mar sin féin, níl ach aon roinn ábhair amháin, “Cruinnithe/coistí”, a bhfuil scór ó lár go hard ann ina bhfuil tuairim is trí cheathrú d’ábhar ar fáil go ilteangach. Ar an lámh eile, tá an t-alt “Policies” ar an-mhór náid den innéacs il-lingo. Léiríonn iniúchadh níos dlúithe nach bhfuil mórán leathanach gréasáin sa rannóg atá códaithe mar “Policies” — agus tá gnéithe cosúil le léarscáileanna idirghníomhacha a chruthaíonn fadhbanna d’uirlisí braite teanga.

Figiúr 17: Corrlíngí innéacs de réir Ábhair (painéal 1) agus teanga (painéal 2)

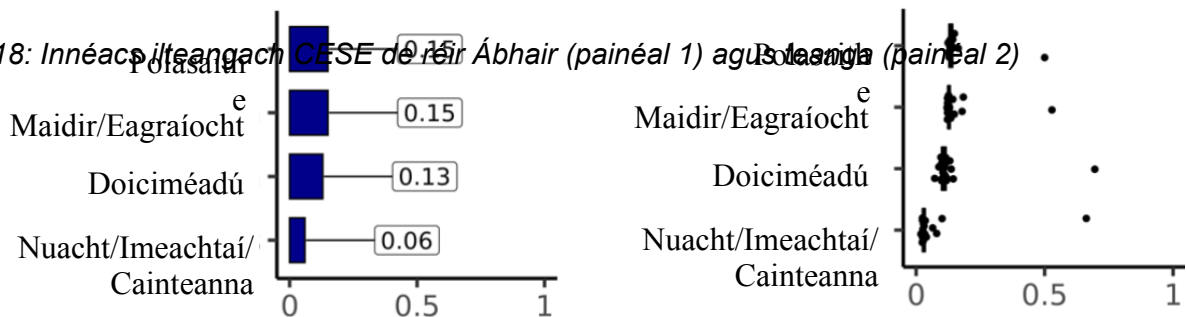
Léiríonn an dara painéal i bhFíor 17 go bhfuil an chuid is mó de na codanna inneachair ar shuíomh gréasáin an Choiste cnuasaithe go leor, go bhfuil éagsúlacht mhór sa dá roinn inneachair (“Cruinnithe/coistí” agus “Doiciméadú”) ó thaobh infhaighteacht teanga de. Ar an iomlán, is é 0.24 an scór ilteangach ar shuíomh gréasáin an Choiste. Maidir leis an meán níos cothroime grúpáilte, is é 0.36 an luach ilteangach.

6.5.3 Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa

Is suíomh gréasáin lárchéime é CESE i dtéarmaí mhéid a leathanach gréasáin sa tacar sonraí. Mar a léiríonn painéal 1 i bhFigiúr 18, is cosúil go bhfuil éagsúlacht bheag i scóir na rannóga ábhair éagsúla. Tá scóir uile CESE ag deireadh íseal an scála ilteangaigh. Is é an rud is suntasaí ón plota ponc i bpainéal dhá cheann de Figiúr 18 gur cosúil go bhfuil asluiteach teanga comhsheasmhach. Is í an Fhraincis an cás asluiteach, a bhfuil i bhfad níos mó ábhair ann ná mar atá ar fáil do na teangacha eile. Tá na scóir chomhiomlánaithe do CESE sách dona gan mórán difríochta idir an dá mhéadracht: 0.9 don mheán foriomlán agus 0.12 don mheán grúpáilte.

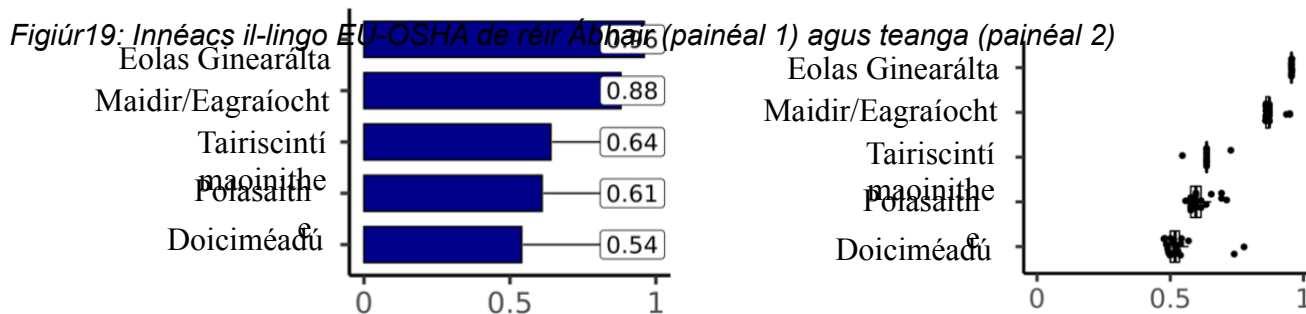
6.5.4 An Gníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht agus Sláinte ag an Obair

Figiúr 18: Innéacs ilteangach CESE de réir Ábhair (painéal 1) agus teanga (painéal 2)

Tá suíomh gréasáin na Gníomhaireachta Eorpaí um Shábháilteacht agus Sláinte ag an Obair (EU-OSHA) ar cheann den bheagán a chomhlíon na critéir maidir le cuimsiú i measc líon mearartha mór de gníomhaireachtaí an Aontais. Mar is léir ó phainéal 1 i bhFíor 19, is iondúil go mbíonn scóir an-ard ag gníomhaireacht EU-OSHA. Ní thiteann aon chuid dá rannóga ábhair faoin lárphointe.

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

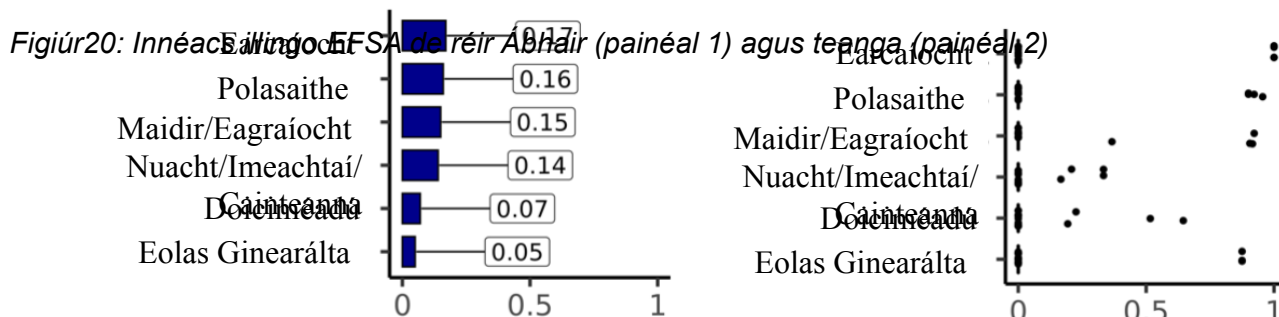
Insíonn an dara painéal i bhFíor 19 scéal faoi bhraisliú réasúnta comhsheasmhach do theangacha do bheagnach gach cuid den ábhar. Tá cúpla ponc asluiteach ann, mar shampla scóir imeallach níos airde don Fhraincis agus don Ghearmáinis sa rannóg gréasáin About/Eagraíocht.

Ar an iomlán, cuireann EU-OSHA tagarmharc úsáideach ar fáil chun comparáid a dhéanamh idir na gníomhaireachtaí agus is é suíomh gréasáin na gníomhaireachta is fearr feidhmíochta é. Is beag difríocht sa rogha méadrach, áit a bhfuil an meán ilteangach foriomlán 0.69 agus is é 0.73 an meán grúpáilte.

6.5.5 An tÚdarás Eorpach um Shábháilteacht Bia

Tá suíomh gréasáin an Údaráis Eorpaigh um Shábháilteacht Bia (EFSA) cosúil le suíomh gréasáin CESE ina scóir. Mar is féidir a bheith le feiceáil i bpainéal 1 de Figiúr 20, is iad na scóir seasta an-íseal. Tá an chuma ar an scéal go bhfuil an líon is airde earcaíochta ann. Ach, ar iniúchadh níos dlúithe tá sé seo mar gheall ar minicíocht an-íseal de leathanaigh ghréasáin. Tá éagsúlacht theoranta i measc na scóir aonair do na rannáin inneachair.

Figiúr 20:

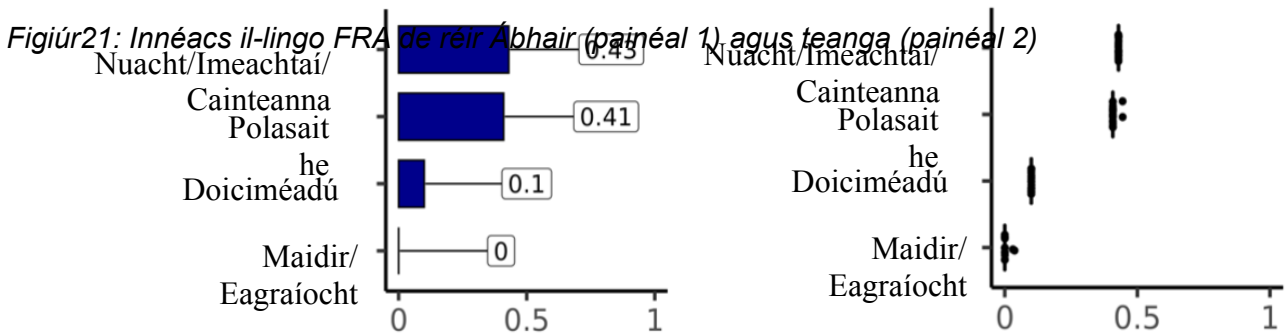

Is é painéal 2 de Fhíor 20, a léiríonn roinnt teangacha asluiteacha, atá i bhfad níos suimiúla i ndáil le suíomh gréasáin EFSA. Nuair a dhéantar iniúchadh ar na poncanna asluiteacha seo, léirítear nach bhfuil ach ceithre cinn de na teangacha asluiteacha do na rannóga ábhair éagsúla, cé go bhfuil siad i dteaghlaim beagán difriúil: Fraincis, Iodáilis, Gearmáinis agus Spáinnis. Tá sciar i bhfad níos airde d'infhaighteacht an ábhair ag na teangacha sin ná mar a bhíonn ag an gcuid eile. Go deimhin, níl suíomh gréasáin na gníomhaireachta seo ar fáil ach sna ceithre theanga in éineacht le Béarla. A mhéid a bhaineann leis an méadrach ginearálta, tagann an meán foriomlán agus na meáin ghrúpáilte le chéile den chuid is mó, i gcás ghníomhaireacht EFSA, ar an luach céanna, a bheag nó a mhór, 0.12.

6.5.6 Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chearta Bunúsacha

Is í Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chearta Bunúsacha (FRA) an ceann is lú de ghníomhaireachtaí an Aontais a ndéantar anailís orthu i dtéarmaí mhéid na sonraí. Tá sé seo

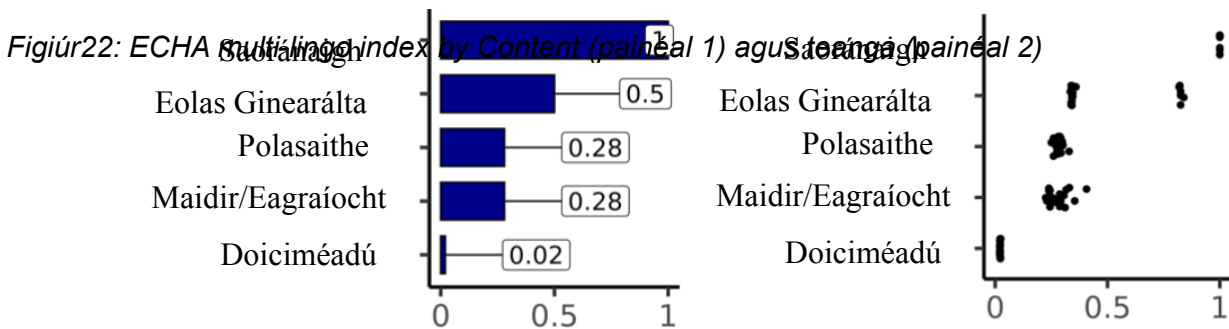
léirithe sa líon níos ísle de na rannóga inneachair. Cé go bhfuil scóir ilteangacha á n-urramú ag an dá rannóg ábhair is fearr scórála, tá an rannóg “About/Eagraíocht” ag an deireadh foircneach le scór nialasach. Tugtar le fios i gcigireacht láimhe ar an roinn seo (cúig mhí tar éis na leathanaigh ghréasáin a chros-seiceáil le haghaidh infhaighteacht teanga) nár éirigh le brath na dteangacha na leathanaigh ghréasáin a mhí-aicmiú. Ba chosúil nach raibh an chuid áirithe seo ar fáil i dteangacha eile agus chruthaigh sí leathanach earráide nuair a rinneadh na seiceálacha in 2021. Tugann Painéal 2 de Fhíor 21 le fios nach mór aon éagsúlacht teanga sna rannóga ábhair éagsúla.

Is é 0.37 meánscór il-lingo láithreán gréasáin FRA, scór atá á thiomáint ag an líon mór sa chatagóir “Nuacht/Imeachtaí/Cainteanna” a bhfuil scór sách maith aige. Mar sin féin, nuair a úsáidtear an meán grúpáilte ar fud na gcatagóirí ábhair méadrach titeann sé go 0.23.

6.5.7 An Ghníomhaireacht Eorpach Ceimiceán

Tá an Ghníomhaireacht Eorpach Ceimiceán (ECHA) ar cheann de na suíomhanna gréasáin is mó sa tacar sonraí, agus go háirithe mór don chineál gníomhaireachta. Tá sé seo mar gheall ar chuid mhór den láithreán gréasáin, an roinn “Doiciméadú” (le níos mó ná 100k leathanach gréasáin), ina bhfuil faisnéis faoi cheimiceáin.

Tá beagnach gach eolas i mBéarla mar atá le feiceáil i bpainéal 1 de Fhíor 22 don rannán “Doiciméadú”. Is cosúil go bhfuil roinnt ábhar ilteangach sna codanna eile. Tugann an t-alt “Saoránach” pictiúr beagán as a riocht ós rud é go bhfuil minicíocht na leathanach an-íseal.

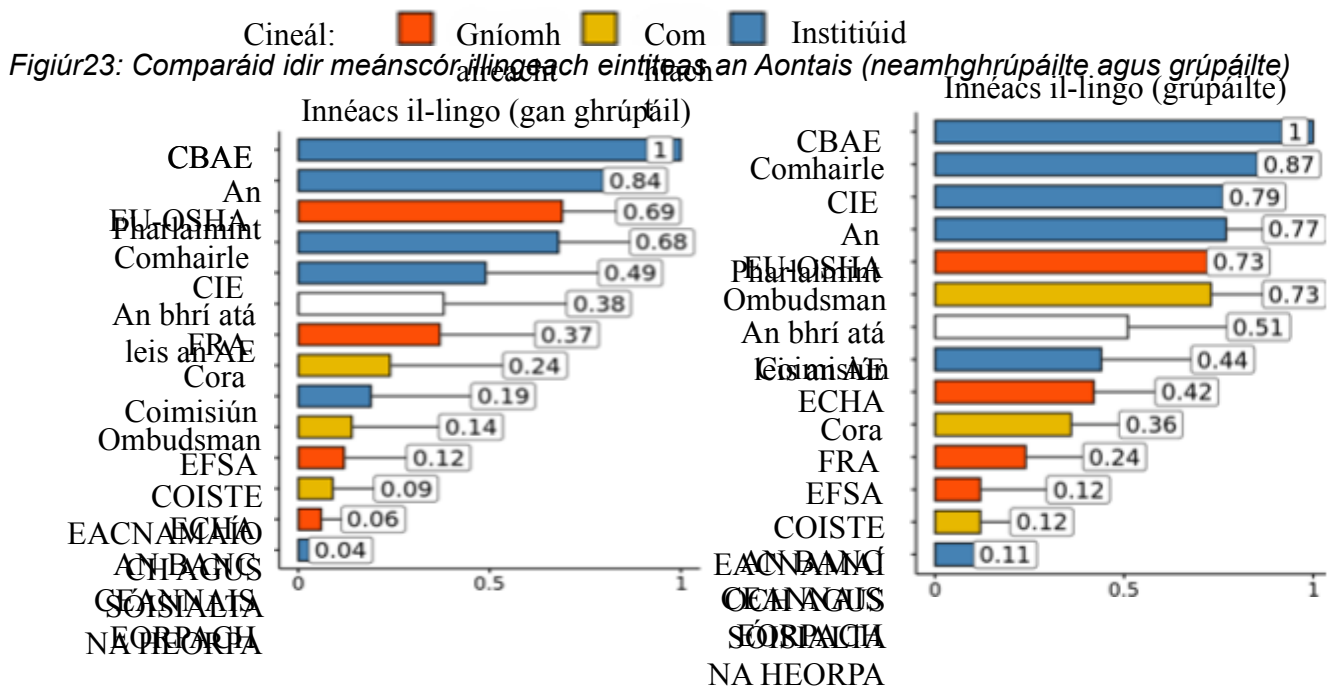
Ag bogadh go dtí painéal 2 i bhFíor 22, tá braisliú teangacha ann do na rannóga inneachair go léir seachas an rannóg Faisnéise Ginearálta. Tugann iniúchadh níos dlúithe ar an alt seo le fios go bhfuil an athraitheacht mar thoradh den chuid is mó ar shaincheisteanna aicmithe dénrátha a bhaineann le teanga i mBéarla agus na sprioctheangacha seachas na difríochtaí iarbhir i measc teangacha.

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

Is é 0.06 meánscór il-lingo foriomlán shuíomh gréasáin ECHA, scór atá bunaithe ar an méid mór ina chatagóir “Doiciméadú” nach bhfuil ann ach doiciméid Bhéarla go bunúsach. Mar sin féin, nuair a úsáidtear an meán grúpáilte ar fud na gcatagóirí ábhair méadrach méadaíonn sé go 0.41, scór i bhfad níos airde.

6.6 Comparáid idir Institiúidí, Comhlachtaí agus Gníomhaireachtaí an AE

Tar éis scrúdú a dhéanamh ar shuíomhanna gréasáin uile na n-eintiteas ina n-aonar, is féidir na torthaí comparáideacha a thabhairt chun críche anois. Mar a rinneadh ag tús na caibidle seo, cuirtear an dá mhéadracht il-lingo i láthair den chéad uair. Taispeánann Figiúr 23 an dá mhéadracht il-lingo, ar féidir a mheas go bhfuil difríocht eatarthu ó thaobh na scóir agus rangú an eintitis. Is é is cúis leis an éagsúlacht sin nach gcuirtear san áireamh leis an méadrach (neamhghrúpáilte) na grúpaí (catagóirí) sa scéim aicmithe inneachair. Ina ionad sin, cuireann sé meán ilteangach ar fáil do gach leathanach gréasáin d'eintiteas de chuid an Aontais.

Nuair a chuirtear an dá mhéadracht i gcomparáid, is léir go dtáirgeann an méadrach illingó grúpáilte sa dara painéal de Fhigiúr 23 scóir illingó níos airde. Tagann méadú suntasach ar an meánscór don fhothacar d'eintitis de chuid an Aontais a ndearnadh anailís orthu ó 0.38 (gan ghrúpáil) go 0.51 (grúpáilte). Go deimhin, ní éiríonn níos fearr ach le 2 shuíomh gréasáin leis an méadrach illingó neamhghrúpáilte — Parlaimint na hEorpa agus Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chearta Bunúsacha (FRA). I gcodarsnacht leis sin, tá na scóir chéanna ag an gcuid eile de na suíomhanna gréasáin nó, i bhformhór na gcásanna, tá scóir i bhfad níos ísle acu. Is é is cúis leis an bhfeidhmíocht níos ísle seo ná go bhfuil na sonraí gréasáin an-neamhchothrom i dtéarmaí líon iarbhair na leathanach gréasáin ar fud na ngrúpaí éagsúla sa scéim aicmithe ábhair. D'fhéadfadh go leor leathanach gréasáin a bheith ag roinnt rannóga gréasáin ón scéim aicmithe ábhair, e.g. Nuacht/Imeachtaí/Óráidí, agus is iondúil go mbíonn líon i bhfad níos lú leathanach gréasáin ag roinnt rannóga eile amhail tairiscintí do Shaoránaigh, Earcaíocht nó Maoiniú. Ina theannta sin, is gnách gurb iad na rannóga gréasáin a mheastar, de réir na tíopeolaíochta riachtanas, “croí” nó “príomh” (e.g. Earcaíocht nó Saoránaigh) ná na codanna a bhfuil líon níos ísle

leathanach gréasáin acu. Os a choinne sin, iad siúd atá “mheánscoile” (e.g. Nuacht/Imeachtaí/Óráidí) uaireanta is féidir líon mór leathanach gréasáin a bheith acu. Nuair a bhíonn na sonraí ar fud na ngrúpaí éagsúla de scéim aicmithe an-neamhchothrom — mar is amhlaidh i gcás na sonraí gréasáin — is féidir le meán grúpáilte meastóir níos cothroime a sholáthar.

Is sampla maith é an chaoi a dtagann na difríochtaí idir na méadrachtaí chun cinn ar shuíomh gréasáin an Ombudsman Eorpaigh. Is iondúil go mbíonn scóir illingo maithe ann i bhformhór na ngrúpaí (catagóirí) ón scéim aicmithe ábhair seachas catagóir amháin — an chatagóir Nuachta/Imeachtaí/Óráidí. Sa rannán inneachair seo tá líon ard leathanach gréasáin (e.g. óráidí) nach n-aistrítear. Mar sin féin, scóireann na rannóga inneachair atá fágtha go han-mhaith ar an scála il-lingo. Mar sin féin, laghdaíonn an méadrach neamhghrúpa scór illingo an Ombudsman le beagnach 60 pointe. Is ar an gcúis sin is fearr an mhéadrach illingeach ghrúpáilte chun comparáidí tras-eintitis a dhéanamh ós rud é go mbíonn measúnú níos cothroime ann a chuireann an scéim aicmithe inneachair ar an eolas. Dá réir sin, tá an plé atá fágtha bunaithe ar thorthaí an innéacs illingo ghrúpáilte.

Is é an toradh is soiléire ar an dara painéal i bhFíor 23, atá daite de réir chineál an eintitis de chuid an Aontais Eorpaigh, athraitheacht ard na scór ar fud eintitis an Aontais.

Leagtar béim sna torthaí comparáideacha ar thrí chnuasach scóir don innéacs il-lingo grúpáilte.

- Sa chéad chnuasach, tá sé eintiteas ann (i.e. beagnach leath den sampla de shuíomhanna gréasáin) a bhfuil a meánscór do na codanna inneachair de na leathanaigh ghréasáin a ndearnadh anailís orthu os cionn mheán an Aontais de na suíomhanna gréasáin a ndearnadh anailís orthu. Go deimhin, is iad na scóir ar fad sna trí cheathrú nó os a chionn raon don innéacs multi-lingo. Cé is moite de dhá eisceacht (an Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht agus Sláinte ag an Obair (EU-OSHA) agus an tOmbudsman), is institiúidí uile AE iad na heintitis sin (Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh; Comhairle an Aontais Eorpaigh/an Chomhairle Eorpach; Cúirt Iniúchóirí na hEorpa; Parlaimint na hEorpa).
- Tá an dara braisle déanta ag aonáin atá díreach faoi bhun an mheáin ach os cionn raon aon trian den innéacs il-lingo: an Coimisiún Eorpach, ECHA agus Coiste Eorpach na Réigiún.
- Cuimsíonn an tríú cnuasach na ceithre shuíomh gréasáin ar beag a bhfeidhmíocht agus scór faoin gceathrú cuid den innéacs illingo grúpáilte (an Banc Ceannais Eorpach, Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa, an tÚdarás Eorpach um Shábháilteacht Bia, Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chearta Bunúsacha).

Tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara nach gcuirtear san áireamh leis an méadrach ilteangach infhaighteacht uirlisí aistriúcháin meaisínfhoghlama a chuirtear ar fáil ar roinnt de na suíomhanna gréasáin a áirítear i bhFígiúr 23 amhail BCE nó an Coimisiún Eorpach.

6.7 Conclúid

Rinneadh iniúchadh sa chaibidil seo ar infhaighteacht ábhair ilteangaigh ar shuíomhanna gréasáin an Aontais Eorpaigh. Bunaithe ar theicnící braite teanga a chur i bhfeidhm ar na leathanaigh ghréasáin a ndearnadh anailís orthu, léiríonn na meastacháin ar infhaighteacht ábhair ilteangaigh go bhfuil éagsúlacht mhór ar shuíomhanna gréasáin institiúidí, chomhlachtaí agus ghníomhaireachtaí an Aontais. D’fhéadfadh an méid sin a bheith ina dhúshlán inrochtaineachta do chónaitheoirí an Aontais i bhfianaise dháileadh reatha na scileanna teanga ar fud an daonra (féach Caibidil 7 chun anailís níos doimhne a dhéanamh ar an bpointe seo).

Is é an dara conclúid go n-éiríonn go maith le formhór na n-institiúidí maidir le hábhar ilteangach a bheith ar fáil ar an iomlán. Tá feidhm níos lú aige sin maidir leis an gCoimisiún Eorpach, a bhfuil feidhmíocht fhoriomlán aige gar do mheán na 13 shuíomh gréasáin a ndearnadh anailís orthu. Is é

Cur chuige an Aontais Eorpach i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

an Banc Ceannais Eorpach, a bhfuil scóir an-íseal aige, an t-asluiteach soiléir i measc na n-institiúidí. Tá fianaise ó chomhlachtaí eile an AE measctha, cé go bhfuil scóir sách ard ag an Ombudsman. Maidir le gníomhaireachtaí, cé go bhfuil samplaí maithe ann amhail an Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht agus Sláinte ag an Obair, ní fhoilsíonn formhór na ngníomhaireachtaí ábhar ar a suíomh gréasáin i ngach teanga oifigiúil.

Ar deireadh, de réir ár n-anailíse taiscéalaíochta “riachtanais” a cuireadh i bhfeidhm ar institiúidí an Aontais, foilsíonn formhór na n-institiúidí sin ábhar na dteangacha oifigiúla go léir a raibh sé de dhualgas orthu a bheith ar fáil i ngach teanga. Ní dhéanann an Coimisiún Eorpach chomh maith céanna leis an mbeart sin agus tá an Banc Ceannais Eorpach asluiteach arís lena scóir an-íseal. Tugann sé seo le fios go bhféadfaí feabhas a chur ar na codanna sin den ábhar ar dócha go mbeidh ábhar ‘príomhúil den chuid is mó’ iontu mar a shonraítear i gCaibidil 5.

Cé gurb é an staidéar seo an chéad staidéar córasach ar ilteangachas ar fud shuíomhanna gréasáin AE, tá sé tábhachtach, mar sin féin, aird a tharraingt ar roinnt de na teorainneacha a d’fhéadfadh a bheith leis an staidéar agus réimsí a shainnithint a bhféadfaí feabhas a chur orthu amach anseo. Sa staidéar seo ní rabhthas in ann an anailís tíopeolaíochta ar riachtanais a leathnú chuig na heintitis go léir ná ní rabhthas in ann leathanaigh ghréasáin a thairg aistriúchán uathoibríoch a shainnithint. Bealach eile le feabhas a chur air sin ná fad an ábhair ghréasáin a mheas; is féidir le leathanach gréasáin amháin a athrú ó cúpla céad carachtair go mílte go leor. D’fhéadfaí na tosca seo a mheas in atrialltaí amach anseo ar mhodheolaíocht an staidéir agus i dtaighde breise.

7. SCILEANNA TEANGA MHUINTIR NA HEORPA

PRÍOMHTHORTHAÍ

- Léiríonn anailís ar an Suirbhé ar Oideachas Aosach (AES) is déanaí a rinne Eurostat in 2016 gurb iad Gearmáinis (18 %), Fraincis agus Iodáilis (14 % an ceann), Spáinnis agus Polainnis (10 % an ceann) na teangacha dúchais is mó a labhraítear ag cónaitheoirí fásta AE27 (aois 25-64 bliana d'aois). Tá dhá thrian de na freagróirí ina gcainteoirí dúchais i gceann de na cúig theanga sin.
- Níl aon teanga choiteann san AE a labhraítear ag leibhéal an-mhaith (teanga dúchais nó líofa) ag tromlach an daonra. Tá tuairim is 20 % de dhaoine fásta san Aontas in ann cumarsáid a dhéanamh ar leibhéal an-mhaith sa Ghearmáinis, agus ina dhiaidh sin sa Fhraincis (thart ar 16 %), san Iodáilis (14 %), agus sa Bhéarla (13 %).
- Tá 13-45 % de dhaonra fásta AE27 ag méadú go 43-65 % de dhaoine fásta i réimeas tritheangach (Béarla, Fraincis agus Gearmáinis), ag brath ar an táscaire inniúlachta teanga a úsáidtear. Dá mbeadh córas iomlán ilteangach ann, d'áiritheofaí go mbeadh 97-99 % de dhaoine fásta san Aontas san áireamh.
- Ós rud é gur féidir breathnú ar inneachar a fhoilsítear ar shuíomh gréasáin an AE agus ar an aistriúchán air mar leas poiblí i gciall eacnamaíoch an téarma, is éifeachtúla a priori costais an aistriúcháin a lárú ar leibhéal an AE seachas costais aistriúcháin a fhágáil ar shaoránaigh.
- Is féidir ról tábhachtach a bheith ag an meaisínáistriúchán i mbeartas cumarsáide an AE, ach ní féidir é a chur in ionad aistriúcháin dhaonna.
- D'úsáid idir 25-35 % de chuariteoirí ar shuíomh gheata an Aontais Eorpaigh agus ar shuíomh gréasáin an Choimisiúin Eorpaigh an Béarla, ach is dócha gur saoránaigh nach saoránaigh den Aontas iad formhór na gcuariteoirí sin. Ba cheart tosaíocht a thabhairt do shainroghanna teanga chónaitheoirí an Aontais thar roghanna teanga cuairteoirí nach cuairteoirí de chuid an Aontais iad.
- Is féidir le foghlaim teangacha iasachta comhthuiscint idir saoránaigh an Aontais, soghluaisteacht thras-Eorpach, cuimsiú agus cumarsáid le hinstiúidí an Aontais a chur chun cinn. Leagtar béim sna moltaí ón gComhdháil ar Thodhchaí na hEorpa agus i smaointe ón Ardán Digiteach Ilteangach ar a thábhachtaí atá sé an t-ilteangachas a chur chun cinn mar dhroichead chuig cultúir eile ó aois óg.

7.1 Réamhrá

Déantar measúnú sa chaibidil seo ar “taobh éilimh” lucht féachana cumarsáide ilteangach an Aontais trí anailís a dhéanamh ar scileanna teanga chónaitheoirí an Aontais. Cuireann sé sin ar ár gcumas meastóireacht a dhéanamh ar a mhéid atá beartas cumarsáide (“taobh an tsoláthair”) an AE inrochtana agus trédhearcach i bhfianaise dháileadh reatha na scileanna teanga san AE. Tar éis anailís a dhéanamh ar shonraí an tsuirbhé ar scileanna teanga, déantar athbhreithniú sa chaibidil ar phróifíl theangeolaíoch na gcuariteoirí ar shuíomh gréasáin an AE, ar ról an mheaisínáistriúcháin san AE, agus ar mholtaí chun ilteangachas a chur chun cinn sa chóras oideachais níos leithne.

7.2 Modheolaíocht

Baineann an staidéar seo úsáid as an AES is déanaí, suirbhé ionadaíoch ar chónaitheoirí AE27 le Eurostat, an Oifig Staidrimh Eorpach.⁷⁰ Tá feidhm ag gach sainmhíniú agus táscaire maidir le cónaitheoirí Eorpacha idir 25 agus 64 bliana d'aois agus atá ina gcónaí i dteaghlaigh phríobháideacha sna 27 mBallstát atá ann faoi láthair. Rinneadh an suirbhé in 2016 agus 2017, agus eisíodh sonraí den chéad uair in 2018. Bainimid úsáid as an leagan leasaithe a eisíodh in

70 Ar fáil ag: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/microdata/adult-education-survey>

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

2021.⁷¹ Rud atá tábhachtach, tá faisnéis in AES faoi mháthairtheanga(cha) na bhfreagróirí agus eolas ar theangacha iasachta. Leis an gceist “Cé mhéad teanga is féidir leat a úsáid, seachas do mháthairtheanga nó do mháthairtheangacha?”, is féidir suas le seacht dteanga a liostú. Díríonn dhá cheist ar mheasúnú ar an leibhéal inniúlachta don chéad dá theanga iasachta. D’fhéadfadh freagróirí féinmheasúnú a dhéanamh ar a gcuid scileanna sa chéad teanga iasachta agus sa dara teanga iasachta trí úsáid a bhaint as ceithre thuaisceoir:

- **Bunúsach:** “Ní thuigim ach cúpla focal agus frásaí agus is féidir liom iad a úsáid”.
- **Cothrom:** “Is féidir liom na habairtí laethúla is coitianta a thuiscint agus a úsáid. Bainim úsáid as an teanga i ndáil le rudaí agus cásanna aithnidiúla”.
- **Go maith:** “Is féidir liom na bunriachtanais a bhaineann le teanga shoiléir a thuiscint agus téacsanna simplí a tháirgeadh. Is féidir liom cur síos a dhéanamh ar eispéiris agus ar imeachtaí agus cumarsáid sách líofa a dhéanamh”.
- **Líofa:** “Is féidir liom réimse leathan téacsanna éilitheacha a thuiscint agus an teanga a úsáid ar bhealach solúbtha. Déanaim máistreacht ar an teanga beagnach go hiomlán”.

Tá na tuairisceoirí sin níos beachte ná iad siúd a úsáidtear sa suirbhé Eorabharaiméadair⁷² agus tá siad i gcomhréir le cur chuige Chomhchreat Tagartha na hEorpa um Theangacha (CEFR). Tagraíonn an anailís seo a leanas do na Ballstáit AE27 atá ann faoi láthair (mura sonraítear a mhalairt). Ós rud é gur athróg thábhachtach é an leibhéal inniúlachta i dteangacha iasachta atá le cur san áireamh sa staidéar seo, sa chuid eile den staidéar seo, ní bhreithneoidimid ach an chéad agus an dara teanga iasachta a labhraíonn cónaitheoirí an AE. Mar a tugadh faoi deara, ní bhailíonn AES faisnéis faoi leibhéal na scileanna (más ann dóibh) sa tríú, sa cheathrú, agus ní bhailíonn siad teangacha suas le seachtar a labhraíonn freagróirí. Is é sin le rá, ní féidir leis na táblaí a chuirtear i láthair sa chaibidil seo leibhéal inniúlachta a thuirisciú maidir le níos mó ná dhá theanga iasachta. D’fhéadfadh tearcmheastachán beag a bheith mar thoradh air sin ar sciar na bhfreagróirí a labhraíonn teangacha iasachta ar leibhéal bunúsach, ach ní dócha go ndéanfar gannmheastachán córasach ar sciar na ndaoine atá inniúil orthu. Ar leibhéal ginearálta AE, is annamh a bhíonn daoine inniúil go hiomlán i dtrí theanga nó níos mó sa bhreis ar a dteanga dhúchais; bíonn leibhéal inniúla níos coitianta don chéad teanga iasachta agus uaireanta don dara teanga iasachta, agus is iondúil go labhraítear an tríú teanga agus na teangacha breise (más ann dóibh) ar leibhéal níos ísle cumais.⁷³

7.3 Torthaí

Tuairiscítear i dTábla 7 thíos céatadán na gcónaitheoirí AE idir 25 agus 64 bliana d’aois a dhearbhaíonn go labhraíonn siad 24 theanga oifigiúla an AE mar theanga dhúchais nó mar theangacha dúchais nó mar theanga iasachta.⁷⁴ Tuairiscítear sa dara colún céatadán an daonra a dhearbhaíonn gur cainteoirí dúchais iad sa teanga a luaitear sa chéad cholún. Ón tríú colún go dtí an séú colún, tuairiscímid an céatadán de dhaonra cónaitheach an Aontais a dhearbhaíonn go bhfuil siad in ann an teanga a labhairt mar chéad teanga iasachta nó mar dhara teanga iasachta de réir leibhéal na scileanna (mar a tugadh faoi deara, ní chuireann AES eolas ar fáil ach don chéad dá theanga iasachta is mó aithne ag freagróirí orthu). Sa cholún deiridh roimh na

71 Gazzola (2014; 2016b) cuirtear anailísí den chineál céanna i láthair trí úsáid a bhaint as an gcéad agus an dara ráig AES (2007, 2011).

72 Sna suirbhéanna Eorabharaiméadair in 2001, 2006 agus 2012, fiafraíodh de dhaoine cad iad na teangacha a d’fhéadfaidís a labhairt “go maith go leor chun a bheith in ann comhrá a bheith acu”, agus d’fhéadfaidís trí leibhéal inniúlachta a roghnú, eadhon “an-mhaith”, “go maith” nó “bunúsach” gan sonrú.

73 Is é is cúis le staid Lucsamburg ach go háirithe mar gheall ar a daonra fíor-ilteangach. I Lucsamburg, dearbhaíonn go leor díobh gurb í Lucsamburgach an teanga dhúchais, agus léiríonn siad gurb í an Fhraincis agus an Ghearmáinis (idir theanga riaracháin na tíre) an chéad teanga iasachta/an dara teanga iasachta is fearr aithne uirthi. Toisc go mbailíonn an AES sonraí faoin leibhéal inniúlachta amháin don chéad dá theanga iasachta ar a dtugtar freagróirí, is féidir an céatadán de chónaitheoirí a labhraíonn Béarla sa tír seo a mheas faoina luach inár n-anailís. Mar gheall ar mhéid sách beag déimeagrafach na tíre seo, áfach, ní chuireann sé sin isteach go mór ar ár dtorthaí ginearálta don AE ina iomláine.

74 Gabhann na húdair buíochas leis an Dr Daniele Mazzacani (An Grúpa Taighde “Eacnamaíocht, Anailís Beartais, agus Teanga”, Ollscoil Uladh) as an gcúnamh luachmhar a thug sé chun an chuid seo a ullmhú.

tuarascálacha iomlána, is é céatadán an daonra a dhearbhaíonn nach bhfuil an teanga ar eolas aige (mar a tugadh faoi deara cheana féin, an céatadán sin ina cheangal uachtarach, ós rud é nach bhfuil aon eolas sa AES maidir leis an leibhéal oilteachta (más ann dó) sa tríú, sa cheathrú, agus i ndiaidh teangacha iasachta).

Tábla 7: Scileanna teanga cónaitheoirí Eorpacha idir 25 agus 64 bliana d’aois, de réir teanga

Langage Dúchasach		Eolas ar theangacha mar theanga iasachta, de réir leibhéal				Tá moill ar an lódáil	Iomlán
		Tosaigh	Cothrom	Maith	Líofa		
Teanga							
Bulgáiris	1.7	0.0	0.0	0.0	0.0	98.2	100.0
Cróitis	1.1	0.0	0.0	0.1	0.1	98.7	100.0
An tSeicis	2.4	0.0	0.2	0.3	0.3	96.8	100.0
Danmhairgis	1.1	0.0	0.1	0.0	0.1	98.7	100.0
Ollainnis	4.8	0.2	0.3	0.2	0.2	94.3	100.0
Béarla	1.9	9.0	14.3	17.3	11.3	46.3	100.0
Eastóinis	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	99.7	100.0
Fionlainnis	1.1	0.0	0.1	0.1	0.1	98.7	100.0
Fraincis	13.7	3.7	3.9	2.9	1.8	74.1	100.0
Gearmáinis	17.9	1.9	3.1	2.9	2.4	71.9	100.0
Gréigis	2.5	0.0	0.1	0.1	0.1	97.2	100.0
Ungáiris	2.7	0.0	0.1	0.1	0.1	97.1	100.0
Gaeilge	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	99.7	100.0
Iodáilis	13.8	0.4	0.6	0.5	0.4	84.2	100.0
Laitvis	0.3	0.0	0.1	0.0	0.0	99.5	100.0
Liotuáinis	0.6	0.0	0.0	0.0	0.1	99.3	100.0
Máltais	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	99.9	100.0
Polainnis	9.6	0.1	0.1	0.1	0.1	90.1	100.0
Portaingéilis	2.8	0.1	0.1	0.1	0.1	96.8	100.0
Rómáinis	4.9	0.0	0.1	0.1	0.1	94.9	100.0
Slóvaicis	1.3	0.0	0.0	0.0	0.0	98.7	100.0
Slóivéinis	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	99.5	100.0
Spáinnis	10.2	1.4	1.6	1.2	1.2	84.5	100.0

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

Sualainnis	1.7	0.2	0.4	0.3	0.3	97.1	100.0
-------------------	-----	-----	-----	-----	-----	------	-------

Minicíocht uisce: flúirseach Eurostat, 2021, AES 2016. 24 theanga oifigiúla an AE. Torthaí ualaithe a tuairiscíodh mar chéatadán. Na céatadáin iomlána dá dtagraítear don daonra idir 25 agus 64 bliana d'aois. Líon na mbarúlacha: 174,688. Nóta: sa sampla Danmhairgise AES tá líon ard luachanna in easnamh le haghaidh dhá athróg AES, is é sin, “An chéad teanga is fearr aithne seachas máthair” agus “An dara teanga is mó cáil seachas máthair”, as a leanann meastachán ar chéatadán na gcónaitheoirí atá in ann teanga iasachta a úsáid sa tír seo (Féach larscríbhinn 4). I bhfianaise mhéid réasúnta beag dhéimeagrafach na Danmhairge i gcomparáid leis an gcuid eile den Aontas, ní dhéanfaidh sé sin difear suntasach dár gconclúidí ginearálta.

Is iad an Ghearmáinis na teangacha dúchais is mó a labhraítear in AE27 (18 %, slánaítear céatadán go dtí an t-aonad), Fraincis agus Iodáilis (14 % an ceann), Spáinnis agus Polainnis (10 % an ceann). Is cainteoirí dúchais i gceann de na cúig theanga sin iad thart ar dhá thrian de chónaitheoirí an AE. Leanann an Rómáinis agus an Ollainnis le beagnach 5 % an ceann. Is cainteoirí dúchais Béarla iad níos lú ná 2 % de na cónaitheoirí. Is cainteoirí nach cainteoirí dúchais iad formhór na gcainteoirí Béarla san Aontas Eorpach. Is é an Béarla an teanga iasachta is coitianta a mhúintear sa chóras oideachais i dtíortha an Aontais, agus an Fhraincis agus an Ghearmáinis ina dhiaidh sin. Ní dhearbhaíonn ach 11 % de chónaitheoirí an Aontais go bhfuil siad inniúil i mBéarla, agus tá leibhéil idirmheánacha (cothrom agus maith, i dtéarmaí AES) níos coitianta. Ní féidir le 9 % de mhuintir na hEorpa ach cúpla focal a rá sa teanga sin.

Níl aon teanga choiteann san AE a labhraítear ag leibhéal an-mhaith (i.e. teanga dhúchais nó líofa) ag tromlach an daonra. Tá gá le leibhéal an-mhaith scileanna teanga chun tuiscint a fháil ar dhoiciméid chasta faoi, mar shampla, cearta agus dualgais na saoránach, deiseanna maoinithe, leathanaigh ghréasáin ina dtugtar fógraí sláinte faoi bhia, agus saincheisteanna beartais eile. Níl ach thart ar an gcúigiú cuid de dhaoine fásta san Aontas in ann cumarsáid a dhéanamh gan an iomarca iarrachta a dhéanamh i nGearmáinis (i.e. suim na gcainteoirí dúchais Gearmánacha agus na gcónaitheoirí a bhfuil inniúlacht acu inti mar theanga iasachta), agus ina dhiaidh sin Fraincis (thart ar 16 %), Iodáilis (14 %), agus Béarla (13 %).

Is cuid lárnach iad scileanna teanga chónaitheoirí an Aontais Eorpaigh chun meastóireacht a dhéanamh ar thrédhearcacht, inrochtaineacht agus cuimsitheacht chumarsáid an Aontais maidir le cinnteoireacht beartais. Ní spéis linn go príomha an bhfuil dóthain scileanna ag cónaitheoirí an Aontais Eorpaigh i dteangacha iasachta chun comhrá neamhfhoirmiúil a bheith acu, chun téacsanna simplí a léamh, nó chun taisteal nó cúraimí bunúsacha a dhéanamh i dteanga eile. Is spéis linn staidéar a dhéanamh ar an méid a bhfuil rochtain a priori ag cónaitheoirí an Aontais ar chumarsáid an Aontais i dteanga a bhfuil inniúlacht acu inti. Ós rud é gur riarachán poiblí idirnáisiúnta iad institiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí an Aontais atá freagrach do shaoránaigh an Aontais (féach Caibidil 4), is gné é a bheartas teanga le breithniú sa mheastóireacht ar inrochtaineacht agus trédhearcacht an chórais. I bhfianaise nádúr ilteangach an AE agus easpa teanga coitinne a labhraítear ar leibhéal inniúil ag formhór an daonra, dá bhrí sin, is gné riachtanach de dhaonlathas an AE é cur chuige ilteangach i leith na cumarsáide leis an bpobal.

Sa chomhthéacs sin, ceist thábhachtach is ea a mhéid a chuidíonn teaglaim éagsúla de theangacha oifigiúla le beartas cumarsáide atá cuimsitheach agus inrochtana. Déanaimid comparáid idir cúig theaghlaim de theangacha oifigiúla a d'fhéadfadh a bheith ann:

1. **Aonteangachas**, nó **beartas cumarsáide i mBéarla amháin**, bunaithe ar úsáid an Bhéarla amháin. Is ionann an córas teanga sin agus beartas cumarsáide de facto a lán suíomhanna gréasáin de chuid institiúidí, comhlachtaí nó ghníomhaireachtaí an Aontais (Caibidil 6).
2. **Áirítear** ar an dátheangachas an Fhraincis agus an Ghearmáinis amháin, dhá cheann de ‘theangacha nós imeachta’ an Choimisiúin Eorpaigh. Ní úsáidtear an córas teanga seo go praiticiúil sa lá atá inniu ann, ach is spéisiúil é a scrúdú mar gurb iad an Fhraincis agus an

Ghearmáinis na teangacha iasachta is mó a mhúintear san AE i ndiaidh an Bhéarla, agus is iomaí cainteoir dúchais ar leibhéal an AE a labhraíonn iad.

3. **Trilingualism.** Baineann an beartas cumarsáide seo úsáid as Béarla, Fraincis agus Gearmáinis. Freagraíonn siad sin do ‘theangacha nós imeachta’ an Choimisiúin.

4. **Hexalingualism.** An beartas cumarsáide sin, atá bunaithe ar na cúig theanga dhúchais is coitianta a labhraítear san Aontas Eorpach, eadhon an Fhraincis, an Ghearmáinis, an Iodáilis, an Pholainnis agus an Spáinnis, móide an Béarla. Úsáidtear córas teanga ina bhfuil sé theanga sna Náisiúin Aontaithe. Ar ndóigh, tá sé uimhir treallach.

5. **Ilteangachas.** Is ionann sin agus 24 theanga oifigiúla an Aontais faoi láthair.

Is iad na samhlacha aonteacha (Béarla), trítheangacha, agus ilteangacha thuas thuas na teaglaim teangacha is minice a úsáideann institiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí an AE sa chumarsáid, ach is spéisiúil na samhlacha dátheangacha agus na samhlacha heicsiciúla le haghaidh comparáide a chur san áireamh.

I dTábla 8, cuirtear na cúig bheartas cumarsáide i láthair sa chéad cholún. Tuairiscítear sa dara colún céatadán na gcónaitheoirí fásta san Aontas a dhearbhaíonn go bhfuil eolas acu ar cheann amháin ar a laghad de na teangacha a úsáidtear i dteaglaim, mar theanga dhúchais nó mar chéad teanga iasachta nó mar dhara teanga iasachta ar leibhéal inniúil. Dá bhrí sin, sa dara colún, glacaimid sainmhíniú dian ar chuimsiú teanga (a bhfuil lipéad air “Approach A”): glacaimid leis go gcuirtear cónaitheoirí Eorpacha san áireamh trí bheartas cumarsáide más cainteoirí dúchais iad i gceann amháin ar a laghad de na teangacha a úsáidtear sa chumarsáid nó más cainteoirí líofa iad ag ceann amháin ar a laghad de na teangacha sin mar chéad teanga iasachta nó mar dhara teanga iasachta.⁷⁵ Tugann sé seo táscaire iontaofa ar sciar an daonra leis na scileanna teanga chun doiciméid agus óráidí casta AE a thuiscint (e.g. maidir le glaonna ar thairiscintí, óráidí i bParlaimint na hEorpa, agus gearán a scríobh chuig an Ombudsman Eorpach i dteanga oifigiúil). Ní dócha go mbeidh scileanna teanga ag an leibhéal idirmheánach go leor chun tuiscint a fháil ar cháipéisí dúshlánacha, agus is cinnte nach bhfuil siad ag an leibhéal céanna muiníne ag cainteoirí dúchais na teanga oifigiúla ná ag daoine a bhfuil inniúlacht acu inti.

Tábla 8: Céatadán na gcónaitheoirí Eorpacha idir 25 agus 64 bliana d’aois atá san áireamh ó thaobh teanga de, de réir chineál bheartas cumarsáide an AE agus de réir cur chuige i leith an tsainmhíne ar chuimsiú teangeolaíoch

Beartas cumarsáide	Cur chuige A	Cur chuige B
Béarla amháin	13 %	45 %
Dátheangachas (Fraincis agus Gearmáinis)	35 %	45 %

⁷⁵ I dtaighde feidhmeach, déantar éifeachtacht na gcóras teanga a thomhas tríd an ráta divótála teanga (Ginsburgh agus Weber 2005; Gazzola 2016b), dá ngairtear freisin an ráta eisiaimh teanga (Gazzola 2016b). Is é an ráta a bhaintear as an gceart vótála ná céatadán na gcónaitheoirí “nach féidir leo doiciméid AE a thuiscint [...] toisc nach bhfuil máistreacht acu ar aon teanga oifigiúil” (Ginsburgh agus Weber, 2005). Tá córas teanga éifeachtach má íoslaghaíonn sé dícheartú teangeolaíoch trí dhoiciméid a chur ar fáil i meascán teangacha ionas go mbeidh sciar na gcónaitheoirí nach féidir leo iad a thuiscint chomh beag agus is féidir, agus go hidéalach náid. Sa staidéar seo, bainimid úsáid as táscaire an-chosúil i gcleachtas, ós rud é nach bhfuil sa ráta vótála ach comhlánú ar chéatadán an chuimsithe teanga. Sa staidéar seo, cuirimid na torthaí i láthair ó thaobh cuimsiú teangeolaíoch seachas an ceart vótála teangeolaíoch a bhaint amach.

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

Trítheangachas (Béarla, Fraincis, Gearmáinis)	43 %	65 %
Hexalingualism (Béarla, Fraincis, Gearmáinis, Iodáilis, Spáinnis, Polainnis)	74 %	86 %
Ilteangachas (24 theanga oifigiúla)	97 %	99 %

Minicíocht uisce: flúirseach Eurostat, 2021, AES 2016. 27 mBallstát an AE. Torthaí ualaithe a thuairiscítear i gcéatadán slánaithe ag an aonad. Na céatadán iomlána dá dtagraítear don daonra idir 25 agus 64 bliana d'aois. Líon na mbarúlacha: 174,688. Nóta: In “Approach A”, cuirtear duine san áireamh go teanga más cainteoir dúchais é/í i dteanga amháin ar a laghad a úsáidtear i bpolasaí cumarsáide nó má tá leibhéal “inniúil” scileanna aige sa teanga sin mar chéad teanga iasachta nó mar dhara teanga iasachta. I gCur Chuige B, tá duine san áireamh i dteanga más cainteoir dúchais é/í i dteanga amháin ar a laghad a úsáidtear i bpolasaí cumarsáide nó má tá ar a laghad leibhéal “cothrom” scileanna aige sa teanga sin mar chéad teanga iasachta nó mar dhara teanga iasachta.

Sa tríú colún, tuairiscítear céatadán na gcónaitheoirí fásta san Aontas a dhearbhaíonn gur féidir leo ceann amháin ar a laghad de na teangacha a úsáidtear i mbeartas cumarsáide a labhairt mar theanga dhúchais nó mar theanga iasachta ar leibhéal cothrom ar a laghad (i sainmhíniú AES). Sa chur chuige seo (ainm “Approach B”), sainmhínítear cuimsiú teanga ar bhealach níos scaoilte ná mar atá i gCur Chuige A. Tá suim againn do chainteoirí dúchais agus do chónaitheoirí atá ag labhairt mar theanga iasachta (chéad nó dara) teanga amháin ar a laghad a úsáidtear i mbeartas cumarsáide ar leibhéal cothrom, maith nó inniúil. I gCur Chuige B, meastar go bhfuil scileanna cothroma agus maithe in ann téacsanna neamhtheicniúla arna bhfoilsíú ag an Aontas a leanúint agus a thuiscint, amhail tvuíteanna nó faisnéis ghinearálta faoin Aontas. Os a choinne sin, ní mheasaimid gur leor bunscileanna chun a bheith cuimsitheach ó thaobh na teanga de ar bhealach bríoch. Ar an gcúis sin, meastar i dTábla 8 gurb ionann iad agus gan teanga a labhairt.

Trí dhá chur chuige a ghlacadh maidir leis an sainmhíniú ar chuimsiú teangeolaíoch, tá sé mar aidhm againn teorainn uachtarach agus íochtair a chur ar fáil. Tuairiscítear glanluachanna i dTábla 8 toisc go seachnaíonn siad comhaireamh dúbailte nuair a dhéanaimid comparáid idir na cúig bheartas cumarsáide. Mar shampla, bheadh sé mícheart na céatadán a chuirtear i láthair i dTábla 7 a chur leis nuair a ríomhaimid an céatadán den daonra cónaitheach atá in ann teanga amháin a labhairt i measc an Bhéarla, na Fraince agus na Gearmáine, toisc go bhféadfadh níos mó ná teanga amháin a bheith ag daoine. Is é an rud is tábhachtaí ná céatadán an daonra a labhraíonn ceann amháin ar a laghad de na teangacha i dteaghlaim ar leith a úsáidtear i mbeartas cumarsáide. Léirítear i dTábla 8 nach féidir ach le 13-45 % de dhaoine fásta AE27 ábhar na ndoiciméad foilsithe a thuiscint (ach amháin má bhíonn siad ag brath ar a n-aistriúchán féin nó ar a n-aistriúchán meaisín), ag brath ar an sainmhíniú ar chuimsiú teanga a glacadh (i.e. Cur Chuige A nó B). Chomh maith le deireadh a chur leis an miotas gur scil bhunúsach uilíoch í líofacht an Bhéarla san Eoraip, léiríonn na torthaí sin nach beartas éifeachtach cumarsáide d’institiúidí an AE é doiciméid a fhoilsíú in aon teanga amháin. Níl sa chéatadán de chónaitheoirí an Aontais Eorpaigh ach 13 % de réir Chur Chuige A. Ciallaíonn sé sin nach mbeadh thart ar 87 % de chónaitheoirí an AE in ann measúnú a dhéanamh — gan iarracht shuntasach a dhéanamh — ar an méid atá á chur in iúl ag an Aontas dóibh mura n-úsáidtear ach Béarla, nuair a mheasaimid réimse leathan doiciméad AE — a d’fhéadfadh a bheith casta agus/nó an-teicniúil — más rud é nach n-úsáidtear ach an Béarla. I gCur Chuige B, déantar cuimsiú teanga a shainiú ar bhealach níos scaoilte. Léirítear i dTábla 10 go bhfuil leibhéal cothrom scileanna i mBéarla ag níos lú ná leath de chónaitheoirí an Aontais (45 %), rud a chiallaíonn nach mbeadh formhór na gcónaitheoirí san Aontas in ann téacsanna nó tvuíteanna simplí fiú a thuiscint sa teanga sin.

Tá éagsúlachtaí suntasacha sa chuimsiú teangeolaíoch ar fud thíortha an Aontais Eorpaigh. Is ag Éirinn agus Málta amháin atá sciar de 50 % nó níos mó de chónaitheoirí fásta a

dhearbhaíonn gur cainteoirí dúchais Béarla nó inniúlacht mar chéad teanga iasachta nó mar dhara teanga iasachta iad. Tá an céatadán sin faoi bhun 50 % ach níos mó ná 25 % san Ostair, sa Chipir, sa Danmhairg, san Fhionlainn, san Ísiltír agus sa tSualainn (féach Tábla A4.1 san Aguisín). Sa chuid eile den AE, níl inniúlacht sa Bhéarla chomh coitianta céanna. Is sa Bheilg, san Eastóin, sa Ghearmáin, sa Ghréig, i Lucsamburg agus sa tSlóivéin atá an sciar den daonra atá ina gcainteoirí dúchais Béarla nó líofa sa Bheilg, san Eastóin, sa Ghearmáin, sa Ghréig, i Lucsamburg agus sa tSlóivéin⁷⁶. Sna 13 thír eile, tá an céatadán sin idir 4 % agus 14 %.

Maidir leis an tsamhail “dátheangachas” sa Ghearmáinis-Fraincis, bheadh idir 35-45 % de dhaoine fásta an Aontais Eorpaigh san áireamh sa chóras teanga sin. Tá an beartas cumarsáide dátheangach (Gearmáinis-Fraincis) níos cuimsithí ná samhail aonteangach bunaithe ar Bhéarla amháin, ach is é is cúis leis sin den chuid is mó ná líon mór cainteoirí dúchais na Fraince agus na Gearmáine san AE. Má ghlactar an beartas cumarsáide sin, tá céatadán an daonra atá san áireamh go teangeolaíoch (bunaithe ar Chur Chuige A) os cionn 50 % i gceithre thír amháin (i.e. an Ostair, an Fhrainc, an Ghearmáin agus Lucsamburg). Má chuimhnímid ar dhaoine a bhfuil leibhéal cothrom scileanna ar a laghad acu i bhFraincis nó i nGearmáinis (Approach B), tá feabhas beag tagtha ar an bpictiúr toisc go mbeadh níos mó ná trí cheathrú de dhaoine na Beilge san áireamh go teangeolaíoch (78 % le bheith beacht), ach sa chuid eile den AE bheadh formhór na gcónaitheoirí eisiata i gcónaí. I gCur Chuige B, bheadh i bhfad níos lú ná leath na gcónaitheoirí fásta i 22 as 27 tír san áireamh ó thaobh teanga de dá mba rud é nach n-úsáidfeadh an tAontas ach an Fhraincis agus an Ghearmáinis ina bheartas cumarsáide (féach Tábla A4.1 Aguisín). Tá sé seo mar gheall nach múintear an Fhraincis agus an Ghearmáinis go dian sa chuid is mó de na tíortha, de ghnáth mar dhara teangacha iasachta tar éis an Bhéarla (Eurydice 2017). Gan teagasc teangacha seachas an Béarla a chur chun cinn sna córais scoile agus bearta chun ilteangachas a chur chun cinn sna meáin, ní dócha go bhforbróidh muintir na hEorpa leibhéal arda scileanna i dteangacha iasachta eile seachas an Béarla.

Cuimsíonn an beartas cumarsáide tritheangach Béarla, Fraincis agus Gearmáinis (Tábla 8). Tá cuimsiú teangeolaíoch i bhfad níos airde ag an mbeartas sin ná an chéad dá bheartas. Soláthraíonn beartas cumarsáide tritheangach doiciméid is féidir le 43-65 % de chónaitheoirí an Aontais a thuiscint. Mar sin féin, ní áirítear 57-35 % de chónaitheoirí fásta an Aontais ann fós. Tá beartas cumarsáide nach n-úsáideann ach trí “theanga nós imeachta” an Choimisiúin Eorpaigh, go háirithe, i bhfad ó bheith inrochtana do chónaitheoirí i dtíortha Dheisceart agus Oirthear na hEorpa, agus níl sé go hiomlán trédhearcach sna tíortha Nordacha ach oiread.

Má úsáidtear Iodáilis, Polainnis agus Spáinnis sa bhreis ar an mBéarla, ar an bhFraincis agus ar an nGearmáinis (féach an ceathrú beartas cumarsáide i dTábla 8), bhí méaduithe, gan amhras, san Iodáil, sa Pholainn agus sa Spáinn, agus go pointe níos lú sa Liotuáin, sa líon daoine a chónaíonn san AE ó thaobh teanga de. Ina theannta sin, cuireann sé feabhas beag ar an staid sa Phortaingéil, sa tSlóvaic agus sa tSlóivéin. Is fiú rochtain a bheith ag 74-86 % de dhaoine fásta san Aontas ar bheartas cumarsáide a úsáideann na sé theanga sin ar a laghad, ag brath ar an sainmhíniú ar chuimsiú a glacadh. Mar sin féin, tá sciar na ndaoine fásta atá san áireamh sa sainmhíniú a úsáidtear i gCur Chuige A faoi bhun 50 % i 16 thír. Tá sé níos ísle ná 50 % i sé thír má ghlacaimid Cur Chuige B, iad uile lonnaithe in Oirthear na hEorpa (féach Tábla A4.1 san Iarscríbhinn).

Is ionann an cúigiú beartas cumarsáide (“ilteangach”) agus an ceann reatha le 24 theanga oifigiúla. Léirítear i dTábla 8 gur beartas cumarsáide an-chuimsitheach agus inrochtana é an córas ilteangach toisc 97-99 % de dhaoine fásta a bheith san áireamh go teanga nuair a bhíonn 24 theanga oifigiúla in úsáid. Is san Eastóin agus sa Laitvia amháin atá sé nach bhfuil an beartas cumarsáide ilteangach iomlán cuimsitheach. Tá sé seo mar gheall ar mhionlach suntasach de chainteoirí Rúiseacha a bheith ann. Nuair a ghlacaimid sainmhíniú dian ar chuimsiú teangeolaíoch (Approach A), níl sciar neamhthiomhaibhseach den daonra (i.e. níos mó ná 2 %) san áireamh go

⁷⁶ Tá Lucsamburg ar an liosta sin freisin, ach ba cheart na torthaí don tír sin a léirmhíniú go cúramach ar na cúiseanna a míníodh cheana i bhfonóta 4.

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

hiomlán fiú nuair a úsáidtear na 24 theanga oifigiúla san Ostair, sa Bheilg, sa Chipir, sa Danmhairg, san Fhionlainn, sa Fhrainc, sa Ghearmáin, sa Ghréig, sa Liotuáin, i Lucsamburg, san Ísiltír, sa tSlóivéin agus sa tSualainn. Is é is cúis leis sin go bhfuil grúpaí imirceach cónaitheacha ann a labhraíonn teangacha ar nós na hAraibise, na hAlbáine nó na Tuirce agus nach bhfuil inniúlacht bainte amach acu i dteanga oifigiúil a dtíre óstaí go fóill. Leagann sé sin béim ar an ngá atá le beartais lánpháirtíochta teanga ar an leibhéal náisiúnta.

Is é ról lucht ceaptha beartas an Aontais measúnú a dhéanamh ar na comhbhabhtálacha idir éifeachtacht agus costais samhlacha éagsúla beartais cumarsáide. Is féidir le torthaí na hanailíse seo cabhrú le cinnteoirí cinntí níos eolasaí a dhéanamh ar bhealaí éagsúla. Léiríonn na torthaí gurb é beartas cumarsáide ilteangach an beartas cumarsáide is éifeachtaí agus is cothroime i measc na gcúig rogha mhalartacha i gcomparáid leis an staidéar seo. Tá sé ar an gceann is éifeachtaí toisc go n-uasmhéadaíonn sé cuimsiú teanga (i.e. sciar na saoránach atá in ann ceann amháin ar a laghad de na teangacha ina bhfoilsítear doiciméid a thuiscint), agus is cóir sa chiall nach ndéanann sé idirdhealú idir Eorpaigh bunaithe ar a dtír chónaithe, ar a n-aois nó ar a leibhéal oideachais. Go deimhin, léiríonn torthaí na n-anailísí breise ar shonraí AES (féach Tábla A4.2 agus Tábla A4.3 a thuairiscítear san Iarscríbhinn) gur lú an seans go mbeidh eolas éigin ar theangacha iasachta ag daoine scothaosta agus ag daoine ar lú a n-oideachas, agus dá bhrí sin is dóchúla go n-eisiafar iad mura n-úsáidtear a dteanga dhúchais chun críocha oifigiúla.

Baineann costais airgeadais le haghaidh aistriúcháin agus ateangaireachta agus castacht riaracháin d'institiúidí an Aontais Eorpaigh le beartas cumarsáide ilteangach a chur chun feidhme, rud nach mór a chur san áireamh i roghanna beartais. B'ionann na costais aistriúcháin agus ateangaireachta san AE agus thart ar EUR 1.1 billiún de réir na sonraí oifigiúla deireanacha do 2012, arb ionann iad agus níos lú ná 0.0081 % de OTI AE28 mar a bhí (0.0097 % má mheasaimid AE27 gan an Ríocht Aontaithe), agus 1 % de bhuiséad AE (Gazzola agus Grin 2013). Cé nach féidir beartas cumarsáide ilteangach a shainmhíniú i dtéarmaí eacnamaíochta/airgeadais mar bheartas neamh-inbhuanaithe, d'fhéadfaí a mhaíomh go bhféadfaí acmhainní a shábhálfar ón aistriúchán agus ón ateangaireacht a úsáid chun críocha eile. Is rogha pholaitiúil é seo. Ach ní mór dúinn na héifeachtaí a bheadh ag rogha den sórt sin don AE ina iomláine a mheas. Beidh caiteachas níos ísle ar aistriúchán agus ar ateangaireacht do bhuiséad an AE i gceist le beartas cumarsáide a bhaineann úsáid as Béarla amháin nó as Béarla, Fraincis agus Gearmáinis amháin, ach beidh aistriú comhfhreagrach costas i gceist le haghaidh shaoránaigh an AE nach bhfuil inniúil in aon cheann de na teangacha a úsáidtear (féach freisin Grin 2010; 2015). Is ceist oscailte é an mbeidh laghdú foriomlán ar chostais chomhiomlána bhainistíochta an ilteangachais i gceist leis sin. Is féidir breathnú ar an ábhar poiblí a fhoilsítear ar shuíomh gréasáin an Aontais Eorpaigh agus ar an aistriúchán air mar leas poiblí sa chiall eacnamaíoch, ós rud é nach bhfuil sé ag dul in iomaíocht lena thomhailt agus nach bhfuil sé ineisiata (Wickström et al. 2018). Is féidir le go leor daoine an t-ábhar ar leathanach gréasáin saor in aisce a léamh ag an am céanna (tá an leathanach gréasáin neamh-iomaitheoirí), agus is féidir le gach duine rochtain a bheith acu chomh fada agus a bhfuil gléas acu, agus nach n-úsáidtear aon phasfhocal (níl aon duine eisiata d'aon ghnó). Ní bhíonn na costais a bhaineann le haistriúcháin ar leathanaigh ghréasáin ag brath ar líon na dtairbhíthe, ach ar líon na dteangacha amháin. Is é sin le rá, is ionann an costas atá ar bhuiséad an Aontais Eorpaigh chun leathanach gréasáin a aistriú má léann duine amháin nó 100 milliún duine é. Ar an ábhar sin, tá sé níos éifeachtaí a priori costais aistriúcháin a lárú ar leibhéal an Aontais, in ionad costais aistriúcháin a sheasamh.

Baineann an méid inrochtaineachta teanga a eascraíonn as na cúig bheartas cumarsáide a chuirtear i láthair le tráth ar leith. Is féidir leis an oideachas tionchar mall a imirt ar dháileadh scileanna teanga, agus cur le feabhas a chur ar inniúlacht i dteangacha iasachta (féach roinn 6 sa chaibidil seo). Is fiú a chur i bhfios go láidir, áfach, go gcomhlíonann teangacha feidhm shiombalach thábhachtach (Edwards 2009). Má staontar ó theanga oifigiúil de chuid an Aontais Eorpaigh a úsáid sa chumarsáid toisc go bhfuil a cuid cainteoirí líofa i dteanga oifigiúil eile, d'fhéadfadh sé a bheith ina shaincheist an-chonspóideach ar chúiseanna polaitiúla agus siombalacha, chomh maith le saincheisteanna dlí a ardú (féach Caibidil 3).

Baineann saincheist dheiridh le próifíl shocheacnamaíoch spriocphobail an Aontais. Is féidir a mhaíomh nach gá go mbeadh suim ag gach Eorpach rochtain a fháil ar na doiciméid uile a fhoilsíonn an tAontas Eorpach. D'fhéadfadh rochtain ar dhoiciméid de chuid an Aontais a bheith níos tábhachtaí do ghrúpaí áirithe daoine e.g. próifílí sonracha poist a bhíonn ag oibrithe ardoilte de ghnáth. D'fhéadfadh an gá atá le rochtain a fháil ar fhaisnéis AE a bheith níos ábhartha do dhaoine i bpoist shonracha amhail cinnteoirí, bainisteoirí agus gairmithe ná daoine atá ag obair i ngairmeacha beatha bunúsacha nó oibrithe tacaíochta cléireachais. Ceist rithábhachtach is ea an dtéann beartas cumarsáide ilteangach chun tairbhe do na grúpaí daoine sin freisin, nó an leor beartas cumarsáide aonteangach.

Deimhnítear le hanailís ar shonraí AES maidir le scileanna teangacha de réir cineál gairme (féach Tábla A.4.4 a thuairiscítear san Iarscríbhinn) go bhfuil scileanna teanga iasachta níos fearr ag oibrithe ardoilte ná mar atá ag oibrithe ar bheagán oiliúna, agus dá bhrí sin gur lú an seans go n-eisiafar iad ó thaobh teanga de mura n-úsáidtear a dteanga dhúchais i gcumarsáid AE. Ní chiallaíonn sé sin nach gcuireann beartas cumarsáide ilteangach buntáistí cumarsáide ar fáil dóibh. Is iad “bainisteoirí” (5 % den sampla) agus “gairmithe” (21 % den sampla) an dá ghrúpa gairmeacha a dhéanann ionadaíocht ar na daoine is mó scileanna, ag baint úsáide as catagóirí AES. Níl sa sciar de bhainisteoirí Eorpacha atá san áireamh i mbeartas cumarsáide aonteangach (i.e. an Béarla amháin) ach 26 %, de réir Chur Chuige A (i.e. is cainteoirí dúchais Béarla iad na daoine atá san áireamh nó a bhfuil leibhéal líofa acu ann mar theanga iasachta), agus 67 % má bhainimid úsáid as Cur Chuige B (i.e. is cainteoirí dúchais sa teanga iad na freagróirí nó má tá leibhéal cothrom scileanna acu mar theanga iasachta). Is iad na céatadáin sin, faoi seach, 32 % agus 78 % i measc gairmithe. Is é sin le rá, níl ach mionlach de bhainisteoirí agus de ghairmithe Eorpacha ina gcainteoirí dúchais nó oilte sa Bhéarla, agus d'fhéadfadh deacrachtaí a bheith acu doiciméid AE de chineál teicniúil agus dlíthiúil a thuiscint nuair nach bhfoilsítear iad ach sa teanga sin amháin. Ina theannta sin, idir aon trian agus aon cheathrú de bhainisteoirí agus de ghairmithe nach bhfuil eolas ar bith acu ar Bhéarla nó nach bhfuil ach eolas bunúsach acu ar an mBéarla.

7.4 Próifíl theangeolaíoch na gcuariteoirí ar leathanaigh ghréasáin an Aontais

Déanaimid athbhreithniú anois ar phróifíl theangeolaíoch na gcuariteoirí ar shuíomh gréasáin an Choimisiúin Eorpaigh (<https://ec.europa.eu>) agus ar shuíomh gréasáin EU Gateway (<https://european-union.europa.eu>), bunaithe ar shonraí a chuireann an Coimisiún ar fáil. Seo a leanas próifíl na gcuariteoirí ar shuíomh gréasáin an Choimisiúin in 2021.

- Thart ar 111 milliún cuairt a bhí ar líon iomlán na gcuariteanna, arb ionann é agus 203 milliún amharc ar leathanaigh, agus 161 milliún amharc ar leathanaigh ar leith díobh sin. Dhá nóiméad agus ceithre shoicind a bhí i meánfhad na cuairte. Bhí formhór na gcuariteoirí ag lorg faisnéis Covid-19 (go háirithe faoin bPas Glas), ach faoi dheiseanna maoinithe freisin.
- Tháinig 72 % de na cuairteanna ó thíortha AE, ba iad an Ghearmáin (12 m cuairt, cothrom le 11 % den iomlán) na 10 dtír is mó, agus ina dhiaidh sin tháinig an Spáinn (8.3 %), an Iodáil (7.7 %), an Bheilg (6.7 %), an Fhrainc (5.6 %), an Rómáin (4.6 %), an Ísiltír (3.1 %), an Ghréig (3.0 %), an Pholainn (2.5 %), agus an Bhulgáir (2.1 %).
- Lasmuigh den Aontas, tháinig formhór na gcuariteanna ón Ríocht Aontaithe agus ó Stáit Aontaithe Mheiriceá (6 % an ceann).
- Úsáid a bhaint as teanga an bhrabhsálaí a úsáidtear mar ionadaí do theanga na n-úsáideoirí, ba iad an Béarla (35 %), an Ghearmáinis (12 %), an Spáinnis (9 %), an Fhraincis (7 %), an Fhraincis (4 %), an Rómáinis (3 %), an Phortaingéilis (3 %), an Pholainnis (2 %), an Ghréigis (2 %). Cé is moite den Bhéarla, comhfhreagraíonn sciartha theanga an bhrabhsálaí níos mó nó níos lú do sciar na gcuariteoirí ón tír/ó na tíortha ina bhfuil an teanga oifigiúil (e.g. úsáidtear an Fhraincis sa Fhrainc agus sa Bheilg, agus san Ollainnis araon sa Bheilg agus

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

san Ísiltír). Is dócha, dá bhrí sin, go bhfuil formhór na gcuartheoirí a roghnaíonn an leagan de leathanaigh ghréasáin i mBéarla lonnaithe lasmuigh den Aontas Eorpach.

Maidir le tairseach Thairseach an Aontais Eorpaigh, is mar seo a leanas a bhí cúrsaí in 2021.

- Tugadh cuairt ar an tairseach thart ar 32 milliún uair, le meántréimhse 1 min 48s. Bhí 56 m pageviews ar a raibh 44 milliún radharcanna leathanaigh ar leith. Lorg cuairteoirí faisnéis faoi thíortha agus faoi institiúidí an Aontais den chuid is mó.
- Ba iad an Iodáil agus an Ghearmáin (11 % an ceann), an Spáinn (7 %), an Fhrainc agus SAM (6 % an ceann), an Pholainn (5 %), an Rómáin agus an Phortaingéil (4 % an ceann), an Ríocht Aontaithe agus an Bheilg na 10 dtír ba mhó ó thaobh cuairteanna de.
- Ba iad an Béarla (25 %), an Iodáilis (12 %), an Ghearmáinis (11 %), an Spáinnis (11 %), an Fhraincis (7 %), an Phortaingéilis (5 %), an Pholainnis (5 %), an Rómáinis (3 %), an Ollainnis (3 %) agus an Ungáiris (2 %). Tá an Béarla agus, ar bhonn níos lú Spáinnise, ró-ionadaíocht, sa mhéid is gur mó sciar na gcuartheoirí a úsáideann na teangacha sin ná sciar na gcuartheoirí ó thíortha AE ina bhfuil na teangacha sin oifigiúil. Is é is dóichí go roghnaíonn go leor cuairteoirí an dá theanga sin (go háirithe an Béarla) lasmuigh den Aontas Eorpach.

Deir an Coimisiún Eorpach “go bhfoilsítear an t-ábhar go léir i mBéarla ar a laghad, toisc gur léir ó thaighde gur féidir linn thart ar 90 % de na cuairteoirí ar ár suíomhanna a shroicheadh sa teanga iasachta is fearr leo nó ina dteanga dhúchais le Béarla”.⁷⁷ Tá teannas ann, áfach, idir an ráiteas seo agus an anailís ar shonraí AES chomh maith le hanailísíocht na gcuartheoirí thuas. Is dócha gur féidir le tuairim is 90 % de chuairteoirí chuig suíomhanna AE a úsáideann Béarla a bheith faoi dhá thiomhde. Ar an gcéad dul síos, is dócha go bhfuil cónaitheoirí neamh-AE san fhigiúr sin, arb ionann iad, mar a léirítear thuas, agus beagnach trian de na cuairteoirí ar thairseach tairsí an Aontais Eorpaigh agus ar shuíomh gréasáin an Choimisiúin. Ó thaobh anailís beartais de, áfach, ba cheart tosaíocht a thabhairt do roghanna teanga chónaitheoirí an Aontais thar chuairteoirí nach cuairteoirí de chuid an Aontais iad. Dara, d’fhéadfadh sé a bheith go bhfuil roinnt de na cuairteoirí a roghnaigh teangacha eile seachas Béarla ilteangach, agus dá bhrí sin in ann leathanaigh a léamh i mBéarla mura bhfuil an t-ábhar ar fáil ina dteanga dhúchais. Mar a léirítear sa roinn roimhe seo, is lucht féachana ardroghnaíoch iad an grúpa sin a bhfuil ardchumas acu sa Bhéarla, e.g. cónaitheoirí i roinnt tíortha san Aontas ina bhfuil iniúlacht sa teanga sin níos coitianta, daoine a bhfuil oideachas níos fearr orthu, agus oibrithe ardoilte. Chuirfe feabhas ar thrédhearcacht, inrochtaineacht, iomaíocht chóir, comhionannas deiseanna agus soghluaisteacht shóisialta trí bheartais an Aontais dá mbeadh fáil chórasach i dteangacha oifigiúla an Aontais ar ábhar “lárnach” agus “príomhábhar” (mar a shainmhínítear i gCaibidil 5) a fhoilsítear ar líne. Is féidir le rochtain ar dheiseanna maoiniúcháin ón Aontas, mar shampla, a bheith ríthábhachtach do ghnólachtaí nuathionscanta, do ghnólachtaí beaga agus meánmhéide nó d’eagraíochtaí na sochaí sibhialta. Dá n-úsáidfe teanga amháin i mbeartas cumarsáide an Aontais Eorpaigh, d’fhéadfadh sé go dtabharfaí tús áite d’eagraíochtaí móra, toisc go bhféadfadh sé go mbeadh níos mó acmhainní teanga acu i mBéarla. Is féidir leis an easpa airde ar riachtanais ilteangacha an lucht féachana rannchuidiú leis an dearcadh go bhfuil institiúidí an Aontais i bhfad i gcéin agus dícheangailte ó shaol na saoránach a chothú agus a bhuanú.

Comhthacaíonn an suirbhé Eorabharaiméadair Sainroghanna teanga an úsáideora ar líne leis na conclúidí seo (féach an Coimisiún Eorpach 2011). Léirítear ann go dtabharfadh 90 % d’úsáideoirí idirlín i mBallstáit uile an Aontais cuairt i gcónaí ar shuíomh gréasáin ina dteanga féin nuair a chuirtear an rogha ar fáil: 68 % de chónaitheoirí an AE “aontaím go láidir” leis an ráiteas seo; 22 % “aontaím” agus gan ach 9 % “rather” nó “easaontaíonn go láidir” (6 % agus 3 % faoi seach). Cé go n-úsáideann 55 % ar a laghad teanga eile seachas a dteanga féin nuair a bhíonn siad ar líne, measann 44 % go bhfuil eolas spéisíúil in easnamh orthu toisc nach bhfuil leathanaigh ghréasáin i dteanga a thuigeann siad. Tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara go dtagraíonn suirbhé

77 Féach ‘teangacha ar ár suíomhanna gréasáin’: https://european-union.europa.eu/languages-our-websites_en

Eorabharaiméadair do shuíomhanna gréasáin i gcoitinne agus ní do shuíomhanna gréasáin an Aontais go sonrach.

7.5 An ról atá ag aistriúchán meaisín

Is próiseas é an meaisínaistriúchán (MT) trína n-aistríonn ríomhaire téacs i dteangacha éagsúla trí bhogearraí agus gan baint dhíreach a bheith ag duine leis (féach larscríbhinn 5 le haghaidh plé ar na príomhchur chuige).⁷⁸ Tá MT ag éirí níos tábhachtaí san AE. Tá scála na n-oibríochtaí ilteangacha in Ard-Stiúrthóireacht Aistriúcháin (DGT) an Choimisiúin Eorpaigh “gan choinne” a bhfuil “tábhacht dhlíthiúil agus pholaitiúil” an-ard ag baint leo (Svoboda et al. 2017). In ainneoin go bhfuil méadú ag teacht ar an éileamh ar aistriúchán, oibríonn AS an Aistriúcháin faoi dhianbheartas laghdaithe costais (Ard-Stiúrthóireacht an Aistriúcháin, 2017). Molann AS an Aistriúcháin d’Ard-Stiúrthóireachtaí eile MT a úsáid “ar ábhar nach bhfuil gá ach le tuiscint bhunúsach ina leith agus le haghaidh teaglamaí teanga a mbíonn torthaí maithe orthu.”

Éilíonn an úsáid chórasach MT córas MT iontaofa in ann a tháirgeadh aschur ar ardchaighdeán. Luaitear i bplean straitéiseach 2016-20 Ard-Stiúrthóireacht an Aistriúcháin “go gcuirfidh sé feabhas freisin ar cháilíocht teanga agus seirbhíse a chórais mheaisínaistriúcháin (MT@EC) [...] lena gcuirfear ar chumas na mBallstát bacainní teanga a shárú agus iad ag feidhmiú thar theorainneacha” (an tAistriúchán Ginearálta, 2016). Cruthaíodh MT@EC chun “cuidiú le riaracháin phoiblí Eorpacha agus náisiúnta faisnéis a mhalartú thar bhacainní teanga san Aontas Eorpach” (an Coimisiún Eorpach, 2016). Is córas staidrimh MT é MT@EC a fheabhsaíonn próiseáil riailbhunaithe (Mai, 2016).

I bplean straitéiseach 2020-24, cuireann Ard-Stiúrthóireacht an Aistriúcháin i bhfios go láidir an ról ríthábhachtach atá ag MT ina cuid gníomhaíochtaí agus go leanfaidh sí de bheith ag tástáil agus ag feabhsú cháilíocht agus iontaofacht a chórais dílsithe MT (ar a dtugtar “eTranslation” anois). De réir shuíomh gréasáin an Choimisiúin, is uirlis aistriúcháin é eTranslation atá saor in aisce, sábháilte agus infheidhme go héasca agus is féidir le hoifigigh na hearnála poiblí agus soláthraithe seirbhíse poiblí a úsáid, ach is féidir le fiontair bheaga agus mheánmhéide na hEorpa freisin í a úsáid chun borradh a chur faoin ngnó idirnáisiúnta.⁷⁹ De réir na n-agallamh don staidéar seo, déanfar eTranslation a ionchorprú de réir a chéile ar leathanaigh ghréasáin an Aontais a chruthófar trí ardán Foilsitheoireachta, an córas bainistithe inneachair (CMS) a úsáideann Ard-Stiúrthóireachtaí chun suíomhanna gréasáin a chruthú, a forbraíodh ar bhonn bogearraí foinse oscailte.

Is dócha go dtiocfaidh méadú ar ról tábhachtach MT in institiúidí an Aontais amach anseo. Is cuspóir soiléir de chuid institiúidí an AE é úsáid MT a leathnú (mar shampla, féach an phaitinn aonadach Eorpach agus comhtháthú néarach MT in Uachtaránacht Chomhairle an AE a phléitear in larscríbhinn 5). Is féidir le MT feabhas a chur ar tháirgiúlacht aistritheoirí gairmiúla, agus tacú le raon leathan úsáideoirí ina ngníomhaíochtaí laethúla nuair a bhíonn rochtain ar fhaisnéis AE i gceist leo.

Is féidir le húsáid chórasach MT cabhrú chun aghaidh a thabhairt ar na hábhair inní atá ag go leor Ballstát agus saoránach a mheasann go mbíonn aistriúcháin mhoillithe (nó easpa aistriúcháin) ina gcúis le hidirdhealú éagórach i gcoinne cainteoirí teangacha nach n-úsáidtear chomh minic sin agus go dtugann sí buntáiste míchuí do chainteoirí dúchais Béarla (atá lonnaithe lasmuigh den Aontas Eorpach den chuid is mó) nó do chónaitheoirí an Aontais a bhfuil inniúlacht sa Bhéarla acu. Cuireadh MT i bhfeidhm go rathúil ar shuíomh gréasáin Re-open EU⁸⁰ agus ar Ardán Digiteach Ilteangach na Comhdhála ar Thodhchaí na hEorpa.

Cé go bhfuil dul chun cinn suntasach déanta ag teicneolaíocht MT, a bhfuil le hinfheistíochtaí suntasacha ón Aontas freisin, níl sí fós in ann aschuir a tháirgeadh le cruinneas comhsheasmhach

78 Gabhann údair an staidéir buíochas leis an Dr. Marco Civico (Ollscoil na Ginéive) as a chúnamh luachmhar in ullmhú na roinne seo.

79 eTranslation: <https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/CEFDIGITAL/eTranslation>.

80 Tá eolas ann faoi shrianta taistil a bhaineann le COVID-19 i dtíortha an Aontais: <https://reopen.europa.eu/en>.

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

ard agus iontaofa. Dá réir sin, ba cheart díriú ar an meaisínáistriúchán a chomhtháthú ar bhealach níos fearr agus níos fearr laistigh de shreabhadh oibre na n-aistritheoirí gairmiúla, rud a d'éirigh go maith leis. Níl sé indéanta faoi láthair úsáid ghinearálaithe a bhaint as MT chun aistritheoirí daonna a ionadú. Go deimhin, d'fhéadfadh aschuir mhíchruinne, fiú mura mbíonn siad annamh, moilleanna suntasacha a chruthú mar gheall ar an ngá atá le heagarthóireacht agus d'fhéadfadh siad a bheith ina gcúis le tuilleadh fadhbanna. In ainneoin na n-easnamh sin, is féidir ról tábhachtach a bheith ag MT i mbeartas cumarsáide an AE trí fheabhas a chur ar ábhar ilteangach, go háirithe ar shuíomh gréasáin an Choimisiúin Eorpaigh, an Bhainc Cheannais Eorpaigh, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí.

7.6 An t-ilteangachas a chur chun cinn sa chóras oideachais

Baineann an cheist dheiridh don chaibidil seo le hilteangachas a chur chun cinn sa chóras oideachais níos leithne agus i sochaí na hEorpa. Cé gur inniúlacht náisiúnta é an t-oideachas, cuireann beartais an Aontais teagasc teangacha iasachta chun cinn i scoileanna agus in ollscoileanna. Sa bhreis ar oiliúint a thabhairt d'iarrthóirí a chuireann isteach ar obair d'institiúidí an Aontais agus ar chumarsáid na saoránach leis an Aontas Eorpach a fheabhsú, is féidir le foghlaim teangacha a bheith ina cuidiú chun spriocanna sochaíocha níos mó a bhaint amach, amhail comhthuiscint idir saoránaigh na hEorpa, soghluaisteacht thras-Eorpach agus cuimsiú saoránach soghluaiste sa tsochaí óstach a chur chun cinn. Is dúshlán don Aontas í an éagsúlacht teanga mar gheall ar an dá sprioc atá á saothrú maidir le soghluaisteacht agus cuimsiú 'teangacha a bheith rannpháirteach ar bhealaí casta nach gá a chóineasú' (Grin, Marác, agus Pokorn, 2022: 8). Cé go bhfuil sé lasmuigh de raon feidhme an staidéir seo athbhreithniú a dhéanamh ar an litríocht ollmhór maidir le beartas teanga an Aontais, tá sraith moltaí úsáideacha ann maidir le conas an chomhhabhtáil idir soghluaisteacht agus cuimsiú a éascú trí bheartas teanga, tá sé tagtha chun cinn as an mórthionscadal taighde comhtháite Eorpach dar teideal "Soghluaisteacht agus Cuimsiú in Eoraip Ilteangach" (Grin et al., 2018; Grin, Marác, agus Pokorn, 2022).

Mar chuid d'iarrachtaí an Aontais an tsoghluaisteacht, an lánpháirtíú agus an tuiscint idirchultúrtha a chur chun cinn, is tosaíocht thábhachtach beartais de chuid an Aontais í foghlaim teangacha agus is iomaí clár agus tionscadal tiomnaithe atá ann (le haghaidh athbhreithniú stairiúil, féach Gazzola 2016ú). I gConclúidí na Comhairle Eorpaí in Barcelona an 15-16 Márta 2002, iarradh tuilleadh gníomhaíochta i réimse an oideachais "chun máistreacht ar bhunscileanna a fheabhsú, go háirithe trí dhá theanga iasachta ar a laghad a mhúineadh ó aois an-óg". Tugtar an fhoirmle "máthairtheanga + 2" air seo. Sa Teachtaireacht "An Fhéiniúlacht Eorpach a Neartú trí Oideachas agus Cultúr" (an Coimisiún Eorpach, 2017), leagann an Coimisiún amach fís de Limistéar Eorpach Oideachais nach gcuireann teorainneacha isteach ar oideachas, oiliúint agus taighde cuimsitheach ardcháilíochta, agus ina n-éiríonn am a chaitheamh i mBallstát eile chun staidéar, foghlaim nó obair a dhéanamh níos minice. Meastar gur príomhghné é dhá theanga a fhoghlaim agus a labhairt sa bhreis ar mháthairtheanga an duine, ní hamháin chun soghluaisteacht agus deiseanna fostaíochta a chur chun cinn, ach chun braistint láidir féiniúlachta daoine mar Eorpaigh a chothú freisin, chomh maith le feachtas ar oidhreacht chultúrtha agus teanga chomhroinnte na hEorpa agus ar a héagsúlacht (an Coimisiún Eorpach, 2017).

Leag Parlaimint na hEorpa béim ar a thábhachtaí atá sé teangacha iasachta a fhoghlaim sa rún uaithi an 11 Samhain 2021 dar teideal The European Education Area: cur chuige iomlánaíoch comhroinnte." (IO C 205/17, 20.5.2022). Mír 29:

"Cuireann sí béim ar an tábhacht a bhaineann le teangacha iasachta a fhoghlaim, agus le Béarla go háirithe; á chur i bhfios go láidir gur gá do na Ballstáit gníomhaíocht a dhéanamh chun tacú le forbairt inniúlachtaí teanga ar gach leibhéal, go háirithe sa bhunoideachas agus sa mheánoideachas, chun glacadh le sprioc Chomhairle na hEorpa maidir leis an 'pilteangachas' agus chun tagarmharc a bhaint amach do gach dalta a bhfuil eolas leordhóthanach acu ar dhá theanga oifigiúla eile ar a laghad de chuid an Aontais agus a Bhallstát ag deireadh an mheánoideachais fochtaraigh ar a dhéanaí."

Tá roinnt moltaí déanta ag saoránaigh an Aontais chun ilteangachas a chur chun cinn sa chóras oideachais trí leas a bhaint as Ardán Digiteach Ilteangach na Comhdhála ar Thodhchaí na hEorpa in 2021-2022. Moltar iontu iarrachtaí an Aontais a neartú chun foghlaim teangacha a chur chun cinn, agus chun tacú leis an éagsúlacht teanga sna meáin agus i gclár Erasmus+ (cuirtear cuntas mionsonraithe ar na smaointe go léir i láthair in Kantar Public, 2022). An ceann is mó a fuair tacaíocht i réimse an oideachais, an chultúir, na hóige agus an spóirt (arb é an cúigiú smaoineamh ba mhó a thacaigh leis i measc na 16,274 smaoineamh a taifeadadh ar an Ardán Digiteach Ilteangach) tagraítear go beacht d'fhoghlaim teangacha. Iarrann sí ar an Aontas torthaí chlár nuálach Erasmus+ ar a dtugtar “an Luasaire Ilteangach” a scaipeadh, clár ar éirigh leis i roinnt bunscóileanna i dtír thír de chuid an Aontais (an Bhulgáir, an Chróit, an tSlóivéin) in 2018 agus 2019. Léirigh an clár “Luasaitheoir Ilteangach” go bhfuil feabhas suntasach agus tapa tagtha ar scileanna teanga iasachta leanaí scoile idir 8 mbliana d’aois agus 9 mbliana d’aois, a fuair na scileanna sin tríd an gcéad fhoghlaim, méid teoranta a roghnaíodh go cúramach de theanga loighciúil bheo amhail Esperanto.

Leagtar béim ar a thábhachtaí atá foghlaim teangacha i dtuarascáil deiridh na Comhdhála ar Thodhchaí na hEorpa i mí na Bealtaine 2022. Tá sé mar chuspóir ag togra iomlánach uimhir 48 “Cultúr agus malartuithe” cultúr malartaithe a chur chun cinn agus féiniúlacht Eorpach agus éagsúlacht Eorpach a chothú i réimsí agus i mBallstáit éagsúla, le tacaíocht ón Aontas. Tá sé molta ag an dara beart (48.2) sa togra seo an méid seo a leanas a dhéanamh:

“An t-ilteangachas a chur chun cinn mar dhroichead do chultúir eile ó aois óg. Tá cosaint bhreise de dhíth ar theangacha mionlaigh agus réigiúnacha, agus aird á tabhairt ar Choinbhinsiún Chomhairle na hEorpa maidir le Mionteangacha agus ar an gCreat-Choinbhinsiún maidir le Mionlaigh Náisiúnta a Chosaint. Ba cheart don Aontas smaoineamh ar institiúid a bhunú a chuirfeadh éagsúlacht teanga chun cinn ar an leibhéal Eorpach. Ón mbunscoil ar aghaidh, ba cheart go mbeadh sé éigeantach go mbainfeadh leanaí inniúlacht amach i dteanga ghníomhach AE seachas a dteanga féin go dtí an leibhéal is airde is féidir. Chun cumas shaoránaigh na hEorpa cumarsáid a dhéanamh le grúpaí níos leithne dá gcomh-Eorpaigh agus mar ghné den chomhtháthú Eorpach a éascú, ba cheart do na Ballstáit spreagadh a thabhairt do theanga na mBallstát garchomharsanachta AE a fhoghlaim i limistéir trasteorann agus caighdeán indeimhnithe i mBéarla a bhaint amach”.

I mí an Mheithimh 2022, chuir an Chomhairle tús leis an bplé ar bhonn réamh-mheasúnú teicniúil cuimsitheach ar na tograí agus ar na bearta gaolmhara atá sa tuarascáil deiridh ón gComhdháil, a d’ullmhaigh Ardrúnaíocht na Comhairle (Comhairle an Aontais Eorpaigh 2022a).⁸¹ Tugann an Chomhairle dá haire go dteastódh athrú ar na Conarthaí chun go gcuirfí ar chumas an Aontais Eorpaigh cuid éigeantach de churaclaim oideachais a dhéanamh de shaincheisteanna áirithe ar fud an AE d’fhonn iad a chur chun feidhme ina n-iomláine. Go háirithe, “toisc nach féidir leis an Aontas bearta comhchuibhithe a ghlacadh sa réimse seo, rud a chuirfeadh ar chumas an Aontais Eorpaigh cuid éigeantach den oideachas a dhéanamh ar fud an Aontais, bheadh gá le hathrú ar an gConradh” (Comhairle an Aontais Eorpaigh 2022b: 219). Dá bhrí sin, ní dócha go gcuirfidh an AE an moladh “Ón mbunscoil ar aghaidh, go mbeadh sé éigeantach inniúlacht a bhaint amach i dteanga ghníomhach AE seachas a dteanga féin go dtí an leibhéal is airde is féidir”, cé go bhféadfadh na Ballstáit glacadh leis.

Ina theannta sin, is cosúil go bhfuil teannas idir codanna de thogra 48.2 agus moltaí na Comhairle Eorpaí in 2002 do na Ballstáit dhá theanga iasachta ar a laghad a mhúineadh do dhaltaí sa bhreis ar a dteanga dhúchais.⁸² Le togra 48.2 de Chruinniú Iomlánach na Comhdhála, spreagtar na Ballstáit an Béarla a mhúineadh ar chaighdeán indeimhnithe, agus, i réimsí trasteorann, foghlaim teanga Ballstáit chomharsanachta a chur chun cinn. Dá bhrí sin, molann an togra go nglacfaí beartas teanga nach bhfuil chomh solúbtha céanna leis an bhfoirmle “máthairtheanga + 2”. Thairis sin, ní hionann é agus rud nua maidir leis an status quo. Cleachtas coiteann cheana féin is ea an

81 Ar fáil ag: <https://futureu.europa.eu/pages/follow-up?locale=en>

82 Comhairle Eorpach Barcelona 15-16 Márta 2002. Conclúidí ón Uachtaránacht. SN 100/1/02 REV 1.

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

Béarla a theagasc i gcóras oideachais thíortha an AE. De réir shonraí an Choimisiúin Eorpaigh, “in 2014, ar leibhéal an Aontais, rinne beagnach gach mac léinn (97.3 %) staidéar ar an mBéarla le linn thréimhse iomlán an mheánoideachais íochtaraigh. Bhí an céatadán níos ísle san oideachas bunskoile (79.4 %) mar i roinnt tíortha níl foghlaim teangacha iasachta mar chuid den churaclam le linn na chéad bhlianta den scolaíocht éigeantach. Ar leibhéal an Aontais, ba é 85.2 % an céatadán de dhaltáí a fhoghlaimíonn Béarla san oideachas meánscoile uachtaraí” (Eurydice 2017). Go dtí seo, áfach, ní bhaineann ach mionlach mac léinn oilteacht amach (an Coimisiún Eorpach, 2012).

7.7 Conclúid

Sa chaibidil seo rinneadh measúnú ar “taobh an éilimh” de chumarsáid ilteangach an Aontais i dtéarmaí scileanna teanga na saoránach agus roghanna teanga úsáideoirí an tsuímh ghréasáin. Rinneadh anailís ar scileanna teanga mhuintir na hEorpa trí úsáid a bhaint as an rabharta is déanaí den Suirbhé ar Oideachas Aosach a d’fhoilsigh Eurostat. Cuireadh i láthair sa chaibidil freisin sonraí faoi phróifíl na gcuairteoirí ar shuíomhanna gréasáin an Choimisiúin Eorpaigh agus ar thairseach idirinstiúideach an Aontais Eorpaigh, chomh maith le roghanna teanga úsáideoirí idirlín na hEorpa. Nuair a chuirtear na torthaí sin i gcomparáid le torthaí Chaibidil 6 (ilteangachas ar shuíomhanna gréasáin an Aontais), léirítear nach mbíonn beartas cumarsáide roinnt instiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí de chuid an Aontais éifeachtach ná cothrom i gcónaí. De bharr na héagsúlachta maidir le hábhar ilteangach a bheith ar fáil ar shuíomhanna gréasáin instiúidí, chomhlachtaí agus ghníomhaireachtaí an Aontais Eorpaigh, ní i gcónaí a oireann an cainéal sin do riachtanais gach spriocphobail. Is cinnte gur ionstraim lárnach é an t-aistriúchán uathoibríoch chun an t-ilteangachas a ráthú agus a chur chun cinn ar shuíomhanna gréasáin an Aontais, ach níl ann ach cuid den réiteach.

8. CONCLÚIDÍ AGUS MOLTAÍ

Cuireann an chaibidil seo na conclúidí agus na moltaí i láthair de réir ceisteanna taighde an staidéir.

Ceist 1: An gcomhlíonann institiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí AE Rialachán Uimh. 1 agus dlí teanga AE i gcoitinne agus cad iad na himpleachtaí dá mbeartas cumarsáide?

Is é conclúid an staidéir go **gcomhlíonann institiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí an AE oibleagáidí ilteangachais go foirmiúil**. Éascaítear an méid sin le solúbthacht sna hoibleagáidí rialála agus le heaspa creata chuimsithigh lena n-áirítear caighdeáin choiteanna atá oiriúnach don ré dhigiteach, go háirithe maidir le hábhar shuíomhanna gréasáin an Aontais.

Is é Rialachán Uimh. 1 cloch choirnéil dhlíthiúil oibleagáidí ilteangachais an Aontais Eorpaigh ina leagtar amach na rialacha lena gcinntear na teangacha atá le húsáid ag institiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí an Aontais. Sa chreat dlíthiúil, lena n-áirítear freisin gealltanais Chonartha, rialacháin eile agus cásdlí CBAE, leagtar amach oibleagáidí sonracha maidir leis na cearta atá ag saoránaigh cumarsáid dhíreach a dhéanamh le hinstitiúidí AE agus aghaidh a thabhairt ar aon cheann de na hinstitiúidí agus comhlachtaí agus gníomhaireachtaí ina rogha teanga. Is féidir le saoránaigh a gceart a fheidhmiú freisin chun achainí a dhéanamh chuig Parlaimint na hEorpa, iarratas a dhéanamh chuig an Ombudsman Eorpach agus tionscnamh ó na saoránaigh a chlárú in aon teanga de chuid an Aontais. Ina theannta sin, ní mór gach téacs dlíthiúil a bhfuil feidhm ghinearálta leis a fhoilsiú in Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh sna 24 theanga oifigiúla. Is féidir leis na hinstitiúidí, na comhlachtaí agus na gníomhaireachtaí a bheith ag obair i ngach ceann de na 24 theanga oifigiúla, a bhfuil an stádas céanna acu. Mar sin féin, tá solúbthacht ag gach institiúid, comhlacht nó gníomhaireacht “cé acu de na teangacha atá le húsáid i gcásanna sonracha” a mhíniú ina rialacha nós imeachta (Airteagal 6 de Rialachán Uimh. 1), e.g. maidir leis na teangacha a úsáidfear i ndoiciméid oibre nó i gcrúinnithe inmheánacha le saineolaithe.

Ní thugtar aghaidh ar chumarsáid dhigiteach ilteangach i Rialachán Uimh. 1 ná i gCúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh go dtí seo. Tá an easpa sin suntasach i bhfianaise a thábhachtaí atá suíomhanna gréasáin an Aontais chun faisnéis a chur in iúl don phobal. Sa ré dhigiteach, ní dhéanann an tAontas cumarsáid go heisiach le lucht féachana seachtrach tríd an IO, rud a aistrítear mar ghnáthchleachtas. Déanann an tAontas cumarsáid freisin trí dhoiciméid dhigiteacha i scríbhinn agus ó bhéal, e.g. leathanaigh ghréasáin, treoirlínte is féidir a íoslódáil saor in aisce do thionscadail agus do mhaoiniú, tvúiteanna, físeáin agus seisiúin Parlaimint na hEorpa a shruthú. Go deimhin, d'fhéadfaí a rá gurb iad na modhanna cumarsáide sin na príomhbhealaí do shaoránaigh, do ghnólachtaí, d'eagraíochtaí eile agus d'údaráis phoiblí chun rochtain a fháil ar fhaisnéis AE faoi AE agus ar bheartais a mbíonn tionchar díreach acu orthu.

Tá an bhearna rialála seo líonta sa litríocht dhlíthiúil trí chur i bhfeidhm leathnaithe an “fhoirceadal cásanna sonracha”, trína gcaitear leis an mbeartas teanga atá le cur i bhfeidhm sa chumarsáid tríd an suíomh gréasáin mar rogha inmheánach d'institiúidí, do chomhlachtaí agus do ghníomhaireachtaí. Ní bhaineann an cásdlí maidir le foilsiú suímh ghréasáin ach leis an gceart chun agóid a dhéanamh i gcoinne birt os comhair na gcúirteanna. Ar an gcaoi chéanna, ní áirítear forálacha i gcórais teanga institiúidí, comhlachtaí agus ghníomhaireachtaí an Aontais maidir leis an gcaoi ar cheart teangacha oifigiúla a úsáid i gcumarsáid suíomhanna gréasáin. Cé nach bhfuil aon sárú á dhéanamh ar aon oibleagáidí dlíthiúla foirmiúla ilteangachais, ardaítear saincheisteanna tábhachtacha substainteacha maidir le cuimsiú teangeolaíoch, trédhearcacht agus inrochtaineacht mar gheall ar easpa creata rialála atá cuimsitheach agus cothrom le dáta le haghaidh cumarsáid suíomhanna gréasáin chun éagsúlacht teanga a bhainistiú.

Pointe ríthábhachtach is ea nár **cheart ach lánrogha theoranta a bheith ag institiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí an Aontais maidir lena mbeartas cumarsáide a chur chun feidhme**. Is é is cúis leis sin gur cheart léirmhíniú cúng a dhéanamh ar na cásanna sonracha bunaithe ar réasúnaíocht Rialachán Uimh. 1 agus ar rialacha léirmhínitheacha dlí. Ina theannta sin,

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

d'fhéadfaí cás a dhéanamh le haghaidh ateangaireacht theileaeolaíoch (i.e. dírithe ar spriocanna) bunaithe ar ghealltanas Airteagal 3 CAE éagsúlacht teanga a urramú. Sa chiall sin, d'fhéadfaí léirmhíniú níos cúinge a dhéanamh ar na cásanna sonracha ná mar a rinne CBAE agus na hinstiúidí, na comhlachtaí agus na gníomhaireachtaí a leanúint go dtí seo. Mar thoradh air sin, níor cheart cumarsáid láithreán gréasáin a mheas i gcónaí mar chuid de na cásanna sonracha fhoirceadal.

Tá an chumarsáid dhigiteach tar éis na teorainneacha idir doiciméid atá inrochtana don phobal agus doiciméid inmheánacha a dhéanamh doiléir, rud a threisiónn an gá atá le treoir maidir le foilsiú reachtaíochta boige agus ionstraimí a bhfuil éifeachtaí substainteacha acu ar chomhionannas rochtana ar fhaisnéis bhunriachtanach ag saoránaigh, gnólachtaí agus údarais phoiblí náisiúnta. Mar shampla, is féidir doiciméid oibre an Choimisiúin Eorpaigh a phoibliú ar líne agus, fiú mura bhfoilsítear san Iris Oifigiúil iad, is téacsanna scríofa iad fós a chuirtear in iúl agus a scaiptear lena gcaitheamh ag an bpobal i gcoitinne ar an idirlíon. Foilsítear iad agus is foilseacháin iad, in ainneoin nach meastar gur foilseacháin oifigiúla iad nach mór a aistriú faoi Rialachán Uimh. 1. Thairis sin, tá sé ráite ag CBAE gur féidir le foilseacháin láithreáin ghréasáin, in imthosca áirithe, a bheith coibhéiseach le foilseacháin IO.

Maítear sa staidéar sin, bunaithe ar réasúnú dlíthiúil, gur **cheart feidhm a bheith ag Airteagal 5 de Rialachán Uimh. 1 (déileáil le foilseacháin oifigiúla ilteangacha) maidir le cineálacha áirithe ábhair a fhoilsítear ar líne** agus a bhfuil éifeachtaí substainteacha acu ar chearta agus oibleagáidí saoránach, gnólachtaí agus údarás poiblí náisiúnta, e.g. treoir maidir le Státchabhair, cláir chistiúcháin AE nó glaonna ar thairiscintí, i measc nithe eile. Ba cheart an t-idirdhealú traidisiúnta idir gníomh atá ceangailteach ó thaobh dlí lena gcruthaítear cearta agus oibleagáidí agus gníomh nach bhfuil ceangailteach ó thaobh dlí de a oiriúnú d'ábhar an tsuímh ghréasáin agus go háirithe don dlí bog. Is lú an tosaíocht a thugtar d'aistriúcháin doiciméad eile nach bhfuil éifeachtaí substainteacha den sórt sin acu, agus d'fhéadfaí an t-aistriúcháin uathoibríoch a úsáid mura mbeadh acmhainní ar fáil don aistriúcháin daonna.

Cuid thábhachtach den staidéar seo is ea a shoiléiriú cén cineál ábhair ba cheart a aistriú bunaithe ar aicmiú rangaithe riachtanas ilteangach. Leanann an “tipeolaíocht ilteangach” seo “cur chuige substaintiúil”, mar a thugtar air, lena ndéantar idirdhealú idir éagsúlachtaí i riachtanais ilteangacha de réir na substainte dlíthiúla agus éifeachtaí substainteacha inneachar na cumarsáide digití: tá dualgas dlíthiúil ar chroídhociméid a bheith ar fáil nó a chur isteach i ngach teanga oifigiúil de chuid an Aontais; ba cheart na príomhdhociméid a bheith ar fáil i dteangacha oifigiúla uile an Aontais mar gheall ar an inneachar substainteach atá acu agus an tionchar a d'fhéadfadh a bheith acu ar shaoránaigh, ar ghnólachtaí agus ar údarais phoiblí náisiúnta; agus is tosaíocht in ord níos ísle iad doiciméid thánaisteacha maidir le hinfhaighteacht ilteangach. Ós rud é go bhfuil príomhdhociméid aistrithe cheana féin de bhua Rialachán Uimh. 1 agus forálacha eile, maíonn muid gur cheart doiciméid den chineál “príomha” a aistriú, agus bheadh aistriúcháin uathoibríoch “dhociméid thánaisteacha” leordhóthanach mura leor na hacmhainní. Más gá doiciméid phríomhúla a fhoilsiú mar ábhar práinne sula mbeidh aistriúcháin ó dhaoine ar fáil, ba cheart go mbeadh sé éasca an t-aistriúcháin uathoibríoch a chur i bhfeidhm, e.g. ba cheart foilseacháin a bheith i bhformáid réamhshainithe leictreonach is féidir a aistriú go héasca chuig córas aistriúcháin uathoibríoch (murab ionann agus PDFanna nó scanadh). Nuair a chuirtear an tíopeolaíocht ilteangach seo i bhfeidhm ar shuíomhanna gréasáin instiúidí an AE trí innéacs ilteangachais a ríomh, innéacs a thugann le fios go bhfuil éagsúlacht san fheidhmíocht ó thaobh ábhair ilteangaigh de. Ní éiríonn go maith leis an gCoimisiún ná leis an mBanc Ceannais Eorpach i bhfoilseachán na rannáin den suíomh gréasáin ina bhfuil ábhar “príomhúil den chuid is mó” agus ábhar “príomhúil den chuid is mó” ba cheart a bheith ar fáil i ngach teanga de chuid an Aontais. Os a choinne sin, tá feidhmíocht shuíomhanna gréasáin na Comhairle Eorpaí/Comhairle an Aontais Eorpaigh, Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh agus Chúirt Iniúcháirí na hEorpa an-mhaith. Tá scór sách ard ag Parlaimint na hEorpa freisin.

Ceist 2: Cad iad na gnéithe de na córais teanga a ghlactar agus a leantar i gcleachtas? An bhfuil na córais sin trédhearcach agus foirmiúil?

Níl córais teanga institiúidí, chomhlachtaí agus gníomhaireachtaí an Aontais — na rialacha lena gcinntear úsáid teangacha ina gcuid gníomhaíochtaí — trédhearcach go leor agus curtha ar bhonn foirmiúil. Ní dhéantar na córais teanga sin a shainiú go soiléir i gcónaí ina rialacha nós imeachta. Mar shampla, ní thugann an Coimisiún ná roinnt comhlachtaí agus gníomhaireachtaí míniú iomlán ar a gcóras teanga i rialacha nós imeachta inmheánacha foirmiúla. Uaireanta, ní shonraítear córas teanga na gcomhlachtaí agus na ngníomhaireachtaí, nó is minic a bhíonn sé doiléir, ní leanann sé struchtúr inchomparáide, agus braitheann sé den chuid is mó ar rialacha agus ar chleachtais intuigthe. Níl aon chóras teanga bunaithe ag roinnt comhlachtaí nó gníomhaireachtaí de chuid an Aontais. Níl sé seo ag teacht le moltaí an Ombudsman Eorpaigh maidir le dea-chleachtas riaracháin, ina n-éilítear go ndéanfaí an beartas maidir le húsáid teangacha oifigiúla AE ag institiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí AE a shainiú go soiléir agus na teangacha a úsáidtear i gcásanna éagsúla a leagan amach agus a fhoilsiú ar a suíomh gréasáin. Tá gach prionsabal i Rialachán Uimh. 1 infheidhme maidir le comhlachtaí agus gníomhaireachtaí AE mura bhforáiltear a mhalairt go sainráite sa rialachán lena mbunaítear comhlacht nó gníomhaireacht.

Fágann na héagsúlachtaí a tugadh faoi deara i dtaca le hinfhaighteacht agus cineál chórais teanga an Aontais go bhfuil sé deacair iad a mheas agus a chur i gcomparáid le chéile. I gcórais teanga roinnt institiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí de chuid an Aontais, sainítear go sainráite líon teoranta teangacha a úsáidfead don chumarsáid inmheánach (teangacha oibre). I bhformhór na gcásanna, áfach, níl úsáid teanga oibre amháin nó roinnt teangacha oibre bunaithe go foirmiúil ach léirítear sa chleachtas oibríochtúil é. Ina theannta sin, tá a mbeartas teanga ar an suíomh gréasáin foilsithe ag formhór institiúidí agus chomhlachtaí an Aontais — murab ionann agus formhór na ngníomhaireachtaí. Léirítear sa staidéar freisin go bhfuil faisnéis mhionsonraithe ar roinnt leathanach gréasáin faoi chur chuige cumarsáide ilteangach na hinstitiúide, an chomhlachta nó na gníomhaireachta, ach i gcásanna eile d'fhéadfaí an t-ábhar a fhorbairt tuilleadh. Bíonn tionchar ag breithnithe lucht féachana, na teangacha oibre a úsáidtear go himmheánach agus srianta buiséid ar roghanna na dteangacha a úsáideann gníomhaireachtaí ar a suíomh gréasáin. Is minic a bhíonn cumarsáid sheachtrach aonteach i mBéarla mar thoradh air seo.

Ní dhéanann an tAontas Eorpach faireachán agus athbhreithniú córasach ar an réimse leathan córas teanga, cleachtas agus beartas teanga ar an suíomh gréasáin. Bíonn tionchar diúltach aige sin ar thrédhearcacht agus ar chuntasacht chomh maith le bac a chur ar chur chuige níos foirmiúla le caighdeáin choiteanna.

Ceist 3: An bhfuil cleachtais theangeolaíocha i mbeartas teanga an tsuímh ghréasáin oiriúnach do riachtanais an spriocphobail? Conas is fearr a d'fhéadfadh na heagraíochtaí sin dul in oiriúint do na comhthéacsanna teanga atá ann faoi láthair?

Rinneadh imscrúdú eimpíreach ó dhá dhearcadh ar inrochtaineacht na gcleachtas teanga do spriocphobail. Ba é an chéad cheann ná “taobh an tsoláthair” de chumarsáid ilteangach trí anailís a dhéanamh ar infhaighteacht ábhair ilteangaigh ar shuíomhanna gréasáin an AE. Sa dara peirspictíocht, rinneadh “an t-éileamh” den chumarsáid ilteangach a scrúdú trí anailís a dhéanamh ar scileanna teanga chónaitheoirí an AE. Ar deireadh, rinneamar comparáid idir na taobhanna soláthair agus éilimh den chumarsáid ilteangach chun éifeachtacht agus inrochtaineacht a mheas.

Léirigh an anailís ar na 13 shuíomh gréasáin de chuid an Aontais Eorpaigh ar a bhfuil an t-ábhar is ilteangaí gur éirigh go maith le cuid acu ó thaobh innéacs ilteangach de ina gcuirtear na codanna éagsúla d'ábhar ar shuíomh gréasáin san áireamh, cé gur éirigh le cuid eile acu ar bhealach níos boichte. Bhain na rátálacha ilteangacha ab airde le sé shuíomh gréasáin le scóir i bhfad os cionn mheán na 13 shuíomh gréasáin (Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh, Comhairle an Aontais Eorpaigh/an Chomhairle Eorpach (suíomh gréasáin comhroinnte), Cúirt Iniúcháirí na hEorpa, Parlaimint na hEorpa, an Gníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht agus Sláinte ag an Obair agus an tOmbudsman Eorpach). Tá feidhmíocht lár-raoin ag an dara cnuasach suíomhanna gréasáin, ina measc an Coimisiún Eorpach (an ceann is gaire do

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

shuíomhanna gréasáin an Aontais), agus an Gníomhaireacht Eorpach Ceimiceán agus Coiste Eorpach na Réigiún (le scóir níos ísle araon). Cuimsítear sa chnuasach deiridh ceithre shuíomh gréasáin a fheidhmíonn go dona agus nach bhfuil mórán ábhar ilteangach ar fáil dóibh (an Banc Ceannais Eorpach, Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa, an tÚdarás Eorpach um Shábháilteacht Bia, Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chearta Bunúsacha). Lasmuigh de na 13 láithreán sin, tá formhór na suíomhanna de chuid ghníomhaireachtaí an Aontais a ndéantar anailís orthu aonteangach go héifeachtach.

Innéacs ilteangach malartach nach mbreathnaíonn ach ar líon iomlán na leathanach gréasáin, gan aird a thabhairt ar dhifriochtaí idir na catagóirí ábhair, a mhéadaíonn feidhmíocht dhá cheann de na 13 shuíomh gréasáin de chuid an Aontais Eorpaigh, rud a fhágann go bhfuil an méid sin ar fad (Parlaimint na hEorpa agus Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chearta Bunúsacha) ach go laghdaíonn sé feidhmíocht fhorhómór na suíomhanna gréasáin, go mórmhór i gcásanna áirithe amhail an tOmbudsman Eorpach.

Tugann inathraitheacht an ábhair ilteangaigh ar shuíomhanna gréasáin an AE le tuiscint nach n-oireann an cainéal sin do riachtanais gach spriocphobail i gcónaí. Cé gur éirigh go maith le formhór institiúidí an Aontais maidir le hábhar ilteangach a bheith ar fáil ar an iomlán, ní raibh feidhm aige sin maidir leis an gCoimisiún agus go háirithe leis an mBanc Ceannais Eorpach. Bhí an fhianaise ó chomhlachtaí eile an AE measctha, cé go raibh scóir sách ard ag an Ombudsman Eorpach nuair a bhí na rannóga ábhair éagsúla á gcur san áireamh. Ní fhoilsíonn formhór ghníomhaireachtaí an Aontais ábhar ar a suíomh gréasáin i ngach teanga oifigiúil.

Léirigh an anailís “ar thaobh an éilimh” **leibhéil ísle inrochtaineachta poiblí ar ábhar a d’fhoilsigh an tAontas nuair nach n-úsáidtear ach Béarla amháin**, bunaithe ar shonraí suirbhé Eurostat maidir le scileanna teanga cónaitheoirí fásta san Aontas. Ní labhraíonn thart ar aon trian de chónaitheoirí an Aontais ach a dteanga dhúchais nó a dteangacha dúchais, le céatadán gar nó níos airde ná 50 % sa Bhulgáir, san Ungáir agus sa Rómáin. Níl aon scileanna ag idir aon trian agus leath den daonra fásta atá ina gcónaí i dteangacha seachas a dteanga dhúchais sa Fhrainc, sa Ghréig, san Iodáil, sa Pholainn, agus sa Spáinn. Níl aon teanga choiteann san AE a labhraítear ag leibhéal an-mhaith (i.e. mar chainteoir dúchais nó mar theanga iasachta ar leibhéal inniúil) ag tromlach den daonra. Tá tuairim is 20 % de dhaoine fásta san Aontas in ann cumarsáid a dhéanamh ar leibhéal an-mhaith sa Ghearmáinis, agus ina dhiaidh sin sa Fhraincis (thart ar 16 %), san Iodáilis (14 %), agus sa Bhéarla (13 %). Mura bhfoilsítear doiciméad ach i mBéarla amháin, níl ach céatadán idir 13 % agus 45 % de dhaoine fásta an Aontais in ann é a thuiscint (ag brath ar an táscaire a úsáidtear chun inniúlacht teanga a thomhas). Méadaíonn an sciar sin go 43-65 % i mbeartas cumarsáide trítheangach (ag baint úsáide as Béarla, Fraincis agus Gearmáinis). Cinntíonn beartas cumarsáide atá go hiomlán ilteangach go mbeidh rochtain ag 97-99 % de dhaoine fásta an AE ar ábhar, agus is inimircigh nó mionlaigh theangeolaíoch nach bhfuil inniúil in aon cheann de 24 theanga oifigiúla an AE an chuid eile díobh.

D’fhéadfadh an easpa airde ar thábhacht an ilteangachais i mbeartas cumarsáide, i bhfianaise dháileadh reatha na scileanna teanga sa phobal, a bheith ina chúis le braistint an AE a bheith i bhfad i gcéin agus dícheangailte ó shaol na saoránach. Is léir go bhfuil córas teanga institiúide, comhlachta nó gníomhaireachta de chuid an Aontais mar thoradh ar ghníomh cothromaíochta idir leasanna coinbhleachta lena n-áirítear srianta suntasacha acmhainní, rud a éilíonn réitigh atá oiriúnach ó thaobh teanga de ar dheacrachtaí praiticiúla. Mar sin féin, ní mór athscrúdú a dhéanamh ar an argóint go bhfuil an t-aistriúchán costasach nó úsáid neamhéifeachtúil acmhainní AE i bhfianaise na gcostas polaitiúil agus eacnamaíoch a bhaineann le neamh-ilteangachas: má spáráiltear costais ar ilteangachas an Aontais, aistrítear costais chumarsáide go héifeachtach chuig saoránaigh an Aontais nach bhfuil scileanna ar bith acu nó a bhfuil scileanna ísle acu i dteangacha iasachta. Is dúshlán beartais agus oibríochtúil é sin d’institiúidí an Aontais Eorpaigh. Cé nach bhfuil sé saor ó thaobh acmhainní a chur ar fáil, is córas ilteangach an beartas cumarsáide is éifeachtaí agus is inrochtana, agus dáileadh reatha scileanna teanga chónaitheoirí an AE á chur san áireamh.

Bunaithe ar thorthaí an staidéir seo, moltar na moltaí seo a leanas.

- **Moladh 1: Creat coiteann trédhearcach agus caighdeáin chumarsáide ilteangacha a fhorbairt.** Ba cheart d'institiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí an Aontais córais teanga atá soiléir agus trédhearcach agus beartas teanga soiléir ar an suíomh gréasáin a ghlacadh. Mura bhfuil fonn polaitiúil ann go ndéanfaí Rialachán Uimh. 1 a athchóiriú, bheadh comhaontú idirinstiúideach agus athbhreithniú agus faireachán tréimhsiúil ina dhiaidh sin ina réiteach inghlactha. Ba cheart do Pharlaimint na hEorpa bunú creata chomhchoitinn fhoirmiúil agus caighdeán den sórt sin don chumarsáid ilteangach a chur chun cinn trí shuíomhanna gréasáin AE. Ba cheart go mbeadh cumarsáid AE tríd an idirlíon faoi réir oibleagáidí ilteangachais, ní hamháin maidir leis an ábhar a shainítear sa staidéar seo mar ábhar “lárnach” ach le haghaidh ábhar “príomhúil” freisin.
- **Moladh 2: Faireachán rialta ar chomhlíonadh agus ar thrédhearcacht a chur ar bun.** Ba cheart faireachán a dhéanamh ar chomhlíonadh Rialachán Uimh. 1 agus ar chomhlíonadh chórais teanga institiúidí éagsúla an AE i dtuarascáil thréimhsiúil ar ilteangachas, ina léirítear ar bhealach trédhearcach leibhéal na n-acmhainní a infheistíodh i seirbhísí teanga agus na gníomhaíochtaí éagsúla a thacaíonn le cur chun cinn an ilteangachais. Ba cheart go ndéanfadh an tuarascáil seo faireachán freisin ar mhéid ilteangachais shuíomhanna gréasáin institiúidí an Aontais, go háirithe an Coimisiún Eorpach agus an Banc Ceannais Eorpach, chomh maith le comhlachtaí agus gníomhaireachtaí de chuid an Aontais. D'fhéadfadh an tíopeolaíocht agus na modhanna anailíse teicniúla a forbraíodh sa staidéar sin cabhrú chun doiciméid a chur in ord tosaíochta, costais aistriúcháin a chuíchóiriú agus dlí an Aontais a chomhlíonadh.
- **Moladh 3: Oifigeach Ilteangachais a bhunú.** Ba cheart Oifigeach Ilteangachais san Aontas a bhunú chun athbhreithniú agus tuarascáil faireacháin thréimhsiúil a tharraingt suas. Bheadh an tOifigeach cuntasach don Pharlaimint. Is féidir le comparáid chórasach idir institiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí maidir le comhlíonadh agus trédhearcacht ilteangachais foghlaim agus scaipeadh dea-chleachtas a chur chun cinn. Chuirfeadh sé sin bunús leis na moltaí praiticiúla chun riarachán an Aontais a threorú maidir le húsáid 24 theanga oifigiúla an Aontais agus cumarsáid á déanamh leis an bpobal a chuir an tOmbudsman Eorpach ar fáil in 2019. Níor cheart, áfach, an cúram sin a tharmligean chuig “oifigigh teanga” ainmnithe laistigh d'aonaid riaracháin éagsúla na heagraíochta, ach a bheith láraithe ar leibhéal an Oifigigh Ilteangachais atá freagrach do Pharlaimint na hEorpa. Thabharfadh sé sin ardphróifíl agus ardchumhacht don Oifigeach, agus léireodh sé go bhfuil an t-ilteangachas dáiríre ag an AE. Is fiú a thabhairt faoi deara go bhfuil oifig inchomparáide i bhfeidhm cheana féin ag riaracháin phoiblí ilteangacha eile, e.g. Comhordaitheoir an Ilteangachais sna Náisiúin Aontaithe, Coimisinéir na dTeangacha Oifigiúla i gCeanada, agus Toscaire Cónaidhme don ilteangachas san Eilvéis.
- **Moladh 4: Úsáid teangacha oifigiúla sa chumarsáid dhigiteach a chur chun cinn chun feabhas a chur ar inrochtaineacht agus ar chóngaracht na saoránach.** Má úsáidtear Béarla amháin nó na teangacha nós imeachta Béarla, Fraincis agus Gearmáinis chun cumarsáid a dhéanamh leis an bpobal i gcoitinne, ní hé an beartas is éifeachtaí chun teagmháil a dhéanamh leis na saoránaigh trí na meáin dhigiteacha, ós rud é nach bhfuil an chuid is mó de mhuintir na hEorpa inniúil sna teangacha sin. Ina ionad sin, is féidir leis treisiú leis an mbraistint go bhfuil AE i bhfad i gcéin agus dícheangailte ó ghnáthshaol na saoránach. Chuirfí feabhas ar inrochtaineacht agus ar chóngaracht do shaoránaigh dá nglacadh institiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí cur chuige níos ilteangaí ina gcumarsáid.
- **Moladh 5: Leithdháiltí bhuiséad an AE don ilteangachas a mhéadú.** San athbhreithniú ar bhuiséad AE atá le teacht agus sa díospóireacht ar Chreat Airgeadais Ilbhliantúil AE tar éis 2030, ba cheart do choiste CULT PE cás a dhéanamh d'imfhálú sciar buiséid sonrath

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

méadaithe den cheannteideal riaracháin phoiblí don ilteangachas chun dul i ngleic leis na ciorruithe ar sheirbhísí aistriúcháin agus ateangaireachta a chonacthas le blianta beaga anuas.

TAGAIRTÍ

- Abbott K. W. agus Snidal, D. (2000), Díl cruá agus Bog sa Rialachas Idirnáisiúnta, *Eagraíocht Neamhnáisiúnta I*, 54: 3, pp. 421-456.
- Aiken, M. and Wong, Z. (2006), Spáinnis-go-Béarla aistriúchán ag baint úsáide as an nGréasán, Imeachtaí Institiúid na nEolaíochtaí Cinneadh Southwestern, 9-13 Márta, Oklahoma City, Oklahoma. Ar fáil ag: <http://swdsi.org/swdsi06/Proceedings06/Papers/IBT04.pdf>.
- Athanassiou, P. (2006), Cur i bhfeidhm an ilteangachais i gcomhthéacs an Aontais Eorpaigh. Frankfurt: An Banc Ceannais Eorpach. Ar fáil ag: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scplps/ecblwp2.pdf>.
- Bahdanau, D. Cho, K. agus Bengio, Y. (2014), An tAistriúchán Neural Machine by Jointly Learning to Align and Translate. Ar fáil ag: <https://arXiv.org/abs/1409.0473>.
- Bentivogli, L., Bisazza, A., Cettolo, M., and Federico, M. (2016), cáilíocht meaisínaistriúcháin atá bunaithe ar fhrása: Cás-staidéar, Imeachtaí chomhdháil 2016 maidir le modhanna eimpíreacha i bpróiseáil teanga nádúrtha, lgh. 257–267. Ar fáil ag: <https://aclanthology.org/D16-1025.pdf>.
- Buell, T. (2014ú), glacfaidh BCE cúraimí maoirseachta bainc go hiomlán, *The Wall Street Journal*, 25 Aibreán 2014.
- Buell, T. (2014b), Cuireann Aistriúchán Coimpléasc le Ról Maoirseachta an Bhainc Ceannais Eorpaigh, *The Wall Street Journal*, 29 Deireadh Fómhair 2014.
- Cadwell, P., Castilho, S., O'Brien, S., and Mitchell, L. (2016), tosca daonna sa mheaisínaistriúchán agus san iar-eagarthóireacht i measc aistritheoirí institiúideacha, *Spásanna Aistriúcháin*, 5(2), lgh. 222-243. Ar fáil ag: <https://doi.org/10.1075/ts.5.2.04cad>.
- Carl, M. (2000), Samhail iniúlachta don mheaisínaistriúchán corpais-bhunaithe, COLING 2000 Imleabhar 2, An 18ú Comhdháil Idirnáisiúnta ar Theangeolaíocht Ríomhaireachtúil. Ar fáil ag: <https://aclanthology.org/C00-2145.pdf>.
- Castilho, S., Moorkens, J., Gaspari, F., Calixto, I., Tinsley, J., and Way, A. (2017), An bhfuil Neural Machine Translation the New State of the Art? Feasachán Prág ar Theangeolaíocht Mhatamaiticiúil, 108, lgh. 109–120. Ar fáil ag: <https://doi.org/10.1515/pralin-2017-0013>.
- Charoenpornasawat, P. Sornlertlamvanich, V. agus Charoenporn, T. (2002), Feabhas a chur ar cháilíocht aistriúcháin an mheaisínaistriúcháin riailbhunaithe, COLING-02 maidir le hAistriúchán Meaisín san Áise, 16, 1-6.
- Chiti, E. (2008), Il regime languageo dei sistemi comuni Europei, in Chiti, E. agus Gualdo, R. (eds.), *Il regime linguistico dei sistemi comuni Europei — l'Unione tra multilinguismo e monolinguisimo*, *Rivista trimestrale di diritto pubblico*, Quaderno n. 5, Milano: Giuffrè Editore, lgh. 3-15.
- Clément-Wilz, L. (2015), Les instruments de law bog dans le droit de l'Union européenne, in (eds.) A. Zaradny, A. Wolff, N. et Graff, T.F. (eds.), *La fin du Droit? Mare et Martin*, Páras.
- Clément-Wilz, L. (2022a), Le multilinguisme procédural, horizon indépassable de la CJUE? in Pingel, I. et Barbato, J-C. (eds.), *La langue dans le procès idirnáisiúnta*, Pedone (le teacht)
- Clément-Wilz, L. (2022b), La langue française, une langue intégrée au sein de l'Union européenne? in B.Nabli (eds.), *La France, Etat intégré de l'Union européenne? Brulant Conseil d'Etat, Le droit anuple, Tuarascáil Bhliantúil, 2013, lch. 9. Etude annuelle 2013 du Conseil d'Etat — Le droit anuple, Vie publique.fr (vie-publique.fr)*.
- Cosmai, D. (2014), Teanga na hEorpa — Ilteangachas agus Aistriúchán in Institiúidí an AE: Cleachtadh, Fadhbanna agus Peirspictíochtaí, Editions de l'Université libre de Bruxelles (ed and trad. D.A.B.Best)
- Comhairle an Aontais Eorpaigh (2022a), Comhdháil ar Thodhchaí na hEorpa — Tograí agus bearta sonracha gaolmhara atá sa tuarascáil maidir le toradh deiridh na Comhdhála ar Thodhchaí na hEorpa: Réamh-mheasúnú teicniúil, ST 10033 2022 INIT — NÓTA 10/06/2022. An Bhruiséil:

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

Comhairle an Aontais Eorpaigh. Ar fáil ag: https://www.consilium.europa.eu/en/documents-foilseachain/clar_poibli/clar_poibli/cuardach/torthai/WordsInSubject=&WordsInText=&DocumentNumber=10033%2F22&Comhaid_Idirinstiutuideacha=&DocumentDataO=&DoicimeadDateTo=&MeetingDateFrom=&MeetingDateTo=&D

Comhairle an Aontais Eorpaigh (2022b), Comhdháil ar Thodhchaí na hEorpa — Tograí agus bearta sonracha gaolmhara atá sa tuarascáil maidir le toradh deiridh na Comhdhála ar Thodhchaí na hEorpa: Réamh-mheasúnú teicniúil, ST 10033 2022 ADD 1 — NÓTA 10/06/2022. An Bhruiséil: Comhairle an Aontais Eorpaigh. Ar fáil ag: https://www.consilium.europa.eu/en/documents-foilseachain/clar_poibli/clar_poibli/cuardach/torthai/WordsInSubject=&WordsInText=&DocumentNumber=10033%2F22&Comhaid_Idirinstiutuideacha=&DocumentDataO=&DoicimeadDateTo=&MeetingDateFrom=&MeetingDateTo=&D

Dero, D. (2017), Actes atypiques, Jurisclasseur Europe, LexisNexis.

Ard-Stiúrthóireacht an Aistriúcháin (2017), Plean Bainistíochta 2017. Ar fáil ag: https://ec.europa.eu/info/publications/management-plan-2017-translation_en.

Edwards, J. (2009), Teanga agus Féiniúlacht. Cambridge: Ollscoil Cambridge Press.

España-Bonet, C. agus Costa-Jussà, M. R. (2016), Forbhreathnú ar aistriúchán hibrideach, In Costa-Jussà, M., Rapp, R., Lambert, P., Eberle, K., Banchs, R., agus Babych, B. (Eds.), Cuir chuige Hibrideacha maidir le haistriúchán meaisín. Teoiric agus feidhmeanna próiseála teanga nádúrtha, lgh. 1–24. Cham: Springer. Ar fáil ag: https://doi.org/10.1007/978-3-319-21311-8_1

An Coimisiún Eorpach (2011), Sainroghanna teanga úsáideoirí ar líne, Eorabharaiméadar Flash 313. An Bhruiséil: An Coimisiún Eorpach.

An Coimisiún Eorpach (2012), Eorpaigh agus a dTeangacha, Eorabharaiméadar Speisialta 386, an Bhruiséil: An Coimisiún Eorpach. Ar fáil ag: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/1049>.

An Coimisiún Eorpach (2016), Teachtaireacht chuig aistriúchán an Choimisiúin mar chuid de phróiseas cinnteoireachta an Choimisiúin (C(2016)2000). Ar fáil ag: [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=C\(2016\)2000&lang=en](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=C(2016)2000&lang=en)

An Coimisiún Eorpach (2017), An Fhéiniúlacht Eorpach a Nearthú trí Oideachas agus Cultúr, COM(2017) 673 final, an Bhruiséil: An Coimisiún Eorpach.

An Chomhairle Eorpach (2012), Rialachán Uimh. 1260/2012 ón gComhairle an 17 Nollaig 2012 lena gcuirtear chun feidhme comhar feabhsaithe maidir le cosaint aonadach phaitinne a chruthú i ndáil leis na socruithe aistriúcháin is infheidhme.

Comhordú Acmhainní Teangacha na hEorpa (2019), Páipéar Bán ELRC, Sonraí Teanga Inbhuanaithe a Roinnt chun Tacú le Comhionannas Teanga san Eoraip Ilteangach, Cén fáth a bhfuil Cúrsaí Sonraí Teanga ann. Ar fáil ag: <https://www.lr-coordination.eu/sites/default/files/Reports%202021/ELRCWhitePaper.pdf>.

An tOmbudsman Eorpach (2019), Ilteangachas in institiúidí AE, Tuarascáil ar chomhairliúchán poiblí. An Bhruiséil: An tOmbudsman Eorpach.

Parlaimint na hEorpa (2021), Rialacha Nós Imeachta Pharlaimint na hEorpa, 9ú téarma parlaiminteach — Meán Fómhair 2021. Ar fáil ag: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/RULES-9-2021-09-13-TOC_EN.html

Eurydice (2017), Eochairshonraí maidir le teangacha a mhúineadh ar scoil san Eoraip 2017, an Bhruiséil: An Coimisiún Eorpach.

Fenet, A. (2001), Diversité linguistique agus construction européenne, Revue trimestrielle de Droit Européen, 37(2), lgh. 235-269.

Gazzola, M (2014), Partecipazione, esclusione e traduzione: Una valutazione del regime languageo dell'Unione europea, Studi Italiani di Linguistica TEORICA e Applicata, 43 (2), lgh. 227-264.

Gazzola, M. (2015), Míchothromaíochtaí teanga a aithint agus a mhaolú i mbainistiú faisnéise paitinne san Eoraip, Eolas Domhanda faoi Phaitinní 40, lgh. 43-50. <https://doi.org/10.1016/j.wpi.2014.12.001>.

- Gazzola, M. (2016ú), Research for Cult Committee — European Strategy for Multilingualism: Sochair agus Costais, PE 573.460. An Bhruiséil: Parlaimint na hEorpa.
- Gazzola, M. (2016b), cumarsáid ilteangach dó? Beartas teanga agus cothroime san Aontas Eorpach, Polaitíocht an Aontais Eorpaigh, 17 (4), lgh. 546-569.
- Gazzola, M., and Grin, F. (2013), An bhfuil ELF níos éifeachtaí agus níos cothroime ná aistriúchán? Meastóireacht ar chóras ilteangach an AE, Iris Idirnáisiúnta na Teangeolaíochta Feidhmí 23(1), lgh. 93-107.
- Ginsburgh, V., agus Shlomo, W. (2005), Teanga a scriosadh san Aontas Eorpach, Journal of Common Market Studies, 43 (2), lgh. 273-286.
- Gozzi, P. (2004), Babel i Mitteleuropa. La traduzione della legislazione Comunitaria nelle lingue dei paesi candidati, i Rega, L. agus Magris, M. (eds), Übersetzen sa der Fachkommunikation — Comunicazione specialistica e traduzione, Gunter Narr Verlag, Tübingen.
- Tá moill ar an lódáil, is cosúil. de l'efficiencia communicationnelle à l'enjeu politique, in Dominik, H., Malacek, K. agus Muir, E. (eds.) Langues et construction européenne, lgh 243-258. An Bhruiséil: Tá sé Allah a heals.
- Grin, F. (2015), Eacnamaíocht an Bhéarla san Eoraip, in Ricento, T. (ed.) Beartas teanga agus geilleagar polaitiúil: Béarla i gcomhthéacs domhanda, lgh 119-144, Oxford/Nua-Eabhrac: Ollscoil Oxford Press.
- Grin, F., Conceição, M.C., Kraus, P.A., Marácz, L., Ozolina, Z., Pokorn, N.K., agus Pym, A. (eds.) (2018), The MIME vademecum: Soghluaisteacht agus cuimsiú san Eoraip ilteangach. An Ghinéiv: Tionscadal MIME.
- Grin, F. Marácz, L. agus Pokorn, N.K. (eag.) (ed.) (2022), Airleacain i bPolasaí Teanga Idirdhisciplíneach. Amstardam: John Benjamins.
- Hampshire, S. agus Salvia, C. (2010), Aistriúchán agus an tIdirlíon: Meastóireacht a dhéanamh ar cháilíocht na n-aistritheoirí meaisín saor in aisce ar líne, Quaderns: Revista de traducció, 17, lgh. 197-209. Ar fáil ag: <http://www.raco.cat/index.php/quadernstraduccio/article/viewFile/194256/260430>
- Hanzl, J. agus Beaven, J. (2017), Dearbhú cáilíochta ag Seirbhís Aistriúcháin Chomhairle an Aontais Eorpaigh. In Svoboda T., Biel, Ł. agus Łoboda, K. (eds.) Gnéithe cáilíochta san aistriúchán institiúideach, pp: 139–153. Beirlín: Eolaíocht Teanga Preas. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.1048196>.
- Herbillon, M. (2003), Rapport d'information déposé par la délégation de l'assemblée nationale pour l'Union européenne sur la diversité linguistique dans l'Union européenne, 11 Meitheamh 2003, Assemblée nationale. Ar fáil ag: <http://www.assemblee-nationale.fr/12/europe/rap-info/i0902.asp>
- Bhí an t-eolas mícheart nó as dáta. Teangacha agus an Dlí i dTodhchaí an Aontais Eorpaigh. Todhchaíochtaí, 38 (2), lgh. 158–68. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.futures.2005.04.013>.
- Hutchins, J. (2007), aistriúchán meaisín: Stair ghonta, Aistriúchán Meicniúil, 13, 1 & 2, lgh. 1–21.
- Jackson, J. agus al. (2019), Cruinneas Google Translate for Abstracting Data from Non-Béarla-Language Trials for Systematic Reviews, Annals of Internal Medicine, 171 (9), lgh. 677-679. <https://doi.org/10.7326/M19-0891>.
- Kantar Public (2022), Tá an todhchaí i do lámha: Cloisimis uait — Ardán Digiteach Ilteangach na Comhdhála ar Thodhchaí na hEorpa, Feabhra 2022. Ar fáil ag <https://futureu.europa.eu/pages/reporting?locale=en>.
- Kraus, P. (2011), Ní aontaithe ná éagsúil? Ceist na teanga agus dlisteanú polaitiúil an Aontais Eorpaigh, san éagsúlacht Teanga agus sa Daonlathas Eorpach
- LaBrie, N. (1993), La construction linguistique de la Communauté européenne. Páras: Tá Honoré Champion. Lawton, C. (2014), European Bankers Grill ECB Panel, The Wall Street Journal, 19 Feabhra 2014.
- Leal, A. (2021), Béarla agus Aistriúchán san Aontas Eorpach. Aontacht agus Iolracht i gCroílár Brexit. Londain: Video comhrá Routledge.

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

- Lequesne, C. (2021) *Diversité linguistique agus langue française en Europe*. Páras: Henry Doucier.
- Mai, K. (2016), Úsáid MT@EC ag aistritheoirí sa Choimisiún Eorpach, 2a Comhdháil ELRC, an Bhruiséil. Ar fáil ag: [https://www.lr-coordination.eu/sites/default/files/Brussels_conference/Mai-K_ELRC-MT\(at\)EC%20in%20DGT_26_10_2016_K.%20Mai.pdf](https://www.lr-coordination.eu/sites/default/files/Brussels_conference/Mai-K_ELRC-MT(at)EC%20in%20DGT_26_10_2016_K.%20Mai.pdf).
- McAuliffe, K. (2016), Aistritheoirí i bhfolach, *Teanga agus Dí/linguagem e Direito*, 3(1), lgh. 5-29. Ar fáil ag: <https://ojs.letras.up.pt/index.php/LLLD/Article/view/1652/1463>.
- Ó Regan, F. (2010), *Córas Teanga agus Cleachtadh institiúidí an Aontais Eorpaigh*, i Hanf, D., Malacek, K., Muir, E. (eds.), *Langues et construction européenne*, Cahiers du Collège d'Europe n°10, An Bhruiséil: Tá sé Allah a heals.
- Pinnis, M. agus Kalnis, R. (2018), Seirbhís Aistriúcháin Meaisín Neural a Fhorbairt d'Uachtaránacht an Aontais Eorpaigh 2017-2018, *Imeachtaí AMTA 2018*, Imleabhar 2: Rian Úsáideoirí MT, lgh. 72-83. Ar fáil ag: <https://aclanthology.org/W18-1910.pdf>.
- Pingel, I. (2018), Le multilinguisme à la Cour de justice de l'Union européenne: ceisteanna Choisies, *International Journal for the Semiotics of Law, Revue internationale de Sémiotique juridique*, 32, lgh. 449–462.
- Ringe, N. (2022), *Teanga(cha) na Polaitíochta: Cinnteoireacht Ilteangach san Aontas Eorpach*. Video comhrá Arbor: Ollscoil Michigan Press. Ar fáil ag: https://www.press.umich.edu/12080141/languages_of_politics
- Rivera-Trigueros, I. (2021), *Córais mheaisínáistriúcháin agus measúnú cáilíochta: athbhreithniú córasach*. *Acmhainní Teanga agus Meastóireacht*. Ar fáil ag: <https://doi.org/10.1007/s10579-021-09537-5>.
- Rossi, C. agus Chevrot, J.-P. (2019), Úsáidí agus braistintí i leith an mheaisínáistriúcháin sa Choimisiún Eorpach, *Iris an Aistriúcháin Speisialaithe*, 31, lgh. 177-200. https://www.jostrans.org/issue31/art_rossi.pdf
- Shuibhne, N.N. (2002), *dlí CE agus beartas teanga mionlaigh: cultúr, saoránacht agus cearta bunúsacha*. An Háig: Kluwer Law Idirnáisiúnta.
- Somssich, R. (2016), Cén teanga don Eoraip? *ELTE Law Journal*, lgh. 103-115
- Sutskever, I. Vinyals, O. and Le, Q. (2014), Seicheamh Foghlaim Seicheamh le Líonraí Neural. I Z. Ghahramani, M. Welling, C. Cortes, N. Lawrence, agus K. Q. Weinberger (Eds.) *NIPS 2014: Dul chun cinn i gCórais Próiseála Faisnéise Neural*, 3104–12, Montréal: Curran Associates. <https://proceedings.neurips.cc/paper/2014/file/a14ac55a4f27472c5d894ec1c3c743d2-Paper.pdf>.
- Svoboda, T. Biel, Ł. agus Łoboda, K. (2017), Réamhrá, In Svoboda, T. Biel, Ł. agus Łoboda, K. (Eds.), *Gnéithe cáilíochta san aistriúchán institiúideach*, Beirlín: Eolaíocht Teanga Preas, lgh. 1–13, Ar fáil ag: <https://doi.org/10.5281/zenodo.1048175>.
- An Conradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (2012). *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh* Ar fáil ag: <https://eur-lex.europa.eu/legal-EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT & from=EN>.
- Van der Jeught, S. (2015), *Dlí Teanga an Aontais Eorpaigh*, Groningen: Foilsitheoireacht Dlí Europa.
- Van der Jeught, S. (2021), Féinriail Teanga Institiúidí, Comhlachtaí agus Gníomhaireachtaí AE. *ZERL — Zeitschrift für Europäische Rechtslinguistik*. Ar fáil ag: <https://kups.ub.uni-koeln.de/35638/1/vanderjeught-2021-theangeolaíocht-autonomy-eu-institutions.pdf>.
- Vanjani, M. agus Aiken, M. (2020), *Comparáid d'Aistritheoirí Teanga Meaisín Ar Líne Saor in Aisce*, *Iris Bainistíochta Eolaíochta agus Faisnéise Gnó*, 2020, 5-1. Ar fáil ag: <http://ibii->
- Bealach, A. (2020), *Meaisínáistriúchán: Cá bhfuil muid inniu?* In Angelone, E. Ehrensberger-Dow, M. agus Massey, G. (Eds.) *The Bloomsbury Companion to Language Industry Studies*, Londain: Bloomsbury Acadúil, lgh. 311-332.
- Wickström, B.A., Torsten, T., and Gazzola, M. (2018), *Cur chuige eacnamaíoch maidir le beartas teanga agus ceartas teanga*, in Gazzola, M. Torsten, T. agus Wickström, B.A. (eds.) *Beartas*

Teanga agus Ceartas Teanga. Cur chuige eacnamaíoch, fealsúnach agus sochtheangeolaíoch, Beirlín: Springer, pp. 3-64.

Wright, S. (2018), Tionchar an ilteangachais ar bhreithiúnais Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh, in Ramos F.P. (ed.), Aistriúchán Institiúideach don Rialachas Idirnáisiúnta: Feabhas a chur ar an gCaighdeán sa Chumarsáid Díl Ilteangach. Londain: Bloomsbury, lgh. 141-155.

Wu, Y. et al., (2016), Córas Aistriúcháin Meaisín Neural Google: An Bhearna idir an tAistriúchán Daonna agus an tAistriúchán Meaisín a dhúnadh. Ar fáil ag: <https://arxiv.org/abs/1609.08144>.

Ziller, J. (2018), Le multilinguisme, caractère fondamental du droit de l'Union européenne, in Condinanzi, M. Cannizzaro, V. agus Adam, R. (eds.), Liber amicorum Antonio Tizzano, De la Cour CECA à la Cour de l'Union: le fada parcours de la justice européenne, Torino: Giappichelli, lgh. 1067-1082.

Zuddas, P. (2020), Alla ricerca di una lingua comune europea: Il Ruolo dell'inglese nell'UE dopo la Brexit, Amministrazione i Cammino. Ar fáil ag <https://www.amministrazioneincammino.luiss.it/wp-content/uploads/2020/07/ZUDDAS-II.pdf>.

IARSCRÍBHINN 1: BEARTAS TEANGA AN TSUÍMH GRÉASÁIN MAIDIR LE HINSTITIÚIDÍ, COMHLACHTAÍ AGUS GNÍOMHAIREACHTAÍ AN AONTAIS, AGUS CÓRAS TEANGA NA NGNÍOMHAIREACHTAÍ

Tuairiscítear san Iarscríbhinn seo an tras-scríobh focal ar fhocal (a) ar bheartas teanga an tsuímh gréasáin d'institiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí an Aontais, agus (b) ar chóras teanga na ngníomhaireachtaí.

A1.1 Institiúidí an AE

Níl beartas teanga ar shuíomh gréasáin ag **Parlaimint** na hEorpa, ach tá leathanach gréasáin aici ina ndéantar achoimre ar bheartas teanga AE i gcoitinne.⁸³ Tá beartas teanga ar shuíomh gréasáin ag an gComhairle Eorpach agus ag Comhairle an Aontais Eorpaigh, a thuairiscítear anseo.⁸⁴

Tá sé d'aidhm ag Ardrúnaíocht Chomhairle an Aontais Eorpaigh (ARC) a suíomh gréasáin a chur ar fáil chomh hinrochtana agus is féidir dá húsáideoirí. Ar an gcúis sin, is é an beartas teanga réamhshocraithe a chuirtear i bhfeidhm ar an suíomh gréasáin an t-ábhar ar fad a fhoilsiú i dteangacha oifigiúla uile an Aontais. Tá roinnt eisceachtaí ann maidir leis an rialail sin: foilsítear faisnéis áirithe ar líne i mBéarla agus i bhFraincis nó i mBéarla amháin.

Cé na teangacha a úsáidtear ar an suíomh gréasáin seo? Baineann an suíomh gréasáin seo úsáid as 24 theanga oifigiúla an Aontais Eorpaigh: An Béarla, an Bhulgáiris, an Chróitis, an Danmhairgis, an Eastóinis, an Fhionlainnis, an Fhraincis, an Ghaeilge, an Ghearmáinis, an Ghréigis, an Iodáilis, an Laitvis, an Liotuáinis, an Mháltais, an Ollainnis, an Pholainnis, an Phortaingéilis, an Rómáinis, an tSeicis, an tSlóivéinis, an tSlóvaicis, an Spáinnis, an tSualainnis agus an Ungáiris.

Conas a úsáidtear teangacha ar shuíomh gréasáin na Comhairle? Baineann an suíomh gréasáin úsáid as trí bheartas teanga éagsúla: (i) ábhar a fhoilsítear i ngach ceann de 24 theanga oifigiúla an Aontais Eorpaigh; (ii) ábhar nach bhfoilsítear ach i mBéarla nó i mBéarla agus i bhFraincis amháin; (iii) ábhar a fhoilsítear i mBéarla, i bhFraincis agus in aon teanga ábhartha eile. Is é an beartas teanga réamhshocraithe an t-ábhar ar fad a fhoilsiú i dteangacha oifigiúla uile an Aontais ag an am céanna. Áirítear leis sin doiciméid oifigiúla i gclár poiblí na Comhairle. Is é an t-aon eisceacht ar an rialail seo ná ábhar áirithe a fhoilsítear sa roinn 'cruinnithe' agus sa rannán 'nuacht agus meáin' ar an suíomh gréasáin.

Cruinnithe. Tá faisnéis faoi chruinnithe na Comhairle agus an Ghrúpa Euro, amhail na príomhphointí don phlé agus suíomh agus dáta an chruinnithe, ar fáil i ngach teanga oifigiúil de chuid an Aontais. Foilsítear achoimre ar na príomhfhorbairtí agus na príomhchinntí a rinneadh ag gach cruinniú i ngach ceann de theangacha oifigiúla an Aontais. Mar sin féin, foilsítear roinnt doiciméad ina bhfuil faisnéis níos mionsonraithe i mBéarla agus i bhFraincis nó i mBéarla amháin. Foilsítear faisnéis faoi chruinnithe na Comhairle Eorpaí i ngach teanga oifigiúil de chuid an Aontais.

Táirgí Preas. Mar gheall ar nádúr speisialaithe an lucht féachana atá beartaithe, is i mBéarla nó i mBéarla agus i bhFraincis amháin a fhoilsítear roinnt táirgí preasa. Áirítear leis sin: (i) ráitis ón nGrúpa Euro agus ó Uachtarán an Ghrúpa Euro; (ii) pleanáil choicisiúil na preasoifige; (iii) fógraí comhairleacha do na meáin a fhoilsítear roimh imeachtaí sonracha, amhail cruinnithe mullaigh le tíortha nach bhfuil san Aontas; (iv) ráitis, ráitis agus óráidí ó Uachtarán na Comhairle Eorpaí — foilsítear iad sin go minic i dteangacha ábhartha eile ar bhonn a n-ábhair. Mar gheall ar an ngá atá ann cumarsáid a dhéanamh leis an bpreas go

83 Ar fáil anseo: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/142/language-policy>

84 Ar fáil anseo: <https://www.consilium.europa.eu/en/about-site/language-policy/> (suíomh gréasáin comhpháirteach)

tapa faoi shaincheisteanna áirithe, is minic a fhoilsítear preaseisiúintí ina mbunteanga sula ndéantar iad a aistriú go dtí na 23 theanga oifigiúla eile de chuid an Aontais. Déanaimid iarracht leaganacha aistrithe a fhoilsiú chomh tapa agus is féidir tar éis an bhunleagan, agus foilsítear gach leagan nua teanga a luaithe a bheidh sé ar fáil.

Cén fáth nach féidir liom eolas a fháil i mo theanga? Tá sé mar aidhm ag Ardrúnaíocht na Comhairle a oiread faisnéise cothrom le dáta agus is féidir a chur ar fáil d'úsáideoirí a suímh ghréasáin sa teanga is fearr a thuigeann siad. Mar sin féin, tá buiséad agus acmhainní aistriúcháin teoranta againn. Ar an drochuair, ní féidir linn ár n-ábhar ar fad a aistriú go teangacha uile an Aontais go tráthúil. Dá bhrí sin, díríonn muid ár n-acmhainní ar a chinntiú go bhfuil príomhábhar ar fáil i ngach teanga oifigiúil, agus ag an am céanna teorainn a chur leis na roghanna teanga d'ábhar atá dírithe ar lucht féachana speisialaithe, amhail an preas. Cé go bhféadfadh sé nach bhfuil roinnt ábhar ar an suíomh gréasáin ar fáil i do theanga féin, is féidir rochtain a fháil fós ar reachtaíocht an Aontais agus ar dhoiciméid oifigiúla na Comhairle agus na Comhairle Eorpaí i ngach ceann de 24 theanga oifigiúla an Aontais tríd an gclár poiblí.

Tá suíomh gréasáin an Choimisiúin Eorpaigh maidir le beartas teanga ar an leathanach “Teangacha ar ár suíomhanna gréasáin” mar a leanas:⁸⁵

Eolas in go leor teangacha. Tá sé mar aidhm againn eolas a chur ar fáil ar ár suíomhanna gréasáin i ngach ceann de 24 theanga oifigiúla an Aontais. Mura bhfuil an t-ábhar ar fáil i do rogha teanga de chuid an Aontais, tá eTranslation ar fáil ar níos mó agus níos mó suíomhanna gréasáin, seirbhís aistriúcháin uathoibríoch an Choimisiúin. Tá sé mar aidhm againn cothromaíocht réasúnta a bhaint amach idir meas ar chainteoirí teangacha éagsúla an Aontais agus cúrsaí praiticiúla amhail acmhainní teoranta aistriúcháin. Bíonn roinnt ábhar, amhail reachtaíocht, ar fáil i gcónaí i ngach teanga oifigiúil de chuid an Aontais. D'fhéadfadh ábhar eile a bheith ar fáil ach amháin i dteangacha a insíonn taighde úsáideoirí dúinn a bheith ar an lucht féachana is mó. Foilsítear gach ábhar i mBéarla ar a laghad, toisc go bhfuil taighde léirithe gur féidir linn a bhaint amach le Béarla thart ar 90 % de na cuairteoirí ar ár láithreáin i gceachtar a dteanga iasachta is fearr leo nó a dteanga dhúchais.

Cé na teangacha a úsáidtear ar ár leathanaigh ghréasáin? Tá ábhar tosaíochta, reachtaíocht, príomhdhoiciméid pholaitiúla agus cuid de na leathanaigh ghréasáin eile is mó cuairt atá á mbainistiú ag an gCoimisiún ar an bhfearann gréasáin ‘Europa’, amhail ‘Suíomh gréasáin oifigiúil an Aontais Eorpaigh’, ar fáil i ngach ceann de 24 theanga oifigiúla an Aontais. D'fhéadfadh sé go mbeadh eolas práinneach nó gearshaolach le feiceáil ar dtús i roinnt bheag teanga nó fiú i dteanga amháin. Is féidir teangacha eile a chur isteach níos déanaí, ag brath ar riachtanais an úsáideora. D'fhéadfadh eolas speisialaithe (eolas teicniúil, feachtais, glaonna ar thairiscintí, nuacht agus imeachtaí áitiúla) a bheith ar fáil i roinnt teanga nó fiú i dteanga amháin — braitheann an rogha ar an spriocphobal.

Níl roinn ar shuíomh gréasáin **Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh** maidir le bainistiú ilteangachais sa chumarsáid sheachtrach.

Déanann an **Banc Ceannais Eorpach** soiléiriú ar bheartas teanga a shuíomh gréasáin mar seo a leanas:

Ar an suíomh gréasáin seo gheobhaidh tú eolas faoi ghníomhaíochtaí an Bhainc Cheannais Eorpaigh i 24 theanga oifigiúla an Aontais Eorpaigh. Tá an fhaisnéis uile ar fáil i mBéarla, ach cinntimid go bhfuil príomhábhar, agus go háirithe faisnéis ar dócha go mbeadh spéis ag saoránaigh na hEorpa inti, ar fáil i dteangacha oifigiúla eile de chuid an Aontais freisin.

Cad is féidir leat a aimsiú i do theanga féin? Tá an leathanach baile, gach leathanach sna rannóga “Maidir le”, “Míitheoirí” agus “An Euro”, agus na leathanaigh iontrála chuig gach ceann de na naoi rannóg ar fáil i mBéarla agus i dteangacha oifigiúla eile de chuid an AE.

85 Ar fáil anseo: https://ec.europa.eu/info/languages-our-websites_en

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

Mar sin, tá ár gcinntí maidir le beartas airgeadaíochta, ár dtuarascáil bhliantúil agus faisnéis roghnaithe faoinár straitéis beartais airgeadaíochta, chomh maith le téacsanna eile. Aistrítear roinnt ábhar ar an suíomh gréasáin go teangacha roghnaithe de chuid an Aontais agus d'fhéadfadh sé a bheith ar fáil i dteanga a thuigeann tú, fiú murab í do theanga dhúchais í. Tá roinnt óráidí, agallaimh agus postálacha blag ón Uachtarán agus ó chomhaltaí eile an Bhoird ar fáil freisin i dteangacha eile seachas Béarla. De ghnáth, cuirtear preaseisiúintí ar fáil i mBéarla agus, más ábhartha don phobal i gcoitinne seachas sainghrúpaí, i dteangacha oifigiúla eile de chuid an Aontais. Foilsítear reachtaíocht BCE go ginearálta i dteangacha oifigiúla uile an Aontais agus tá sí ar fáil in EUR-Lex. Tá ábhar ar fáil faoinár gcomhairliúcháin phoiblí i rogha teangacha. Glacaimid le haighneachtaí ar chomhairliúcháin phoiblí i ngach ceann de theangacha oifigiúla an Aontais. Is féidir leat faisnéis faoin euro agus faoi ábhair ghaolmhara eile a fháil sa teanga a roghnaigh tú ar shuíomhanna gréasáin *bhainc cheannais náisiúnta an Aontais*.

Cur i bhfeidhm ár bpolasaí teanga. Má ghlacann tú lenár bhfianáin, cabhraíonn tú linn staitisticí comhiomlána a fháil maidir leis an éileamh ar aistriúcháin ar leathanaigh aonair agus ar chodanna dár suíomh gréasáin. Ciallaíonn sé sin gur féidir linn díriú ar an méid atá le haistriú amach anseo. Mura bhfuil leathanach gréasáin ar fáil fós sa teanga a roghnaigh tú, gheobhaidh tú ráiteas chuige sin ar an leathanach. Déanann Ard-Stiúrthóireacht Chumarsáide BCE cúram den bheartas teanga seo a chur i bhfeidhm. Más mian leat ceist a chur ar an mBanc Ceannais Eorpach, is féidir leat é sin a dhéanamh trí scríobh chugainn ag info@ecb.europa.eu in aon cheann de theangacha oifigiúla an Aontais Eorpaigh.

Mínítear beartas teanga **Chúirt Iniúchóirí na hEorpa** ina “Beartais agus Caighdeáin Chumarsáide”⁸⁶ agus ina “Beartas Cumarsáide agus Prionsabail Chumarsáide”⁸⁷. Níl sa chéad doiciméad ach achoimre ar chóras teanga oifigiúil CIE, agus ní bhaineann sé le cumarsáid ar an idirlíon. Sa dara doiciméad tá cur síos ar chur chuige na Cúirte i leith na cumarsáide digití:

Prionsabail chumarsáide. Déanann CIE cumarsáid ar líne agus trí thuarascálacha iniúchóireachta agus trí fhoilseacháin eile, imeachtaí agus an preas agus na meáin. Tá gach tuarascáil iniúchóireachta agus gach tuairim dá cuid ar fáil i ngach ceann de theangacha oifigiúla an AE ar a shuíomh gréasáin ag www.eca.europa.eu agus tríd an EU Bookshop. Is é suíomh gréasáin CIE a príomhardán faisnéise.

Polasaí teanga. Tarraingíonn CIE suas tuarascálacha iniúchóireachta agus eisíonn sí tuairimí maidir le réimsí gníomhaíochta uile an Aontais Eorpaigh. Nuair a fhoilsítear in Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh iad, ní mór na doiciméid sin a bheith ar fáil i dteangacha oifigiúla an Aontais. Foilsíonn CIE a cuid tuarascálacha agus táirgí eile go léir ar a suíomh gréasáin ilteangach, ionas gur féidir le saoránaigh an Aontais iad a léamh ina dteanga féin. Is i mBéarla atá cumarsáid ar ár meáin shóisialta.

A1.2 Comhlachtaí AE

Cuirtear i láthair sa chuid seo achoimre ar bheartas teanga an tsuímh gréasáin atá ag comhlachtaí an AE nuair a luaitear sin go sainráite ar a suíomh gréasáin. Tá an tras-scríobh focal ar fhocal ar fáil i roinn A1.3.

Tá beartas teanga ar an suíomh gréasáin foilsithe ag ceithre cinn as seacht gcomhlacht de chuid an Aontais. Tá beartas teanga shuíomh gréasáin na Seirbhíse **Eorpaí Gníomhaíochta Seachtraí** bunaithe⁸⁸ ar na critéir seo a leanas: (i) ábhar a fhoilsítear i ngach ceann de 24 theanga oifigiúla an Aontais Eorpaigh, e.g. Ráitis thar ceann an Aontais, Conclúidí ón gComhairle, an roinn “Eolas fúinn”; (ii) inneachar nach bhfoilsítear ach i mBéarla agus i bhFraincis, e.g. Ráitis ón Ardionadaí

86 Ar fáil anseo: <https://www.eca.europa.eu/en/Pages/PoliciesStandardsGuidelines.aspx>

87 Ar fáil anseo: <https://www.eca.europa.eu/en/Pages/PolicyPrinciples.aspx>

88 Ar fáil anseo: https://www.eeas.europa.eu/eeas/eeas-language-policy_en

(Ardionadaí)/Leas-Uachtarán (Leas-Uachtarán) agus ó na hUrlabhraithe; (III) ábhar a fhoilsítear i mBéarla agus in aon teanga ábhartha eile, e.g. preaseisiúintí, preasráitis, óráidí agus nótaí, postálacha blag ag an Ardionadaí/Leas-Uachtarán, gnéithe gréasáin roghnaithe. Luaitear ar an leathanach gréasáin freisin gur i mBéarla go príomha a fheidhmíonn cuntais na meán sóisialta, agus gur féidir iarratais ar fhaisnéis, arna mbainistiú ag Ionad Teagmhála Europe Direct, a chur isteach in aon teanga oifigiúil de chuid an Aontais. Níl an suíomh gréasáin ar fáil, áfach, ach i mBéarla amháin agus tá cuid de i bhFraincis. Ba cheart an teanga ina bhfuil úsáideoirí ag féachaint ar an suíomh gréasáin a léiriú ag barr gach leathanaigh ghréasáin, ach is iad an Béarla agus an Fhraincis amháin atá le feiceáil i gcleachtas. Tá an roinn “spotsolas” ilteangach.

Níl leathanach **gréasáin ag CESE** atá dírithe ar a bheartas teanga.

Is é is aidhm do bheartas teanga an **tsuímh gréasáin i gCoiste na hEorpa** “faisnéis a chur ar fáil duit i do theanga féin — nó i dteanga a thuigeann tú — ag brath ar an gcineál faisnéise atá á lorg agat”.⁸⁹ Mínítear ann na teangacha inar cheart do rannóga an tsuímh ghréasáin a bheith ar fáil i bprionsabal, na srianta a bhíonn ann agus na critéir a leantar nuair a bhíonn ábhar ar fáil i líon beag teangacha. Cuirtear an t-aistriúchán uathoibríoch ar fáil ar líon áirithe leathanach.

Tá sé mar aidhm ag suíomh gréasáin an **Bhainc Eorpaigh Infheistíochta** an fhaisnéis atá uait a chur ar fáil duit i do theanga féin nó i dteanga a thuigeann tú, ag brath ar chineál na faisnéise, ach i gcleachtas tá nascleanúint agus ábhar an tsuímh gréasáin ar fáil i mBéarla, i bhFraincis agus i nGearmáinis.⁹⁰

Míníonn an **tOmbudsman Eorpach** a bheartas teanga ar an suíomh gréasáin chomh maith lena roghanna teanga sna meáin shóisialta ina “bheartas teanga”,⁹¹ an ceann is cuimsithí i measc bheartais teanga chomhlachtaí an AE, mar a léirítear i roinn A1.3.4, áit a dtuairiscítear an téacs focal ar fhocal.

Níl leathanach atá dírithe ar bheartas teanga ar shuíomh gréasáin tritheangach an **Mhaoirseora Eorpaigh ar Chosaint Sonraí**. Uaireanta luaitear beartas teanga i dtuarascálacha bliantúla MECS, ach chun a mheabhú go ndéanann an MECS iarracht stíl thrédhearcach teanga a úsáid, agus go ndéanann sé iarracht preaseisiúintí a fhoilsiú i mBéarla, i bhFraincis agus i nGearmáinis ar a laghad⁹².

Níl leathanach faoi bheartas teanga ar shuíomh gréasáin an **Bhoird Eorpaigh um Chosaint Sonraí**.

A1.3 Comhlánaigh beartas teanga chomhlachtaí an Aontais ar an suíomh gréasáin

Tuairiscítear sa roinn seo tras-scríobh ábhar leathanaigh ghréasáin chomhlachtaí an Aontais ina mínítear beartas teanga an tsuímh ghréasáin. Tuairiscítear achoimre ar na príomhphointí agus tagairtí do na URLanna sna fonótaí i roinn A1.2. D’fhéadfadh faisnéis bhreise a bheith ar roinnt leathanach gréasáin. Comhlánaíonn an roinn seo roinn A1.2 le tuilleadh sonraí.

A1.3.1 An tSeirbhís Eorpach Gníomhaíochta Seachtraí (SEGS)

Beartas teanga an SEGS

Déanann an tSeirbhís Eorpach Gníomhaíochta Seachtraí cumarsáid le saoránaigh agus le lucht féachana ar fud an domhain maidir le beartais sheachtracha agus gníomhaíochtaí seachtracha Eorpacha.

Tá sé mar aidhm againn ár n-ábhar a dhéanamh chomh hinrochtana agus is féidir d’úsáideoirí. Mar sin féin, ní mór dúinn cothromaíocht réasúnta a bhaint amach idir meas ar chainteoirí

89 Ar fáil anseo: <https://cor.europa.eu/en/Pages/language-policy.aspx>

90 Ar fáil anseo: <https://www.eib.org/en/languages.htm>

91 Ar fáil anseo: <https://www.ombudsman.europa.eu/fr/languagepolicy/en>

92 Ar fáil anseo: https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/ar2011_en.pdf

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

teangacha éagsúla an Aontais agus ar theangacha áitiúla nach teangacha de chuid an Aontais iad, agus breithnithe praiticiúla amhail tráthúlacht, éifeachtúlacht agus costas an aistriúcháin, a fhaigheann maoiniú ó cháiniocóirí an Aontais.

Tá cineálacha áirithe ábhair, amhail reachtaíocht an Aontais, Conclúidí ón gComhairle nó Ráitis ón Aontas Eorpach ar fáil i ngach teanga oifigiúil de chuid an Aontais. D'fhéadfadh ábhar eile a bheith ar fáil i dteanga amháin nó i dteaghlaim teangacha, ag brath ar an spriocghrúpa/na spriocphobail ar leith agus ar ár measúnú ar an gcaoi leis an lucht féachana is mó a shroicheadh ar an mbealach is éifeachtúla agus is éifeachtaí.

Suíomh gréasáin SEGS

Tá beartas teanga shuíomh gréasáin SEGS bunaithe ar na trí chritéar seo a leanas:

1. ábhar a fhoilsítear i ngach ceann de 24 theanga oifigiúla an Aontais Eorpaigh, e.g. Ráitis thar ceann an Aontais, Conclúidí ón gComhairle, an rannán “Eolas fúinn”

2. ábhar nach bhfoilsítear ach i mBéarla agus i bhFraincis, e.g. Ráitis ón Ardionadaí/Leas-Uachtarán agus ó na Urlabhraithe

3. ábhar a fhoilsítear i mBéarla agus in aon teanga ábhartha eile, e.g. preaseisiúintí, preasráitis, óráidí agus nótaí, postálacha blag ag an Ardionadaí/Leas-Uachtarán, gnéithe gréasáin roghnaithe

- Cuireann leathanaigh ghréasáin Thoscaireachtaí SEGS chuig tríú tíortha, misin agus oibríochtaí Míleata agus Sibhialtacha agus misin Bhreathnóireachta Toghchán, arna n-óstáil ar shuíomh gréasáin SEGS, faisnéis ar fáil i mBéarla agus i dteanga áitiúil nó i dteangacha áitiúla na dtíortha faoi seach. De ghnáth bíonn preasráitis áitiúla in aon teanga oifigiúil amháin de chuid an Aontais Eorpaigh agus sa teanga áitiúil.

- Tá suíomh gréasáin Rúisise ag SEGS freisin.

- Tá an teanga ina bhfuil úsáideoirí ag breathnú ar an suíomh gréasáin le feiceáil ar bharr gach leathanaigh ghréasáin.

Má chliceálann tú ar an deilbhín is féidir le húsáideoirí athrú go teanga eile. Sonraítear an teanga ina bhfuil leathanach gréasáin ar fáil.

- Tá ábhar nua á chur leis agus á nuashonrú go leanúnach ar an suíomh gréasáin seo. Ciallaíonn sé seo mura bhfuil aistriúchán ar fáil, d'fhéadfadh sé a bheith ag dul tríd an bpróiseas aistriúcháin. Foilsímid aistriúchán de réir mar a bhíonn siad ar fáil.

- Glacfaidh suíomh gréasáin SEGS an cur chuige seo a leanas de réir a chéile:

cuirfear faisnéis dhíreach ar fáil don phobal i gcoitinne de réir a chéile i dteangacha oifigiúla uile an Aontais, chomh maith le teangacha ábhartha eile, ag brath ar an léitheoireacht.

O Déanfar úsáid an mheaisín aistriúcháin do theangacha oifigiúla an AE a mheas le haghaidh téacsanna faisnéiseacha fad is a chuirtear an t-úsáideoir ar an eolas go cuí faoin bpróiseas.

de ghnáth, beidh eolas gearrshaolach nó an-speisialaithe le feiceáil i roinnt teangacha — nó fiú i gceann amháin — ag brath ar an lucht féachana.

Na meáin shóisialta SEGS

- Is i mBéarla go príomha a fheidhmíonn cuntais cheanncheathrú SEGS ar na meáin shóisialta. A mhéid is féidir, déanaimid ár n-ábhar a éagsúlú ó thaobh teanga de agus ag brath ar an lucht féachana, lena scaipeadh ag Ionadaíochtaí an Aontais, ag Toscaireachtaí nó ag comhpháirtithe eile.

- Glacann Toscaireachtaí SEGS páirt i bhfor-rochtain ar na meáin shóisialta sna teangacha áitiúla ábhartha.

Comhairliúcháin Phoiblí, Iarratais ar fhaisnéis agus rochtain ar dhoiciméid

- Is féidir iarratais ar fhaisnéis, atá á mbainistiú ag Ionad Teagmhála Europe Direct, a chur isteach in aon teanga oifigiúil de chuid an AE. Cuirtear freagra SEGS ar fáil sa teanga chéanna.
- Is féidir iarratais ar rochtain ar dhoiciméid a dhéanamh in aon teanga oifigiúil de chuid an Aontais freisin. Ar chúiseanna éifeachtúlachta agus chun mearfhreagairt a áirithiú, is é beartas SEGS a iarraidh ar an iarrthóir an bhfuil freagra i mBéarla nó i bhFraincis inghlactha. I gcás freagra diúltach, cuirtear an freagra ar fáil i dteanga an iarrthóra.

Bíonn comhairliúcháin phoiblí ar fáil i gcónaí i mBéarla, i bhFraincis agus i nGearmáinis ar a laghad agus i bhformhór theangacha oifigiúla an Aontais, i bhfoirm ceistneoirí ar líne atá oscailte do shaoránaigh an Aontais Eorpaigh chun gur féidir leo páirt a ghlacadh i bpróiseas ceaptha beartas an Aontais Eorpaigh. Is féidir freagraí a chur isteach in aon cheann de theangacha oifigiúla an Aontais. Tá comhairliúcháin SEGS le páirtithe leasmhara atá dírithe ar lucht féachana seachtrach ar fáil sna teangacha ábhartha.

A1.3.2 Coiste Eorpach na Réigiún (CnR)

Polasaí teanga

Is é an aidhm atá againn eolas a chur ar fáil duit i do theanga féin — nó i dteanga a thuigeann tú — ag brath ar an gcineál faisnéise atá á lorg agat.

Teangacha oifigiúla an AE

An Béarla, an Bhulgáiris, an Chróitis, an Danmhairgis, an Eastóinis, an Fhionlainnis, an Fhraincis, an Ghaeilge, an Ghearmáinis, an Ghréigis, an Iodáilis, an Laitvis, an Liotuáinis, an Mháltais, an Ollainnis, an Pholainnis, an Phortaingéilis, an Rómáinis, an tSeicis, an tSlóivéinis, an tSlóvaicis, an Spáinnis, an tSualainnis agus an Ungáiris.

Teangacha ina bhfoilsítear faisnéis éagsúil ar shuíomh gréasáin Choiste na Réigiún

- Struchtúr nascleanúna an tsuímh gréasáin — Arna fhoilsiú i dteangacha oifigiúla an Aontais Eorpaigh.
- Faisnéis ghinearálta — Foilsithe i dteangacha oifigiúla an AE de réir mar a aistrítear í agus nuair a aistrítear í.
- Doiciméid oifigiúla, doiciméid a bhfuil tábhacht pholaitiúil leo, faisnéis agus doiciméid do na seisiúin iomlánacha — Foilsithe i dteangacha oifigiúla uile an Aontais
- Faisnéis atá práinneach nó a bhfuil saolré ghearr aici (nuacht, imeachtaí,...) — Ní fhoilsítear i ngach teanga í. Braitheann rogha na teanga/na dteangacha ar spriocghrúpa an eolais.
- Faisnéis speisialaithe (eolas teicniúil, obair idir lámha, glaonna ar thairscintí) — Foilsítear i mBéarla den chuid is mó í.
- Faisnéis spriocdhírthe náisiúnta agus réigiúnach (An Eoraip i mo réigiún) — Arna fhoilsiú i dteanga na tíre. Foirmeacha teagmhála agus freagraí ar do theachtaireachtaí — Is féidir teachtaireachtaí a chur isteach in aon teanga oifigiúil de chuid an Aontais agus cuirtear freagraí ar fáil nuair is féidir sa teanga chéanna. Iarrtar ar theanga eile (Béarla, Fraincis nó Gearmáinis) freagra tapa a chinntiú.

Ionadh nach bhfuil roinnt eolais ar fáil i do theanga féin?

- Uaireanta bíonn iontas ar chuairoteoirí ar an láithreán gréasáin nach bhfuil leathanach ar fáil ina dteanga féin.

Go ginearálta, braitheann na teangacha atá ar fáil ar shuíomh gréasáin Choiste na Réigiún ar na srianta seo a leanas:

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

- Tábhacht (dlíthiúil) — ní mór rochtain a bheith ag an bpobal ar gach doiciméad oifigiúil, mar sin cuirtear na doiciméid sin ar fáil i ngach teanga oifigiúil. Ní aistrítear doiciméid eile ach go dtí na teangacha is gá (mar shampla, cumarsáid le húdaráis náisiúnta, le heagraíochtaí nó le daoine aonair);
- práinn — le bheith ábhartha, ní mór roinnt cineálacha eolais a fhoilsiú go tapa. Ós rud é go dtógann am an t-aistriúchán, is fearr linn foilsiú a dhéanamh go tapa sna teangacha a thuigeann an líon is mó Eorpach, seachas fanacht ar aistriúcháin go gach teanga;
- cost-éifeachtacht — chun airgead na gcáiníocóirí a shábháil, do leathanaigh ardspeisialaithe nach bhfuil ach líon beag daoine i gcomhairle leo, is é an t-ábhar imní a chinntiú gur féidir leis an gcuid is mó bunbhrí na faisnéise a thuiscint;
- srianta teicniúla — tá sé thar a bheith casta suíomh gréasáin in os cionn 20 teanga a bhainistiú, rud a éilíonn go leor acmhainní daonna agus airgeadais;
- aistriúchán — níl againn ach (rochtain) líon teoranta aistritheoirí agus buiséad teoranta don aistriúchán (airgead na gcáiníocóirí go léir).

Ar líon áirithe leathanach, áfach, is féidir leat uathaistriúchán uathoibríoch a iarraidh ó sheirbhís eTranslation an Choimisiúin Eorpaigh:

- Is féidir le meaisín-aistriúchán bunsmoineamh a thabhairt duit ar an ábhar i dteanga a thuigeann tú. Mar sin féin, ba cheart a mheabhrú nach bhfuil aon idirghabháil dhaonna i gceist leis agus go bhféadfadh éagsúlacht shuntasach a bheith idir cáilíocht agus cruinneas an mheaisín-aistriúcháin ó théacs go chéile agus ó phéire teangacha éagsúla.

Ba mhaith linn fáilte a chur roimh aiseolas uait maidir le haistriúchán uathoibríoch!

A1.3.3 An Banc Eorpach Infheistíochta

Beartas teanga an tsuímh gréasáin

Cad iad na teangacha a bhfuil suíomh gréasáin BEI ar fáil iontu?

Tá sé mar aidhm ag BEI an fhaisnéis atá uait a chur ar fáil duit i do theanga féin nó i dteanga a thuigeann tú, ag brath ar chineál na faisnéise. Tá doiciméid oifigiúla ar fáil sna teangacha a bhí oifigiúil ar a laghad ar dháta a bhfoilsithe. Is minic a fhoilsítear doiciméid eile, ar doiciméid iad nach bhfuil ceangailteach ó thaobh dlí de, i mBéarla, i bhFraincis agus i nGearmáinis. Tá faisnéis ghinearálta ar an leathanach baile, na ranna a bhfuil rochtain orthu láithreach ón leathanach baile agus na hinnéacsanna ar fáil, a mhéid is féidir, i mBéarla, i bhFraincis agus i nGearmáinis. Bíonn faisnéis speisialaithe ar fáil go ginearálta in dhá theanga ar a laghad, na teangacha is mó a úsáideann an lucht féachana.

Conas a oibríonn teangacha ar shuíomh gréasáin BEI?

De ghnáth bíonn nascleanúint agus ábhar an tsuímh gréasáin ar fáil i dtrí theanga: Béarla, Fraincis agus Gearmáinis. Ní gá fianáin ná brabhsálaí a bhrath chun rochtain a fháil ar na leaganacha seo. Tá an teanga aitheanta in URL an leathanaigh, i.e. an Béarla (www.eib.org/en), an Fhraincis (www.eib.org/fr) agus an Ghearmáinis (www.eib.org/de).

I gcás ina bhfuil teangacha eile ar fáil, tá rogha ar fáil ar gach leathanach faoin teideal chun teanga ábhar an leathanaigh a athrú. Úsáidtear fianáin chun an rogha teanga seo a shocrú le linn an tseisiúin bhrabhsála agus baintear iad ag deireadh an tseisiúin. Má roghnaítear ceann de na teangacha sin, athróidh sé teanga an leathanaigh agus fanfaidh nascleanúint an leathanaigh sa teanga a shainítear sa URL.

A1.3.4 An tOmbudsman Eorpach

Tá an tOmbudsman Eorpach tiomanta go daingean do phrionsabal an ilteangachais toisc go bhfuil éagsúlacht chultúrtha agus teanga ar cheann de na sócmhainní is mó atá ag an Aontas Eorpach. Feidhmíonn an tOmbudsman mar dhroichead idir an pobal Eorpach agus AE chun a chinntiú go gcloíonn institiúidí an AE leis na caighdeáin eiteiciúla, riaracháin agus trédhearcachta is airde. Tá sé

ríthábhachtach aghaidh a thabhairt ar shaoránaigh ina dteanga féin chun AE a dhéanamh níos inrochtana agus níos cuntasáí, rud atá ríthábhachtach, dá réir sin, chun go n-éireoidh le córas daonlathach an Aontais.

Déanann an tOmbudsman Eorpach iarracht teacht ar chothromaíocht phragmatach idir prionsabal an ilteangachais agus an dualgas atá uirthi a hacmhainní teoranta a úsáid ar an mbealach is éifeachtaí. I gcás ina bhfuil údar cuí leis, féadfaidh an tOmbudsman cinneadh a dhéanamh doiciméid áirithe a fhoilsiú i líon teoranta teangacha.

Mínítear san fhorléargas seo a leanas roghanna teanga an Ombudsman maidir leis na cumarsáidí agus na foilseacháin is tábhachtaí.

Cumarsáid le gearánaigh agus leis an bpobal

Tá sé de cheart ag gach saoránach den Aontas nó ag gach cónaitheoir aon cheann de na 24 theanga oifigiúla a úsáid i gcomhfhreagras le hinstiúidí an Aontais Eorpaigh, a chaithfidh freagra a thabhairt sa teanga chéanna. Baineann an prionsabal seo le teagmhálacha leis an Ombudsman Eorpach chomh maith. Is féidir gach gearán, gach iarratas ar fhaisnéis agus aon iarratas eile a sheoladh agus tabharfar freagra orthu in aon cheann de theangacha oifigiúla an Aontais Eorpaigh.

Tá suíomh gréasáin an Ombudsman ar fáil i ngach ceann de 24 theanga oifigiúla an AE, lena n-áirítear an fhoirm ghearáin leictreonach agus an treoir idirghníomhach, a chabhraíonn le húsáideoirí teacht ar an sásra cuí chun fadhbanna a réiteach ar leibhéal an AE nó sna Ballstáit. Sa chás go bhfuil gearánach míshásta le seirbhísí an Ombudsman, is féidir leis nó léi comhairle a fháil faoin áit ar féidir leis nó léi dul isteach i dteanga AE dá rogha féin.

Tá príomhfhoilseacháin an Ombudsman, amhail an tuarascáil bhliantúil, an bróisiúr seirbhíse “Cé atá in ann cabhrú leat?”, agus treoirlínte an Ombudsman do ghnólachtaí ar fáil i ngach ceann de 24 theanga oifigiúla an AE. Is amhlaidh an cás maidir le faisnéis faoin Ombudsman Eorpach reatha, Emily O'Reilly, chomh maith lena réamhtheachtaithe. Tá an Cód Eorpach um Dhea-lompar Riaracháin ar fáil i ngach ceann de 24 theanga oifigiúla an Aontais Eorpaigh agus i dteangacha na dtíortha is iarrthóirí ar bhallraíocht san Aontas.

Obair a bhaineann le cásanna

Faigheann an tOmbudsman gearáin i ngach teanga oifigiúil AE agus láimhseálann sé iad. Foilsítear an chuid is mó dá himscrúduithe, seachas iad siúd a ndéileáiltear leo i nós imeachta neamhfhoirmiúil (ar an nguthán, mar shampla), ar a láithreán gréasáin. Is é seo a leanas an beartas teanga do na doiciméid éagsúla a bhaineann le cásanna:

- Foilsítear moltaí agus cinntí i dteanga an ghearánaigh agus i mBéarla.
- Foilsítear achoimrí ar chásanna a bhfuil leas poiblí níos leithne acu i ngach ceann de na 24 theanga.
- Foilsítear Tuarascálacha Speisialta i ngach ceann de 24 theanga oifigiúla an AE.
- Foilsítear imscrúduithe féintionscnaimh i mBéarla, mar aon le hachóimrí i dteangacha uile an Aontais.
- Tá eolas gairid faoi chásanna a osclaíodh ar fáil i mBéarla.
- Foilsítear comhairliúcháin phoiblí i ngach ceann de 24 theanga oifigiúla an Aontais Eorpaigh. Mar sin féin, i gcás ina bhfuil údar cuí leis, féadfaidh an tOmbudsman cinneadh a dhéanamh aiseolas a lorg ó lucht féachana spriocdhírithé i líon teoranta de theangacha AE.
- Tá staidéir leantacha ar fáil i ngach ceann de 24 theanga oifigiúla an Aontais Eorpaigh.

Doiciméid straitéiseacha agus eagraíochtúla

Tá an chuid is mó de dhoiciméid straitéiseacha agus eagraíochtúla an Ombudsman, amhail a reacht, a straitéis, a clár poiblí, agus a Cód Iompair ar fáil i ngach teanga AE. Baineann an rud céanna lena fógraí tairisceana poiblí. Tá a plean bainistíochta bliantúil nó doiciméid straitéiseacha eile níos sonraí ar fáil i líon teoranta teangacha de chuid an Aontais.

Cur chuige an Aontais Eorpach i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

Gníomhaíochtaí na meán agus na meán sóisialta

Cuireann an tOmbudsman iriseoirí ar an eolas go rialta faoina himscrúduithe agus faoi nuacht eile. Ós rud é gurb ionann formhór na n-iriseoirí ábhartha agus comhfhreagrachtaí de chuid an Aontais atá lonnaithe sa Bhruiséil agus a dteastaíonn faisnéis thráthúil uathu agus a mbíonn máistreacht acu ar an mBéarla, ar an nGearmáinis nó ar an bhFraincis, foilsíonn sí a preaseisiúintí sna teangacha sin amháin. I gcásanna dianbhrú ama, féadfaidh sí cinneadh a dhéanamh téacsanna preasa a fhoilsiú i mBéarla amháin.

Tá méadú ag teacht ar an úsáid a bhaineann an tOmbudsman as ardáin na meán sóisialta chun teagmháil a dhéanamh leis an bpobal. Is i mBéarla den chuid is mó atá an t-ábhar a fhoilsítear ar na hardáin sin mar gheall ar a bhfor-rochtain idirnáisiúnta. Foilsíonn sí freisin preaseisiúintí, eolas faoi chruinnithe agus imeachtaí agus nuacht eile i mBéarla, i nGearmáinis agus i bhFraincis. Tá foilseacháin agus fiseáin an Ombudsman scaipthe ar chainéil éagsúla na meán sóisialta i 24 theanga oifigiúla an AE.

Cumarsáid le Líonra Eorpach na nOmbudsman

Comhordaíonn an tOmbudsman Eorpach Líonra Eorpach na nOmbudsman ina bhfuil os cionn 95 oifig i 36 thír Eorpacha. Déanann baill an Líonra taithí agus dea-chleachtais a mhalartú go rialta trí sheimineáir agus trí chruinnithe, trí nuachtlitir, trí fhóram plé leictreonach agus trí sheirbhís nuachta leictreonach laethúil. Tá eolas faoin Líonra chomh maith le ráiteas comhpháirteach ar fáil i ngach ceann de 24 theanga oifigiúla an Aontais. Is iad an Spáinnis, an Ghearmáinis, an Béarla, an Fraincis agus an Iodáilis na teangacha a úsáidtear sa Líonra.

Cumarsáid inmheánach agus earcaíocht

Tá foireann an Ombudsman ilchultúrtha agus clúdaíonn sí raon leathan teangacha oifigiúla AE. Nuair is féidir, pléann ball foirne, a bhfuil a mháthairtheanga mar theanga an iarratasóra nó a chomhionann, le cásanna, le hiarratais ar fhaisnéis nó le glaonna teileafóin. Mura féidir teanga a chumhdach go himmheánach, úsáideann an tOmbudsman seirbhísí seachtracha aistriúcháin.

Is iad an Béarla agus an Fraincis, den chuid is mó, na teangacha inmheánacha oibre. Tá eolas faoi oscailtí poist in oifig an Ombudsman ar fáil i ngach teanga oifigiúil de chuid an AE. Mar sin féin, foilsítear na glaonna sonracha ar iarratais i mBéarla den chuid is mó, ós rud é gur réamhchoinníoll é ardleibhéal i mBéarla don chuid is mó de phoist an Ombudsman.

A1.4 Córas teanga agus beartas teanga shuíomh gréasáin ghníomhaireachtaí an AE

Leanann liosta na ngníomhaireachtaí sa tábla seo ord oifigiúil an phrótacail. Tagraíonn sé do ghníomhartha dlíthiúla (i.e. Rialachán cistiúcháin agus/nó Rialacha Inmheánacha), agus do bheartas teanga mar atá luaite ar an suíomh gréasáin. Cuirtear an córas teanga agus beartas teanga an tsuímh ghréasáin (más ann dó) i láthair le chéile ar an gcolún ar dheis ós rud é go soiléiríonn an dara colún an chéad cheann uaireanta. Tá rialacháin, cinntí agus beartas teanga an tsuímh gréasáin roinnte le deighilt líne dotted chun an léitheoireacht a éascú.

Gníomhaireacht aí	Foinsí an chórais teanga agus na polaitíochta teanga ar an suíomh gréasáin (más ann dó)	Inneachar na bhforálacha ábhartha
An Ghníomhaireacht um Thacaíocht do BEREC	Rialachán (AE) 2018/1971 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Nollaig 2018 lena mbunaítear Comhlacht na Rialálaithe Eorpacha um Chumarsáid Leictreonach (BEREC) agus Gníomhaireacht Tacaíochta BEREC (Oifig BEREC)	Airt. 46, mír 1. “Beidh feidhm ag Rialachán Uimh. 1 maidir le hOifig BEREC”
	Cinneadh Uimh. MC/2016/02 ó Choiste Bainistíochta Oifig BEREC) maidir leis an gcóras teanga oibre in Oifig BEREC	Airteagal 1 “Is é an Béarla teanga oibre Oifig BEREC. Ní chuirfidh sé sin cosc ar Oifig BEREC teangacha oifigiúla eile de chuid an Aontais Eorpaigh a úsáid de réir mar a mheastar a bheith iomchuí”
An tÚdarás um Páirtithe Polaitiúla Eorpacha agus um Fhondúireachtaí Polaitiúla Eorpacha	Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 1141/2014 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 22 Deireadh Fómhair 2014 maidir le reacht agus cistiú páirtithe polaitiúla Eorpacha agus fondúireachtaí polaitiúla Eorpacha	Airteagal 6, mír 8. “Beidh feidhm ag Rialachán Uimh. 1 maidir leis an Údarás. Soláthróidh Ionad Aistriúcháin Chomhlachtaí an Aontais Eorpaigh na seirbhísí aistriúcháin is gá chun go bhfeidhmeoidh an tÚdarás agus an Clár”
An Oifig Pobail um Chineálacha Plandaí	Rialachán CE Uimh. 2100/94 ón gComhairle an Iúil 1994 maidir le cearta Comhphobail i ndáil le cineálacha plandaí	Airt. 34, mír 1. “Beidh feidhm ag na forálacha a leagtar síos i Rialachán Uimh. 1 [...] maidir leis an Oifig” Airt. 34, mír 2. “ Maidir le hiarratais chuig an Oifig , na doiciméid is gá chun na hiarratais sin a phróiseáil agus na páipéir eile go léir a chuirtear isteach, comhdófar iad i gceann de theangacha oifigiúla na gComhphobal Eorpach.” Airt. 34, mír 3. “Páirtithe d’imeachtaí os comhair na hOifige [...], beidh siad i dteideal imeachtaí i scríbhinn agus ó bhéal a sheoladh in aon teanga oifigiúil de chuid na gComhphobal Eorpach le haistriúchán agus, i gcás éisteachtaí, le hateangaireacht chomhuaineach, go dtí aon cheann eile ar a laghad de theangacha oifigiúla na gComhphobal Eorpach arna roghnú ag aon

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

		<p>pháirtí eile sna himeachtaí. Ní thugann feidhmiú na gceart sin le tuiscint go bhfuil muirir shonracha ann do na páirtithe sna himeachtaí”</p>
<p>An Gníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht agus Sláinte ag an Obair</p>	<p>Rialachán 2062/94 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle lena mbunaítear an Gníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht agus Sláinte ag an Obair</p>	<p>Airt. 23, mír 1. “Beidh feidhm ag na forálacha a leagtar síos i Rialachán Uimh. 1 maidir leis an nGníomhaireacht”.</p> <p>Airteagal 23, mír 2 “Féadfaidh an Bord Bainistíochta cinneadh a dhéanamh maidir leis na teangacha a úsáidfídh an Gníomhaireacht ina feidhmiú inmheánach”</p>
	<p>Leathanach gréasáin faoi theangacha: Ilteangachas ag EU-OSHA Sábháilteacht agus sláinte ag an obair EU-OSHA (europa.eu) https://osha.europa.eu/en/tools-and-resources/multilingualism</p>	<p>Is gné ríthábhachtach den chumarsáid chuimsitheach san Aontas Eorpach agus d’aon eagraíocht uile-Eorpach é an t-ilteangachas. Má chuirtear an fhaisnéis, an anailís agus na huirlisí a fhorbraíonn EU-OSHA ar fáil i dteangacha éagsúla, is féidir leis an nGníomhaireacht teagmháil a dhéanamh le níos mó daoine.</p> <p>Bacainní teanga a thrasnú</p> <p>Oibríonn EU-OSHA chun a theachtaireachtaí a scaipeadh chomh forleathan agus is féidir tríd an ilteangachas a thabhairt isteach ina ghníomhaíochtaí laethúla. Glacann sé páirt freisin i dtionscadail nuálacha sa réimse seo i gcomhar le heagraíochtaí eile de chuid an Aontais.</p> <p>I gcás EU-OSHA, is bunphrionsabal é an t-ilteangachas maidir le hurraim agus rogha phragmatach a chuidíonn leis an nGníomhaireacht a misean a chur i gcrích.</p> <p>Tá sé d’aidhm ag EU-OSHA smaoineamh go cruthaitheach agus oibriú ar bhealach costéifeachtach chun a áirithiú go mbeidh rochtain ag saoránaigh an Aontais ar a chuid gníomhaíochtaí, beag beann ar na teangacha a labhraíonn siad. Chun roinnt samplaí a thabhairt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tá scannáin bheochana Napo saor ó theanga agus is féidir le cách iad a thuiscint agus taitneamh a bhaint astu; • Tá uirlisí OiRA ar fáil in go leor teangacha, agus is féidir le húsáideoirí uirlisí a chuardach de réir teanga; • mar chuid den duais i nGradam Scannán na nÁiteanna Oibre Sláintiúla, tairgtear an scannán buaiteach do phointí fócasacha náisiúnta chun fotheidealú a dhéanamh ina dteangacha féin. <p>Tá cuid de na hábhair a tháirgeann EU-OSHA ar fáil i 25 theanga Eorpacha. Aistrítear cinn eile, amhail roinnt foilseachán, tar éis iarratais ó phointí fócasacha náisiúnta. Tá ról gníomhach ag na pointí fócais maidir le measúnú a dhéanamh ar an ngá atá le haistriúcháin agus faireachán a dhéanamh ar a gcáilíocht.</p> <p>Suíomh gréasáin corparáideach EU-OSHA</p> <p>Tá an chuid is mó d’ábhar shuíomh gréasáin corparáideach EU-OSHA ilteangach; tá na príomhrannóga agus na buaicphointí agus na heisiúintí</p>

		<p>nuachta go léir a fhoilsítear ar an suíomh gréasáin corparáideach ar fáil i 25 theanga.</p> <p>In 2017, bhuaigh EU-OSHA in éineacht le hOifig Maoiné Intleachtúla an Aontais Eorpaigh agus Ionad Aistriúcháin Chomhlachtaí an Aontais Eorpaigh Gradam an Ombudsman Eorpaigh don Dea-Riarachán sa chatagóir Barr Feabhais i seirbhísí atá dírithe ar shaoránaigh/custaiméirí a sheachadadh dá gcuid oibre nuálaí ar thionscadal chun bainistiú aistriúcháin suíomhanna gréasáin ilteangacha a éascú.</p> <p>Feachtas na nÁiteanna Oibre Sláintiúla</p> <p>Tá sé mar aidhm ag Feachtas na nIonad Oibre Sláintiúil feachtas a mhúscailt ar fud na hEorpa, agus an oiread daoine agus gnólachtaí beaga agus is féidir a shroicheadh. Measann EU-OSHA go bhfuil sé tábhachtach go bhfuil na feachtais cuimsitheach, agus dá bhrí sin tá na príomhábhair feachtais ar fad ag an nGníomhaireacht a aistrítear go 25 theanga, lena n-áirítear suíomh gréasáin tiomnaithe an fheachtais, arb é príomhstóras na faisnéise agus na n-uirlisí a bhaineann leis an bhfeachtas é. Cuirtear an chuid eile d'ábhair agus d'fhoilseacháin an fheachtais ar fáil lena n-aistriú go dtí na pointí fócasacha, ar féidir leo a chinneadh cé na cinn is mó a mbeidh luach acu dóibh.</p> <p>Cuidiú le haistriúcháin ardcháilíochta a chinntiú</p> <p>Chuir EU-OSHA, in éineacht le hIonad Aistriúcháin Chomhlachtaí an Aontais Eorpaigh (CdT) agus le hOifig Foilseachán an Aontais Eorpaigh, tionscadal chun feidhme chun an téarmaíocht a bhaineann le sábháilteacht agus sláinte cheirde (OSH) a nuashonrú agus a leathnú. Ba é an aidhm a bhí leis sin cabhrú le haistritheoirí leaganacha comhsheasmhacha, cruinne agus cothrom le dáta de théacsanna a bhaineann le OSH a bhaint amach.</p> <p>Tá an teasáras ilteangach comhtháite anois le córas bainistithe ineachair shuíomh gréasáin EU-OSHA. Tá 2000 téarma nua ann ina bhfuil aistriúcháin dhíreacha, sainmhínithe, tagairtí d'fhoinsí agus do chomhthéacsanna, in IATE (Bunachar Sonraí Téarmaíochta Idirinstitiúideach an Aontais Eorpaigh, arna chothabháil ag CdT) agus in EuroVoc (teasáras ilteangach Oifig na bhFoilseachán). Rinne pointí fócasacha náisiúnta na Gníomhaireachta athbhreithniú ar na haistriúcháin go léir chun a gcruinneas a chinntiú.</p> <p>Úsáidtear na téarmaí chun foilseacháin agus ábhar de chineál eile a chlibeáil a ligeann do chuardaitheoirí sonraí OSH a aimsiú ar bhealach níos éasca agus níos éifeachtúla.</p> <p>Faoi chuimsiú Fheachtas na nÁiteanna Oibre Sláintiúla, tá gluaiseanna ullmhaithe ag EU-OSHA freisin i réimsí áirithe den eolas faoi OSH. Is féidir teacht orthu ar shuíomh gréasáin an fheachtais agus sna rannóga ábhartha ar an suíomh gréasáin corparáideach.</p>
An tÚdarás	Rialachán (AE) Uimh.	Airt. 73, mír 1. “Beidh feidhm ag Rialachán Uimh. 1 ón

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

BaincÉireachta Eorpach	1093/2010 an 24 Samhain 2010 lena mbunaítear Údarás Maoirseachta Eorpach (An tÚdarás BaincÉireachta Eorpach)	gComhairle [...] maidir leis an Údarás. Airt. 73 mír 2. “Déanfaidh an Bord Bainistíochta cinneadh maidir le socruithe inmheánacha teanga an Údaráis”
	Cinneadh an Bhoird Bainistíochta ar Shocruithe Inmheánacha Teanga an Údaráis BaincÉireachta Eorpaigh an 12 Eanáir 2011	Airt.1 “Teanga oibre inmheánach Is é an Béarl ateanga inmheánach oibre ÚBE”
An Ghníomhaireacht Eorpach um an nGarda Teorann agus Cósta	Rialachán (AE) 2019/1896 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 13 Samhain 2019 maidir leis an nGarda Teorann agus Cósta Eorpach	Airt. 113, mír 1. “Beidh feidhmag Rialachán Uimh. 1 maidir leis an nGníomhaireacht. Airt. 113, mír 2. “Gan dochar do chinntí arna ndéanamh ar bhonn Airteagal 342 CFAE, cuirfear an tuarascáil bhliantúil ar ghníomhaíochtaí agus an clár oibre ar fáil i ngach teanga oifigiúil de chuid an Aontais
An Lárionad Eorpach um Ghalair a Chosc agus a Rialú	Rialachán (CE) Uimh. 851/2004 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 21 Aibreán 2004 lena mbunaítear Lárionad Eorpach um Ghalair a Chosc agus a Rialú	Airteagal 14: “Cinnfidh an Bord Bainistíochta d’aon toil a chomhaltáí na rialacha lena rialaítear teangacha an Lárionaid, lena n-áirítear an fhéidearthacht idirdhealú a dhéanamh idir oibriú inmheánach an Lárionaid agus an chumarsáid sheachtrach , ag cur san áireamh an gá atá le rochtain ar obair an Lárionaid agus rannpháirtíocht ann ag gach páirtí leasmhar sa dá chás a áirithiú”
	Úsáid teangacha ar an suíomh gréasáin, ráiteas: Beartas teanga (europa.eu)	“Cuirtear príomhfhoilseacháin don phobal i gcoitinne ar fáil i ngach teanga oifigiúil de chuid an Aontais Eorpaigh, agus san Íoslainnis agus san Ioruaís , laistigh den bhuiséad atá ar fáil. Mar gheall ar an gcostas ard aistriúcháin, cuirtear ábhar atá dírithe ar an sainphobal ar fáil i mBéarla amháin . Mar sin féin, aistrítear roinnt doiciméad atá dírithe ar lucht féachana nach bhfuil chomh teicniúil céanna, mar shampla, lucht déanta beartas, tar éis dul i gcomhairle leis na Ballstáit , trína bPointí Fócais Náisiúnta (NFPanna) le haghaidh cumarsáide, ag cur san áireamh ábharthacht na sláinte poiblí i ngach sprioctheanga agus í a ualú i gcoinne na n-impleachtaí costais. Aistrítear folúntais poist go teangacha oifigiúla uile an AE. Déantar suíomh gréasáin an fheachtais ar an Lá Feasachta Eorpach maidir le hÚsáid Antaibheathach (EAAD) agus an Tairseach Eorpach um Fhaisnéis Vacsaínithe (EVIP) a aistriú go gach teanga oifigiúil de chuid an Aontais; Tá EAAD ar fáil freisin san Íoslainnis agus san Ioruaís”.
An Lárionad Eorpach um	Rialachán (AE) 2019/128 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón	Airt. 22, mír 1. “Beidh feidhm ag na forálacha a leagtar síos i Rialachán Uimh. 1 ón gComhairle maidir le

Fhorbairt na Gairmoiliúna	gComhairle an 16 Eanáir 2019 lena mbunaítear an Lárionad Eorpach um Fhorbairt na Gairmoiliúna (Cedefop)	Cedefop”
An Gníomhaireacht Eorpach Ceimiceán	Rialachán (CE) Uimh. 1907/2006 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 18 Nollaig 2006 maidir le Clárú, Meastóireacht, Údarú agus Srianadh Ceimiceán (REACH), lena mbunaítear Gníomhaireacht Eorpach Ceimiceán	Airteagal 104, mír 1. “Beidh feidhm ag Rialachán Uimh. 1 [...] maidir leis an nGníomhaireacht”
An Lárionad Eorpach um Inniúlachtaí Tionsclaíochta, Teicneolaíochta agus Taighde Cibearshlándála	Rialachán (AE) 2021/887 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Bealtaine 2021 lena mbunaítear an Lárionad Eorpach um Inniúlachtaí Tionsclaíochta, Teicneolaíochta agus Taighde Cibearshlándála agus Líonra na Lárionad Comhordúcháin Náisiúnta	Níl aon fhoráil ann maidir le socruithe teanga
An Gníomhaireacht Eorpach Chomhshaoil	Rialachán (CE) Uimh. 401/2009 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 23 Aibreán 2009 maidir leis an nGníomhaireacht Eorpach Chomhshaoil agus maidir leis an nGréasán Eorpach um Fhaisnéis agus um Fhaire ar an gComhshaoil	Níl aon fhoráil ann maidir le socruithe teanga
	Tagairt d’úsáid teangacha ar shuíomh gréasáin an GCE Beartas Aistriúcháin — An Gníomhaireacht Eorpach Chomhshaoil (europa.eu)	Beartas Aistriúcháin an GCE “Is é ról an EEA ná ‘faisnéis thráthúil, spriocdhírthe, ábhartha agus iontaofa a chur ar fáil do ghníomhairí déanta beartas agus don phobal’. I gcomhréir le treoirlínte an Choimisiúin Eorpaigh (Cur Chuige Coiteann maidir le Gníomhaireachtaí AE) agus le moltaí an Ombudsman Eorpaigh do riarachán an AE, tá an EEA tiomanta an oiread faisnéise agus is féidir a bheith ar fáil i dteangacha Eorpacha . Is é príomhchuspóir na n-aistriúcháin faisnéis EEA a dhéanamh inrochtana agus inúsáidte ag sciar níos mó de na grúpaí páirtithe leasmhara agus den phobal. <u>Cuspóirí</u> Tá na cuspóirí seo a leanas ag beartas aistriúcháin an EEA: — faisnéis EEA a dhéanamh inrochtana agus inúsáidte ag codanna níos mó de spriocphobail; — tacú le hábhar agus le faisnéis ilteangach, mar a mholtar d’institiúidí uile an Aontais;

		<p>— an úsáid is fearr is féidir a bhaint as na hacmhainní aistriúcháin atá ar fáil i bhfianaise riachtanais na n-úsáideoirí agus na húsáide iarbhír;</p> <p>— ardchaighdeán a chinntiú.</p> <p><u>An méid atáimid ag aistriú</u></p> <p>Dréachtaítear aschuir EEA i mBéarla. Déantar iarratais ar aistriúchán a chinneadh bunaithe ar chistí a bheith ar fáil agus ar thionchar agus ábharthacht na faisnéise don spriocphobal. Ós rud é nach bhfuil ach acmhainní teoranta ag EEA le haghaidh aistriúcháin, is minic a thugtar tosaíocht do théacsanna a dhíríonn ar lucht féachana níos leithne (e.g. inneachar cineálach, neamhtheicniúil) nó ar théacsanna a bhfuil oibleagáidí dlíthiúla orthu.</p> <p>Cuirtear roinnt critéar san áireamh agus ábhar an aistriúcháin agus na sprioctheangacha á gcinneadh:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ceanglais dhlíthiúla — infhaighteacht cistí — cibé acu a sholáthraíonn nó nach soláthraíonn sé faisnéis bhunúsach faoin LEE — tionchar for-rochtana féideartha ar spriocphobail, arna chinneadh ag: O inrochtaineacht ar an téacs bunaidh agus ar an ábhar bunaidh (teicniúil vs neamhtheicniúil) teachtaireachtaí sa bhuntéacs agus a n-ábharthacht i mballtíortha ar iarrataí sonracha ó bhalltíortha imeachtaí (le lucht ceaptha beartas nó an pobal) chun an t-ábhar céanna a úsáid agus a athúsáid i bhformáidí éagsúla (priontáil ar líne; grafaic faisnéise — cur i láthair). <p>Tá an tosaíocht sin bunaithe ar an toimhde gur mó an seans go ndéanfaidh saineolaithe teicniúla comhshaoil máistreacht ar an mBéarla agus go mbeidh siad in ann rochtain a fháil ar eolas teicniúil LEE.</p> <p>D'fhéadfaí an t-ábhar a aistriú go gach teanga de chuid an LEE nó go rogha teangacha de chuid an LEE, e.g. d'fhéadfaí mír nuachta ina luaitear roinnt tíortha a aistriú go teangacha na dtíortha sin. Ní hamháin go n-aistrítear ábhar an EEA go teangacha oifigiúla an Aontais, ach go dtí an Ioruaís, an Tuircis agus an Íoslainnis freisin i bhfianaise bhallaíochta na tíre faoi seach i líonra LEE.</p> <p>Is iad ailt nuachtlitreacha, preaseisiúintí, grafaicí faisnéise agus leathanaigh ghréasáin an t-ábhar is minice a aistrítear de chuid an EEA. Leis na hacmhainní reatha atá ar fáil, ní chuireann an EEA ábhar ar fáil ach amháin i mBéarla trína chainéil meán sóisialta.</p> <p><u>Cumarsáid dhíreach leis an bpobal</u></p> <p>I gcomhréir le hAirteagal 41 de Chairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh, gheobhaidh fiosrúcháin freagra ar na ceisteanna atá dírithe ar LEE i dteanga na chéad litreach/ríomhphoist, ar choinníoll gur scríobhadh an litir/ríomhphost sin i gceann de</p>
--	--	---

		theangacha oifigiúla an Aontais Eorpaigh. Úsáidtear acmhainní inmheánacha chun an tseirbhís seo a thairiscint.
An Gníomhaireacht Eorpach um Rialú ar lascach	Rialachán (CE) Uimh. 768/2005 ón gComhairle an 26 Aibreán 2005 lena mbunaítear Gníomhaireacht Eorpach um Rialú ar lascach	Níl aon fhoráil ann maidir le socrú teanga
	I bhfógra folúntais (e.g.: Ailtire Gnó na Fiontraíochta Sinsearaí & amp; quot;	“Leanann an Gníomhaireacht cleachtas maidir leis an mBéarla a úsáid mar theanga oibre”
An tÚdarás Eorpach um Shábháilteacht Bia	Rialachán (CE) Uimh. 178/2002 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 28 Eanáir 2002 lena leagtar síos prionsabail ghinearálta agus ceanglais ghinearálta dhlí an bhia	Níl aon fhoráil ann maidir le socrú teanga
	Faisnéis maidir le húsáid teangacha a chuirtear ar fáil ar an suíomh gréasáin (téann EFSA an Spáinnis EFSA (europa.eu))	<p>“Tá suíomh gréasáin EFSA ar fáil anois i Spáinnis, ceann de na teangacha is mó a labhraítear ar domhan. Ciallaíonn Spáinnis a bheith curtha leis go bhfuil faisnéis riachtanach, scéalta nuachta agus ábhair chúlra uile EFSA inrochtana i gcúig theanga — tá an t-ábhar ar fáil cheana féin i mBéarla, i bhFraincis, i nGearmáinis agus in Iodáilis.</p> <p>Nuair a seoladh leagan Spáinnise den suíomh gréasáin, cuirtear tús le hilteangachas iomlán AE-24 a thabhairt isteach de réir a chéile i gcumarsáid EFSA.</p> <p>Chomh maith leis an 46 milliún saoránach sa Spáinn, tá thart ar 400 milliún cainteoir dúchais Spáinnis san fhocal. Tar éis Mandairínis Sínis, Hindustani agus Béarla, is é an Spáinnis an teanga is mó a labhraítear ar fud an domhain.</p> <p>Chomh maith le raon teachtaireachtaí EFSA a leathnú, is freagairt é Spáinnis a chur leis an Rialachán nua maidir le Trédhearcacht Eorpach, ina leagtar béim ar an ngá atá ann go mbeadh EFSA agus comhlachtaí eile de chuid an Aontais chomh soiléir agus chomh hinrochtana agus is féidir agus cumarsáid á déanamh leis an bpobal i gcoitinne.</p> <p>D'oibrigh Seirbhísí Teanga EFSA i gcomhar le hIonad Aistriúcháin Chomhlachtaí an Aontais Eorpaigh (CdT), a d'aistrigh rogha leathan de na leathanaigh ghréasáin is mó tóir ar EFSA.</p> <p>Tá faisnéis bhunúsach faoi EFSA ar fáil cheana féin i ngach teanga oifigiúil AE i mBróisiúr Corparáideach EFSA “Eolaíocht a chosnaíonn tomhaltóirí ón réimse go dtí an forc”. Tá an doiciméad ar fáil ar shuíomh gréasáin EFSA agus ar shuíomh gréasáin EU Bookshop. Tá gach fógra folúntais EFSA maidir le</p>

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

		<p>baill foirne a earcú ar fáil i ngach ceann de 24 theanga oifigiúla an AE.</p> <p>Is éan Béarla, mar lingua franca an AE, an príomhtheanga a úsáidtear i gcumarsáid uile EFSA go seachtrach agus go himhneánach. Is eagraíocht réamhbhreathnaitheach í EFSA a bhfuil fonn uirthi cur chuige úrscothach a bheith aici maidir le cumarsáid, ceann de phríomhcholúin a shainordaithe. Chun an sprioc sin a bhaint amach, tá sé beartaithe ag EFSA leas a bhaint as teicneolaíochtaí nua amhail an intleacht shaorga agus an t-aistriúchán uathoibríthe ina chur chuige reatha agus amach anseo i leith an ilteangachais”.</p>
<p>An Foras Eorpach chun Dálaí Maireachtála agus Oibre a Fheabhsú</p>	<p>Rialachán (AE) 2019/127 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 16 Eanáir 2019 lena mbunaítear an Foras Eorpach chun dálaí maireachtála agus oibre a fheabhsú (Eurofound)</p> <p>Straitéis Cumarsáide Eurofound (Straitéis Cumarsáide Eurofound (europa.eu))</p> <p>Faisnéis a chuirtear ar fáil ar an suíomh gréasáin, beartas teanga an tsuímh gréasáin (Ilteangachas Eurofound (europa.eu))</p>	<p>Airt. 23 mír 1. “Beidh feidhm ag na forálacha a leagtar síos i Rialachán Uimh. 1 ón gComhairle maidir le Eurofound”</p> <p>Prionsabail threoracha:</p> <p>“8. Urramaíonn Eurofound ról an ilteangachais sa chumarsáid ar fud an Aontais Eorpaigh agus aithníonn sé an tábhacht a bhaineann le muintir na hEorpa a bheith in ann rochtain a fháil ar fhaisnéis ina dteangacha féin. Leanfaidh Eurofound de chur chuige pragmatach agus costéifeachtach a ghlacadh i leith an phróisis sin</p> <p>[...]</p> <p>Sa chumarsáid ar an leibhéal náisiúnta, leanfar d’aistriúchán ar aschuir Eurofound agus ar fhaisnéis ghréasáin a chur san áireamh chun rochtain a éascú do gach úsáideoir ar fud na mBallstát. Cuirfidh an mheastóireacht ar fhaisnéis úsáideoirí ar an leibhéal náisiúnta le próiseas foriomlán a chuirfidh ar chumas Eurofound freagairt níos fearr agus níos sonraí do na riachtanais teanga ar an leibhéal náisiúnta.</p> <p>[...]</p> <p>Cuireann Eurofound áis fotha nuachta RSS ar fáil freisin, chomh maith le cora leictreonacha foilseacháin-shonracha. Tá sé d’aidhm ag scaipeadh teanga-dhifreáilte ar líne a áirithiú go mbeidh an rochtain is fearr is féidir ag spriocghrúpaí Eurofound ar leibhéal na mBallstát, agus leanfar le beartais bhrú réamhghníomhacha a scaipeann naisc ríomhphoist chuig leaganacha teanga d’achoirí feidhmiúcháin mar chuid de na hiarrachtaí sin.</p> <p>Cuirtear beartas teanga Eurofound chun feidhme i gcomhthéacs a chlár oibre reatha agus faoi threoir straitéis cumarsáide corparáidí Eurofound. Cuireann trí phrionsabal na straitéise bonn eolais faoi chur chuige ilteangach Eurofound.</p> <ul style="list-style-type: none"> • “[...]. • Urramaíonn Eurofound ról an ilteangachais sa chumarsáid ar fud an Aontais agus aithníonn sé an

		<p>tábhacht a bhaineann le muintir na hEorpa a bheith in ann rochtain a fháil ar fhaisnéis ina dteangacha féin.</p> <p>Tá suíomh gréasáin Eurofound ilteangach, sa mhéid seo a leanas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tá nascleanúint ilteangach ar fáil ar fud an tsuímh gréasáin. • Aistrítear roinnt leathanach tuirlingthe barrleibhéil go gach teanga. Tagraíonn ‘gach teanga’ do gach ceann de 24 theanga oifigiúla an Aontais Eorpaigh, seachas an Ghaeilge agus an Mháltais, a bhfuil a n-aistriúchán teoranta mar gheall ar ghlacadh an-íseal. Is amhlaidh an cás maidir le príomhleathanaigh roghnaithe, amhail an t-ábhar ‘About Eurofound’ agus leathanaigh a bhaineann le suirbhéanna Eurofound. Tá sonraí an tsuirbhé ar an uirlis léirshamhlaithe sonraí ar fáil i ngach teanga. • Foilsítear foilseacháin aistrithe ar líne. <p>Tá na nithe seo a leanas san áireamh sa chlár aistriúcháin d’fhoilseacháin.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aistrítear achoimrí feidhmiúcháin ar fhoilseacháin go gach teanga. • Aistrítear an Bliainiris um Maireachtáil agus Obair san Eoraip agus príomhfhoilseacháin áirithe eile go Fraincis, Gearmáinis agus suas le trí theanga bhreise de réir mar is gá. • Aistrítear ábhar corparáideach agus ábhar bolscaireachta de réir mar is gá. • Déantar athbhreithniú ar iarratais ad hoc agus ar iarratais ar aistriúchán ar fhoilseacháin shonracha ar bhonn cás ar chás. <p>Cuirfear ateangaireacht ar fáil ag imeachtaí arna n-eagrú ag Eurofound don teanga/do na teangacha ábhartha nuair is féidir. Leanfaidh Eurofound de chur chuige pragmatach agus costéifeachtach a ghlacadh chun a bheartas teanga a chur chun feidhme. Tá sé i gceist aige soláthar ilteangach forleathan a chumasú chun an rochtain is fearr is féidir a fháil d’úsáideoirí ar fud na mBallstát agus freagairt do riachtanais atá bunaithe ar éileamh ag an am céanna i gcás inarb iomchuí. Coinnítear athbhreithniú leanúnach ar an mbeartas teanga agus ar a chur chun feidhme i bhfianaise chlár oibre Eurofound, a thosaíochtaí cumarsáide agus na n-acmhainní atá ar fáil”.</p>
<p>An Institiúid Eorpach um Chomhionannas Inscne</p>	<p>Rialachán (CE) Uimh. 1922/2006 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Nollaig 2006 lena mbunaítear Institiúid Eorpach um Chomhionannas Inscne</p>	<p>Airt.16, mír 1. “Beidh feidhm ag na forálacha a leagtar síos i Rialachán Uimh. 1 [...] maidir leis an Institiúid”</p>
	<p>Fógra folúntais(SNE) — Saineolaí náisiúnta ar iasacht </p>	<p>“Is é an Béarla [...] an phríomhtheanga oibre san Institiúid”</p>

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

	An Institiúid Eorpach um Chomhionannas Inscne (europa.eu)	
An tÚdarás Eorpach um Árachas agus Pinsin Cheirde	Rialachán (AE) Uimh. 1094/2010 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 24 Samhain 2010 lena mbunaítear Údarás Maoirseachta Eorpach (An tÚdarás Eorpach um Árachas agus Pinsin Cheirde)	Airt. 73, mír 1. “[...] Beidh feidhm ag Rialachán Uimh. 1 [...] maidir leis an Údarás”. Airt. 73, mír 2. “ Déanfaidh an Bord Bainistíochta cinneadh maidir le socrúithe inmheánacha teanga an Údaráis ”
	Cinneadh ón mBord Bainistíochta ar Shocruithe Inmheánacha Teanga, ÚEÁPC-MB- 11/003, 10 jan. 2011	Airteagal 1: Teanga oibre inmheánach: “ Is é Béarla teanga inmheánach oibre ÚEÁPC ”
An tÚdarás Eorpach Saothair	Rialachán (AE) 2019/1149 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Meitheamh 2019 lena mbunaítear Údarás Eorpach Saothair	Airt. 35, mír 1. “Beidh feidhm ag na forálacha a leagtar síos i Rialachán Uimh. 1 ón gComhairle maidir leis an Údarás”
An Gníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht Mhuirí	Rialachán (CE) Uimh. 1406/2002 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 27 Meitheamh 2002 lena mbunaítear Gníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht Mhuirí	Airt. 9, mír 1. “Beidh feidhm ag na forálacha a leagtar síos i Rialachán Uimh. 1 [...] maidir leis an nGníomhaireacht”
	Faisnéis a chuirtear ar fáil ar an suíomh gréasáin (Tairseach Trédhearcachta — Struchtúr riaracháin — EMSA — an Gníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht Mhuirí (europa.eu))	EMSA i do theanga féin “Tá sé tábhachtach dúinn go mbeidh saoránaigh an AE in ann rochtain a fháil ar fhaisnéis lárnach faoi EMSA ina dteanga féin. Tá codanna dár suíomh gréasáin aistrithe go 24 theanga de chuid an Aontais ar an gcúis sin, agus tá ár straitéis 5 bliana (2020-2024) ar fáil freisin i 24 theanga de chuid an Aontais. Ina theannta sin, cuirimid ábhar ilteangach ar ár suíomh gréasáin go rialta, lena n-áirítear aistriúcháin ar ár bpríomhobair tuairiscithe.”
An Gníomhaireacht Leigheasra Eorpach	Rialachán (CE) Uimh. 726/2004 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 31 Márta 2004 lena leagtar síos nósanna imeachta Comhphobail maidir le húdarú agus maoirseacht táirgí míochaine lena n-úsáid ag an duine agus le haghaidh úsáide tréidliachta agus lena mbunaítear Gníomhaireacht Leigheasra Eorpach	Níl aon fhoráil ann maidir le socrú teanga

	<p>Faisnéis a chuirtear ar fáil ar an suíomh gréasáin (Conas a oibríonn na coistí An Ghníomhaireacht Leigheasra Eorpach (europa.eu))</p>	<p>“Is é an Béarla teanga oibre choistí uile an EMA. Áirítear leis sin plé iomlánach, doiciméid oibre agus comhfhreagras. Ní chuireann EMA seirbhís ateangaireachta agus aistriúcháin ar fáil”.</p>
<p>An Lárionad Faireacháin Eorpach um Dhrugaí agus Andúil i nDrugaí</p>	<p>Rialachán (CE) Uimh. 1920/2006 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 12 Nollaig 2006 maidir leis an Lárionad Faireacháin Eorpach um Dhrugaí agus um Andúil i nDrugaí</p>	<p>Níl aon fhoráil ann maidir le socrú teanga</p>
	<p>Straitéis chumarsáide EMCDDA (https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/733/Communication_strategy_2012_451772.pdf)</p>	<p>“Dírigh ar: <u>ábhar ilteangach a chuíchóiriú:</u></p> <p>Tá sé de cheartag saoránaigh an Aontais rochtain a fháil ar fhaisnéis ina dteanga náisiúnta. Tá sé rithábhachtach do ghníomhaireacht de chuid an Aontais meas a choinneáil ar an éagsúlacht teanga, ach is dúshlán leanúnach é freisin.</p> <p>Táirgeann an EMCDDA rogha dá aschuir i dteangacha uile an Aontais mar aon leis an Ioruais, an Chróitis agus an Tuircis. Le gníomhaíochtaí i gcomhar idirnáisiúnta, ní mór don EMCDDA freastal ar ghrúpaí teanga nua, e.g. teangacha na hIonstraime um Chúnamh Réamhaontachais (IPA agus tairbhíthe Bheartas Comharsanachta na hEorpa (BCE)). Tá beartas teanga na gníomhaireachta bunaithe ar mheasúnú críochnúil ar an riachtanas, rud a chuireann go mór le cáilíocht níos mó ná méid. In go leor cásanna, is é an spriocphobal a shocraíonn an beartas teanga is ciallmhaire do tháirge ar leith (e.g. aschuir ‘poiblí ghinearálta’ sna teangacha náisiúnta; aschuir theicniúla i mBéarla). Is cnámh droma é sin, in éineacht le figiúirí íoslódála agus dáilte ar leaganacha teanga éagsúla, agus cinntí á ndéanamh maidir le hábhar ilteangach a tháirgeadh. D’fhonn feabhas a chur ar a hábharthacht agus ar a tráthúlacht, aithneofar an tuarascáil bhliantúil mar achoimre ghonta (a bheidh le haistriú go gach teanga) agus beidh athbhreithniú topaic-bhunaithe ag gabháil léi (ar fáil i mBéarla le buaicphointí arna n-ionchorprú in eisiúintí nuachta aistrithe).</p> <p>I measc na n-ionstraimí chun an beartas seo a chur chun feidhme tá: achoirríilteangacha ar dhoiciméid níos faide i mBéarla; uirlisí aistriúcháin ar líne; Tuilleadh uirlisí chun cáilíocht an aistriúcháin a fheabhsú (e.g. gluais ilteangach, soláthraithe seachtracha trasteacha); bileoga gearra faisnéise ar líne i réimse teangacha agus níos mó cumarsáide bunaithe ar riachtanais i dteangacha roghnaithe. Tá áthas ar an ngníomhaireacht a thabhairt faoi deara go bhfuil méadú ag teacht ar líon na ‘n-aistriúcháin spontáineach’ ar a cuid táirgí (e.g. aistriúcháin pointí fócasacha ar lámhleabhair agus treoir phraiticiúil) agus</p>

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

		beidh gá le sraith nua nósanna imeachta agus treoirlínte chun taca a chur faoi na táirgí sin".
Oifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh	Rialachán (AE) 2017/1939 ón gComhairle an 12 Deireadh Fómhair 2017 lena gcuirtear chun feidhme comhar feabhsaithe maidir le bunú Oifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh ('OIPE')	<p>Airteagal 7 Tuairisciú</p> <p>Mír 1. "Gach bliain, déanfaidh OIPE tuarascáil bhliantúil maidir lena gníomhaíochtaí ginearálta i dteangacha oifigiúla institiúidí an Aontais a tharraingt suas agus a eisiúint go poiblí".</p> <p>Airt. 107 Socruithe teanga</p> <p>Mír 1. Rialachán Uimh. 1/58 "beidh feidhm aige maidir leis na gníomhartha dá dtagraítear in Airteagal 21 [rialacha inmheánacha] agus Airteagal 114 [Rialacha cur chun feidhme agus doiciméid chláir] den Rialachán seo".</p> <p>Mír 2. "Déanfaidh an Coláiste cinneadh le tromlach dhá thrian dá chomhaltaí maidir le socruithe inmheánacha teanga OIPE".</p> <p>Mír 3. "Is é Lárionad Aistriúcháin chomhlachtaí an Aontais Eorpaigh a sholáthróidh na seirbhísí aistriúcháin is gá le haghaidh fheidhmiú riaracháin OIPE ar an leibhéal lárnach, mura rud é go mbeidh gá le réiteach eile de bharr phráinn an ábhair. Déanfaidh na hIonchúisitheoirí Tarmligthe Eorpacha cinneadh maidir leis na módúlachtaí aistriúcháin chun críche imscrúduithe i gcomhréir leis an dlí náisiúnta is infheidhme".</p>
	Cinneadh ó Choláiste OIPE an 30 Meán Fómhair 2020 maidir le socruithe inmheánacha teanga	<p>Airteagal 1:</p> <p>Mír 1. "Is é Béarla an teanga oibre a bheidh i ngníomhaíochtaí oibríochtúla agus riaracháin OIPE".</p> <p>Mír 2. "Úsáidfean an Fhraincis mar aon leis an mBéarla sa chaidreamh le Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh"</p>
An tÚdarás Eorpach um Urrúis agus Margáí	Rialachán (AE) Uimh. 1095/2010 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 24 Samhain 2010 lena mbunaítear Údarás Maoirseachta Eorpach (an tÚdarás Eorpach um Urrúis agus Margáí)	<p>Airt. 73, mír 1. "Beidh feidhm ag Rialachán Uimh. 1 ón gComhairle [...] maidir leis an Údarás.</p> <p>Airt. 73, mír 2. "Déanfaidh an Bord Bainistíochta cinneadh maidir le socruithe inmheánacha teanga an Údaráis".</p>
	Cinneadh ón mBord Bainistíochta, 11 Eanáir 2011 ESMA/2011/MB/3	<p>Airt. 1 — Teanga inmheánach oibre</p> <p>"Is é Béarla teanga oibre inmheánach ESMA".</p>
An Foras Eorpach Oiliúna	Rialachán (CE) Uimh. 1339/2008 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 16 Nollaig 2008 lena mbunaítear Foras Eorpach Oiliúna	<p>Airt. 8 mír 2. "Cinnfidh an Bord Rialaithe, trí chinneadh d'aon toil óna chomhaltaí atá i dteideal vótáil, na rialacha a rialáonn teangacha an Fhorais, ag cur san áireamh an gá atá le rochtain ar obair an Fhorais agus rannpháirtíocht in obair an Fhorais ag gach páirtí leasmhar a áirithiú"</p>

	<p>Cinneadh ó bhord rialaithe EFT, GB/09/DEC/017</p>	<p>Teangacha oibre Airt. 10 “Is iad an Béarla, an Fhraincis, an Ghearmáinis, an Iodáilis agus an Spáinnis teangacha oibre an Bhoird Rialaithe”.</p>
<p>Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Thearmann</p>	<p>Rialachán (AE) 2021/2303 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 15 Nollaig 2021 maidir le Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Thearmann</p>	<p>Airteagal 62, mír 1 “Beidh feidhm ag Rialachán Uimh. 1 maidir leis an nGníomhaireacht” Airt. 62, mír 2. “Gan dochar do chinntí arna ndéanamh ar bhonn Airteagal 342 CFAE, déanfar an tuarascáil bhliantúil chomhdhlúite ar ghníomhaíochtaí agus ar dhoiciméid chlársceidealaithe na Gníomhaireachta dá dtagraítear in Airteagal 42 a chur ar fáil i ngach teanga oifigiúil de chuid institiúidí an Aontais”. Airt. 62, mír 3. “Soláthróidh Ionad Aistriúcháin chomhlachtaí an Aontais Eorpaigh na seirbhísí aistriúcháin is gá chun go bhfeidhmeoidh an Gníomhaireacht”</p>
<p>Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chomhar Ceartais Choiriúil</p>	<p>Rialachán (AE) 2018/1727 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 14 Samhain 2018 maidir le Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chomhar Ceartais Choiriúil (Eurojust)</p> <p>Cinneadh 2020-08 ón gColáiste an 27 Samhain 2020 maidir le socrúithe inmheánacha teanga Eurojust</p> <p>Faisnéis maidir le húsáid teangacha a chuirtear ar fáil ar an suíomh gréasáin Úsáid teanga sa chumarsáid sheachtrach (europa.eu)</p> <p>cineál: Uimh.</p>	<p>Airt. 33, mír 1. “Beidh feidhm ag Rialachán Uimh. 1 ón gComhairle maidir leis an nGníomhaireacht”. Airt. 33, mír 2. “Gan dochar do chinntí arna nglacadh de bhonn Airteagal 342 CFAE, déanfar an doiciméad clársceidealaithe aonair [...] agus an tuarascáil bhliantúil ar ghníomhaíochtaí [...] a chur ar fáil i ngach teanga oifigiúil de chuid institiúidí an Aontais”. Airt. 33, mír 3. “Féadfaidh an Bord Bainistíochta cinneadh a ghlacadh maidir le teangacha oibre gan dochar do na hoibleagáidí a leagtar amach i mír 1 agus i mír 2”.</p> <p>“is é Béarla an teanga oibre”</p> <p>“Úsáid teanga i gcumarsáid sheachtrach Eurojust Úsáideann Eurojust, ina chumarsáid lena chomhpháirtithe sna Ballstáit agus saoránaigh an Aontais, teangacha oifigiúla uile an Aontais Eorpaigh. Cé gur i mBéarla go príomha a chruthaítear doiciméid Eurojust atá beartaithe lena ndáileadh go poiblí, aistrefar go teangacha eile iad mar a thuiriscítear sa bheartas seo.</p> <p>Doiciméid pleanála agus tuairiscithe phoiblí Aistríonn Eurojust na doiciméid seo a leanas chuig gach teanga oifigiúil:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Doiciméad Clársceidealaithe Aonair (lena n-áirítear Clár Oibre Bliantúil agus Buiséad) • Tuarascáil Bhliantúil <p><u>Tuarascálacha poiblí ar obair oibríochtúil Eurojust, socrúithe oibre</u> Is i mBéarla a dhréachtaítear tuarascálacha ó staidéir</p>

		<p>agus ó thionscadail straitéiseacha agus treoirlínte arna gcur le chéile ag Eurojust bunaithe ar thaithí ar chásobair. Aistríonn Eurojust chuig gach teanga oifigiúil:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Téacs iomlán na dtreoirlínte praiticiúla agus na lámhleabhair a bheidh le húsáid ag cleachtóirí ina gcuid oibre laethúla; • Achoimre/torthaí feidhmiúcháin staidéar agus tionscadal straitéiseach. <p>D'aistrigh Eurojust téacs iomlán na socruithe oibre a tugadh i gcrích le tríú páirtithe chuig gach teanga oifigiúil freisin.</p> <p><u>Fiosrúcháin phoiblí, iarrataí ar rochtain ar dhoiciméid, iarrataí ar rochtain ar shonraí pearsanta</u></p> <p>Agus é ag freagairt iarrataí ón bpobal, freagraíonn Eurojust i dteanga na hiarrata. Chun freagairtí moillithe mar gheall ar riachtanais aistriúcháin a sheachaint, aistríonn Eurojust freagraí caighdeánacha ar iarrataí ar fhaisnéis, ar rochtain ar dhoiciméid agus ar rochtain ar shonraí pearsanta, agus braitheann sé ar chainteoirí dúchais ó shealbhóirí poist Eurojust chun iad sin a choigeartú de réir mar is gá.</p> <p><u>Preaseisiúintí agus preasócáidí</u></p> <p>Foilsíonn Eurojust preaseisiúintí i mBéarla.</p> <p>Má bhaineann siad le hobair oibríochtúil Eurojust, aistrítear na doiciméid tacaíochta sin agus doiciméid tacaíochta ábhartha go teangacha eile de chuid na mBallstát nó tríú tíortha a n-imrítear tionchar orthu nuair</p> <ul style="list-style-type: none"> • ceadáíonn amlíne an fhoilseacháin agus • is fearr a fhónann do chuspóir na cumarsáide le preaseisiúint aistrithe. <p>I gcás mórforbairtí institiúideacha, má cheadaítear le hamlíne an fhoilsithe, aistrítear an phreaseisiúint agus na doiciméid tacaíochta go gach teanga oifigiúil.</p> <p>I gcás preasócáidí (preasagallaimh, seisiúin faisnéise don phreas), eagraíonn Eurojust ateangaireacht chuig teangacha aon Bhallstáit a bhfuil tionchar ar leith acu nuair is féidir sin a dhéanamh chun an t-imeacht a eagrú agus nuair is gá sin chun tionchar cumarsáide níos fearr a bhaint amach.</p> <p><u>Suíomh gréasáin</u></p> <p>Is é an Béarla príomhtheanga shuíomh gréasáin Eurojust. Is éard atá i gceist leis sin cur ar chumas bhaill foirne Eurojust ábhar a chruthú, faireachán a dhéanamh air agus é a nuashonrú ar bhonn leanúnach.</p> <p>Foilsítear gach táirge poiblí de chuid Eurojust (Tuarascáil Bhliantúil, Doiciméad Clárúcháin Aonair, socruithe oibre le tríú páirtithe, treoirlínte, achoimrí feidhmiúcháin ar staidéir agus tionscadail straitéiseacha, preaseisiúintí) a aistrítear go teangacha eile ar an suíomh gréasáin i ngach</p>
--	--	---

		<p>leagan teanga. Cruthaíonn an suíomh gréasáin bailiúcháin doiciméad i dteanga ar leith ar mhaithe lena n-úsáid a éascú (ar a dtugtar “leathanaigh tíre”).</p> <p>Aistrítear na leathanaigh ina ndéantar cur síos ar ról Eurojust (“Cé muid féin”, “Cad a dhéanaimid”, “Conas a dhéanaimid é” agus “Cén fáth a bhfuil tábhacht leis”) go gach teanga oifigiúil. Foilsítear faisnéis faoi conas dul i dteagmháil le Deasca Náisiúnta ar leith i dteanga oifigiúil nó i dteangacha oifigiúla an Bhallstáit sin agus i mBéarla. Is féidir leathanaigh eile a aistriú go teangacha oifigiúla eile má tá sé sin riachtanach chun cuspóir cumarsáide a bhaint amach agus má tá an t-ábhar cobhsaí go leor nach bhfuil nuashonruithe de dhíth ar an leathanach (agus, dá bhrí sin, ar na haistriúcháin) níos mó ná uair sa bhliain.</p> <p>Na meáin shóisialta</p> <p>Foilsíonn bealaí meán sóisialta Eurojust ábhar i mBéarla, chun ligean do bhaill foirne Eurojust atá i gceannas ar bhainistiú na meán sóisialta postáil, rialú cáilíochta a dhéanamh agus freagra a thabhairt ar aon bharúlacha nó freagraí.</p> <p>Ceadaíonn aipeanna meán sóisialta aistriúcháin uathoibríocha ar na téacsanna go teangacha oifigiúla eile</p>
<p>Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chibearshlándáil</p>	<p>Rialachán (AE) 2019/881 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 17 Aibreán 2019 maidir le ENISA (Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chibearshlándáil) agus maidir le deimhniú i ndáil le cibearshlándáil theicneolaíocht na faisnéise agus na cumarsáide</p>	<p>Airt. 40: “Beidh feidhm ag Rialachán Uimh. 1 ón gComhairle maidir le ENISA.</p> <p>Féadfaidh na Ballstáit agus na comhlachtaí eile arna gceapadh ag na Ballstáit dul i dteagmháil le ENISA agus freagra a fháil i dteanga oifigiúil institiúidí an Aontais a roghnóidh siad.</p>
<p>Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chearta Bunúsacha</p>	<p>Rialachán (CE) Uimh. 168/2007 ón gComhairle an 15 Feabhra 2007 lena mbunaítear Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chearta Bunúsacha</p> <p>Níl aon bheartas teanga don suíomh gréasáin le measúnú</p>	<p>Airt. 25, mír 1. “Beidh feidhm ag forálacha Rialachán Uimh. 1 an 15 Aibreán 1958 maidir leis an nGníomhaireacht”.</p> <p>Airt. 15, mír 2. “Déanfaidh an Bord Bainistíochta cinneadh maidir le socrúithe inmheánacha teanga na Gníomhaireachta”</p>
<p>Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh i ndáil le Comhar i bhForfheidhmiú an Dlí</p>	<p>Rialachán (AE) 2016/794 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Bealtaine 2016 maidir le Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh i ndáil le Comhar i bhForfheidhmiú an Dlí (Europol)</p>	<p>Airt. 64, mír 1. “Beidh feidhm ag na forálacha a leagtar síos i Rialachán Uimh. 1 maidir le Europol”.</p> <p>2. Déanfaidh an Bord Bainistíochta cinneadh trí throllach dhá thrian dá chomhaltaí maidir le socrúithe inmheánacha teanga Europol.</p> <p>3. Soláthróidh Ionad Aistriúcháin Chomhlachtaí an Aontais Eorpaigh na seirbhísí aistriúcháin is gá chun go bhfeidhmeoidh Europol.</p>

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

	<p>Earcaíocht</p> <p>https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/Europol_Recruitment_Guidelines_0.pdf</p>	<p>Is é an Béarla an teanga oibre.</p>
<p>Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Oiliúint i bhForfheidhmiú an Dlí</p>	<p>Rialachán (AE) 2015/2219 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 25 Samhain 2015 maidir le Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Oiliúint i bhForfheidhmiú an Dlí</p>	<p>Airteagal 27, mír 1: “Beidh feidhm ag na forálacha a leagtar síos i Rialachán Uimh. 1 maidir le CEPOL”.</p> <p>Airt. 25, mír 2. “Déanfaidh an Bord Bainistíochta cinneadh, trí thromlach dhá thrian dá chomhaltaí, maidir le socruithe inmheánacha teanga CEPOL”.</p>
<p>Gníomhaireacht Iarnróid an Aontais Eorpaigh</p>	<p>Rialachán (CE) Uimh. 881/2004 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 29 Aibreán 2004 lena mbunaítear Gníomhaireacht Eorpach Iarnróid</p>	<p>Airt. 35, mír 1. “Déanfaidh an Bord Riaracháin cinneadh maidir le socruithe teanga na Gníomhaireachta.</p> <p>Arna iarraidh sin do Chomhalta den Bhord Riaracháin, déanfar an cinneadh sin d’aon toil.</p> <p>Féadfaidh na Ballstáit aghaidh a thabhairt ar an nGníomhaireacht ina rogha teanga de chuid an Chomhphobail”.</p>
<p>Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chomhar idir Rialálaithe Fuinnimh</p>	<p>Rialachán (AE) 2019/942 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 5 Meitheamh 2019 lena mbunaítear Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chomhar idir Rialálaithe Fuinnimh</p>	<p>Airteagal 44, mír 1: “Beidh feidhm ag forálacha Rialachán Uimh. 1 ón gComhairle maidir le ACER.”</p> <p>Airt. 44, mír 2. “Déanfaidh an Bord Riaracháin cinneadh maidir le socruithe inmheánacha teanga ACER”.</p>
	<p>Cinneadh ón mBord Riaracháin AB Uimh. 15/2014 maidir le córas teanga na Gníomhaireachta</p>	<p>“3) tugtar leibhéal áirithe neamhspleáchais oibríochtúil d’institiúidí agus do chomhlachtaí an Aontais maidir leis an gcóras inmheánach teanga a roghnú, ar choinníoll go bhfreastalaíonn an rogha go hoibiachtúil ar riachtanais fheidhmiúla an chomhlachta lena mbaineann agus nach n-eascraíonn difríochtaí córa gan údar idir saoránaigh an Aontais as sin.</p> <p>Airteagal 1</p> <p>“Teanga oibre na Gníomhaireachta agus a struchtúir tacaíochta Is é an Béarlateanga oibre na Gníomhaireachta”.</p>
<p>Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh chun Bainistiú Oibríochtúil a dhéanamh ar Chórais Mhórsála TF sa Limistéar Saoirse, Slándála agus Ceartais</p>	<p>Rialachán (AE) 2018/1726 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 14 Samhain 2018 maidir le Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh chun Bainistiú Oibríochtúil a dhéanamh ar Chórais Mhórsála TF sa Limistéar Saoirse, Slándála agus Ceartais (eu-LISA)</p>	<p>Airt. 33, mír 1. “Beidh feidhm ag Rialachán Uimh. 1 ón gComhairle maidir leis an nGníomhaireacht”.</p> <p>Airt. 33, mír 2. “Gan dochar do chinntí arna ndéanamh de bhun Airteagal 342 CFAE, déanfar an doiciméad clársceidealaithe aonair [...] agus an tuarascáil bhliantúil ar ghníomhaíochtaí [...] a chur ar fáil i ngach teanga oifigiúil de chuid institiúidí an Aontais”.</p> <p>Airt. 33, mír 3. “Féadfaidh an Bord Bainistíochta cinneadh a ghlacadh maidir le teangacha oibre gan dochar do na hoibleagáidí a leagtar amach i mír 1 agus i mír 2”.</p>

	<p>Faisnéis a chuirtear ar fáil ar an suíomh gréasáin (EU-lisa — cur chuige eu-lisa i leith an ilteangachais (europa.eu))</p>	<p>“foilsíonn eu-LISA na nithe seo a leanas ar a shuíomh gréasáin i ngach teanga oifigiúil de chuid institiúidí an Aontais Eorpaigh, mar a cheanglaítear leis an Rialachán lena mbunaítear Rialachán (AE) 2018/1726):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Doiciméid chlársceidealaithe, • Tuarascálacha bliantúla ar ghníomhaíochtaí, • Buiséid bhliantúla, • Liostaí de na húdaráis inniúla a údaraítear chun na sonraí atá i gCóras Faisnéise Schengen a chuardach go díreach, • liostaí Oifigí chórais náisiúnta SIS II (N.SIS II) agus Bhiúróna SIRENE, • liosta de na húdaráis ainmnithe a bhfuil rochtain acu ar shonraí arna dtaifeadh i Lárchóras Eurodac (maidir le tearmann) • freagraí oifigiúla eu-LISA ar bharúlacha CIE ar chuntais bhliantúla na Gníomhaireachta. <p>Foilsítear ábhar faisnéise poiblí éagsúla amhail bileoga, bróisiúir agus bileoga eolais i mBéarla, i bhFraincis, i nGearmáinis agus in Eastóinis mar gheall ar shuíomh geografach na Gníomhaireachta. Is i mBéarla atá formhór ábhar gréasáin eu-LISA chun acmhainní teoranta a bharrfheabhsú agus chun úsáid éifeachtúil a bhaint as na hacmhainní atá ar fáil. Tugann an Gníomhaireacht isteach prionsabail na héagsúlachta teanga de réir a chéile, ag brath ar na hacmhainní atá ar fáil agus ar na héilimh a chuirtear i láthair [...]”.</p>
<p>Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um an gClár Spáis</p>	<p>Rialachán (AE) 2021/696 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 28 Aibreán 2021 lena mbunaítear Clár Spáis an Aontais agus Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um an gClár Spáis</p>	<p>Airt. 93, mír 1. “Beidh feidhm ag Rialachán Uimh. 1 ón gComhairle maidir leis an nGníomhaireacht.”</p>
<p>Gníomhaireacht Sábháilteachta Eitlíochta an Aontais Eorpaigh</p>	<p>Rialachán (AE) 2018/1139 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 4 Iúil 2018 maidir le rialacha comhchoiteanna i réimse na heitlíochta sibhialta agus lena mbunaítear Gníomhaireacht Sábháilteachta Eitlíochta an Aontais Eorpaigh</p>	<p>Airt. 85 mír 6. “Arna iarraidh sin don Bhallstát, déanfar tuarascálacha arna dtarraingt suas ag an nGníomhaireacht de bhun mhír 1 a chur ar fáil di i dteanga oifigiúil nó i dteangacha oifigiúla an Aontais de chuid an Bhallstáit ina ndearnadh an chigireacht”.</p> <p>Airteagal 119, mír 3 “Déanfaidh an Gníomhaireacht ábhar a bhaineann le cur chun cinn na sábháilteachta a aistriú go teangacha oifigiúla an Aontais, i gcás inarb iomchuí”.</p> <p>Airt. 119, mír 5. “Beidh aon duine nádúrtha nó dlítheanach i dteideal dul i dteagmháil leis an nGníomhaireacht i scríbhinn in aon cheann de theangacha oifigiúla an Aontais agus beidh sé de cheart aige freagra a fháil sa teanga chéanna”.</p>
<p>Oifig Maoine Intleachtúla an</p>	<p>Rialachán (AE) 2017/2001 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón</p>	<p>Airt. 146, mír 1. “Comhdófar an t-iarratas ar thrádmharc de chuid AE i gceann de theangacha</p>

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

<p>Aontais Eorpaigh</p>	<p>gComhairle an 14 Meitheamh 2017 maidir leis an trádmharc de chuid an Aontais Eorpaigh</p>	<p>oifigiúla an Aontais.</p> <p>Airt. 146, mír 2: “Is iad an Béarla, an Fhraincis, an Ghearmáinis, an Iodáilis agus an Spáinnis teangacha na hOifige”</p> <p>Airt. 146, mír 3. “Cuirfidh an t-iarratasóir in iúl an dara teanga a bheidh ina teanga de chuid na hOifige a nglacann sé léi mar theanga fhéideartha imeachtaí i ndáil le himeachtaí cur i gcoinne, cúlghairme nó neamhbhailíochta. Más rud é gur comhdaíodh an t-iarratas i dteanga nach ceann de theangacha na hOifige í, socróidh an Oifig go n-aistreofar an t-iarratas, [...] go dtí an teanga a chuir an t-iarratasóir in iúl”.</p> <p>Airt. 146, mír 4. I gcás inarb é an t-iarratasóir ar thrádmharc de chuid AE an t-aon pháirtí in imeachtaí os comhair na hOifige, is í teanga na n-imeachtaí an teanga a úsáideadh chun an t-iarratas ar thrádmharc de chuid AE a chomhdú. Má rinneadh an t-iarratas i dteanga seachas teangacha na hOifige, féadfaidh an Oifig cumarsáidí i scríbhinn a sheoladh chuig an iarratasóir sa dara teanga a chuir an t-iarratasóir in iúl ina iarratas”.</p>
	<p>Eolas faoi theangacha ar shuíomh gréasáin na gníomhaireachta https://euipo.europa.eu/ohi/ga/EUIPO-polasaí-teanga</p>	<p>“Is iad an Béarla, an Fhraincis, an Ghearmáinis, an Iodáilis agus an Spáinnis na cúig theanga oibre atá ag an Oifig. Is féidir iarratais ar thrádmharcanna agus ar dhearaí a chomhdú i 23 theanga oifigiúla de chuid an Aontais Eorpaigh. Foilsítear Cláir EUTM agus RCD i 23 theanga oifigiúla de chuid an Aontais chomh maith. Foilsítear inneachar shuíomh gréasáin EUIPO ar a laghad sna cúig theanga de chuid na hOifige agus is minic a fhoilsítear é in 18 gcinn oifigiúla eile chomh maith.</p> <p>Ag EUIPO, tá rún daingean againn a chinntiú go mbeidh rochtain ag gach duine san Aontas ar fhaisnéis maidir le cearta maoiné intleachtúla i dteanga a thuigeann siad, fiú murab í an teanga sin a máthairtheanga.</p> <p>Nuair is féidir, déanfaimid cumarsáid leat i do theanga oifigiúil náisiúnta. Mar sin féin, i gcás aon saincheisteanna teanga a bhaineann le nósanna imeachta sonracha maidir le trádmharc nó dearadh, beidh feidhm ag na rialacháin faoi seach agus ag Treoirlínte na hOifige.</p> <p>Chun tuilleadh faisnéise a fháil faoi na teangacha is féidir a úsáid in imeachtaí os comhair na hOifige, féach na rialacháin ábhartha, go háirithe Airteagail 146 agus 147 EUTMR, Airteagail 24, 25 agus 26 EUTMIR, Airteagail 98 agus 99 CDR agus Airteagail 29, 80, 81 agus 83 CDIR.</p> <p><u>Aimsigh an teanga is mian leat ar an suíomh gréasáin</u></p> <p>Tá roghchlár anuas ag ár leathanaigh ghréasáin go léir ag an gcúinne ag barr na láimhe clé, áit ar féidir leat an teanga is mian leat a fheiceáil ar an leathanach a roghnú.</p>

		<p>Ina theannta sin, má tá tú ag lorg cásdlí chun tacú le cas os comhair cúirte, soláthraíonn ár mbunachar sonraí Cásdlí eSearch meaisínáistriúcháin chun cabhrú leat tuiscint ghinearálta láithreach a fháil ar ábhar breithiúnais áirithe sula n-infheistíonn tú in aistriúcháin dheimhnithe.</p> <p><u>Téarmaíocht EUIPO</u></p> <p>Cuireann EUIPO téarmaíocht oifigiúil a bhaineann le maoin intleachtúil ar fáil i dteangacha uile an Aontais. Tá sé seo chun cur le deimhneacht dhlíthiúil laistigh den domhan IP. Is féidir le duine ar bith rochtain a fháil ar na téarmaí trí bhunachar sonraí téarmaíochta idirinstiúideach an Aontais (IATE).</p> <p><u>Aistriúcháin</u></p> <p>Is é Ionad Aistriúcháin Chomhlachtaí an Aontais Eorpaigh a aistríonn na haistriúcháin is gá i gcomhair fheidhmiú na hOifige.</p>
<p>An Bord Réitigh Aonair</p>	<p>Rialachán (AE) Uimh. 806/2014 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 15 Iúil 2014 lena mbunaítear rialacha aonfhoirmeacha agus nós imeachta aonfhoirmeach maidir le réiteach instiúidí creidmheasa agus gnólachtaí infheistíochta áirithe faoi chuimsiú Sásra Réitigh Aonair agus Ciste Réitigh Aonair agus lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 1093/2010</p>	<p>Airt. 81 mír 1.: “Beidh feidhm ag Rialachán Uimh. 1 ón gComhairle maidir leis an mBord”</p> <p>Airt. 81, mír 2: “Déanfaidh an Bord cinneadh maidir le socrúithe inmheánacha teanga an Bhoird”</p> <p>Airt. 81, mír 3: “Féadfaidh an Bord a chinneadh cé acu de na teangacha oifigiúla a úsáidfear agus doiciméid á seoladh chuig instiúidí nó comhlachtaí an Aontais”.</p> <p>Airt. 81, mír 4: “Féadfaidh an Bord comhaontú le gach údarás náisiúnta réitigh maidir leis an teanga nó na teangacha ina ndruchtófar na doiciméid atá le cur chuig na húdaráis náisiúnta réitigh nó uathu”.</p>
	<p>Cinneadh ón mBord Réitigh Aonair an 17 Nollaig 2018 lena mbunaítear an creat do na socrúithe praiticiúla don chomhar laistigh den Sásra Réitigh Aonair idir an Bord Réitigh Aonair agus an Réiteach Náisiúnta Údaráis (SRB/PS/2018/15),</p>	<p>Airt. 4, mír 1: “Is é Béarla an teanga oibre oibríochtúil a úsáidtear sa chumarsáid inmheánach idir BRA agus na ÚNRanna laistigh de SRM, ina fhoirm labhartha agus scríofa”</p> <p>Airt. 4, mír 3: “Maidir le dréachtchinntí agus pleananna réitigh arna n-ullmhú ag ÚNRanna d’eintitis agus do ghrúpaí atá faoi fhreagracht dhíreach ÚNRanna a dhréachtaítear i dteanga eile seachas i mBéarla i gcomhréir le ceanglais an dlí náisiúnta, beidh achoimre feidhmiúcháin shealadach Béarla ag gabháil leo ar mhaithe le húsáid faisnéiseach amháin, nuair a sheolfar chuig [...]”</p> <p>Airt. 4, mír 6: “Gníomhartha dlí BRA atá dírithe ar na ÚNRanna chun iad a chur chun feidhme faoin dlí náisiúnta, glacfar iad i mBéarla, a bheidh ina leagan ceangailteach ó thaobh dlí de ghníomh dlí den sórt sin de chuid BRA.</p> <p>Féachfaidh BRA le haistriúcháin cúirtéise a chur ar fáil dá ghníomh dlíthiúil go dtí an teanga náisiúnta a roghnaigh an t-eintiteas sin i gcomhréir le Rialachán</p>

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

		<p>Uimh. 1 ón gComhairle ag an am céanna le fógra faoin ngníomh sin a thabhairt don ÚNR.</p> <p>Níl feidhm ag an nós imeachta seo maidir le glacadh cinntí réitigh ag BRA. Sa chás sin, tar éis na cinntí réitigh a ghlacadh, cuirfidh BRA, arna iarraidh sin ag ÚNR, cúirtéis ar fáil don ÚNR a chinneadh réitigh a aistriú go teanga náisiúnta an ghnímh cur chun feidhme”.</p>
<p>Ionad Aistriúcháin Chomhlachtaí an Aontais Eorpaigh</p>	<p>Rialachán (CE) Uimh. 2965/94 ón gComhairle an 28 Samhain 1994 lena mbunaítear Ionad Aistriúcháin do chomhlachtaí an Aontais Eorpaigh</p>	<p>Ráiteas 2</p> <p>Ráiteas comhphárteach ón gComhairle agus ón gCoimisiún:</p> <p>“Nuair a bheidh an tIonad Aistriúcháin, an Chomhairle agus an Coimisiún á bhunú, deimhníonn an Chomhairle agus an Coimisiún gur cheart an Lárionad a eagrú ar shlí a fhágfaidh go bhféadfar déileáil le teangacha oifigiúla na gComhphobal Eorpach ar bhonn cothrom, gan dochar d’aon fhorálacha sonracha maidir le húsáid teanga na gcomhlachtaí éagsúla ar thar a gceann a fheidhmíonn an Lárionad.”</p>
<p>An Gníomhaireacht Eorpach um Chosaint</p>	<p>Cinneadh (CBES) 2015/1835 ón gComhairle an 12 Deireadh Fómhair 2015 lena sainmhínítear reacht, suíomh agus rialacha oibríochtúla na Gníomhaireachta Eorpaí um Chosaint</p>	<p>Airt. 33: “Bunóidh an Chomhairle córas teanga na Gníomhaireachta, ag ngníomhú di d’aon toil”</p>
	<p>Eolas curtha ar fáil ar an suíomh gréasáin (BeartasTeanga (europa.eu))</p>	<p>“Beartas teanga</p> <p>Tá an Gníomhaireacht Eorpach um Chosaint (GEC) tiomanta don ilteangachas agus aithníonn sí a thábhachtaí atá sé cumarsáid a dhéanamh le saoránaigh an Aontais ar fud an Aontais agus rochtain ar fhaisnéis ina dteangacha féin a éascú.</p> <p><u>Ár dtiomantas don éagsúlacht teanga</u></p> <p>Tá 24 theanga oifigiúla ag an Aontas Eorpach: [...].</p> <p>Tá sé mar aidhm ag GEC cothromaíocht a bhaint amach idir meas a léiriú ar éagsúlacht teanga na hEorpa agus ar bhreithnithe praiticiúla amhail spriocphobal, srianta ama chomh maith le himpleachtaí acmhainní daonna agus airgeadais.</p> <p>I bhfianaise seo,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Féachann an GEC le cur chuige pragmatach agus costéifeachtach a ghlacadh agus a bheartas teanga á chur i bhfeidhm aige. • Tacaíonn GEC le hacmhainní aistriúcháin a chomhthiomsú nuair is féidir, chun costais a laghdú agus chun a chinntiú go mbeidh tuilleadh eolais ar fáil i dteangacha oifigiúla éagsúla de chuid an Aontais. • Tá GEC tiomanta don úsáid is mó is féidir a bhaint as na huirlisí agus na seirbhísí aistriúcháin go léir atá ar

	<p>fáil dó.</p> <p><u>Úsáid teangacha in GEC</u></p> <p>Go praiticiúil, is é Béarla teanga inmheánach oibre GEC. Dá réir sin, is é an Béarla an phríomhtheanga a úsáidtear ar shuíomh gréasáin poiblí GEC, rud a fhágann gur féidir ábhar a chruthú, a mhonatóiriú agus a nuashonrú ar bhonn leanúnach agus an leas is fearr is féidir a bhaint as acmhainní.</p> <p>[...]</p> <p><u>Fiosrúcháin phoiblí, iarrataí ar rochtain ar dhoiciméid agus rochtain ar shonraí pearsanta</u></p> <p>Is féidir iarratais ar fhaisnéis, rochtain ar dhoiciméid agus rochtain ar shonraí pearsanta a dhéanamh in aon teanga oifigiúil de chuid an Aontais Eorpaigh. Cinntíonn GEC, a mhéid is féidir, go bhfaighidh saoránaigh atá ag scríobh i gceann de theangacha oifigiúla AE freagra sa teanga chéanna, i gcomhréir le Cód Dea-Iompraíochta Riaracháin GEC.</p> <p>Chun láimhseáil mhear iarrataí a éascú agus chun freagairtí moillithe mar gheall ar riachtanais aistriúcháin a sheachaint, féadfaidh GEC leas a bhaint as freagraí caighdeánacha ar iarrataí ar fhaisnéis, rochtain ar dhoiciméid agus rochtain ar shonraí pearsanta, agus brath ar chainteoirí dúchais laistigh de GEC chun iad sin a choigeartú nuair is gá.”</p> <p><u>Soláthar poiblí agusearcaigh</u></p> <p>Faoi chuimsiú a nósanna imeachta soláthair, úsáideann GEC teanga na gconarthaí, Béarla den chuid is mó. Féadfaidh oibreoirí eacnamaíocha agus iarrthóirí ar nósanna imeachta soláthair GEC faisnéis bhreise a iarraidh a bhaineann leis na doiciméid soláthair in aon cheann de theangacha oifigiúla an Aontais Eorpaigh.</p> <p>Tá foireann GEC ilchultúrtha agus clúdaíonn siad raon leathan teangacha de chuid an Aontais. Mar gheall ar na hacmhainní teoranta atá ar fáil, áfach, agus chun a chinntiú go láimhseálfar ceisteanna go tapa, iarrtar ar iarrthóirí ar nósanna imeachta earcaíochta GEC teagmháil a dhéanamh leis an nGníomhaireacht i mBéarla. Ós rud é gurb é an Béarla teanga oibre inmheánach GEC i gcleachtas, tá eolas an-mhaith ar an mBéarla riachtanach freisin le haghaidh earcaíochta sa Gníomhaireacht.</p> <p><u>Preaseisiúintí agus preasócaídí EDA</u></p> <p>Mar gheall ar an ngá atá ann cumarsáid a dhéanamh leis an bpreas go tapa maidir le saincheisteanna tráthúla, foilsítear preaseisiúintí GEC i mBéarla de ghnáth. I gcás ina mbaineann sé le hábhar, féadfaidh GEC preaseisiúintí a aistriú go teangacha eile chomh maith. I gcomhthéacs GEC a ghlacann páirt i seisiúin faisnéise preasa sa Chomhairle, féadfar aistriúchán go</p>
--	---

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

		Fraincis/ón bhFraincis a thairiscint, de réir chleachtas na Comhairle. [...]
Institiúid an Aontais Eorpaigh um Staidéar Slándála	Rialachán (AE) 2019/881 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 17 Aibreán 2019 maidir le ENISA (Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chibearshlándáil) agus maidir le deimhniú i ndáil le cibearshlándáil theicneolaíocht na faisnéise agus na cumarsáide	Níl aon fhoráil ann maidir le socrú teanga
Lárionad Satailítí an Aontais Eorpaigh	Rialachán (AE) 2021/887 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Bealtaine 2021 lena mbunaítear an Lárionad Eorpach um Inniúlachtaí Tionsclaíochta, Teicneolaíochta agus Taighde Cibearshlándála agus Líonra na Lárionad Comhordúcháin Náisiúnta	Níl aon fhoráil ann maidir le socrú teanga
Gníomhaireacht Soláthair Euratom	Cinneadh ón gComhairle an 12 Feabhra 2008 lena mbunaítear Reachtanna do Ghníomhaireacht Soláthair Euratom	Níl aon fhoráil ann maidir le socrú teanga
An Comhghnóthas um Chomhleá le haghaidh Fuinnimh	Cinneadh ón gComhairle an 27 Márta 2007 lena mbunaítear an Comhghnóthas Eorpach um ITER agus um Fhuinneamh Comhleá a Fhorbairt agus buntáistí a thabhairt dó	Níl aon fhoráil ann maidir le socrú teanga

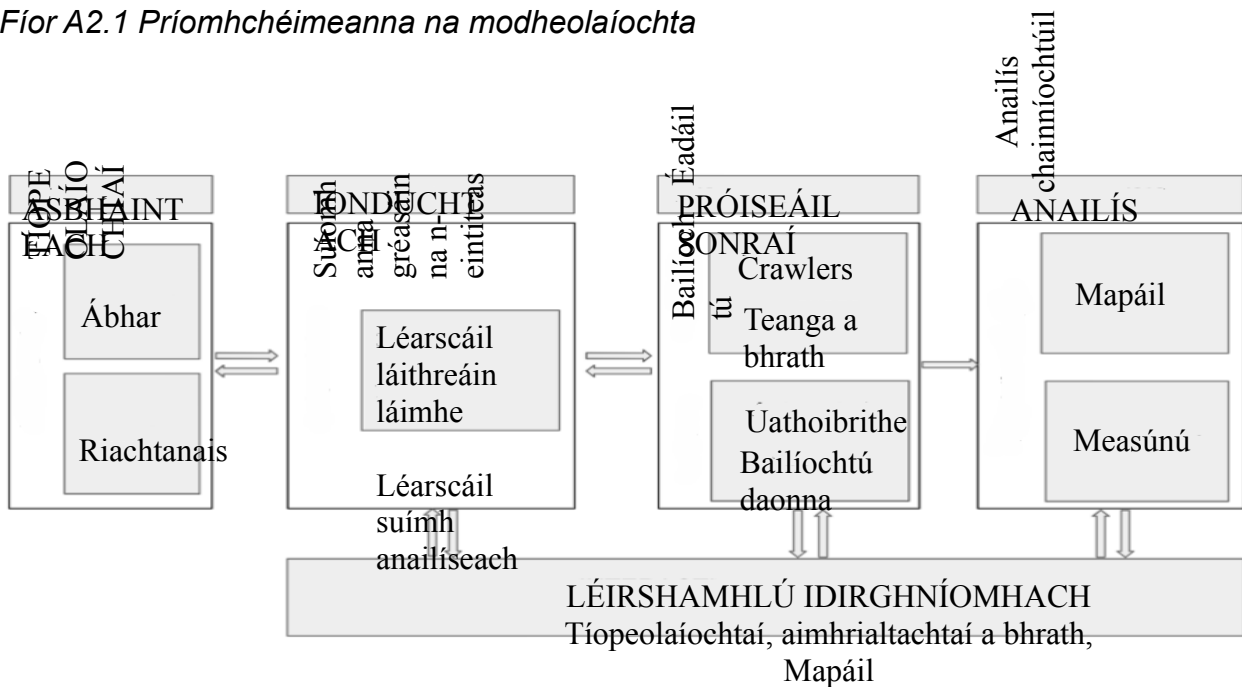
IARSCRÍBHINN 2: MODHEOLAÍOCHT CHUN ANAILÍS A DHÉANAMH AR SHUÍOMHANNA GRÉASÁIN

A2.1 Modheolaíocht chun sonraí a bhailiú agus a anailísiú

I bhFíor A2.1 déantar cur síos ar phríomhchéimeanna an chur chuige mhodheolaíoch chun sonraí a bhailiú agus anailís eimpíreach a dhéanamh ar shuíomhanna gréasáin. Tosaíonn sé leis an gcéim asbhainteach ina ndéantar aicmiú ábhar an tsuímh gréasáin agus típeolaíochtaí riachtanais ilteangacha a shainiú. Tarraingíonn an chéim asbhainteach ar theoiric agus eolas fearainn substainteach. Beidh gá i gcónaí luach aon chreat coincheapúil a shainmhíneáil go asbhainteach a thástáil in aghaidh na réaltachta go heimpíreach. Tarlaíonn sé seo sa chéim ionduchtach ina ndéantar na típeolaíochtaí a thástáil agus a scagadh. Baineann an t-idirghníomhú déaduchtach-ionduchtach seo den chuid is mó le hanailís ar an suíomh gréasáin agus léirítear é i bhFíor A2.1 ag na saigheada dhá bhealach a nascann an dá chéim. Tarlaíonn mionchoigeartú ar na típeolaíochtaí mar thoradh ar an idirghníomhaíocht seo.

Fíor A2.1 Príomhchéimeanna na modheolaíochta

Fíor A2.1 Príomhchéimeanna na modheolaíochta

Léirítear an tasc ionduchtach i bhFíor A2.1 sa bhosca ar a dtugtar “Láithreáin Idirlín Idirlín”. Bainimid úsáid as léarscáil suímh an aonáin agus as na rannáin ghréasáin a aithnítear mar thúsphointe. Tá léarscáil suímh ag formhór na suíomhanna gréasáin agus dóibh siúd nach bhfuil (e.g. an Coimisiún) tá coibhéis fheidhmiúil ann fiú mura dtugtar léarscáil suímh air go foirmiúil. I gcásanna áirithe, d’fhéadfadh sé nach n-áireofaí ar léarscáil suímh rannán ar leith ar díol spéise é, e.g. tairiscintí poiblí nó rannóg preasa. I gcásanna den sórt sin, cuirimid an t-alt áirithe gréasáin seo a bhfuil spéis againn inár léarscáil láithreáin. Cé go dtugann eintitis tús áite do rannóga gréasáin éagsúla agus úsáideann siad lipéid éagsúla, tá cóineasú réasúnta sna cineálacha rannóga gréasáin a chuirtear i láthair i léarscáil suímh (e.g. tá rannóg Maidir, Faisnéis Ghinearálta

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

nó Topaic etc. ag an chuid is mó). Tá na cineálacha rannóga gréasáin coitianta seo mionsaothraithe san aicmiú inneachair. Tagraímid don phróiseas seo mar bhaint láimhe de léarscáil an tsuímh agus tugann sé liosta de rannóga gréasáin in aghaidh láithreán gréasáin aonáin.

Sa dara céim, dá dtagraítear i bhFíor A2.1 mar “léarscáil suímh anailíseach” sa chéim ionductach, úsáidimid teicnící uathoibríthe (e.g. crawlóirí gréasáin) chun codanna éagsúla gréasáin de shuíomh gréasáin an eintitis a shainaithint. Is iad na codanna gréasáin den léarscáil suímh a bhaintear de láimh an chéad leibhéal in ordlathas eagraíochtúil an tsuímh gréasáin. Ach tá go leor sraitheanna eile ann. Mar shampla, i roinn an Choimisiúin ar a dtugtar “Dlíthe”, ar leibhéal 1 san ordlathas (chomh maith le rannóga eile amhail Maidir agus Poist), tá 51 roinn ghréasáin eile ar leibhéal 2. Cuimsíonn rannóga gréasáin Leibhéal 2 ábhar ar nós “an próiseas reachtóireachta” nó “dlíthe cuardaigh”. Gineann na rannóga leibhéal 2 seo 31 rannóg eile ar nós “Tomhaltóirí” nó “Cosaint Sonraí”. Ach ceann amháin (an roinn “Dlíthe”) a thógáil as an dosaen nó mar sin de rannóga gréasáin ó leibhéal 1 de léarscáil láithreán an Choimisiúin torthaí níos mó ná 300 rannóg gréasáin, a bhfuil an iliomad doiciméad i ngach ceann acu. Is éard atá i gceist le heastóscadh léarscáil an tsuímh anailísigh úsáid a bhaint as teicnící uathoibríthe chun na fillteáin/na doiciméid a bhaineann le rannóga gréasáin léarscáil an tsuímh a bhaint.

Agus na léarscáileanna anailíseacha seo i bhfeidhm, is é atá i gceist leis an tasc códaithe cáilíochtúil (lámhach) ná na catagóirí a shannadh ónár n-aicmiú ábhair agus tíopeolaíocht ilteangach ar riachtanais ilteangacha chuig rannóga gréasáin éagsúla na suíomhanna. Tá suíomh gréasáin comhdhéanta de hierarchies go leor de na leibhéil, cad téarma againn rannóga gréasáin. Maidir le suíomh gréasáin aon eintitis ar leith, is é an pointe iontrála na codanna éagsúla gréasáin leibhéal 1 a dhéantar a chrialladh, a bhíonn bunaithe de ghnáth ar a léarscáil suímh. Mar sin féin, i ngach roinn ar leibhéal 1 tá níos mó rannóga gréasáin ag leibhéal 2, agus mar sin de maidir le gach leibhéal san ordlathas. D’fhéadfadh níos mó ná 10 leibhéal a bheith ar shuíomhanna gréasáin áirithe sular féidir teacht ar dhoiciméad, amhail tuarascáil. Tá méadú as cuimse tagtha ar líon na leathanach gréasáin laistigh de gach leibhéal. Bhí níos mó ná 500 rannán gréasáin i gceist leis an gcódú cáilíochtúil ar leibhéal 1. Ag bogadh go leibhéal 2, méadaíonn an líon go dtí thart ar 4,000 agus ag leibhéal 3 go maith os cionn 10,000. Dá bhrí sin, déantar an códú cáilíochtúil do rannóga gréasáin ar leibhéal 1 agus leibhéal 2. Níorbh fhéidir dul níos faide ná sin go leibhéal 3 ar aon bhealach córasach trí úsáid a bhaint as troisceoirí daonna. Ciallaíonn sé sin gur cheart breathnú ar na cóid mar chomhfhogasú ar an gcineál inneachair atá i rannán gréasáin.

Is iad seo a leanas na codanna d’ábhar deiridh a tháinig chun cinn ó na suíomhanna ar fad a ndearnadh anailís orthu:

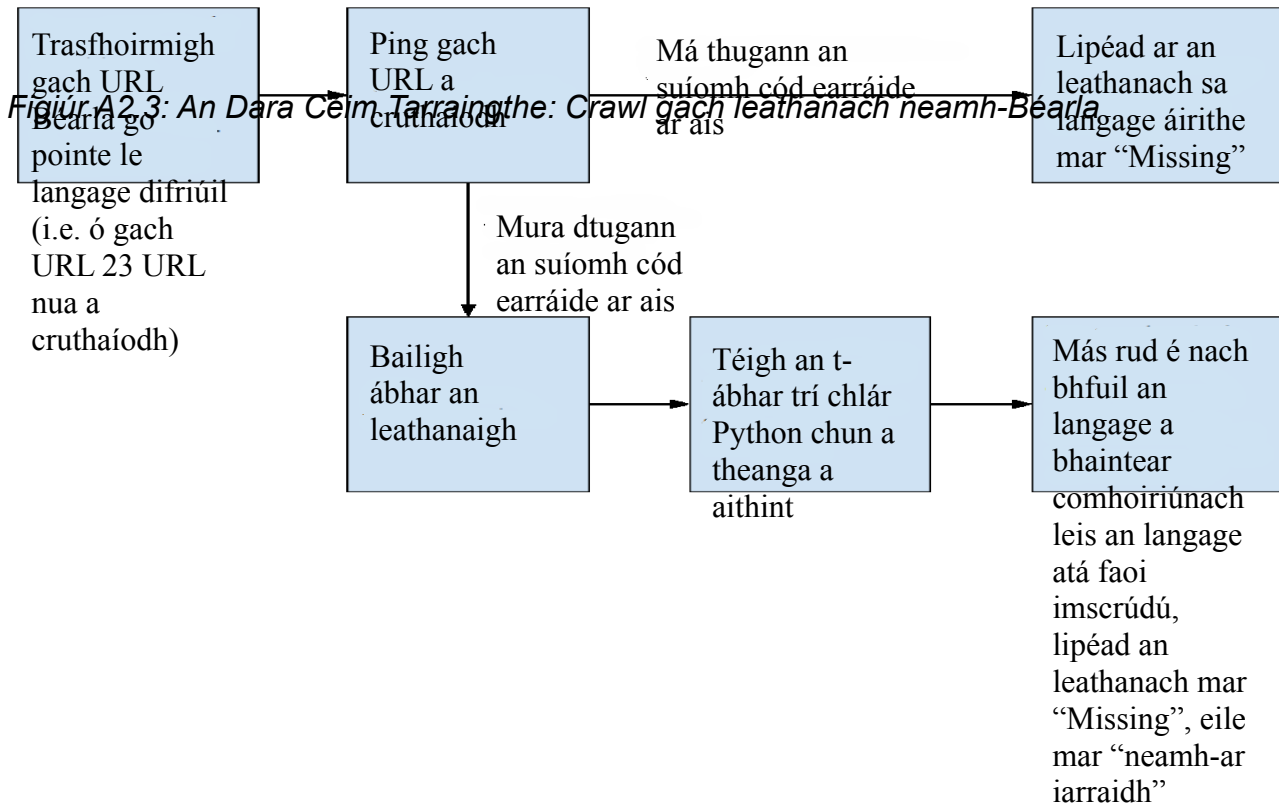
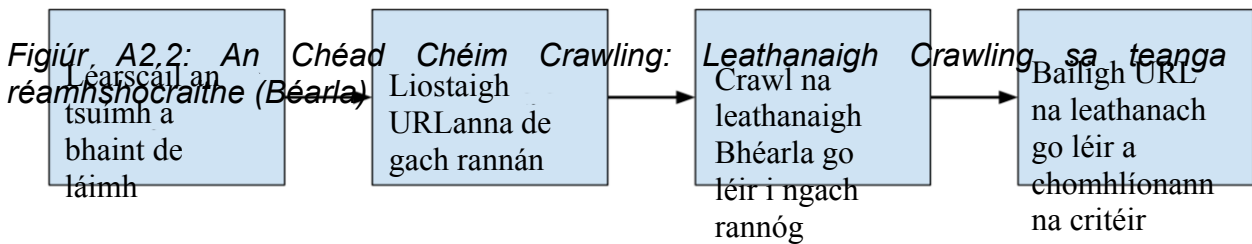
- **Maidir/Eagraíocht:** Faisnéis eagraíochtúil amhail struchtúr, ról i gcinnteoireacht an Aontais, freagrachtaí beartais, conas teagmháil a dhéanamh, beartais ar an suíomh gréasáin.
- **Polasaithe:** Ranna atá tiomnaithe do bheartais an Aontais nó do ghrúpaí beartais.
- **Nuacht/Imeachtaí/Cainteanna:** Liostaigh leathanaigh ina bhfuil míreanna nuachta, imeachta nó urlabhra.
- **Tairiscintí maoinithe:** Rannáin atá tiomnaithe do dheiseanna maoinithe agus glaonna ar thairiscintí.
- **Earcaíocht:** Folúntais agus deiseanna fostaíochta; faisnéis faoi nósanna imeachta roghnúcháin atá ar siúl faoi láthair; agus eolas faoi ghairmeacha, faoi earcaíocht, faoi thréimhsí oiliúna.
- **Doiciméadú:** doiciméid, foilseacháin, acmhainní, lena n-áirítear dlíthe, staidéir, meastóireachtaí, staitisticí, bróisiúir faisnéise, grafaicí faisnéise, bileoga eolais, dlíthe, acmhainní eile.
- **Eolas Ginearálta:** Faisnéis ghinearálta nach bhfuil sna catagóirí eile, lena n-áirítear an— eolas ginearálta ar bheartais (e.g. faisnéis ar go leor beartais agus leathanach tairsí/geatas).
- **Saoránaigh:** rannpháirtíocht phoiblí lena n-áirítear comhairliúcháin maidir le haon bheartas nó saincheist AE, achainíocha chuig Parlaimint na hEorpa, freagraí ar litreacha saoránach, tionscnamh ó na saoránaigh, achomhairc chuig an Ombudsman Eorpach, comhairliúcháin phoiblí maidir le haon bheartas nó saincheist AE.

- **Cruinnithe/coistí:** Cruinnithe oifigiúla foirmiúla AE agus coistí a bhíonn ag plé le ceapadh beartas ar leithligh ó liostaí na n-imeachtaí caighdeánacha ar shuíomhanna gréasáin.

Léirítear an comhfhreagras idir an scéim aicmithe ábhair agus an tíopeolaíocht riachtanas ilteangach i dTábla 5 i gCaibidil 6 (féach freisin Caibidil 5).

A2.1.2 Céim phróiseála sonraí

Tá an próiseas a thuairiscítear thuas thar a bheith atriallach idir na céimeanna déaduchtacha agus ionduchtacha a bhaineann le tástáil agus scagadh na tíopeolaíochta. Nuair a bheidh torthaí sásúla bainte amach do shuíomh gréasáin eintitis ar leith, is féidir tús a chur leis an bpróiseas fála sonraí a ndearnadh crawlers gréasáin saincheaptha a fhorbairt ina leith. Léirítear na gnéithe a bhaineann

le céim próiseála sonraí an tionscadail i bhFíor A2.2 agus i bhFíor A2.3.

Tá dhá phríomhchéim leis an láithreán gréasáin crawling.

Céim 1. Sa chéad chéim de crawling gréasáin, úsáidimid teanga réamhshocráithe (Béarla) do bhailiú na Suimitheoirí Acmhainne Aonfhoirmigh (URLs). Tugann na cláraitheoirí gréasáin cuairt ar

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

gach cuid de shuíomh gréasáin aonáin (mar atá sainmhínithe ag léarscáileanna suímh nó léarscáileanna suímh a bhaintear de láimh) agus leanann siad ar aghaidh chun URLanna na nasc go léir a aithníodh a bhailiú. Ní mór teorainneacha a shocrú chun crawlers gréasáin a chosc ó crawling an ngréasán i lúb gan teorainn. Bhí na crawlers teoranta do naisc a bhailiú ón bhfearann céanna agus suíomhanna gréasáin nó fearainn “seachtracha” a eisiáimh. Dá bhrí sin, ní bhaileofaí nasc ó shuíomh gréasáin PE a léiríonn fearann seachtrach (e.g. EP NewsHub - <https://www.epnewshub.eu/> - ar shuíomh gréasáin Pharlaimint na hEorpa) ós rud é nach mbaineann sé le fearann PE, i.e. fearann europarl.europa.eu.

Maidir le gach roinn den suíomh gréasáin, cuirtear na critéir scagtha seo a leanas i bhfeidhm maidir le bailiú URLanna:

- Ba chóir go mbeadh an URL mar chuid den rannán atá á bhreithniú. Mar shampla, má dhéanann an crawler crawler ar an roinn “Nuacht” ar shuíomh gréasáin Pharlaimint na hEorpa, nach mbailítear ach URLanna a bhfuil an gas seo a leanas acu [<https://www.europarl.europa.eu/news/>]. Is é seo an t-aon bhealach amháin chun comhsheasmhacht an ábhair a bhailítear do gach roinn a áirithiú, rud atá ríthábhachtach chun aicmiú an ábhair agus tíopeolaíocht riachtanas a shannadh.
- Níor cheart aon pharaiméadair GET a bheith san URL (i.e. faisnéis a úsáidtear de ghnáth chun faisnéis bhreise a chur ar aghaidh chuig suíomh gréasáin, mar shampla le haghaidh critéir chuardaigh). De ghnáth, baineann sé seo le cuardach bunachar sonraí. Tugadh isteach é seo toisc go raibh cásanna againn ina raibh URLanna éagsúla ina raibh paraiméadair GET dírithe ar an Airteagal céanna, a chruthaigh lúba gan deireadh. Is féidir an coinníoll seo, áfach, a mhaolú nuair a bhíonn uimhriú ag an rannóg (e.g. https://ec.europa.eu/info/events_en). Ligeann sé seo an crawler leathanaigh a athrú agus crawl an chéad sraith eile de leathanaigh le feiceáil i seicheamh leathanach.
- Má dhéantar pointí URL ar íomhánna nó ar fhíseáin a stopadh freisin (níorbh fhéidir anailís a dhéanamh ar chineálacha ábhair den sórt sin leis na huirlisí braite teanga a fheidhmíonn ar shonraí téacs).

I measc na buntáistí a bhaineann leis an gcur chuige seo, tá an méid seo a leanas:

- poist níos lú a laghdaíonn an t-ualach ar fhreastalaithe an eintitis;
- i gcás teipe crawler, ní gá ach na ranna sonracha a ath-tharraingt seachas an suíomh gréasáin ar fad;
- in ionad crawling gréasáin neamh-idirdhealaitheach, déantar na crawler a mhionchoigeartú ar riachtanais chriadóireacht gach rannáin ghréasáin;
- má tá leathanach in aon cheann de na 23 theanga eile ar iarraidh, tá a fhios againn gur tharla sé seo toisc nach bhfuil an leathanach sin ar fáil.

Céim 2. Tar éis an corpas Béarla a chruthú, i.e. liosta de URLanna in aghaidh an tsuímh ghréasáin, bogaimid go dtí céim 2 den crawling. Sa chéim seo, do gach URL a bailíodh, táimid in ionad an táscaire teanga sa URL le cód teanga éagsúla, ceann do gach ceann de na 23 teanga eile.

Is é an chéad chéim eile ná ábhar an leathanaigh a bhailiú ag baint úsáide as crawler. Ar dtús, seiceálann an crawler an ann don URL. Murab ann don URL, taifeadann sé go bhfuil sé ar iarraidh. Má tá an URL ann, bailíonn sé an t-ábhar ar fad atá ann. Ina dhiaidh sin, roghnaítear an t-ábhar atá le hanailísiú chun teangacha a bhrath. Chuige sin, ní mór codanna sonracha den leathanach gréasáin a leithlisiú, ós rud é go bhfuil codanna ar leathanach gréasáin, e.g. an roghchlár nascleanúna, a aistrítear i gcónaí ach nach bhfuil aon fhaisnéis úsáideach iontu i ndáiríre a mhéid a bhaineann leis an tionscadal seo. Más rud é ar chúis ar bith nach féidir an roinn a bhaint as (mar shampla, is féidir é a bheith ar iarraidh), tá sé faoi bhratach.

Má éiríonn leis an bpróiseas an t-ábhar a bhaint as, ansin seoltar an t-ábhar chuig uirlis phróiseála inmheánach um Theangacha Nádúrtha a forbraíodh don tionscadal seo a úsáideann an uirlis leabharlainne ‘CLD2’ (Brath Comhdhéanta Teanga) chun teangacha a aithint. Níos cruinne fós, tá

gné ag CLD2 a thugann veicteoir ar ais leis na teangacha éagsúla a sainathnódh chomh maith leis an slice ar an ábhar ina bhfuil an teanga. Inár gcás, rinneamar carachtair na teanga atá faoi imscrúdú a chomhaireamh, agus roinneamar é sin de réir líon iomlán na gcarachtar atá sa doiciméad. Tugann sé seo luach idir 0 agus 1 ar ais, arb ionann é agus cion an téacs sa teanga atá faoi imscrúdú. Is é an chéim dheireanach tairseach scoite a úsáid chun aicme dhénártha (1 vs 0) a shannadh don leathanach gréasáin, áit a gciallaíonn 1 go raibh an leathanach gréasáin ar fáil sa sprioctheanga agus ciallaíonn 0 nach raibh an leathanach gréasáin ar fáil sa sprioctheanga.

Le linn cleachtaí bailíochtaithe éagsúla, rinne an fhoireann códú de láimh ar roghnú randamach de 1800 leathanach gréasáin ó institiúidí an Aontais Eorpaigh. Chuir sé sin ar chumas na foirne meastóireacht a dhéanamh ar an bhfeidhmíocht a bhaineann le tairseacha scoite éagsúla a úsáid. Ag baint úsáide as an 0.5 tairseach bainte amach cruinneas 96 % faoin gcéad. Trí úsáid a bhaint as scoithphointí níos airde (e.g. 0.6 nó 0.7), tháinig laghdú ar fheidhmíocht. I mbeagán focal, tugtar le tuiscint leis an gcleachtadh bailíochtaithe gur idir 95 agus 97 faoin gcéad an dóchúlacht go n-aicmítear leathanach gréasáin mar leathanach gréasáin atá ar fáil sa sprioctheanga ar an leibhéal comhiomlán.

A2.2 Critéir roghnúcháin le haghaidh suíomhanna gréasáin nó rannóga gréasáin

Tá critéir éagsúla ann a théann i bhfeidhm ar shuíomhanna gréasáin agus ar rannóga gréasáin a chuimsiú/a eisiáimh. Is féidir iad seo a ghrúpáil i dtrí phríomhchineál.

Roghnú an tsuímh ghréasáin

- Má tá suíomh gréasáin “go héifeachtach” aonteangach, ansin tá anailís ar a tréithe ilteangacha go hiomlán iomarcach. Tá roinnt suíomhanna gréasáin, go háirithe i measc ghníomhaireachtaí díláraithe an Aontais, aonteangach go héifeachtach. D’fhéadfadh sé go mbeadh leathanaigh roghnaithe teanga acu, ach ní oibríonn siad seo ná ní atreoraíonn siad chuig leathanach amháin a aistríodh go dtí an sprioctheanga.
- Ní féidir suíomh gréasáin a chros-seiceáil teanga má tá an téacs in iúl an roinn leathanach gréasáin nó teideal a chlaohlú nuair a athrú ón teanga réamhshocraithe go dtí an sprioctheanga (m.sh. má tá an rannóg gréasáin sa teanga réamhshocraithe Béarla “nuacht/en” a chlaohlú sa sprioctheanga Spáinnis mar seo a leanas “noticias/es” nó “es/noticias”). Ní raibh tionchar ag an gcritéar seo ach ar dhá shuíomh gréasáin.

Saincheisteanna crawling

- Cuireann an láithreán gréasáin bac ar a ábhar a chríochnadh trí mhodhanna teicniúla. Bhí sé seo ionadh neamhchoitianta.
- Níorbh fhéidir codanna de shuíomhanna gréasáin ar bunachair shonraí iad a tharraingt.

Infhaighteacht teanga a chros-seiceáil

- Cros-seiceáil de gach URLanna crawled a dhéantar do gach 23 teanga. Níorbh fhéidir roinnt cineálacha URLanna a sheiceáil:
  - URLanna lena n-áirítear ‘?’. Is paraiméadar é an dara ceann a léiríonn ábhar dinimiciúil, a bhaintear as bunachar sonraí de ghnáth.
  - URLanna a chríochnaíonn le síneadh, e.g. ‘.docx’, agus ‘.png’. Tá gá leis sin ós rud é nach féidir linn ábhar aon acmhainne treallach gréasáin a phróiseáil go huathoibríoch.
  - Tá gá le coinníollacha teorann chun a chinntiú go ndéantar cros-seiceáil ar infhaighteacht teanga le haghaidh ábhar a bhaineann leis an suíomh gréasáin atá á anailísiú. Dá bhrí sin, má tá URLanna pointe le fearann lasmuigh den fhearann faoi bhreithniú, e.g. má

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

dhéantar cros-seiceáil ar <http://domainA.com> agus pointí url eile, e.g. <http://domainB.com>, ansin ní áirítear URLanna seachtracha den sórt sin.

O URLanna a ghineann teachtaireachtaí earráide go córasach (sonraí “ar iarraidh” ard). Tharla sé seo gan ach suíomh gréasáin amháin a bhí le cur as an áireamh.

A2.3 Innéacs Ilteangachais

San larscríbhinn seo cuirtear foirmlí i láthair chun ríomh a dhéanamh ar an méadrach ilteangach arna chur i bhfeidhm ar shuíomhanna gréasáin an Aontais Eorpaigh (Box A2.3). Áirítear leis freisin roinnt caveats chun tuiscint a fháil ar conas a cuireadh i bhfeidhm é ar na suíomhanna gréasáin a ndearnadh anailís orthu.

Chun idirdhealú a dhéanamh idir an dá mhéadracht atá i bpríomhthéacs na tuarascála, tagraítear

Ag glacadh leis nach dtáirgtear doiciméid (leathanaigh ghréasáin) trí réamhshocrú ach in aon teanga amháin (i.e. Béarla) agus go n-aistrítear na doiciméid (leathanaigh ghréasáin) go dtí na teangacha oifigiúla eile (L).

Is é D líon iomlán na ndoiciméad a tháirgtear sa teanga réamhshocraithe, agus is é D_i líon na ndoiciméad a aistrítear go teanga I. Hence, $d_i = D_i/D$ an cion de na doiciméid a aistrítear go teanga. Is féidir innéacs meán-ilteangachais (MI) a ríomh mar seo a leanas:

$$MI = \frac{1}{L} \sum_{i=1}^L d_i$$

Déantar meán grúpáilte ilteangachais (GMI) a ríomh freisin do ghrúpa le comhaltaí |G|.

$$GMI = \frac{1}{G} \sum_{i=1}^G MI_i$$

Is féidir le grúpa san fhoirmle thuas a bheith ina leathanaigh ghréasáin a bhaineann le hEintiteas (i.e. institiúidí, comhlachtaí nó gníomhaireachtaí de chuid an Aontais), an t-aicmiú inneachair nó an tíopeolaíocht riachtanas. Mar a léirítear san anailís eimpíreach, is meastóir níos cothroime é an meán grúpáilte (GMI) toisc go dtugann sé meáchan cothrom do na grúpaí (cibé acu cineál eintitis, cineál Ábhair nó cineál riachtanais).

Bosca7: A2.3: Méadracht ilteangachais

don chéad mhéadrach mar an meán méadrach neamhghrúpáilte nó an meán neamhghrúpáilte, agus tagraítear don dara méadrach mar an meán méadrach grúpáilte nó an meán grúpáilte.

An tasc eimpíreach a bhí i gceist le seiceáil an raibh na leathanaigh ghréasáin réamhshocraithe (teanga Béarla) a bailíodh ar shuíomhanna gréasáin an Aontais a ndearnadh anailís orthu ar fáil sna sprioctheangacha (i.e. na 23 theanga oifigiúla eile de chuid an Aontais). Bhí sé seo ar deireadh thiar tasc aicmithe dénrtha ina raibh gach leathanach gréasáin réamhshocraithe (URL) toradh dénrtha: Ciallaíonn “1” go raibh an t-ábhar ar fáil sa sprioctheanga vs. “0”, rud a chiallaíonn nach raibh an t-ábhar ar fáil sa sprioctheanga. Bunaithe ar an aicmiú dénrtha, d’fhéadfaí na méadrachtaí a shainmhíneáil i mBosca A2.3 a chur i bhfeidhm.

Caveats

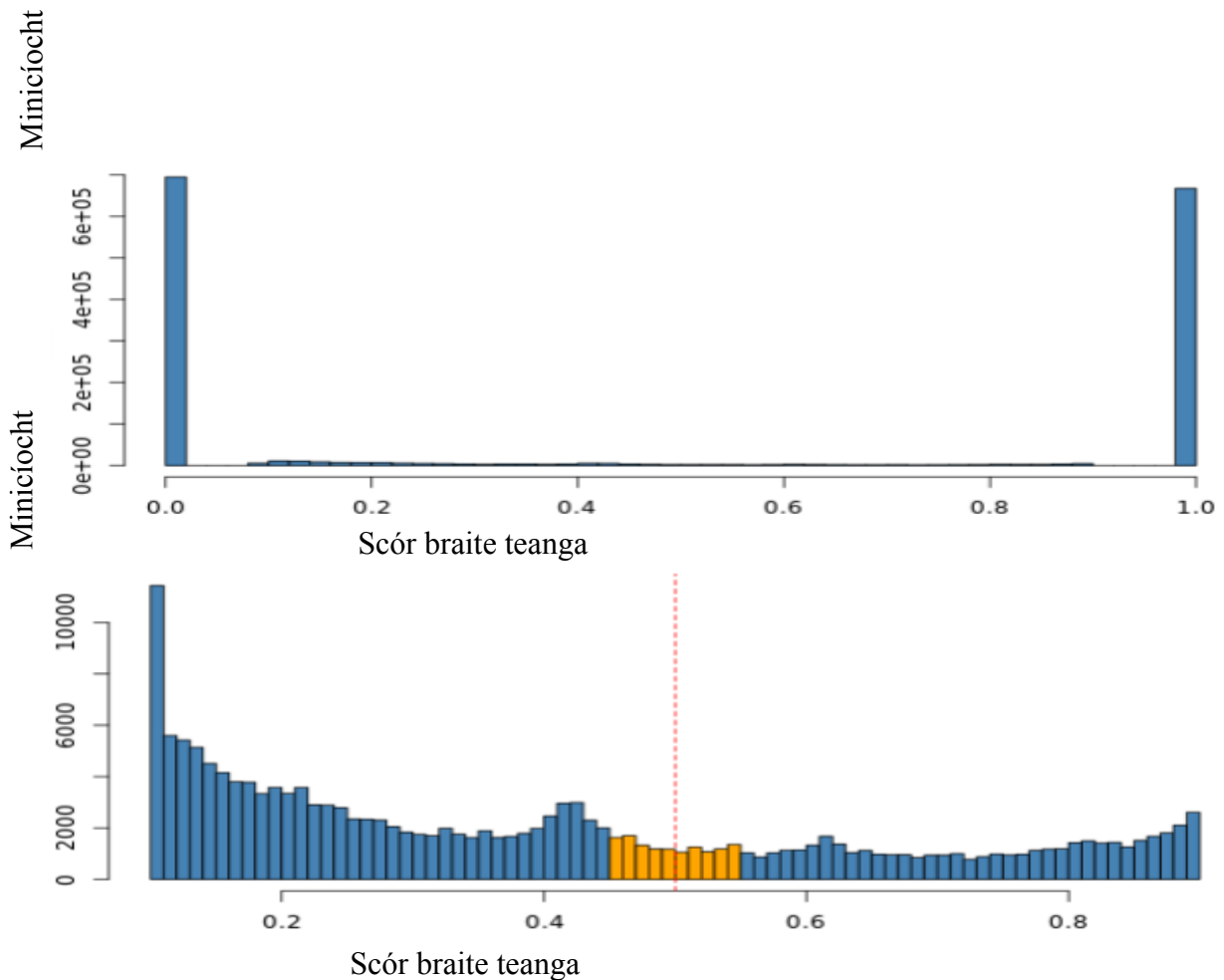
Tá roinnt **caveats tábhachtach leis an léirmhíniú ar na torthaí**. Ar dtús, tá URLanna ann nach n-lódálann i gceart ar chúis éigin, e.g. bhris an crawler gréasáin síos nó thángthas ar fhadhbanna ar an bhfreastalaí. Tá na URLanna “ar iarraidh” an-annamh, thart ar aon faoin gcéad den toirt, agus is dócha go mbeidh tionchar substaintiúil aon torthaí foriomlána.

Ar an dara dul síos, tá roinnt URLanna sách éasca a rangú i dtéarmaí infhaighteacht teanga, agus tá cinn eile níos deacra. Mar shampla, tá go leor URLanna ann a dhéanann ualach sa sprioctheanga ach a bhfuil a n-ábhar i mBéarla. URLanna eile araon luchtú i gceart, i.e. gan

earráidí, agus tá siad sa sprioctheanga cheart. Is féidir an dá chineál seo a mheas mar “éasca” chun an uirlis braite teanga a aicmiú mar “0” (nach bhfuil ar fáil) nó mar “1” (ar fáil) sna sprioctheangacha.

Mar sin féin, tá leathanaigh ghréasáin ann freisin a d’fhéadfadh a bheith níos deacra a rangú i gcásanna, mar shampla, ina bhfuil a lán d’ábhar an leathanaigh ghréasáin sa teanga iarrtha seachas i gcás ábhar áirithe ba cheart a bheith sa sprioctheanga ach nach bhfuil. I gcásanna den sórt sin, thabharfadh an uirlis braite teanga luach ar ais idir 0 agus 1 arb ionann é agus cion an ábhair sa sprioctheanga. Fortunately, tá cion mór de na sonraí, thart ar 90 faoin gcéad, ar ais mar luach dénrátha “0” nó “1”. Mar atá le feiceáil sa phainéal ar cheann de na Figiúr A2.3 Is iad na scóir go bunúsach “0” nó “1” sa histeagram. Tá scóir idir an dá luachanna ar éigean a bhrath sa histeagram. Mar sin féin, tá gné éigin de theangacha éagsúla ag thart ar 10 faoin gcéad de na sonraí (i.e. braitheadh an dá ghné den Bhéarla agus den sprioctheanga).

Figiúr A2.3: Taispeánann histeagram i bpainéal 1 dáileadh na scóir aimsithe teanga. Histeagram i bpainéal 2 zooms isteach na scóir idir 0 agus 1 nach bhfuil le feiceáil i bpainéal 1

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

I bpainéal a dó as Figiúr A2.3 súmáil an histeagram isteach na luachanna sin a bheidh idir 0 agus 1. Tá an chuid is mó de na luachanna gar don phointe nialasach. Áirítear sa ghraf freisin líne briste chun an tairseach 0.5 a léiriú, a fheidhmíonn mar scoithphointe d'aicmiú dénártha URLanna mar 0 nó 1. Tá limistéar le corrlach 10 faoin gcéad timpeall an phointe tairsí dénártha daite i oráiste chun luachanna leis an neamhchinnteacht is mó a léiriú. Is ionann URLanna sa chrios neamhchinnte seo agus sciar an-bheag de na sonraí, thart ar leath phointe céatadáin. Ní dócha go mbeidh tionchar suntasach ag mí-aicmiú dénártha ar aon cheann den mheastachán, fiú má mhéadaítear an banda éiginnteachta go suntasach.

A2.4 suíomh gréasáin ghníomhaireachtaí an Aontais a sheiceáil (Iúil 2021)

Gníomhaireacht	Ilteangach	Nótaí
Gníomhaireacht Tacaíochta BEREC	Níl	Níl roghnóir teanga ag an suíomh gréasáin seo. Tá an t-ábhar go léir i mBéarla.
An tÚdarás um Páirtithe Polaitiúla Eorpacha agus um Fhondúireachtaí Polaitiúla Eorpacha	Níl	Is i mBéarla amháin atá an suíomh gréasáin seo.
An Oifig Pobail um Chineálacha Plandaí	Níl	Níl roghnóir teanga ag an suíomh gréasáin seo. Tá an t-ábhar go léir i mBéarla.
An tÚdarás Baincéireachta Eorpach	Níl	Tá roghnóir teanga ar an suíomh gréasáin seo, ach nuair a athraíonn tú teanga atreoraíonn sé thú chuig an leathanach AMHÁIN a aistríodh sa teanga roghnaithe. Mar sin, i gcás gach teanga seachas Béarla, tá leathanach aistrithe amháin ann.
An Gníomhaireacht Eorpach um an nGarda Teorann agus Cósta	Go páirteach	Is cosúil go bhfuil suíomh gréasáin Béarla réamhshocraithe ag an suíomh gréasáin seo le hábhar iomlán) agus suíomhanna ar leith (níos lú) do gach ceann de na teangacha. Tá URL difriúil ag na láithreáin ghréasáin teanga ar leith seo. Níl aon bhealach ann chun URLanna a chros-seiceáil.
An Lárionad Eorpach um Ghalair a Chosc agus a Rialú	Níl	Níl roghnóir teanga ag an suíomh gréasáin seo. Tá an t-ábhar go léir i mBéarla.
An Lárionad Eorpach um Fhorbairt na Gairmoiliúna	Go páirteach	Tá roghnóirí teanga ar an suíomh gréasáin seo, ach tá an t-ábhar go léir i mBéarla. Rinneadh an suíomh gréasáin a athnuachan go hiomlán tar éis seiceáil a dhéanamh air i mí Iúil 2021, ach tá sé fós aonteangach in ainneoin roghnóirí teanga a bheith ann.
An Lárionad Eorpach um Inniúlachtaí Tionsclaíochta, Teicneolaíochta agus Taighde Cibearshlándála	Níl	Tá roghnóir teanga ag suíomh gréasáin nua le haghaidh Inniúlacht Chibearshlándála Eorpach ach ní oibríonn sé.
An Gníomhaireacht Eorpach Chomhshaoil	Go páirteach	Ní féidir an suíomh gréasáin seo a chros-seiceáil. Tá teideal an doiciméid sa teanga chomhfhreagrach san URL.
An Gníomhaireacht Eorpach um Rialú ar Iascach	Níl	Ní aistrítear ach an chuid 'Maidir' nuair a athraíonn tú an teanga. Chomh maith leis sin, níl ach 4 theanga ar fáil.
An Foras Eorpach chun Dálaí Maireachtála agus Oibre a Fheabhsú	Go páirteach	Tá roghnóir teanga ar an suíomh gréasáin, a d'oibrigh do roinnt rannóga barleibhéil, ach nuair a dhéantar cros-seiceáil orthu, bíonn sé aonteangach go héifeachtach agus ní raibh sé san áireamh san anailís.
An Institiúid Eorpach um Chomhionannas Inscne	Níl	Tá roghnóir teanga ar an suíomh gréasáin seo, ach nuair a athraíonn tú teanga atreoraíonn sé thú chuig an leathanach

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

		AMHÁIN a aistríodh sa teanga roghnaithe. Mar sin, i gcás gach teanga seachas Béarla, tá leathanach aistrithe amháin ann
An tÚdarás Eorpach um Árachas agus Pinsin Cheirde	Níl	Níl roghnóir teanga ag an suíomh gréasáin seo. Tá an t-ábhar go léir i mBéarla.
An tÚdarás Eorpach Saothair	Níl	Tá roghnóir teanga ar an suíomh gréasáin seo, ach tá an t-ábhar ar fad i mBéarla.
An Gníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht Mhuirí	Níl	Níl roghnóir teanga ag an suíomh gréasáin seo. Tá an t-ábhar go léir i mBéarla.
An Gníomhaireacht Leigheasra Eorpach	Níl	Níl roghnóir teanga ag an suíomh gréasáin seo. Tá an t-ábhar go léir i mBéarla
An Lárionad Faireacháin Eorpach um Dhrugaí agus Andúil i nDrugaí	Níl	Níl roghnóir teanga ag an suíomh gréasáin seo. Tá an t-ábhar go léir i mBéarla.
Oifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh	Níl	Níl an roghnóir teanga ar fáil ach le haghaidh roinn amháin ('tuairiscigh coir')
An tÚdarás Eorpach um Urrúis agus Margaí	Níl	Níl roghnóir teanga ag an suíomh gréasáin seo. Tá an t-ábhar go léir i mBéarla
An Foras Eorpach Oiliúna	Níl	Tá roghnóir teanga ar an suíomh gréasáin seo, ach tá an t-ábhar go léir i mBéarla.
Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Thearmann	Níl	Níl roghnóir teanga ag an suíomh gréasáin seo. Tá an t-ábhar go léir i mBéarla.
Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chomhar Ceartais Choiriúil	Níl	Níl roghnóir teanga ag an suíomh gréasáin seo. Tá an t-ábhar go léir i mBéarla.
Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chibearshláid	Níl	Tá roghnóir teanga ar an suíomh gréasáin seo, ach nuair a athraíonn tú teanga atreoraíonn sé thú chuig an leathanach AMHÁIN a aistríodh sa teanga roghnaithe. Mar sin, i gcás gach teanga seachas Béarla, tá leathanach aistrithe amháin ann.
Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh i ndáil le Comhar i bhForfheidhmiú an Dlí	Níl	Tá roghnóir teanga ar an suíomh gréasáin seo, ach nuair a athraíonn tú teanga atreoraíonn sé thú chuig an leathanach AMHÁIN a aistríodh sa teanga roghnaithe. Mar sin, i gcás gach teanga seachas Béarla, tá leathanach aistrithe amháin ann
Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Oiliúint i bhForfheidhmiú an Dlí	Níl	Tá roghnóir teanga ar an suíomh gréasáin seo, ach nuair a athraíonn tú teanga atreoraíonn sé thú chuig an leathanach AMHÁIN a aistríodh sa teanga roghnaithe. Mar sin, i gcás gach teanga seachas Béarla, tá leathanach aistrithe amháin ann.
Gníomhaireacht Iarnróid an Aontais Eorpaigh	Níl	Níl roghnóir teanga ag an suíomh gréasáin seo. Tá an t-ábhar go léir i mBéarla.
Gníomhaireacht an Aontais	Níl	Níl roghnóir teanga ag an suíomh gréasáin seo. Tá an t-

Eorpaigh um Chomhar idir Rialálaithe Fuinnimh		ábhar go léir i mBéarla.
Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh chun Bainistiú Oibríochtuil a dhéanamh ar Chórais Mhórsála TF sa Limistéar Saoirse, Slándála agus Ceartais	Níl	Níl roghnóir teanga ag an suíomh gréasáin seo. Tá an t-ábhar go léir i mBéarla.
Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um an gClár Spáis	Níl	Níl roghnóir teanga ag an suíomh gréasáin seo. Tá an t-ábhar go léir i mBéarla.
Gníomhaireacht Sábháilteachta Eitlíochta an Aontais Eorpaigh	Níl	Níl roghnóir teanga ag an suíomh gréasáin seo. Tá an t-ábhar go léir i mBéarla.
Oifig Maoine Intleachtúla an Aontais Eorpaigh	Go páirteach	Ní féidir leis an suíomh gréasáin a crawled, an; cuireadh cosc teicniúil ar Crawler.
An Bord Réitigh Aonair	Níl	Níl roghnóir teanga ag an suíomh gréasáin seo. Tá an t-ábhar go léir i mBéarla.
Ionad Aistriúcháin Chomhlachtaí an Aontais Eorpaigh	Go páirteach	Murab ionann agus gach suíomh gréasáin eile crawled, filleann an CdT comhaireamh sonraí an-ard ar iarraidh. An chuid is mó cros-seiceálacha URL ar ais mar earráidí.
An Gníomhaireacht Eorpach um Chosaint	Níl	Níl roghnóir teanga ag an suíomh gréasáin seo. Tá an t-ábhar go léir i mBéarla
Institiúid an Aontais Eorpaigh um Staidéar Slándála	Níl	Níl roghnóir teanga ag an suíomh gréasáin seo. Tá an t-ábhar go léir i mBéarla.
Lárionad Satailítí an Aontais Eorpaigh	Níl	Níl roghnóir teanga ag an suíomh gréasáin seo. Tá an t-ábhar go léir i mBéarla.
An Gníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um an Aeráid, Bonneagar agus Comhshaol	Go páirteach	Ní oibríonn an roghnóir teanga do gach teanga. Suíomh gréasáin bainistithe an Choimisiúin '.ec' (nach bhfuil á bhainistiú go díreach ag gníomhaireacht).
An Gníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um Oideachas agus Cultúr	Go páirteach	Tá roghnóir teanga ar an suíomh gréasáin seo, ach is i mBéarla, i bhFraincis agus i nGearmáinis amháin atá an t-ábhar ar fáil. Níl gach teanga eile ar fáil.
An Gníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um an tSláinte agus an Digiú	Go páirteach	Ní oibríonn an roghnóir teanga do gach teanga. Suíomh gréasáin bainistithe an Choimisiúin '.ec' (nach bhfuil á bhainistiú go díreach ag gníomhaireacht).
Gníomhaireacht Feidhmiúcháin na Comhairle Nuálaíochta Eorpaí agus na bhFiontar Beag agus Meánmhéide	Go páirteach	Ní oibríonn an roghnóir teanga do gach teanga. Suíomh gréasáin bainistithe an Choimisiúin '.ec' (nach bhfuil á bhainistiú go díreach ag gníomhaireacht).
Gníomhaireacht Feidhmiúcháin Chomhairle	Go páirteach	Ní oibríonn an roghnóir teanga do gach teanga. Suíomh gréasáin bainistithe an Choimisiúin '.ec' (nach bhfuil á

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

Taighde na hEorpa		bhainistiú go díreach ag gníomhaireacht).
An Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um Thaighde	Go páirteach	Ní oibríonn an roghnóir teanga do gach teanga. Suíomh gréasáin bainistithe an Choimisiúin '.ec' (nach bhfuil á bhainistiú go díreach ag gníomhaireacht).

IARSCRÍBHINN 3: ANAILÍS AGALLAIMH

A3.1 Réamhrá

Cuirtear i láthair san iarscríbhinn seo torthaí na n-agallamh a rinneadh le 12 saineolaí beartais maidir le haistriúchán/ateangaireacht ar fud 10 n-institiúid, comhlacht agus gníomhaireacht de chuid an Aontais. Bhain na príomhábhair a pléadh le cinnteoireacht/cur chun feidhme, treochnaí le déanaí, ról na dteicneolaíochtaí digiteacha, agus trédhearcacht agus cuntasacht.

Tábla A3.1: Liosta na n-agallamh

Institiúid, comhlacht, gníomhaireacht	Aitheantas an Agalláí	Dáta
Parlaimint na hEorpa	2	18.11.2021
Parlaimint na hEorpa	4	23.11.2021
An Coimisiún Eorpach	3	22.11.2021
An Coimisiún Eorpach	7	29.11.2021
Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh	10	9.12.2021
An Banc Ceannais Eorpach	8	30.11.2021
An Banc Ceannais Eorpach	9	30.11.2021
Cúirt Iniúchóirí na hEorpa	1	15.11.2021
Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa/Coiste Eorpach na Réigiún	5	24.11.2021
Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa/Coiste Eorpach na Réigiún	6	24.11.2021
An Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um Oideachas agus Cultúr	11	21.01.2022
An Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um Oideachas agus Cultúr	12	21.01.2022

Nóta: Chuathas i dteagmháil le hArdrúnaíocht na Comhairle le haghaidh agallaimh ach chinn sí gan páirt a ghlacadh sa staidéar

A3.2 Cinnteoireacht faoin aistriúchán agus faoin ateangaireacht

Rialacha lena rialaítear an córas teanga

Ar na rialacha maidir leis an gcóras teanga a chuir na hagallaithe in iúl tá:

- Rialachán Uimh..1 (maidir leis an Ilteangachas), ina luaitear ‘nach mór gach doiciméad foilsithe a aistriú go gach teanga oifigiúil de chuid an Aontais’ (gach agallamh);
- An Cód Iompair (maidir leis an Ilteangachas), lena n-áirítear rialacha cur chun feidhme maidir le hateangaireacht agus aistriúchán, liosta a nuashonraítear go rialta de chúraimí, tosaíochtaí etc.; rialacha praiticiúla (e.g. spriocdhátaí beachta, inniúlachtaí), teidlíocht aistriúcháin agus ateangaireachta do na Feisirí agus do chomhlachtaí éagsúla na Parlaiminte; tosaíochtaí i gcás srianta ar acmhainní (Agallaimh 2, 4, 5, 6);
- Rialacha nós imeachta (agallaimh 4, 5, 6, 10);

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

- Conarthaí (amhairc 1, 10, 11, 12); agus
- Prótacal ar Reacht na Cúirte (Agallamh 10).

Thug na hagallaithe faoi deara freisin rialacha maidir leis na hoibleagáidí doiciméid áirithe (e.g. tuarascálacha) a tháirgeadh agus a fhoilsiú i ngach teanga oifigiúil de chuid an Aontais; cásanna inar féidir foilseacháin a aistriú go teangacha roghnaithe amháin; agus socruithe chun iarrataí ar aistriúchán a phróiseáil.

Deacrachtaí maidir le rialacha ilteangacha a chomhlíonadh

Ba iad na srianta acmhainní an príomhdheacracht a tuairiscíodh maidir le rialacha ilteangachais a chomhlíonadh, lena n-áirítear maoiniú, am, acmhainní daonna agus spás (e.g. seomraí cruinnithe, cábáin). Tá sé dúshlánach freisin oibleagáidí ilteangachais a chomhlíonadh mar gheall ar a chasta atá an t-aistriúchán agus an ateangaireacht, agus mar gheall ar ualach oibre trom, nach mór, (Agallaimh 1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12). Thug roinnt daoine agallaithe dá n-aire gur laghdaigh an phaindéim, beagán paradoxically, na deacrachtaí a bhaineann leis an spás oibre atá ar fáil: bhí tionchar ag obair ar líne ar an acmhainneacht a d'fhéadfadh a bheith ann, rud atá méadaithe sa chás seo (Interviewee 2). Tá deacrachtaí ann freisin a bhaineann le cúraimí ar leith — amhail teangacha nua a chur i bhfeidhm, nó foireann cháilithe leordhóthanach.

Comhbhabhtálacha tábhachtacha maidir leis an ilteangachas a bhainistiú

Baineann na príomhfhoinsí teannais le ham, srianta ar ualach oibre (Interviewees 1, 2, 4, 10) agus na hacmhainní atá ar fáil i gcomparáid le hoibleagáidí i gcoitinne (agallaimh 7, 8, 9, 10). Is ionann iad sin agus comhbhabhtálacha amhail:

- An leibhéal cáilíochta a choigeartú go réaltacht — gan bacadh le hathbhreithniú domhain mar gheall ar bhrú níos mó a dhéanamh níos lú ama (Agallaimh 1, 4, 5, 6);
- Tá sé deacair teicneolaíochtaí nua a thabhairt isteach mar gheall ar bhrú leanúnach seachadta (Interviewees 2, 4);
- An riachtanas atá ann tús áite a thabhairt do theangacha áirithe agus aistriúcháin a chur siar i gcásanna eile (Interviewees 1, 8, 9, 10, 11, 12);
- Aistriúcháin nach bhfuil ar fáil ach amháin arna iarraidh sin (Interviewees 11, 12);
- Spriocdhátaí atá in easnamh (Agallaimh 5, 6), ach cloítear le hoibleagáidí (aistriúcháin éigeantacha) (agallamh 7);
- Teorainneacha maidir le haistriúcháin dhíreacha a chur ar fáil (Interviewee 10);
- Lúide cistí atá ar fáil le haghaidh riaracháin (Interviewees 11, 12).

Tá a réitigh (inmheánacha) féin tugtha isteach ag roinnt institiúidí chun iad féin a chur in oiriúint do na ceanglais cháilíochta. Cé go bhfuil siad dírithe ar an éileamh den chuid is mó, is iad cliant na hinstiúide a chinneann cad atá tábhachtach dóibh (na doiciméid is mian leo a aistriú go teangacha oifigiúla uile an Aontais); agus d'fhéadfadh éilimh chuíchóirithe a bheith in ann doiciméid nach bhfuil chomh hábhartha nó atá níos ábhartha a shainiú (Agallaimh 5, 6). Bíonn an stíl teanga ina foinse teannais uaireanta, amhail an claonadh atá ann teanga shoiléir a úsáid, rud a d'fhéadfadh a bheith dúshlánach agus téacsanna dlí á n-aistriú ag úsáid téarmaíocht theicniúil, dhocht agus bheacht (Interviewee 4).

Srianta ar chumarsáid sheachtrach

Ar an iomlán, comhlíonann institiúidí an Aontais an t-ilteangachas mar a shainmhínítear é i Rialachán Uimh..1, Conarthaí etc. Mar sin féin, tá cur chun feidhme an ilteangachais iomlán i gcumarsáid le gníomhaithe seachtracha teoranta ó am go chéile mar gheall ar acmhainní daonna agus srianta ama (Interviewees 1, 4, 5, 6, 8, 9), agus bonneagar (Interviewees 2, 5, 6), nó an lucht féachana féin (Agallamh 5, 6). D'fhéadfadh aistriúchán neamhiomlán ar an suíomh gréasáin a

bheith mar thoradh ar na srianta sin, gan ach fíorbheagán leibhéal tosaigh — na leibhéal is statacha — aistrithe go teangacha oifigiúla uile an Aontais, agus na leibhéal níos doimhne agus níos dinimiciúla a aistrítear go níos lú teangacha nó go huathaistriúchán, rud a mholann an tAontas do na cásanna nuair nach bhfuil an institiúid in ann an t-aistriúchán ar fad a chlúdach (agallaimh 5, 6, 7, 11, 12). Tharla srianta teicniúla breise mar gheall ar an bpaindéim agus ar an obair ar líne, rud a bhí dúshlánach go háirithe agus imeachtaí ilteangacha ar líne á n-eagrú (agallaimh 11, 12).

In ainneoin na n-oibleagáidí ilteangacha, agus in ainneoin phrionsabail na cuntasachta agus na trédhearcachta, i roinnt institiúidí tá an lucht féachana seachtrach chomh sonrathach sin go bhfuil an chumarsáid teoranta go praiticiúil don Bhéarla.

Is amhlaidh atá i gcás níos mó eagraíochtaí teicniúla a bhíonn ag déileáil le margaí airgeadais, le saineolaithe agus leis an bpobal a bhfuil inniúlachtaí arda acu san eacnamaíocht. Tá acmhainní breise ag teastáil chun an rochtain a leathnú chuig lucht féachana nach speisialtóirí iad (Interviewees 8, 9).

Srianta ar chumarsáid inmheánach

Is ar éigean a bhaineann cumarsáid inmheánach in institiúidí an Aontais Eorpaigh le teangacha uile an Aontais. Is é an Béarla, an Fhraincis agus an Ghearmáinis is mó atá ann, ach is é an Béarla is mó atá aige (Interviewees 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10). Den chuid is mó, is é an Béarla agus an Fhraincis (Interviewees 11, 12), nó ceann den bheirt, an Fhraincis, agus is í an Fhraincis an phríomhtheanga oibre sa Chúirt Bhreithiúnais (Interviewee 10). Is do pháirtithe seachtracha amháin, nach mór, a chuirtear seirbhísí teanga ar fáil. Tugann roinnt freagróirí dá n-aire nach cuspóir é an t-ilteangachas iomlán riamh go himmheánach (Interviewees 5, 6) agus, dá bhrí sin, ní thagann saincheist na srianta chun cinn (Interviewees 8, 9).

Riachtanais aistriúcháin agus ateangaireachta, tosaíochtaí agus spriocphobail

Braitheann measúnú ar riachtanais agus tosaíochtaí aistriúcháin/ateangaireachta, go ginearálta, ar oibleagáidí institiúideacha agus tá sé bunaithe ar éileamh (Interviewees 1, 2, 3, 4, 10), bunaithe ar spriocphobail (Interviewees 7, 8, 9, 11, 12) agus ordlathas seasta a leanúint (Interviewees 5, 6). Tá ról tábhachtach ag socrú spriocdhátaí in eagrú na hoibre (Interviewees 1, 2, 10), agus is cleachtas coiteann é bainistiú ama do na míonna amach romhainn (Interviewees 2, 4). Is féidir tacú leis na próisis mheasúnaithe agus tosaíochta trí mheasúnuithe staitistiúla agus uirlisí TF le haghaidh sceidealú (Interviewee 2). Tá a n-aonad ar leith féin ag roinnt institiúidí le haghaidh pleanála (Interviewee 4) nó le haghaidh doiciméad straitéise inmheánaí (Agallamh 7, 8, 9), beartais (Interviewees 11, 12) etc. Uaireanta, léirítear an próiseas measúnaithe san earcaíocht — baill foirne bhuna le haghaidh cúraimí buana/athfhillteacha, le saoraistritheoirí a chlúdaíonn an t-éileamh is mó (Interviewee 2).

Príomhghnéithe agus bearnaí sna réimis teanga sa chleachtas

Cé is moite de nósanna imeachta a bhaineann le bainistíocht acmhainní, thug na hagallaithe dá n-aire an tábhacht a bhaineann le cleachtais inmheánacha córas teanga, rud a chuireann ar a gcumas a n-oibleagáidí a chomhlíonadh. I gcás na n-institiúidí sin a bhfuil sé d'oibleagáid orthu gach rud a fhoilsiú i ngach teanga oifigiúil de chuid an Aontais Eorpaigh (Interviewees 1, 2, 5, 10), tá sé tábhachtach go mbeadh teangacha beaga agus móra mar an gcéanna (Interviewee 2). Mar sin féin, scaiptear dréachtaí i mBéarla, i bhFraincis agus/nó i nGearmáinis amháin (Interviewees 1, 2, 10); Úsáidtear Béarla i gcónaí (Interviewee 2). Tá dearcadh praiticiúil ag roinnt institiúidí nach n-aistríonn na doiciméid go léir go teangacha uile an Aontais láithreach (Agallamh 5, 6). Ceann de na cúiseanna atá leis an gcóineasú i dtreo aonteangachas in ullmhú doiciméad is ea nach n-ullmhaíonn duine aonair ná oifig amháin doiciméid go minic. Téann siad trí roinnt céimeanna agus oifigí, agus ní féidir gach rud a aistriú ag gach céim. (Agallamh 7).

Gné thábhachtach de chórais teanga is ea an teicneolaíocht (uirlisí TF, bogearraí tiomnaithe), (Interviewee 1, 4). Chuir cuid de na hagallaithe (Interviewees 8, 9) i dtábhacht go bhfuil na córais

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

teanga dírithe ar an lucht féachana agus go ndéanann siad iarracht a bheith chomh cuimsitheach agus is féidir sa chumarsáid sheachtrach (e.g. níos mó a bhaint amach do mhná nó don óige).

Bhí sé deacair ag na hagallaithe aon bhearnaí a shainiú, agus i bhformhór na gcásanna, mhaígh siad go bhfuil a n-eagraíocht ag comhlíonadh a n-oibleagáidí (Interviewees 1, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12), in ainneoin go bhféadfaí feabhas a chur orthu ó thaobh bainistiú acmhainní níos fearr, straitéisí cumarsáide barrfheabhsaithe, measúnú tráthúil ‘fíor-riachtanais’ agus spriocdhírú éifeachtach ar lucht féachana.

Ní raibh ach fíorbheagán freagróirí in ann bearnaí sistéamacha ina n-eagraíochtaí a shainiú. Baineann bearna amháin le ‘teangacha easnamhacha’, mar a thugtar orthu — tá líon teoranta ateangairí i dteangacha áirithe amhail an Danmhairgis, an Fhionlainnis, an Pholainnis, an Phortaingéilis agus an Béarla. Bíonn deacrachtaí ag na hateangairí sin a fháil go rialta (Interviewee 2). Baineann saincheist eile le hábhar an Bhéarla amháin ar na suíomhanna gréasáin, cé go bhfuil údar leis ar an mbonn gurb í an teanga sin an teanga is mó a mhúintear sna scoileanna. Cé nach leor sin i gcónaí, úsáidtear meaisínáistriúchán (Interviewee 7). Is é an tsaincheist dheireanach agus athfhillteach a ardaíodh an dúshlán a bhaineann le brú ama leanúnach (Interviewees 11, 12).

Cumarsáid ar líne

Maidir le haistriú suíomhanna gréasáin, is é an sprioc i bhformhór na gcásanna ábhar na suíomhanna gréasáin (go háirithe an príomh-chomhéadan) a aistriú go teangacha oifigiúla uile an Aontais Eorpaigh (Interviewees 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10). Mar sin féin, tá tosaíocht fós ann ag brath ar na riachtanais agus ar na hacmhainní atá ar fáil. Dá bhrí sin, uaireanta bíonn sé uathobrithe (Interviewees 1, 5, 6, 8, 9) agus ní aistrítear gach doiciméad (Interviewee 10). Mar shampla, d’fhéadfadh cinntí maidir le haistriú inneachair a bheith ag brath ar éilimh chothabhála (riachtanais a thabhairt cothrom le dáta); i gcás ábhar gréasáin a athrú go minic, ní mór éileamh mór a bheith ann ar aistriúchán agus ar acmhainní aistriúcháin (Interviewees 8, 9). I gcásanna áirithe, d’fhéadfaí an t-ábhar a aistriú go teangacha eile nach teangacha de chuid an Aontais iad, e.g. an Rúisis nó an tSínis. (Agallamh 3) Ach, tá roinnt institiúidí ann freisin a choinníonn inneachair an tsuímh gréasáin i mBéarla mar réamhshocrú, agus is le haghaidh ranna sonracha amháin a úsáidtear aistriúcháin go teangacha eile. (Agallaimh 11, 12). Is i mBéarla, i bhFraincis agus i nGearmáinis den chuid is mó atá ábhar riaracháin an inlín agus na n-aonad ar fáil; uaireanta freisin i dteangacha eile (Interviewee 2).

Ag casadh ar aistriúchán Twitter, tá dhá threocht le feiceáil d’úsáid na teanga ar Twitter. Is é ceann amháin ná tvuít i mBéarla, seachas ó am go ham (Interviewees 1, 4, 5, 6, 8, 9), nó go dátheangach — i mBéarla agus i bhFraincis (Interviewee 10). Is é an dara ceann ná tvuíteanna ilteangacha a úsáid, ach gan iad a aistriú go gach teanga de réir réamhshocráithe (Interviewees 2, 7). Is é an argóint don chéad chur chuige ná gurb é an Béarla príomhtheanga úsáideoirí Twitter, agus go bhfaigheann tweets aistrithe níos lú aiseolais (Interviewees 1, 5, 6, 8, 9). Tá údar leis an dara cur chuige toisc go ndéantar tvuíteanna a phostáil i dteangacha éagsúla ar aon nós, agus gur minic a thagraíonn siad do phobail teanga éagsúla agus do ghrúpaí spéise éagsúla, ag brath ar an gcomhthéacs (logánaithe) (Interviewees 2, 7).

A3.3 Príomhthreochtaí le 5 bliana anuas

Le cúig bliana anuas, tá athrú tagtha ar úsáid inmheánach agus sheachtrach teangacha in institiúidí an Aontais Eorpaigh — athrú a tharla mar thoradh ar phróisis níos faide, a thosaigh in 2004 agus a bhfuil athrú suntasach tagtha ar chúrsaí teanga an Aontais Eorpaigh ina leith (Agallaimh 1, 2, 11, 12).

Cumarsáid inmheánach

Athrú suntasach i dtreo an Bhéarla is ea an difríocht a thugtar faoi deara i bhformhór na n-institiúidí go hinmheánach, agus (in ainneoin roinnt rialachán a éillíonn go n-aistreofar doiciméid inmheánacha go Fraincis freisin) a athneartú mar lingua franca (Interviewees 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10).

Cumarsáid sheachtrach

Cé go bhfuil méadú ag teacht ar ról agus ar úsáid an Bhéarla sa chumarsáid sheachtrach (Interviewees 3, 5, 6, 10), tá an méid faisnéise atá ar fáil i dteangacha oifigiúla eile de chuid an Aontais ag dul i méid freisin (Interviewees 2, 8, 9).

Treocht eile is ea for-rochtain mhéadaithe i níos mó teangacha (ag úsáid teanga shoiléir níos minice) i gcumarsáid ar líne trí shuíomhanna gréasáin agus ar na meáin shóisialta (Interviewees 2, 7, 8, 9). D'fhéadfadh sé sin a bheith mar thoradh ar úsáid mhéadaithe (agus glacadh) an mheaisínáistriúcháin (Interviewees 5, 6). B'fhéidir gurb é an t-athrú ba 'infheicthe' ná an Ghaeilge agus an Mháltais a chur ar liosta theangacha oifigiúla an Aontais, rud a raibh iarmhairtí áirithe aige ar nósanna imeachta agus ar eagraíocht (Interviewees 1, 10). Leag cuid de na hagallaimh béim ar an tábhacht a bhaineann le hilteangachas a chur chun cinn (Interviewees 10, 11, 12) agus ar an tuiscint atá ag dul i méid go bhfuil gá le hilteangachas éifeachtach chun an bhearna idir institiúidí an Aontais agus saoránaigh a líonadh trí úsáid a bhaint as teanga shoiléir agus teachtaireachtaí soiléire (Interviewee 4).

Na príomhathruithe a bhfuiltear ag súil leo go luath amach anseo

Tharla na hathruithe is suntasaí cheana féin tar éis an mhéadaithe in 2004 (Interviewee 2), agus ba cheart gan ach seasamh leis an ilteangachas amach anseo (Interviewee 10). Go ginearálta, níl aon (Interviewees 11, 12) nó roinnt athruithe a bhfuiltear ag súil leo (Agallamh 2, 4, 7). Mar sin féin, tá claonadh ann an Béarla a úsáid mar chéad teanga go himheánach (Interviewees 1, 3, 5, 6, 10), agus tá brú ar níos mó Fraincise a úsáid (Interviewee 4). Tugadh faoi deara go bhfuiltear ag súil go dtiocfaidh méadú ar úsáid na Gaeilge nuair a bheidh deireadh leis an maolú a bhaineann leis an nGaeilge (Interviewee 10). Táthar ag súil freisin go mbeidh ról méadaithe ag an meaisínáistriúchán (Interviewees 7, 8, 9).

Go seachtrach, d'fhéadfadh an intleacht shaorga a bheith ina cabhair níos mó agus níos mó d'ateangaireacht dhaonna de réir a chéile (Interviewee 2), agus is dócha go n-úsáidfear tacaíocht meaisín go coitianta san aistriúchán (Agallamh 5, 6, 8, 9). Mar sin féin, léirigh an phaindéim roinnt easnamh sna huirlisí ar líne a úsáidtear, mar shampla easpa cnaipe 'léirmhíneithe' nó rogha i roinnt bogearraí (Interviewee 3).

Tá roinnt institiúidí ag súil le leanúint ar aghaidh leis na treochtaí leanúnacha — teagmháil a dhéanamh le lucht féachana níos leithne (saoránaigh) trí shuíomh gréasáin, tuilleadh scrúdaithe a dhéanamh ar úsáid na meán sóisialta, níos mó rannpháirtíochta sna meáin náisiúnta, úsáid níos mó a bhaint as 'teanga shoiléir', níos mó amharcchumarsáide, na doiciméid a ghiorrú, na téacsanna a shrathú, ról leanúnach agus ról méadaithe an 'éisteachta' — ná aon athruithe suntasacha. (Agallamh 8, 9). Bheifí ag súil le tuilleadh athruithe, áfach, i gcás méaduithe amach anseo (Interviewees 1, 4).

Aistriúchán agus ateangaireacht a sheachfhoinsiú

Maidir leis an gcur chuige i leith an tseachtraithe, an méid seo a leanas a taifeadadh sna hagallaimh

- Claonadh chun foinsiú allamuigh a mhéadú (Interviewee 1);
- Spleáchas níos mó ar an bhfoireann inmheánach (Interviewees 2, 10);
- 'go mór i bhfabhar foinsiú allamuigh'; 'seirbhísí seachtracha ca. 50 %' (Interviewee 3)
- 'níl, ní i láthair na huairé'; 'déantar thart ar 30 % de na tascanna a sheachtrú, ach níltear ag súil le méadú ina leith sin' (Agallamh 4); 35 % de na haistriúcháin a dhéantar a sheachtrú, lena n-áirítear téacsanna nach bhfuil éigeantach le haistriú (agallamh 7);
- 'crua le rá, áfach, bhí méadú ag teacht ar an treocht go dtí seo — ó thart ar.5 % suas go 20 %' (Agallamh 5, 6)
- 'meastar go leanfaidh sé ar aghaidh leis an modus operandi atá ann faoi láthair'; 'léiriú — mar a bhí roimhe seo — arna chur ar fáil ag conraitheoirí seachtracha'; 'aistriúchán — go

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

príomha intí le saorchonraitheoirí ag cuidiú leis na buaicphointí, nó mura bhfuil na haistritheoirí inmheánacha ar fáil' (Interviewees 8, 9).

Go ginearálta, níl aon treocht choiteann le feiceáil sa chur chuige maidir le seachfhoinisí. Tá sé coinníollaithe ag an gcineál faisnéise aistrithe/léirmhínte, mar shampla d'fhéadfadh cuid acu a bheith faoi rún, rud nach bhfoláir foireann sheachtrach a fhostú. (Agallaimh 2, 10). Fachtóir eile lena gcinntear seachfhoinisí is ea acmhainní na hinstiúide féin (Interviewees 11, 12). Mar sin féin, d'fhéadfadh brú chun baill foirne intí a laghdú brú a chur ar sheachtrú méadaithe na n-áiseanna teanga (Agallaimh 5, 6) ar bhonn sealadach nuair a bhíonn ualach oibre buaice (Interviewees 2, 3).

Tionchar imeacht na Ríochta Aontaithe ar bheartais earcaíochta don aistriúchán agus don ateangaireacht

Mar gheall ar imeacht na Ríochta Aontaithe, tá laghdú mór tagtha ar líon na mball foirne a d'fhéadfadh a bheith ann (saoránaigh AE a bhfuil Béarla dúchais acu), atá teoranta anois don Ghaeilge, don Mháltais agus do na Cipire. Ina ainneoin sin, níor thug formhór na n-agallaithe aon deacrachtaí nua faoi deara, i bhfianaise na ndúshlán a bhí ann cheana maidir le foireann cháilithe a aimsiú (Interviewees 1, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12). Mar sin féin, thug roinnt freagróirí faoi deara go raibh níos mó deacrachtaí acu cainteoirí dúchais Béarla a aimsiú (Interviewees 2, 10). Ina theannta sin, tuairiscítear cásanna inar glacadh le neamhdhúchasach don áit ina bhfuil Béarla dúchais ag teastáil (Agallaimh 7, 8, 9).

Thug cuid de na hagallaithe le fios nach gá gurb ionann teanga a bheith ag leibhéal na máthairtheanga agus 'an mháthairtheanga' (Interviewee 3) agus an t-eolas teanga iarbhir (Agallaimh 7). Tugadh faoi deara go bhfuil méadú ag teacht ar líon na ndaoine a bhfuil scileanna Béarla acu ar leibhéal atá maith go leor chun doiciméid neamhíogaire a dhréachtú (Interviewees 11, 12). Déantar tionchar imeacht na Ríochta Aontaithe a stiúradh freisin leis na rialacha lena gceadaítear do shaoránaigh na Ríochta Aontaithe leanúint de bheith ag obair ina bpoist in instiúidí an Aontais ar feadh ceithre bliana tar éis BREXIT, agus an tsaoránacht dhúbailte a bheith ar fáil lena gceadaítear fostaíocht leanúnach san Aontas (agallaimh 7, 8, 9, 10, 11, 12).

Dúshlán maidir le cumarsáid a dhéanamh i dteanga nach í a dteanga dhúchais í

Níor thug an chuid is mó de na hagallaithe dúshlán faoi deara maidir le cumarsáid a dhéanamh trí theanga nach í a dteanga dhúchais í. Is é an phríomhchúis atá leis sin ná na riachtanais teanga do dhaoine atá ag obair in instiúidí an Aontais Eorpaigh (go háirithe i seirbhísí teanga). Ar ndóigh, bíonn fadhbanna le scileanna teanga uaireanta. Mar sin féin, tá seiceáil chúramach á déanamh ar cháilíochtaí daoine atá ag obair in instiúidí an Aontais, agus (má fhostaítear iad), tairgtear cúrsaí éagsúla dóibh chun feabhas a chur ar a scileanna cumarsáide. Ina theannta sin, i gcás gach foilseacháin tá eagarthóirí cáilithe nó profléitheoirí (Interviewees 2, 7, 8, 9, 10).

Ina theannta sin, is léir gurb é an Béarla an phríomhtheanga don chumarsáid inmheánach (seachas grúpaí oibre teangacha ar leith etc.), nó an Fhraincis uaireanta (Interviewee 10). Uaireanta bíonn dúshlán ann maidir le húsáid teangacha neamhdhúchasacha e.g. cruinneas, foghraíocht. Uaireanta cuirtear isteach ar chianobair mar gheall ar chaighdeán fuaimne (Interviewee 3). Fadhb eile do bhaill foirne a chuireann seirbhísí teanga ar fáil, a tharlaíonn ó am go chéile, is gá dóibh a bheith ag obair do dhaoine nach bhfuil a dteanga dhúchais in úsáid acu (nach bhfuil chomh neamhchoitianta sin). Is fadhb í seo d'ateangairí den chuid is mó, a gcuirtear oiliúint orthu oibriú le teangacha dúchais na gcainteoirí. (Agallaimh 3). Is minic a úsáidtear roinnt Feisirí chun labhairt sa dara teanga i gcomhthéacsanna neamhfoirmiúla inar féidir leo brath freisin ar chomharthaí agus ar athrá; is minic, áfach, a dhéanann na cainteoirí neamhdhúchasacha sin rómheastachán ar a gcuid scileanna teanga i gcomhthéacsanna foirmiúla. Dá bhrí sin, nuair a labhraíonn siad an dara teanga i gcomhthéacsanna cumarsáide foirmiúla, teipeann orthu a gcuid smaointe a chur in iúl go soiléir agus go beacht. Is é cruinneas smaointe an fhadhb mhór atá ag ateangairí agus ní mór dóibh ateangaireacht a dhéanamh orthu (Interviewee 3). Mar sin féin, 'dá fhad a oibríonn tú san instiúid, is ea is mó a úsáidtear tú sa timpeallacht ilteangach seachas do mháthairtheanga a úsáid' (Interviewees 11, 12).

Mar sin féin, mar dhuine de na hagallaithe (Interviewee 2) a breathnaíodh — ‘i dtimpeallacht ilteangach agus ilchultúrtha beidh sé ina dhúshlán i gcónaí’.

Treochtaí in úsáid teangacha eile seachas Béarla

Dúirt na hagallaithe nach bhfuil aon treocht inbhraite ann i dtreo úsáid mhéadaithe teangacha eile a labhraítear go forleathan lasmuigh den Bhéarla. Ina theannta sin, thuairiscigh cuid acu go raibh ról agus éileamh ar an mBéarla ag dul i méid — ‘is é an treocht atá ann go bhfuil méadú ag teacht ar an éileamh atá ar ateangairí le Béarla in retour’ (Interviewee 2). I gcásanna áirithe, is gá na nósanna imeachta a aistriú go Béarla, go Fraincis agus go Gearmáinis, ach is é an treocht atá ann úsáid níos mó a bhaint as an mBéarla, seachas an bealach eile (Interviewees 5, 6). Mar sin féin, tá institiúidí ann arb í an Fhraincis, seachas an Béarla, an phríomhtheanga inti (Interviewees 10, 11, 12).

A3.4 Ról na dteicneolaíochtaí digiteacha

Thug na hagallaithe faoi deara go n-úsáidtear uirlisí digiteacha go coitianta chun an t-ilteangachas a éascú agus go bhfuil méadú ag teacht ar a ról. San aistriúchán agus san ateangaireacht ar aon, tá méadú ag teacht ar an úsáid a bhaintear as uirlisí ar líne san obair inmheánach laethúil agus sna seirbhísí a chuirtear ar fáil. I gcás obair na hoifige, tá na huirlisí céanna ann d’aistritheoirí agus d’ateangairí, cé go bhfuil tacaíocht beagán éagsúil ag teastáil ó na seirbhísí aistriúcháin agus ateangaireachta. Is iad seo a leanas na huirlisí is coitianta a úsáidtear i seirbhísí aistriúcháin:

- Meaisínáistriúchán (Interviewees 1, 7, 4, 11, 22)
- Ríomh-aistriú (Interviewees 1, 7, 10, 11, 12)
- Bunachair sonraí, e.g. IATE, EURAMIS, SDL Trados, Eur-Lex (Interviewees 1, 5, 6, 10)
- Giuirléidí aistriúcháin uathoibríoch ag na láithreáin ghréasáin (Interviewees 8, 9, 11, 12)
- Stiúideo (Interviewees 1, 8, 9)
- Bogearraí cúnaimh aistriúcháin, cuimhní aistriúcháin (Interviewees 7, 11, 12)
- Cuimhní aistriúcháin (Interviewees 1, 4)
- An timpeallacht mhéadaithe aistriúcháin (Interviewees 5, 6)
- Intranslation (agallaimh 8, 9)
- Interactio (Interviewee 3)
- Uirlisí Aistriúcháin Ríomhchuidithe (CAT) (Interviewee 4)
- Leibhéal comhoiriúnach (Interviewee 4)
- DeepL Pro (Interviewee 10)

Is iad seo a leanas na huirlisí is coitianta a úsáidtear i seirbhísí ateangaireachta:

- Uirlisí nua a chuirtear chun feidhme i roinnt institiúidí: e.g. teicneolaíochtaí urlabhra-go-téacs (Interviewees 2, 5, 6)
- Cuardach uathoibríthe i mboth (Interviewee 2)
- Eastóscadh téarma uathoibríthe (focail áirithe a roghnú e.g. uimhreacha) (Interviewee 2)
- SIDP (Ardáin Seachadta Léirmhínte Chomhuaineacha): Kudo, Ateangaireacht etc. (Interviewee 2).

Is iad na príomhbhuntaistí a tugadh faoi deara:

- luas (amhairc 1, 4, 8, 9, 10, 11, 12)
- éifeachtúlacht (agallaimh 1, 4, 10, 11, 12)
- leas iomlán a bhaint (Idirdhearcaí 4, 8, 9)

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

- infhaighteacht (Interviewee 2)
- cáilíocht (Agallamh 4)
- comhsheasmhacht (Agallamh 10)
- maith go leor le haghaidh dréachtaithe (Interviewees 11, 12).

I measc na míbhuntáistí nó na ndúshlán tá:

- éilíonn iontaofacht maoirseacht dhaonna (Interviewees 1, 4, 5, 6, 10, 11, 12)
- buanú earráidí (agallaimh 1, 5, 6, 10)
- cáilíocht Mocking — a chiallaíonn léann an téacs go maith, ach tá an bhrí san aistriúchán mícheart (Interviewees 1, 10)
- ionchais arda a chruthú maidir le ham (Interviewee 1)
- cáilíocht na fuaimne (Interviewees 2, 10)
- ní oibríonn sé chomh maith céanna do gach teanga (Interviewees 4, 10)
- tá uirlisí cuí a fhorbairt agus a nuashonrú am-íditheach. (Agallaimh 8, 9)
- trealamh breise de dhíth (Interviewee 10).

Tá infheistíocht á déanamh ag an Aontas cheana féin i dteicneolaíochtaí digiteacha agus táthar ag súil le tuilleadh caiteachais. De réir na ndaoine atá faoi agallamh, is cinnte go n-éascódh tuilleadh infheistíochta in uirlisí digiteacha an t-ilteangachais. Bheadh gá le fócas, áfach, ar níos mó forbróirí a bheith rannpháirteach agus ar na huirlisí a chomhtháthú ar bhealach níos fearr (Interviewees 8, 9).

Bhí gá le huirlisí digiteacha agus iad ag obair i dtimpeallacht na seirbhísí teanga. Ó thaobh an aistriúcháin de, is éard a bheadh i gceist leis sin athrú i bpost aistritheora — aistriú níos mó go bailíochtú ná an t-aistriúchán féin (Interviewees 1, 5, 6, 11, 10); ‘ó intleachtúil go beagnach meicniúil’ (Interviewee 1). Tá roinnt oifigí ag tabhairt aird ar leith ar IS a chur chun feidhme ina sreabhadh oibre chun an próiseas dáilte oibre atá thar a bheith am-íditheach a bharrfheabhsú (Interviewee 4). Agus ateangaireacht á déanamh, ar an taobh eile, táthar ag glacadh le huirlisí digiteacha ar luas níos moille, toisc go n-éilíonn an próiseas réitigh níos casta ná aistriú. Tacaíonn cur chun feidhme uirlisí digiteacha le hateangaireacht shealadach agus tá an ateangaireacht níos inrochtana (athrú tearmainn san ateangaireacht chomhdhála) agus teorainneacha sa spás atá ar fáil ag éirí níos lú de shaincheist (Interviewee 2).

Tá roinnt institiúidí ag forbairt a n-uirlisí féin, bunaithe ar theicneolaíochtaí digiteacha, chun tacú le cur chun feidhme an ilteangachais. Sampla de sin is ea an uirlis suirbhé ilteangach — lenar féidir an suirbhé a shocrú go tapa agus ionchur a bhailiú i dteangacha éagsúla. (Agallaimh 8, 9).

Thug roinnt freagróirí dá n-aire freisin srianta a bhaineann leis an easpa rialachán maidir le húsáid uirlisí digiteacha, agus go bhfuil roinnt ceanglas fós ag an ilteangachas nach féidir le huirlisí digiteacha a chur ar fáil. Mar sin féin, is féidir é a fheabhsú surely an staid má thagann sé chun acmhainní (daoine, am, spás, cistí) ar fáil. Ar deireadh, leag freagróirí béim ar ghnéithe doláimhsithe teangacha, rud a thugann le tuiscint nach dtiocfaidh an t-aistriúchán uathoibríoch in ionad daoine sa todhcháil intuatha (Agallaimh 1, 4, 5, 6, 10, 11, 12).

A3.5 Trédhearcacht agus cuntasacht

Go ginearálta, mheas na hagallaithe go raibh córas teanga a n-eagraíochta sách ilteangach chun trédhearcacht réasúnta chothrom a áirithiú do shaoránaigh an Aontais, cé gur tugadh faoi deara freisin go bhféadfaí feabhsuithe beaga a dhéanamh. Tugadh faoi deara go bhféachtar ar fhorhmór mór na ndoiciméad (ag úsáideoirí) i mBéarla. Ina theannta sin, ní gnách leis an bpobal i gcoitinne doiciméid a léamh ach is páirtithe leasmhara sonracha iad a bhfuil leas díreach acu (agallaimh 1, 5, 6, 8, 9) nó bíonn siad ag brath ar leas ginearálta na saoránach i ngnóthaí AE (Agallaimh 1, 2, 3).

D'fhonn trédhearcacht a fheabhsú, leag na hagallaithe béim ar an ngá atá le haistriúchán d'ardchaighdeán a áirithiú i ngach teanga de chuid an Aontais (Agallaimh 4, 5, 6, 8, 9) agus teanga shoiléir a úsáid (Interviewees 4, 8, 9).

D'fhreagair gach duine agalláí nach bhfuil aon ghearáin ann nó nach bhfuil aon ghearáin ann maidir le cur chun feidhme an ilteangachais ina n-institiúidí, mar go bhfuil ardchaighdeáin ann do na seirbhísí a chuirtear ar fáil. Baineann na cásanna teoranta gearán den chuid is mó le hinfhaighteacht teanga áirithe (seirbhísí a chuirtear ar fáil), a bhaineann go díreach leis na hacmhainní atá ar fáil san institiúid (Interviewees 2, 3, 8, 9, 10). Mar gheall ar an bpaindéim, tá éileamh ollmhór ar sheirbhísí ar líne, mar sin uaireanta ní raibh siad ar fáil chomh mór sin, go háirithe má bhaineann sé le teangacha beaga (Interviewee 2). Níos minice ná mar a bhíonn i gceist le gearáin, is fiosrúcháin iad (Interviewees 8, 9) nó ráitis ó shaoránaigh nó ó Fheisirí (úsáideoirí) a bhfuil earráidí aistriúcháin feicthe acu (Interviewees 1, 2, 4, 10). Is gnách go dtagann na gearáin ó mheascán d'acadóirí, dlíodóirí, gníomhaithe agus saoránaigh (Interviewee 10).

IARSCRÍBHINN 4: SCILEANNA TEANGA NA GCÓNAITHEIRÍ EORPACHA

Tábla A4.1: Céatadán na gcónaitheoirí Eorpacha idir 25 agus 64 bliana d’aois atá san áireamh ó thaobh teanga de, de réir chineál bheartas cumarsáide an AE, trí chur chuige i leith an tsainmhínithe ar chuimsiú teangeolaíoch agus de réir tíre

Beartas cumarsáide	Aonteangachas (Béarla amháin)		Dátheangachas (Gearmáinis Fhrancach)		Trítheangachas (Béarla Fraincis Gearmáinis)		Hexalingualism (Béarla, Fraincis, Gearmáinis, Iodáilis, Spáinnis, Polainnis)		Ilteangachas (24 langaí oifigiúla)		Daonra	
	Aip. A	Aip. B	Aip. A	Aip. B	Aip. A	Aip. B	Aip. A	Aip. B	Aip. A	Aip. B	%	Milliúin
Tír												
An Ostair	26	68	90	97	92	98	92	98	94	99	2.0	4.83
An Bheilg	17	55	48	78	56	85	57	85	96	99	2.5	5.98
An Bhulgáir	8	28	2	7	9	32	9	32	98	99	1.7	3.97
An Chróit	14	51	4	22	17	60	18	61	100	100	1.0	2.28
An Chipir	31	80	2	8	32	80	32	80	95	99	0.2	0.46
An tSeicia	6	34	2	23	8	47	9	48	99	100	2.4	5.84
An Danmhairg*	28	55	4	14	31	60	32	61	95	98	1.2	2.95
An Eastóin	20	51	2	7	21	54	21	54	76	89	0.3	0.72
An Fhionlainn	28	82	2	5	28	83	29	83	97	99	1.2	2.83
An Fhrainc	9	38	95	98	95	98	96	98	96	99	13.5	32.37
An Ghearmáin	15	60	92	98	93	99	94	99	95	99	18.7	44.77
An Ghréig	17	53	4	12	18	54	18	54	95	99	2.5	5.86
An Ungáir	8	25	4	16	10	34	10	34	100	100	2.3	5.39
Éire	91	97	4	15	93	98	96	99	99	100	1.1	2.56
An Iodáil	5	35	3	15	7	41	100	100	100	100	13.6	32.61

An Laitvia	8	45	1	7	9	51	9	52	75	95	0.5	1.06
An Liotuáin	10	33	1	6	11	38	17	49	96	99	0.7	1.55
Naisc ábhartha eile	24	41	73	90	79	93	81	94	90	97	0.1	0.30
Málta	61	90	1	6	61	90	63	91	99	100	0.1	0.24
An Ísiltír	29	79	7	33	33	82	33	82	96	99	3.7	8.95
An Pholainn	8	34	2	14	10	41	100	100	100	100	9.1	2.73
An Phortaingéil	12	40	5	20	15	48	17	52	100	100	2.3	5.58
An Rómáin	4	21	1	9	4	24	5	26	100	100	4.6	11.06
An tSlóvaic	6	28	3	18	9	41	9	43	100	100	1.3	3.07
An tSlóivéin	20	48	5	19	23	57	25	60	95	98	0.5	1.16
An Spáinn	9	31	4	12	12	37	96	99	98	99	10.9	26.03
An tSualainn	48	85	3	16	49	86	51	87	93	97	2.1	4.98
AE-27	13	45	35	45	43	65	74	86	97	99	100	239.1

Minicíocht uisce: flúirseach Eurostat, 2021, AES 2016. 27 mBallstát an AE. Torthaí ualaithe a tuairiscíodh mar chéatadán. Na céatadáin iomlána dá dtagraítear don daonra idir 25 agus 64 bliana d’aois. Tuairimí: 174,688, ionadaí thar ceann 239.1 milliún cónaitheoir fásta (tuairiscíonn an dá cholún dheireanacha líon na gcónaitheoirí fásta in aghaidh na tíre agus sciar dhaonra na tíre in AE27). App A=Approach A, App B=Feidhm B, féach Caibidil 7 le haghaidh sainmhínithe.

* Déantar gannmheastachán ar na céatadáin don Danmhairg i gCur Chuige B (seachas an beartas teanga ilteangach) toisc go bhfuil go leor luachanna in easnamh i sampla Danmhairgise AES do dhá athróg AES, is é sin, “An chéad teanga is fearr aithne seachas máthair” agus “An dara teanga is fearr aithne seachas máthair”. D’fhonn an sampla a choinneáil iomlán, caitheadh le luachanna atá in easnamh mar luachanna coibhéisacha “Ní labhraim aon teanga iasachta”, rud a dhéanann gannmheastachán ar dhaoine ilteangacha sa tír. I bhfianaise mhéid réasúnta beag dhéimeagrafach na Danmhairge i gcomparáid leis an gcuid eile den Aontas, ní dhéanfaidh sé sin difear suntasach dár gconclúidí ginearálta. Cuirtear an rogha mhodheolaíoch sin i bhfeidhm i ngach tábla.

§ Is é is cúis le staid Lucsamburg ach go háirithe mar gheall ar a daonra fíor-ilteangach. Níl faisnéis sa AES ar an leibhéal inniúlachta ach amháin don chéad agus don dara teanga iasachta/eile atá ar eolas i dteannta theanga dhúchais an fhreagróra. Mar sin féin, labhraíonn céatadán mór den daonra i Lucsamburg mar theanga dhúchais, agus léiríonn sé gurb í an Fhraincis agus an Ghearmáinis (idir theanga riaracháin na tíre) an chéad teanga iasachta/an dara teanga iasachta is mó aithne. Más é an Béarla an tríú teanga labhartha is fearr atá ag freagróir, ní féidir le AES í a thaifeadadh.

Tábla A4.2: Céatadán na gcónaitheoirí Eorpacha idir 25 agus 64 bliana d'aois atá san áireamh ó thaobh teanga de, de réir chineál bheartas cumarsáide an AE, cur chuige i leith an tsainmhíneithe ar chuimsiú teangeolaíoch agus aoisghrúpa

Aoisghrúpa		25-34	35-44	45-54	55-64
Beartas cumarsáide	Cur chuige				
Aonteangachas (Béarla amháin)	A	20	15	10	7
	B	60	50	40	30
Dátheangachas (Gearmáinis Fhrancach)	A	35	32	37	36
	B	46	43	47	45
Trítheangachas (Béarla Fraincis Gearmáinis)	A	48	42	42	40
	B	77	67	62	56
Hexalingualism (Béarla Fraincis Gearmáinis Iodáilis Spáinnise)	A	75	73	73	72
	B	90	87	85	82
Ilteangachas (24 theanga oifigiúla)	A	97	97	97	98
	B	99	99	99	99
% den daonra iomlán idir 25 agus 64 bliana d'aois, de réir aoisghrúpa		23.1	25.4	27.3	24.3

Minicíocht uisce: flúirseach Eurostat, 2021, AES 2016. 27 mBallstát an AE. Torthaí ualaithe a tuairiscíodh mar chéatadán. Na céatadán iomlána dá dtagraítear don daonra idir 25 agus 64 bliana d'aois a bhaineann leis an aoisghrúpa.

Tuairimí: 174,688. Féach Caibidil 7 do shainmhíneithe Chur Chuige A agus Chur Chuige B.

Cruthaíonn gach beartas teanga, seachas na cinn ilteangacha agus dátheangacha, neamhionannais i measc na nglún maidir le céatadán na ndaoine fásta atá san áireamh ó thaobh teanga de. Tá rátaí an chuimsithe teanga níos airde sa ghlúin óg sna beartais chumarsáide aonteangacha, trítheangacha agus heicsineacha. Is é scaipeadh an Bhéarla i gcórais oideachais thíortha an AE le fiche nó tríocha bliain anuas is cúis leis an méadú sin den chuid is mó. Tugann na torthaí le fios go raibh beartais oideachais éifeachtach maidir le sealbhú scileanna teanga áirithe ar a laghad a chur chun cinn, ach níl ach mionlach amháin tar éis leibhéal inniúil a bhaint amach. Is é an impleacht nach dtiocfaidh athrú suntasach ar an ngá atá le haistriúchán i gcumarsáid an AE amach anseo. Fiú i measc an chohóirt is óige, tá an t-eisiamh teanga a eascraíonn as cur i bhfeidhm córas aonteangach nó córas trítheangach beartais teanga fós suntasach.

Tábla A4.3: Céatadán na gcónaitheoirí Eorpacha idir 25 agus 64 bliana d’aois atá san áireamh, de réir chineál bheartas cumarsáide an AE, cur chuige i leith an tsainmhíne ar chuimsiú teangeolaíoch agus ar leibhéal an oideachais a cuireadh i gcrích go rathúil

Beartas cumarsáide	Cur chuige	An leibhéal oideachais a cuireadh i gcrích go rathúil		
		Íseal	Meán	Ard
Aonteangachas (Béarla amháin)	A	4	8	28
	B	16	40	74
Dátheangachas (Gearmáinis Fhrancach)	A	23	37	41
	B	30	46	55
Trítheangachas (Béarla Fraincis Gearmáinis)	A	26	42	57
	B	39	64	87
Hexalingualism (Béarla Fraincis Gearmáinis Iodáilis Spáinnise)	A	69	71	81
	B	79	83	96
Ilteangachas (24 theanga oifigiúla)	A	94	98	98
	B	98	99	100
<i>% den daonra iomlán idir 25 agus 64 bliana d’aois, de réir leibhéal oideachais</i>		22.2	47.6	30.0

Minicíocht uisce: flúirseach Eurostat, 2021, AES 2016. Déantar leibhéil oideachais a aicmiú i leibhéil ISCED 2011 agus déantar iad a chomhiomlánú de réir threoirínte Eurostat: Oideachas íseal (ISCED-11 leibhéal 0-2), Meánoideachas (ISCED-11 leibhéal 3-4), Ardoideachas (ISCED-11 leibhéal 5 nó níos airde). Torthaí ualaithe a tuairiscíodh mar chéatadán. Na céatadán iomlána dá dtagraítear don daonra idir 25 agus 64 bliana. Tuairimí: 174,485. Féach Caibidil 7 le haghaidh sainmhíne ar Chur Chuige A agus ar Chur Chuige B. ISCED = Aicmiú Idimáisiúnta Caighdeánach ar an Oideachas.

Tá sé ar eolas go maith go bhfuil scileanna i dteangacha eile seachas an teanga/na teangacha dúchasacha comhghaolaithe leis an leibhéal oideachais. Léirítear é sin sna torthaí a chuirtear i láthair sa tábla seo. Tá seans níos mó ann go n-áireofar cónaitheoirí AE idir 25 agus 64 bliana d’aois a bhfuil ardleibhéal oideachais acu, mar shampla, trí bheartais chumarsáide neamh-ilteangacha ná cónaitheoirí a bhfuil leibhéal íseal oideachais acu.

Tábla A4.4: Céatadán na gcónaitheoirí Eorpacha idir 25 agus 64 bliana d'aois atá san áireamh ó thaobh teanga de, de réir an chineáil beartais cumarsáide AE, cur chuige i leith an tsainmhíithe ar chuimsiú teangeolaíoch agus de réir gairme

Beartas cumarsáide											
	Aonteangachas (Béarla amháin)		Dátheangachas (Gearmáinis Fhrancach)		Trítheangachas (Béarla Fraincis Gearmáinis)		Hexalingualism (Béarla, Fraincis, Gearmáinis, Iodáilis, Spáinnis, Polainnis)		Ilteangachas (24 langaí oifigiúla)		% de pop. idir 25-64 bliana d'aois de réir grúpa gairme
	Aip. A	Aip. B	Aip. A	Aip. B	Aip. A	Aip. B	Aip. A	Aip. B	Aip. A	Aip. B	
Slí bheatha											
1. Bainisteoirí	26	67	38	51	53	81	79	94	99	100	5.0
2. Gairmithe	32	78	38	53	57	87	81	96	99	100	20.6
3. Teicneoirí agus gairmithe comhlacha	15	61	51	60	59	82	82	94	99	100	16.8
4. Oibrithe tacaíochta cléireachais	13	58	39	50	47	76	80	92	99	100	9.8
5. Oibrithe seirbhíse agus díolacháin	9	41	37	45	43	66	71	85	97	99	15.1
6. Oibrithe oilte talmhaíochta, foraoiseachta agus iascaigh	4	18	20	25	23	36	64	71	98	99	3.7
7. Oibrithe ceardaíochta agus ceirdeanna gaolmhara	4	28	32	39	35	53	68	79	97	99	12.2
8. Oibreoirí gléasra agus meaisín, agus cóimeálaithe	4	25	29	37	32	52	63	76	96	99	7.8
9. Gairmeacha bunúsacha	4	20	35	45	39	55	70	81	93	99	8.3
10. Gairmeacha na bhfórsaí armtha	18	69	38	49	48	80	76	94	99	100	0.6

Minicíocht uisce: flúirseach Eurostat, 2021, AES 2016. Déantar gníomhaíochtaí eacnamaíoch a chodú de réir ISCO 2008. 27 dtír de chuid an AE. Tuairiscítear torthaí ualaithe i gcéatadán. Tuairiscítear sa cholún deiridh céatadán coibhneasta an daonra fostaithe idir 25 agus 64 bliana d'aois do gach stádas gairme. Tuairimí: 117,543. App A=Approach A, App B=Feidhm B, féach Caibidil 7 le haghaidh sainmhíithe.

Tá sonraí in AES maidir le cineál gairme na bhfreagróirí a aicmítear de réir Aicmiú Caighdeánach Idirnáisiúnta Gairmeacha (ISCO) 2008. Tuairiscítear sa tábla céatadán na gcónaitheoirí fásta atá san áireamh go teangeolaíoch le stádas ceirde d'fhreagróirí fostaithe.

IARSCRÍBHINN 5: AISTRIÚCHÁN MEAISÍN

A5.1 Cad is aistriúchán uathoibríoch ann?⁹³

Tá cineálacha éagsúla cur chuige ann i leith an mheaisínaistriúcháin (MT), agus buntáistí agus míbhuntáistí ag baint le gach ceann acu (Tábla A5.1). **Ceann de na cineálacha cur chuige is luaithe i leith MT nua-aimseartha is ea an cur chuige riailbhunaithe**, a bhraitheann ar fhoclóirí agus ar rialacha gramadaí (e.g. comhréir agus moirfeolaíocht) chun téacs a aistriú ó theanga amháin go teanga eile (Castilho et al., 2017). I mbeagán focal, briseann córas riailbhunaithe abairt a chuirtear in iúl sa teanga fhoinseach ina focail agus ina rialacha agus déanann sé iad a mhapáil le focail agus le rialacha na sprioctheanga. Ceann de na buntáistí a bhaineann le córais riailbhunaithe is ea nach dteastaíonn téacsanna dátheangacha le haghaidh oiliúna agus, mar thoradh air sin, go bhfuil siad neamhspleách den chuid is mó. Is é sin le rá, beidh torthaí maithe ag baint le córas riailbhunaithe beag beann ar réimse an téacs atá idir lámha. Mar sin féin, tá córais riailbhunaithe costasach a choimeád ar bun agus tá notoriously dona ag déileáil le débhríochtaí teangeolaíoch agus nathanna idiomatic (Charoenpornasawat et al., 2002).

De réir a chéile, tá taighde agus forbairt in MT ag bogadh ó chineálacha cur chuige riailbhunaithe go dtí níos mó cur chuige sonraibhunaithe (Way, 2020). Go deimhin, is é an dara cur chuige i leith MT ná an cur chuige corpais-bhunaithe, a úsáideann corpais dhátheangacha comhthreomhara chun na bogearraí a aistriú (is é sin, a mhúineadh). De réir agus mór, is féidir na corpais seo a úsáid ar cheann de dhá bhealach. Is féidir iad a úsáid chun na bogearraí a mhúineadh chun patrúin theangeolaíoch atá ar fáil sa chorpas bunaidh a chur i bhfeidhm arís chun téacsanna nua a aistriú trí na hionaduithe cuí a dhéanamh (agus sa chás sin labhraímid go sonrach ar chur chuige samplabhunaithe), nó chun go bhfoghlaimeoidh na bogearraí an dóchúlacht go ndáilfear teaghráin áirithe téacs sa bhunteanga mar aistriúchán ar theaghráin áirithe téacs sa sprioctheanga agus ansin iad a mheaitseáil dá réir sin (meafhoghlaim staidrimh). Baineann an dá mhodh corpais seo úsáid níos éifeachtúla as acmhainní daonna agus feidhmíonn siad níos fearr i roghnú foclóireachta ná modhanna riailbhunaithe (Hutchins, 2007).

Mar sin féin, tá na cineálacha cur chuige sin ag brath go mór ar réimse, is é sin, ní féidir aistriúchán a ghiniúint ach amháin má tá sampla meaitseála sa chorpas tagartha (Carl, 2000). I bhfocail eile, is minic nach mbeidh na modhanna seo in ann abairtí a aistriú ó fhearann atá éagsúil go mór le réimse na dtéacsanna a úsáidtear le haghaidh oiliúna. Ina theannta sin, d'fhéadfadh siad a dhéanamh go dona nuair a thagann sé a struchtúrú abairtí fuaim gramadaí.

Chun an tsaincheist sin a cheartú, **forbraíodh córais hibrídeacha a chomhcheanglaíonn cineálacha cur chuige riailbhunaithe agus corpais-bhunaithe** (España-Bonet agus Costa-Jussà, 2016). I ndáil leis an méid sin, sheol AE dhá thionscadal idir 2006 agus 2012 (EuroMatrix agus EuroMatrixPlus) ag a bhfuil comhbhuiséad EUR 8.3 milliún chun córais MT idir teangacha oifigiúla uile an AE a fhorbairt agus a fheabhsú. Cuireadh tús leis an tionscadal nuair a aithníodh gur costas suntasach iad aistriúcháin d'institiúidí an Aontais agus do ghnólachtaí Eorpacha agus bhí sé mar aidhm leis rogha mhalartach inmharthana ar aistritheoirí daonna a chruthú. Príomhthoradh ná forbairt Mhaois, inneall SMT saor in aisce is féidir a úsáid chun samhla aistriúcháin staitisticiúla ó theanga fhoinseach go sprioctheanga a oiliúint agus chun aistriúcháin uathoibríoch a tháirgeadh sa sprioctheanga.

Is é an cur chuige is déanaí a bhfuil MT i gceannas air ná meaisínaistriúchán néarach (NMT), a bhraitheann ar dhomhainfhoghlaim agus ar líonraí néaracha saorga chun an dóchúlacht go mbeidh seichimh focal ag úsáid ach cuid den chuimhne a theastaíonn ó chur chuige traidisiúnta staitistiúil a thuar (Bentivogli et al., 2016). Cé nach raibh difríocht shuntasach idir leagan amach tosaigh NMT agus meaisínfhoghlaim staitistiúil thraidisiúnta (SMT), le tabhairt isteach an chreata ionchódóra agus samhla aird teanga- tháinig an feabhsúchán suntasach (Sutskever, 2014;

93 Gabhann údair an staidéir buíochas leis an Dr. Marco Civico (Ollscoil na Ginéive) as a chúnamh luachmhar in ullmhú na roinne seo.

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

Bahdanau et al., 2014). De réir Rivera-Trigueros (2021), tá ceannas na gcóras néarach chomh mór sin go bhfuil na soláthraithe MT is mó ar domhan, amhail Google, Systran agus Microsoft, comhtháite le fada ina gcórais, cé nach bhfuil ach soláthraithe beaga MT fós ag brath ar SMT. Go háirithe, thug Google isteach “Google Neural Machine Translation” (GNMT) i mí na Samhna 2016, córas meaisínáistriúcháin néaraigh a fhoghlaimíonn ó na milliúin samplaí agus a úsáideann líonraí néaracha saorga chun cruinneas agus líofacht a fheabhsú (Wu et al., 2016). Téann na hiarmhairtí a bhaineann leis seo i bhfad níos faide ná an fhéidearthacht shimplí téacsanna (ar nós ríomhphoist) a aistriú thar theangacha ar bhealach cruinn. Mar shampla, Jackson et al. Léirigh (2019) gur féidir Google Translate a úsáid go hiontaofa chun páipéir leighis a fhoilsítear i dteangacha eile a aistriú go Béarla chun sonraí a bhaint as athbhreithnithe córasacha.⁹⁴ I dTábla A5.1 déantar achoimre ar an bplé faoi na cineálacha éagsúla córas MT.

Tábla A5.1: Láidreachtaí agus laigí a bhaineann le cineálacha éagsúla cur chuige aistriúcháin uathoibríoch

	Bunaithe rialacha	ar	Sonraí-tiomáinte	Córas hibrideach	Néarach
Láidreachtaí	—Níl gá le hionchuir téacs dhátheangacha —Fearann neamhspleách		—Gnóthachain éifeachtúlachta Feidhmíocht níos fearr i roghnú foclóireachta	Fuaim grammatically — Fearann níos lú ag brath	—Tagairtí maidir le teicneolaíochtaí meaisínfhoghlama úrscothacha
Laigí	—Costach —Feidhmíocht lag i nathanna débhríocha láimhseáil		—Cleithiúnaí fearainn — A éilíonn méid mór sonraí	—Is gá infheistíocht shuntasach airgeadais dhéanamh	— A éilíonn méid mór sonraí oiliúna

A5.2 Soláthraithe meaisínáistriúcháin

Tá go leor córais MT ar scála mór ar fáil faoi láthair, agus tá cuid acu ar fáil saor in aisce ar líne. Tá go leor staidéir i gcomparáid le feidhmíocht na gcóras MT éagsúla le haghaidh teaglaim teanga éagsúla agus faoi choinníollacha éagsúla. I gcomparáid le ceithre chóras éagsúla ar líne MT (Systran, SDL, WorldLingo, and InterTran) le haghaidh aistriúcháin ó Spáinnis go Béarla, fuarthas amach gur tháirg Systran agus WordLingo abairtí níos fearr agus níos intuigthe i gcoitinne (Aiken and Wong 2006). Fuair Hampshire and Salvia (2010) go bhfuil Google Translate níos airde ar abairtí a aistriú le clár foirmiúil, ach tá sé níos fearr ná Babylon nuair a thagann sé chun nathanna idiomatic a aistriú.

Le déanaí, mhol Vanjani and Aiken (2020) comparáid chórasach a dhéanamh idir ocht bpríomhsholáthraí MT, eadhon Google Translate, Bing Translator, Systran, PROMT, Babylon, WorldLingo, Yandex, agus Reverso. I gcomhréir le staidéir roimhe seo, fuarthas amach go raibh Google Translate níos cruinne ar an iomlán i gcomparáid leis na córais MT eile, go háirithe nuair a bhíonn an bhunteanga agus an sprioctheanga cosúil le chéile go géiniteach. Ní féidir an rud céanna a rá i gcás péirí teangacha atá an-difriúil. Dá bhrí sin, b'fhéidir nach mbeadh Google Translate ar an rogha is fearr le haghaidh roinnt péirí teanga ar leith. Mar sin féin, i gcomparáid le córais MT eile, tacaíonn Google Translate le go leor teangacha eile (109 ó mhí na Samhna 2021, móide 126 atá á bhforbairt). Go deimhin, is é Google Translate an soláthraí MT is mó a úsáidtear

94 Rinne na húdair aistriúcháin go Béarla ó naoi dteanga éagsúla (Sínis, Fraincis, Gearmáinis, Iodáilis, Seapáinis, Cóiréis, Rómáinis, Rúisis, agus Spáinnis).

ar fad. De réir Way (2020), bhí Google Translate ag aistriú 143 billiún focal in aghaidh an lae ó Bhealtaine 2016, agus ní féidir an líon seo a bheith méadaithe ach le cúig bliana anuas. Tá comparáid dhaonna idir cruinneas MT déanta trí DeepL, Google Translate, Amazon Translate, Microsoft Translator scaoileadh i 2020.⁹⁵

Mar thoradh ar úsáid doiciméad aistrithe de chuid an Aontais ag cuideachtaí príobháideacha amhail Google chun uirlisí MT a fhorbairt, tá díospóireacht ann faoin gcothromaíocht idir na tairbhí príobháideacha agus poiblí a eascraíonn as obair aistriúcháin an Aontais Eorpaigh. In 2010, chuir an Feisire Eorpach Evelyn Regner ceist faoi bhráid an Choimisiúin maidir leis an bhfíric go n-úsáideann Google, cuideachta phríobháideach atá lonnaithe sna Stáit Aontaithe, doiciméid aistrithe de chuid an Aontais chun oiliúint a chur ar a chóras MT. Ag tabhairt dá haire gurb iad cáiníocóirí an AE a íocann seirbhísí aistriúcháin an AE, chuir sí in iúl go mbaineann Google buntáiste iomaíoch agus brabús airgeadais as doiciméid aistrithe AE a úsáid go hindíreach.⁹⁶ D'fhreagair an Coimisiún go raibh sé ar an eolas go ndearna Google, chomh maith le go leor eintiteas príobháideach eile, a gcuid doiciméad aistrithe a athúsáid chun críocha tráchtála agus go gceadaítear é sin faoi Threoir 2003/98/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle.⁹⁷ Thug sé dá aire freisin gur cheart breathnú ar athúsáid níos leithne faisnéise agus seirbhísí ón earnáil phoiblí a ghintear ina dhiaidh sin leis an athúsáid sin mar rud dearfach lena gcothaítear fás cultúrtha agus eacnamaíoch. Go háirithe, sonraítear ann “gur céim dhearfach é go bhfuil uirlisí fheabhsaithe aistriúcháin ar fáil go forleathan agus go n-úsáidtear í chun na bacainní teanga ar rochtain ar eolas agus ar sheirbhísí faisnéise trasteorann a sháru.” Dá bhri⁹⁸ sin, is léir go bhfuil institiúidí an Aontais ar an eolas faoin ról tábhachtach atá ag MT agus a bheidh aige sna blianta atá le teacht, rud a mhúnláíonn a gcur chuige maidir le comhtháthú MT sna gníomhaíochtaí aistriúcháin.

An t-aistriúchán uathoibríoch a úsáid in institiúidí an Aontais Eorpaigh

Cadwell agus al. (2016) tabhair faoi deara gur aistritheoirí a d'úsáid eTranslation (féach Caibidil 8) ar dtús. Mar sin féin, tá sé comhtháite go mór anois i sreabhadh oibre AS an Aistriúcháin⁹⁹ agus, cé go mb'fhéidir gurbh fhearr le cuid acu gan dul ina muinín, glacann aistritheoirí go maith leis go ginearálta (Rossi agus Chevrot, 2019). Ó bunaíodh an córas MT, tá an Coimisiún i gcónaí ag spreagadh aistritheoirí chun eolas níos fearr a fháil ar chórais MT. Is cosúil go bhfuil an straitéis seo oiriúnach, ag cur san áireamh thorthaí shuirbhé Rossi agus Chevrot (2019) ar aistritheoirí atá ag obair sa Choimisiún Eorpach maidir leis an eolas atá acu ar an meaisín-aistriúchán agus an gaol atá acu leis. Thángthas ar chomhghaol diúltach suntasach idir eolas ar MT agus tuiscint ar MT mar bhagairt (is é sin, bíonn aistritheoirí neamhdhaingean faoina bpost). Mar sin féin, thug siad faoi deara freisin go ndéanann na daoine sin a bhfuil tuiscint níos fearr acu ar MT úsáid ábhartha agus chomhfhiosach air, cibé an bhfuil sé le haghaidh an t-aschur MT-ghinte a iar-eagar¹⁰⁰ nó go simplí inspioráid a tharraingt uaidh. Deimhníonn sé seo torthaí roimhe seo ag Cadwell et al. (2016), a chinn go raibh aistritheoirí a ghlac MT ina sreabhadh oibre ag brath ar an teicneolaíocht a bheith cabhrach agus in ann freastal ar a gcuid riachtanas.

95 Ar fáil anseo: https://www.deepl.com/press.html#press_comparison_article_nahÉireann

96 Ceist i scríbhinn E-3436/10 ó Evelyn Regner (S &D) chuig an gCoimisiún (i nGearmáinis). Ar fáil anseo: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-7-2010-3436_DE.html

97 Treoir 2003/98/CE: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32003L0098>.

98 Freagra ar cheist E-3436/10 ón gCoimisinéir Kroes thar ceann an Choimisiúin (i nGearmáinis): https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-7-2010-3436-ASW_DE.html

99 I mbeagán focal, nuair a sheoltar iarratas ar aistriúchán ó Ard-Stiúrthóireachtaí eile chuig Ard-Stiúrthóireacht an Aistriúcháin, is é an córas MT a dhéanann é a phróiseáil ar dtús agus ansin seoltar chuig bainisteoir aistriúcháin é a atreoraíonn chuig aistritheoirí é. Is féidir leis an dara ceann a chinneadh a iar-eagar an t-aschur MT nó atosú ó scratches.

100 Is é iar-eagarthóireacht an próiseas trína modhnaíonn aistritheoir daonna téacs atá aistrithe ag meaisín chun a cháilíocht a fheabhsú. Is féidir linn idirdhealú a dhéanamh idir “éadrom” iar-eagarthóireacht, ina bhfuil sé d'aidhm ag modhnúite ach an t-aschur MT a dhéanamh intuigthe, agus iar-eagarthóireacht “iomlán”, ina bhfuil sé mar aidhm ag an aistritheoir é a dhéanamh oiriúnach go stíliúil freisin agus ar aon dul le téacs atá aistrithe ag an duine.

Tá roinnt cásanna praiticiúla d'iarrais MT i gcomhthéacs institiúideach an AE agus tionscnaimh chun tacú le forbairt MT sa todhchaí. Is é an chéad cheann an phaitinn aonadach Eorpach. **Is cás an-teagaisc í an phaitinn aonadach Eorpach** chun tús a chur le plé maidir leis an ngá atá le húsáid níos leithne a bhaint as meaisínáistriúchán ardchaighdeán. Is córas uile-AE í an phaitinn aonadach Eorpach a ligeann do shaoránaigh iarrais a dhéanamh ar phaitinn aonair atá bailí ag an am céanna i ngach tír a bhfuil an tionscnamh daingnithe acu. Cé nach dtagann sí in ionad clárú ar an leibhéal náisiúnta, éilíonn an phaitinn aonadach, i measc nithe eile, táille athnuachana aonair, cosaint aonfhoirmeach, agus cúirt aonair (Cúirt Aontaithe na bPaitinní) a chinneann ábhair phaitinne. Bhí sé beartaithe ar dtús go mbeadh sé ag feidhmiú in 2018, ach cuireadh moill air níos mó ná uair amháin ar chúiseanna dlíthiúla éagsúla agus tá sé le teacht i bhfeidhm faoi láthair in 2022. Ceann de phríomhphointí na paitinne aonadaí is ea gur féidir iarrais a chomhdú i mBéarla, i bhFraincis nó i nGearmáinis, i dteangacha oifigiúla Oifig na bPaitinní Eorpacha, agus nach mbeidh gá le tuilleadh aistriúcháin. Go deimhin, de réir Rialachán Uimh. 1260/2012 ón gComhairle, “ba cheart go mbeadh na socruithe aistriúcháin le haghaidh paitinní Eorpacha le héifeacht aonadach simplí agus éifeachtach ó thaobh costais de” ach, ag an am céanna, ba cheart dóibh “deimhneacht dhlíthiúil a áirithiú agus nuálaíocht a spreagadh” (an Chomhairle Eorpach, 2012). Luaitear sa rialachán gur féidir leis an meaisínáistriúchán tacú go mór le scaipeadh eolais. Mar sin féin, is cosúil go raibh an Chomhairle ar an eolas nach uirlis iomlán iontaofa a bhí i gcórais MT ar a laghad tráth dréachtaithe an rialacháin. Go deimhin, luaitear sa rialachán freisin “gur cheart go bhfeidhmeodh na haistriúcháin meaisín sin chun críocha faisnéise amháin agus nár cheart go mbeadh aon éifeacht dhlíthiúil acu.”

Foráiltear le socruithe an rialacháin gur ar na saoránaigh atá ualach airgeadais na n-aistriúchán. Go deimhin, tugann an ceanglas go ndéanfaí iarrais a chomhdú i mBéarla, i bhFraincis nó i nGearmáinis le tuiscint gur cheart d'iarraisóirí a bhfuil teanga dhúchais eile acu íoc as costas an aistriúcháin (Gazzola, 2015). Thairis sin, foráiltear leis an rialachán “[i] gcás díospóide a bhaineann le paitinn Eorpach a bhfuil éifeacht aonadach léi, is ceanglas dlísteanaigh é gur cheart do dhílseánach na paitinne, arna iarraidh sin don sárathóir líomhnaithe, aistriúchán iomlán den phaitinn a sholáthar” agus “nár cheart an t-aistriúchán sin a dhéanamh trí mhodhanna uathoibríthe agus gur cheart é a sholáthar ar chostas dhílseánach na paitinne.” In a lán imthosca eile, iarritar ar iarraisóirí aistriúcháin iomlán ar an bpaitinn go Béarla a chur ar fáil,¹⁰¹ cé acu, i bhfocail na Comhairle, “an teanga is gnách a úsáid i réimse an taighde agus na bhfoilseachán teicneolaíochta idirnáisiúnta.” Ba cheart a thabhairt faoi deara, áfach, nach bhfuil na coinníollacha sin infheidhme ach amháin le linn “idirthréimhse”, a shainítear go soiléir go mairfidh siad go dtí “go mbeidh córas d'aistriúchán meaisín ar ardchaighdeán ar fáil i ngach teanga oifigiúil de chuid an Aontais” nó in aon chás tráth nach faide ná 12 bhliain ó dháta chur i bhfeidhm an rialacháin (Eanáir 2014).

An dara sampla de chur i bhfeidhm MT is ea **Comhordú Acmhainní Teanga na hEorpa**. De réir a Pháipéir Bháin, is tionscnamh comhoibríoch¹⁰² é Comhordú Acmhainní Teanga na hEorpa (ELRC) a sheol an Coimisiún in 2015 agus is é is aidhm dó acmhainní a bhailiú chun tacú le forbairt teicneolaíochtaí teanga i ngach teanga oifigiúil Eorpach, chomh maith le Bokmål na hIorua, Nynorsk na hIorua, agus Íoslainnis (Comhordú Acmhainní Teanga na hEorpa, 2019). Ag tosú le haitheantas a thabhairt gur féidir le bacainní teanga bac a chur ar shaorshreabhadh smaointe, eolais, tráchtála, daoine agus cumarsáide, tá sé d'aidhm ag an tionscnamh cur le forbairt an mheaisínáistriúcháin. Cé gurbh é an t-aon chuspóir amháin a bhí ag ELRC sna chéad chéimeanna ná tacú le hoiliúint MT@EC (níos déanaí, eTranslation), tacaíonn sé anois le forbairt ghinearálta MT trí níos mó ná 80 % de na hacmhainní teanga a bhailítear a roinnt leis an bpobal i gcoitinne le haghaidh feidhmeanna taighde agus tráchtála MT i stór poiblí ar a dtugtar ELRC-SHARE.¹⁰³

Le déanaí, tá an tionscnamh maidir le Rochtain Ilteangach ar Fhaisnéis Ilteangach (MLIA) á chur chun cinn ag ELRC, iarracht chomhpháirteach faoi cheannas Líonra AS na Cumarsáide mar aon le

101 Chun a bheith níos cruinne, foráiltear leis an rialachán gur cheart aistriúcháin a dhéanamh go Béarla más i bhFraincis nó i nGearmáinis atá an t-iarrais bunaidh, nó go dtí aon teanga oifigiúil de chuid an Aontais más i mBéarla atá an t-iarrais bunaidh.

102 TÁ MOILL AR AN LÓDÁIL, IS COSÚIL. <https://www.lr-coordination.eu/>.

103 ELRC-SHARE Stór: <https://www.elrc-share.eu/>.

hArd-Stiúrthóireacht an Aistriúcháin agus pobail éagsúla a bhfuil baint acu le teicneolaíocht teanga chun feabhas a chur ar mhalartú faisnéise faoin víreas, ar fud theangacha uile an Aontais.¹⁰⁴ Is é an cuspóir atá ann faisnéis a chur ar fáil don phobal i gcoitinne níos éasca agus tacú le taighdeoirí agus le pearsanra leighis, beag beann ar theanga fhoinseach an eolais. Go háirithe, tá an ELRC tar éis a ghníomhaíochtaí bailithe sonraí a atreorú chun díriú ar acmhainní ilteangacha a bhaineann go sonrach le COVID-19. Tá os cionn 260 acmhainn teanga i stór ELRC anois, amhail sonraí ilteangacha ón Tairseach Eorpach um Fhaisnéis Vacsaínithe, rud atá ríthábhachtach chun feidhmíocht an chuardaigh shéimeantaigh ilteangaigh agus an mheaisínáistriúcháin a bharrfheabhsú. Cuidíonn an saibhreas acmhainní teanga seo le heolas ábhartha a aithint agus a chatagáirí agus é a aistriú ar bhealach níos cruinne.

Ar deireadh, is fiú taithí **chórais NMT a lua d'Uachtaránacht na hEastóine agus na Bulgáire ar Chomhairle an Aontais** Eorpaigh. Bhí córas aistriúcháin arna chumhachtú ag an intleacht shaorga ag Uachtaránacht na hEastóine agus Uachtaránacht na Bulgáire ar Chomhairle an Aontais Eorpaigh (le linn an dara seimeastar de 2017 agus 2018 faoi seach) arna fhorbairt go sonrach dóibh ag cuideachta phríobháideach, a bhain úsáid as córas eTranslation an Choimisiúin. I measc úsáideoirí chórais NMT bhí baill foirne Uachtaránacht Chomhairle an Aontais Eorpaigh, aistritheoirí san earnáil phoiblí i dtír óstach na hUachtaránachta, toiscairí an Aontais, agus iriseoirí idirnáisiúnta a chlúdaíonn na himeachtaí (Pinnis agus Kalnis, 2018). Cuireadh oiliúint shonrach ar an gcóras don Bhulgáiris agus don Eastóinis. Baineadh úsáid as den chuid is mó chun snippets téacs, doiciméid, agus láithreáin ghréasáin a aistriú ag baint úsáide as suíomh gréasáin aistriúcháin sofhreagrach ar líne agus breiseán uirlis CAT. Rinneadh an córas a chomhtháthú ar shuíomhanna gréasáin oifigiúla na nUachtaránachtaí. Ba é an cuspóir a bhí ann bealach a thabhairt do thoscairí an Aontais, d'iriseoirí agus do chuirteoirí chuig Uachtaránacht Chomhairle an Aontais Eorpaigh chun téacsanna, doiciméid agus suíomhanna gréasáin a aistriú go huathoibríoch idir an Béarla, an Bhulgáiris, an Ghearmáinis, an Fhraincis agus an Eastóinis.

---

104 DÉAN TEAGMHÁIL LINN: <http://eval.covid19-mlia.eu/>.

Cur chuige an Aontais Eorpaigh i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide féin

Déantar measúnú sa staidéar seo ar chur chuige an AE i leith an ilteangachais ina bheartas cumarsáide. Baintear úsáid as cur chuige modhanna measctha nuálacha chun imscrúdú a dhéanamh ar chomhlíonadh na n-oibleagáidí ilteangachais agus ar chórais agus cleachtais teanga institiúidí, chomhlachtaí agus ghníomhaireachtaí an AE, go háirithe ar shuíomhanna gréasáin an AE. Déantar imscrúdú freisin ar na scileanna teanga atá ag cónaitheoirí AE27. Cuirtear moltaí beartais ar fáil chun trédhearcacht agus inrochtaineacht bheartas cumarsáide an Aontais a fheabhsú agus srianta féidearthachta á gcur san áireamh.

PE 699.648

IP/B/CULT/IC/2021-021

Priontáil	ISBN	978-92-846-9466-2	doi:10.2861/641182	QA-07-22-359-EN-C
Priontáil	ISBN	978-92-846-9467-9	doi:10.2861/049142	QA-07-22-359-EN-N